

Jaarstukken 2020

Inhoud

Voorwoord	3
Jaarrekening in één overzicht	5
Leeswijzer	6
A: Jaarverslag	8
Deel 1: Programmaverantwoording.....	9
00 Bestuur en ondersteuning	9
01 Veiligheid	19
02 Verkeer, vervoer en waterstaat	25
03 Economie.....	30
04 Onderwijs	35
05 Sport, cultuur en recreatie	42
06 Sociaal domein	49
07 Volksgezondheid en milieu	61
08 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	69
Verplichte set beleidsindicatoren	83
Deel 2 Paragrafen.....	88
Paragraaf A lokale heffingen.....	88
Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	92
Paragraaf C Onderhoud Kapitaalgoederen.....	101
Paragraaf D. Financiering.....	109
Paragraaf E Bedrijfsvoering	113
Paragraaf F verbonden partijen	125
Paragraaf G Grondbeleid.....	137
Paragraaf H Horizontale verantwoording.....	152
Paragraaf I COVID-19 verantwoording	155
Bijlagen bij het jaarverslag.....	158
Bijlage 1. Horizontale verantwoording – uitvoering archiefwet.....	158
Bijlage 2. Beoordeling toezicht Provincie	160
B. De jaarrekening.....	166
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting	167
De balans en de toelichting	173
Overzicht reserves en voorzieningen.....	188
Overzicht overbrengen van kredieten van 2020 naar 2021	191
Overzicht gewaarborgde leningen.....	192
De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	193
Kerngegevens	195
Monitor sociaal domein	196

Voor u ligt de jaarrekening van het bewogen jaar 2020. Dit jaar veranderde de wereld zoals we die kennen door de pandemie COVID. En voor Waalre kwam daar nog eens de bestuurscrisis bovenop. Veel is veranderd.

De begroting 2020 maakten we om een duidelijk beeld te hebben van wat we in 2020 wilden bereiken, wat we daarvoor gingen doen, wat dat mocht kosten en hoe we dat konden betalen.

We hebben veel maatregelen genomen en uitgevoerd. Gelukkig kregen we daarvoor extra middelen van de regering en konden we de begroting grotendeels uitvoeren. We hebben hierin samen met onze inwoners en bedrijven opgetrokken. De behaalde resultaten liggen nu voor.

De pandemie bracht ons ook prachtige initiatieven. De inzet van vele inwoners was hartverwarmend. We zien een vitale gemeenschap, die veel voor haar kiezen heeft gehad, maar nu plannen maakt voor de toekomst. Vooruitdenken, ideeënrijkdom en vertrouwen op elkaar zijn de bouwstenen om deze ontwikkeling in gang te houden. We zien De Kracht van Waalre op zijn best. Het samenspel tussen inwoners, bestuurders en ambtenaren heeft zich verder ontwikkeld.

Helaas bleek in 2020 dat het onderlinge vertrouwen flink beschadigd was tussen raad en college en ook in beide gremia onderling. Een bestuurscrisis was een feit. Nadat eerst de burgemeester en daarna ook de wethouders terugtraden september/begin oktober, werd de benoeming van de waarnemend burgemeester op verzoek van de raad verlengd tot de raadsverkiezingen van 2022. Deze bestuurscrisis had veel impact op alle betrokkenen, inwoners en de ambtelijke organisatie. Met het aantreden van een nieuw zakencollege eind november 2020 heeft de raad stappen gezet naar een nieuw begin. En kijken we naar de toekomst.

Financieel hebben we een goed jaar achter de rug. Door de crisis bleek het niet mogelijk om alles wat we bedacht hadden in de begroting voor 2020 waar te maken. Desondanks ging al het werk door en waar nodig in een aangepaste vorm. Zo hebben we mogelijkheden benut voor online contact met inwoners en onze maatschappelijk partners. En sluiten financieel af met een positief resultaat!

De Herijking van het Gemeentefonds zou in 2023 in moeten gaan. De eerste verwachting is dat Waalre daarbij €20,00 per inwoner minder van het Rijk gaat ontvangen. In totaal betekent dit mogelijk €350.000 structureel minder per jaar aan inkomsten. De VNG lobbyt bij het nieuwe kabinet voor niet alleen meer geld maar ook beleidsvrijheid en instrumenten om de nieuwe taken die de gemeenten krijgen opgedragen uit te kunnen voeren. Met alle andere gemeenten vragen wij structureel meer geld voor jeugdzorg. De afschaffing van de inkomenstoets Wet Maatschappelijke Ondersteuning heeft in 2020 geleid tot een toenemend tekort. Naast de twee dringende oproepen aan de regering ligt er het verzoek om de opschalingskorting af te schaffen.

De laatste jaren zijn de (bestemmings)reserves ingezet voor incidentele uitgaven om de begroting sluitend te krijgen. Er is nauwelijks ruimte voor structurele uitgaven en de noodzakelijke buffer van de algemene reserves is momenteel nog maar net toereikend om de risico's af te dekken die we op ons af zien komen. Daarnaast zien we nieuwe uitdagingen op ons afkomen in de vorm van o.a. de Omgevingswet en de energie transitie. Kijkend naar de reacties van partijen na de landelijke verkiezingen is er grote onzekerheid of een nieuwe regering tegemoet komt aan de noodkreet van de VNG. Voor ons is de grens momenteel bereikt. We moeten de dalende trend van de algemene reserve een halt toeroepen. Het vraagt van ons dat we anticiperen op deze ontwikkelingen. Ons uitgavenpatroon aanpassen aan onze (beperkte) middelen is essentieel. Het is belangrijk dat we met elkaar op één lijn zitten om deze trend om te buigen en dat we daarbij vertrouwen op signalen van elkaar en op tijd actie nemen.

Als we samen de schouders eronder zetten en vertrouwen op elkaar kunnen we in Waalre heel veel. We hebben het eerder laten zien, in onze gemeente, in de regio en ook in het land: er is altijd een nieuw begin. Zoals gezegd is 2020 in meerdere opzichten een moeilijk jaar geweest. Gelukkig hebben we samen een nieuw begin kunnen maken met het herontdekken van het vertrouwen in elkaar. Dit vertrouwen en het raadsbrede programma van de raad biedt perspectief op een mooie toekomst voor een zelfstandig Waalre als waardevolle bestuurlijke partner in de regio en vooral als fijne woongemeente voor onze inwoners

Jaarrekening in één overzicht

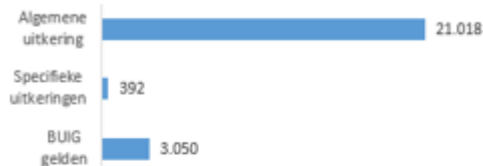
Baten € 39.241.321

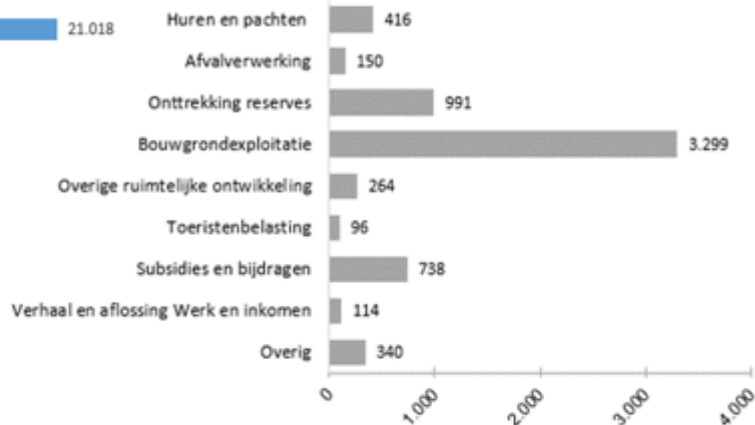
■ Van het Rijk ■ Van de inwoners ■ Overige inkomsten

(* € 1.000)

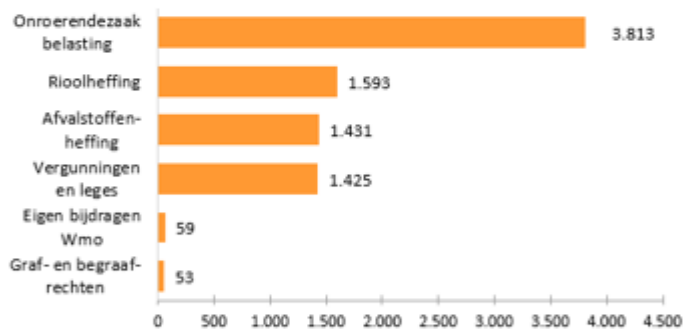
Van het Rijk

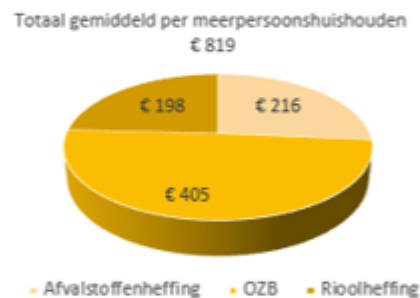
Overige inkomsten

Van de inwoners

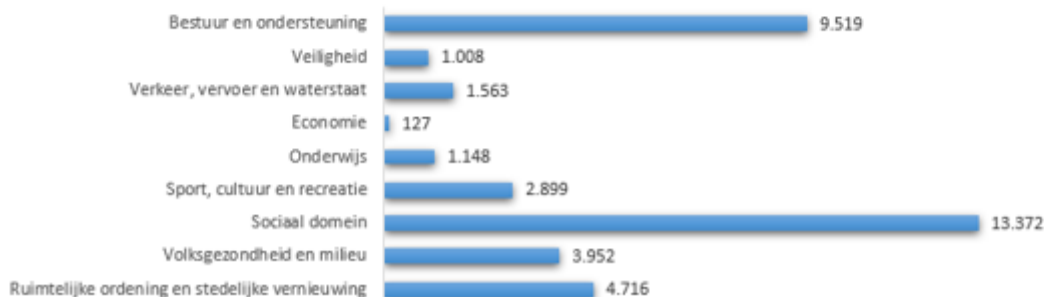

Lokale lasten

Lasten € 38.303.675

Per programma (* € 1.000)

Resultaat € 937.646 voordeel

Leeswijzer

De jaarrekening bestaat volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) uit het jaarverslag, de jaarrekening en de bijlagen. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording van de negen programma's.

Programmaverantwoording

In de programmaverantwoording wordt verantwoording afgelegd over de doelen zoals deze waren gesteld in de programmabegroting 2020. Er wordt voor de negen programma's antwoord gegeven op de drie W-vragen: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat hebben we daarvoor gedaan?' en 'Wat heeft het gekost?'. Evenals in 2019 is één op één de relatie gelegd met de gestelde ambities en worden verschillen in realisatie ten opzichte van ambities verklaard, zowel inhoudelijk als financieel. Aan het einde van de programmaverantwoording volgt het overzicht met de verplichte en facultatieve beleidsindicatoren.

Paragrafen

De paragrafen geven conform BBV een dwarsdoorsnede van de programmaverantwoording.

De paragraaf A. Lokale heffingen bevat het in 2020 uitgevoerde beleid ten aanzien van lokale heffingen, overzicht van de inkomsten van lokale heffingen en de kostendekkendheid van de tarieven voor riool- en afvalstoffenheffing, een duiding van de lokale lastendruk en inzicht in het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

De paragraaf B. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing verschaft een, ten opzichte van de begroting 2020, geactualiseerd overzicht van de financiële risico's die Waalre loopt, de benodigde weerstandscapaciteit om deze risico's af te dekken en het beschikbare weerstandsvermogen. Daarnaast wordt de financiële positie van Waalre geduid met behulp van de 5 verplichte financiële kengetallen.

De paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen gaat in op het gevoerde beleid voor onderhoud van o.a. wegen, riolering, openbaar groen en gebouwen en de lasten die in 2020 met de uitvoering van dit beleid gemoeid waren.

In de paragraaf D. Financiering wordt inzicht gegeven in de kaders voor de financiering van de activiteiten van de gemeente, zoals deze in 2020 zijn gehanteerd. Er wordt onder andere ingegaan op Waalres rentelasten en het renteresultaat.

In de paragraaf E. Bedrijfsvoering wordt verantwoording afgelegd over in hoeverre de ambities, zoals geformuleerd in de begroting 2020, zijn behaald op het gebied van de huisvesting, personeel en organisatie, communicatie, financiën en control en andere bedrijfsvoering aspecten.

De paragraaf F. Verbonden Partijen geeft een overzicht van de partijen waarin Waalre in 2020 een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft, wat het doel hiervan was, wat de financiële positie is van de partijen waar Waalre een belang in heeft, welk risico Waalre loopt en hoe dit risico is afgedekt.

De paragraaf G. Grondbeleid geeft inzicht in de actuele stand van zaken van het grondbeleid en de grondexploitatie.

De niet verplichte paragraaf H. Horizontale verantwoording gaat in op de ontwikkelingen in 2020 op het gebied van horizontale verantwoording en interbestuurlijk toezicht.

Tot slot is voor het eerst in de jaarstukken een paragraaf I. Covid-19 crisis toegevoegd, waarin toegelicht hoeveel middelen we van het Rijk hebben gekregen om de crisis het hoofd te kunnen bieden en waarvoor. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de extra incidentele uitgaven of derving van inkomsten die in 2020 zijn gedaan in het kader van de Coronacrisis.

Aan het einde van het jaarverslag volgt tot slot de bijlage bij het jaarverslag. Te weten: de uitvoering van de Archiefwet.

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat conform BBV uit een overzicht van baten en lasten, de balans, de toelichting op de balans, het overzicht reserves en voorzieningen en het overzicht van de overbrenging van eerder door de Raad geautoriseerde kredieten.

In het overzicht van baten en lasten zijn de totaalcijfers van de lasten en baten van de thema's gerecapituleerd. Volgens de voorschriften dient afzonderlijk te worden aangegeven welke bedragen aan de reserves worden toegevoegd c.q. onttrokken. Om deze reden wordt eerst het saldo vóór bestemming weergegeven, vervolgens de resultaatbestemming zelf (toevoegingen/onttrekkingen reserves) en daarna het saldo na bestemming.

De balans geeft het overzicht weer van de bezittingen van Waalre op 31 december 2020 en de wijze waarop deze bezittingen worden gefinancierd. In de toelichting wordt nader ingegaan op de uitgangspunten die bij het opstellen van de balans zijn gehanteerd.

Het overzicht van reserves en voorzieningen geeft inzicht in onttrekkingen aan en stortingen in reserves en voorzieningen in het verantwoordingsjaar en de stand op jaareinde.

Het overzicht van de overbrenging van kredieten geeft inzicht in de uitputting van kredieten die zijn aangewend voor investeringen en projecten, zoals deze door de Raad zijn vastgesteld. Voor investeringen en projecten die nog niet zijn afgerond, wordt met vaststelling van de jaarrekening de overbrenging van restantkredieten geautoriseerd. Kredieten die niet meer (geheel) benodigd zijn worden naar beneden bijgesteld of afgesloten.

Tot slot is de bijlage in de jaarrekening opgenomen met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen die Waalre kent. Voor 2020 betreft dit een negental specifieke uitkeringen.

00 Bestuur en ondersteuning

0.1 Bestuur

Dit thema gaat over zaken met betrekking tot de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de griffie, de bestuurlijke samenwerking en de ondersteuning die de gemeenteraad krijgt van de rekenkamercommissie. De bestuursvorm die Waalre gekozen heeft, is die van netwerkgemeente.

Onze uitdaging is het organiseren en optimaliseren van dienstverlening en lokale democratie in die netwerkgemeente.

Om die uitdaging aan te (blijven) kunnen, zijn wij actief bezig met de veranderende rol van de overheid, hetgeen een herbezinning op de invulling van de bestuurlijke rollen betekent voor de bestuurlijke organisatie. Voor de ambtelijke organisatie staan daarbij ondernemerschap, leren, flexibiliteit, talentontwikkeling, co-creatie en innovatieve werkmethoden centraal. In Waalre hebben we gekozen voor een overheid die er niet alleen vóór de inwoners is, maar zeker ook ván de inwoners is. Samenwerking is het sleutelwoord. Deze samenwerking ontwikkelt zich langs twee sporen: burgerparticipatie en regionale samenwerking. De gemeente stimuleert en maakt gebruik van de kennis en het zelforganiserend vermogen in de samenleving. We willen 'buiten' naar 'binnen' halen, we werken vanuit "de bedoeling".

Wat willen we bereiken?

Taken en verantwoordelijkheden dienen in het belang van de inwoner van Waalre belegd te worden waar ze het meest effectief en efficiënt uitgevoerd kunnen worden. Soms samen met de inwoners, soms zelf en soms samen met andere overheden, instellingen en/of het bedrijfsleven. Waar we voorheen veel zelf deden, zien we een verschuiving van taken en verantwoordelijkheden naar verschillende samenwerkingsverbanden. Een andere ontwikkeling die we zien, is dat steeds meer zaken door inwoners zelf worden opgepakt en de overheid zich terugtrekt. Deze beweging faciliteren we als overheid. Daarbij moeten we wat we doen en kunnen doen, meer in lijn brengen met wat onze inwoners willen. We moeten niet tegenover elkaar staan, maar in goede harmonie en met respect voor elkaar gezamenlijk de uitdagingen aangaan.

Voor de raad vraagt dit meer dan voorheen het stellen van heldere kaders ten dienste van de controlerende taak en het voeren van het debat op hoofdlijnen. De besluitvorming van de raad is zodanig ingericht dat (organisaties van) inwoners invloed kunnen hebben op de planvorming van de gemeente. Het college is op basis van de gestelde kaders verantwoordelijk voor een adequate uitvoering en draagt daarbij zorg voor een adequate en actieve informatie aan de raad. Raad, college en ambtelijke organisatie zijn complementair aan elkaar bij het opstellen en uitvoeren van beleid. Waar het kan, wordt een beleidsarme benadering gekozen. Als het gaat om burgerparticipatie is ons uitgangspunt "ja, mits" in plaats van "nee, tenzij".

Wat gaan we ervoor doen?

Periode 2018-2022

- Taken en verantwoordelijkheden zijn in het belang van de inwoners belegd waar ze het meest effectief en efficiënt uitgevoerd kunnen worden. We luisteren hierbij goed naar wat onze inwoners willen.

- Burgerparticipatie heeft een prominente rol in Waalre in de beleidsvorming en – uitvoering gekregen.
- De gemeenteraad heeft zaken overgelaten aan inwoners, “maatschappelijk middenveld” en samenwerkingsverbanden.
- De gemeenteraad is gegroeid als een raad die nog meer vanuit dialoog en respect met elkaar praat, de inwoners daarbij betreft en kritisch naar zichzelf kijkt.
- Het college heeft samen met de raad, in een vroegtijdig stadium, bepaald welke onderwerpen zich lenen voor een open en interactief proces.
- Het college heeft voorstellen aan de raad voorgelegd die keuzes bevatten.
- De bestuurskracht van Waalre is versterkt in lijn met de notitie De Kracht van Waalre.

Jaar 2020

- De gemeenteraad van Waalre heeft stappen gezet om te groeien als een raad die nog meer vanuit dialoog en respect met elkaar praat, de inwoners daarbij betreft en kritisch naar zichzelf kijkt.
- Het college start volgens een vastgestelde procedure voor majeure projecten met het voorleggen van een startnotitie aan de raad.
- Het proces “Bestuurlijke besluitvorming” in het zaakstelsel is geïmplementeerd.
- Op basis van een vastgesteld uitvoeringsplan dat samen met inwoners is opgesteld is voor zowel raad, college, organisatie en inwoners duidelijk hoe we invulling geven de Kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven.
- Bestaande instrumenten voor burgerparticipatie zijn waar mogelijk ingezet en met nieuwe instrumenten is geëxperimenteerd.
- De eerste burgerinitiatieven zijn via het loket Burgerinitiatieven, zoals opgenomen in de kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven, ontvangen en ter besluitvorming voorgelegd.
- Op basis van het Koersdocument Werken vanuit de Bedoeling heeft de organisatie zich verder doorontwikkeld. In dit traject is zowel ingezet op de structuur als op de cultuur van die organisatie.
- De organisatie en bestuur is via voorlichtingen, trainingen en opleidingen nog beter geëquipeerd om ‘buiten’ naar ‘binnen’ te halen en te werken vanuit ‘de bedoeling’.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Het afgelopen jaar is bestuurlijk turbulent geweest. Na het terugtreden van de burgemeester is een nieuwe (waarnemend) burgemeester benoemd. Ook de wethouders zijn terug getreden. De raad heeft vervolgens een nieuw (zaken)college aangesteld. De raad heeft dit college de opdracht meegegeven een aantal zaken uit te voeren tot de verkiezingen van maart 2022. Deze liggen vast in de raadsbrede agenda. Uitgangspunt is daarbij dat reeds ingezet beleid wordt uitgevoerd en nieuw beleid pas zoveel mogelijk na de verkiezingen in 2022 zal worden geformuleerd.
- 2020 heeft ook in het teken gestaan van de COVID-19 pandemie. Deze heeft voor de inwoners verregaande gevolgen (gehad). Zowel financieel als qua inperking van vrijheden ten gevolge van de door de centrale overheid afgekondigde coronamaatregelen. (Financiële) ondersteuning van inwoners heeft het afgelopen jaar veel aandacht gevraagd. Covid-19 heeft verder tot gevolg gehad dat een groot deel van het jaar digitaal vergaderd werd door het bestuur. Contact met inwoners vond ook meest plaats op afstand en digitaal. In het Huis van Waalre zijn aanpassingen gedaan, zodat een kleine groep daar veilig heeft kunnen werken. Het overgrote deel van ons personeel heeft thuis gewerkt. De overgang naar thuis werken is soepel verlopen en onze dienstverlening is het afgelopen jaar onverminderd door gegaan. Om dat in te

regelen is veel tijd besteed op diverse afdelingen (bv. communicatie, ICT, communicatie) en zijn er onvoorziene kosten gemaakt. Vorenstaande heeft een zware wissel getrokken op en vergt nog steeds veel van het ambtelijk apparaat. Zowel ter ondersteuning van onze inwoners (bv. inkomen, subsidies, uitstel belastingbetaling) als ter dekking van gedeelde inkomsten (bv. Toeristenbelasting), als ter dekking van extra gemaakte kosten (bv. communicatie, handhaving, veiligheidsmaatregelen) heeft het kabinet zgn. coronagelden ter compensatie ter beschikking gesteld. De verantwoording van deze coronagelden aan de raad heeft plaatsgevonden in tussentijdse rapportages (Turap).

- In 2020 is een aantal keren een startnotitie voorgelegd voor majeure beleidsontwikkelingen. Een definitieve procedure dient nog vastgesteld te worden. Het presidium heeft aangegeven de coalitieonderhandelingen na de verkiezingen van 2022 een goed moment te vinden om een nieuwe vergaderstructuur ter hand te nemen. De startnotitie kan hierin een plek krijgen.
- Het proces "Bestuurlijke besluitvorming" in het zaaksysteem is geïmplementeerd.
- De raad heeft geconcludeerd dat zij geen behoefte heeft aan een Uitvoeringsplan Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven. Vastgesteld is dat de ontwikkeling van Burgerparticipatie meer organisch mag plaatsvinden.
- Op 1 december 2020 heeft de raad de Verordening Burgeragenderingsinitiatief vastgesteld. Deze geeft inwoners de mogelijkheid de raad te vragen een onderwerp in de raad te bespreken.
- Bestaande instrumenten voor burgerparticipatie zijn waar mogelijk ingezet en met nieuwe instrumenten is geëxperimenteerd. COVID-19 heeft dat nog een extra impuls gegeven voor digitale vormen.
- De adviseur Burgerparticipatie is aangewezen als eerste loket Burgerinitiatieven. Een aantal initiatieven is ingekomen en is getoetst aan de hiervoor vastgestelde kaders van de raad. Een aantal initiatieven is door ons gefaciliteerd.
- Er is dagelijks gewerkt aan de verdere implementatie van het Koersdocument. We noemen in dit kader zaken als Projectmatig Werken, Duidelijke Taal, de doorontwikkeling van de Controlfunctie, de Waalre Academy, Joost Live, de doorontwikkeling van het Zaaksysteem met het proces Inkoop- en aanbestedingsbeleid, Werken vanuit de Bedoeling, etc.
- De organisatie is via themabijeenkomsten, voorlichtingen, trainingen en opleidingen nog beter geëquipeerd om 'buiten' naar 'binnen' te halen en te werken vanuit 'de bedoeling'. We zijn daarin helaas geremd door de COVID-19 pandemie, omdat fysieke bijeenkomsten en contacten met inwoners, bestuur en onderling niet of minder mogelijke waren vanwege de maatregelen.
- Door COVID-19 zijn er in 2020 geen activiteiten geweest in het kader van de stedenband met Ishoj.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Uitgangspunt van het handelen van de gemeente is steeds de (kwaliteit van) de leefwereld van de inwoners, bedrijven en instellingen, waarbij zonodig individuele belangen en collectieve belangen transparant tegen elkaar worden afgewogen. De gemeente Waalre (raad, college en organisatie) is voor hen een betrouwbare partner. Inwoners hebben het gevoel dat de gemeente in samenspraak en in samenwerking met alle belanghebbenden de juiste dingen oppakt en realiseert. Vertrekpunt bij de beoordeling van initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen is "ja, mits". Waar mogelijk en nodig zal ook een beroep worden gedaan op hun eigen creativiteit en verantwoordelijkheid. Uiteindelijk zal dit alles leiden tot een grotere bekendheid, vertrouwdheid en tevredenheid in relatie tot het functioneren van de gemeente Waalre.

Rekenkamercommissie

Wat willen we bereiken?

Een effectieve en efficiënte werking van de rekenkamercommissie, die de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur onderzoekt.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

De rekenkamercommissie heeft één à twee onderzoeken per jaar uitgevoerd aan de hand van de volgende vragen:

- Heeft het gemeentebestuur (college en raad) bereikt wat ze wilde bereiken?
- Heeft het gemeentebestuur gedaan wat het zou doen?
- Heeft dit gekost wat het mocht kosten en zijn daarbij de (vastgelegde) regels en afspraken nageleefd?

Jaar 2020

In 2020 zijn één of twee onderzoeken gedaan die aansluiten op de sturingswensen van de Raad. De thema's sluiten aan op de vraagstukken waar Raad, College en organisatie mee bezig is. Eind 2019 zal het onderzoek naar het rioolfonds worden opgestart. Dit onderzoek zal in 2020 worden afgerond.

Wat is gerealiseerd in 2020?

In 2020 zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd en afgerond.

1. Regionaal onderzoek naar de ODZOB,
2. Invoering Omgevingswet en
3. Inhuur derden.

Opgestart in 2020, afgerond in 2021.

- Meldingen Openbare Ruimte.

De raad is geïnformeerd over de voortgang van het overnemen van de aanbevelingen uit de onderzoeken die in 2019 hebben plaatsgevonden.

Wat is de impact voor onze inwoners?

De aanbevelingen die uit de onderzoeken van de rekenkamercommissie voortkomen, kunnen bijdragen aan een doelmatig en doeltreffend bestuur.

Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?

Taken en verantwoordelijkheden zijn daar belegd waar de grootste kwaliteit wordt behaald. Dat betekent dat een aantal taken beter in een (regionaal) samenwerkingsverband gedaan

kunnen worden. Dat maakt dat regionale samenwerking randvoorwaardelijk voor ons bestaansrecht als kleine gemeente is. Hier worden goede resultaten behaald.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

De vertegenwoordigers van de gemeente Waalre hebben zich betrouwbare samenwerkingspartners in de regio getoond en hebben positief bijgedragen aan de gezamenlijk behaalde resultaten, niet alleen voor Waalre, maar voor de (sub)regio als geheel.

Jaar 2020

- Wij zijn voortdurend alert geweest op mogelijkheden van bestuurlijke samenwerking, die voor Waalre en onze partners een meerwaarde opleveren.
- Samen met onze partners in de regio zijn wij effectief geweest in de uitvoering van het nieuwe Samenwerkingsakkoord op de thema's Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Transitie Landelijk Gebied.
- In samenwerking met 21 regiogemeenten en andere partijen is een concept- Regionale Energie Strategie opgeleverd.
- Samen met onze partners in het Stedelijk Gebied zijn belangrijke stappen gezet in de uitvoering van de Samenwerkingsagenda op de thema's Economie, Wonen, Ruimte en Voorzieningen & Evenementen.
- De benodigde ambtelijke inzet in het Stedelijk Gebied Eindhoven is structureel geborgd.
- De samenwerking tussen Helmond, Dommelvallei+ en de GR Peelgemeenten ten aanzien van de inkoop jeugdhulp is versterkt en is een structurele samenwerking geworden.
- De samenwerking met Best en Veldhoven heeft een meerwaarde gehad bij de invoering van de Omgevingswet.
- Voor de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost is een nieuwe Meerjarenstrategie 2020-2023 vastgesteld.

Wat is gerealiseerd in 2020?

Bovengenoemde doelstellingen zijn gehaald. Ondanks COVID 19 pandemie hebben we stappen gezet en hebben we manieren gevonden om onze band met regionale partijen goed te houden. Veel daarvan is in digitale vorm geweest in 2020 vanwege de maatregelen en het thuis werken.

De Veiligheidsregio heeft hun beleidsplan 2019/2020 verlengd en heeft een nieuwe Meerjarenstrategie 2021-2025 in voorbereiding. In 2021 volgt daar meer informatie over.

Wat is de impact voor onze inwoners?

De directe impact voor onze inwoners zal per samenwerkingsverband verschillen. In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat de regionale samenwerking er voor zal zorgdragen dat we als zelfstandige gemeente een hoogwaardige dienstverlening kunnen blijven leveren aan onze inwoners. Door deze samenwerking zullen we grote (gemeente overstijgende) thema's kunnen oppakken, die we alleen niet zouden kunnen oppakken. Verder zullen onze inwoners profiteren van een sterke regio, goed bereikbaar, met een goed woon- en werkklimaat met veel hoogwaardige voorzieningen.

0.2 Burgerzaken

Wat willen we bereiken?

Tot dit taakveld behoren de wettelijke taken rondom het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen, het bijhouden van het bevolkingsregister, straatnaamgeving, burgerschap en het lokaal organiseren van verkiezingen en referenda.

- Het zijn over het algemeen bekende taken van een gemeente die vaak het beeld bepalen van onze dienstverlening bij onze inwoners.
- Betrouwbare en kwaliteitsvolle dienstverlening op het gebied van burgerzaken die steeds aansluit bij de wensen van onze klanten.
- Waalre is een aantrekkelijke gemeente voor huwelijksvoltrekkingen.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- De dienstverlening is afgestemd op de verschillende doelgroepen. Daarbij wordt nadrukkelijk ruimte geboden voor persoonlijk contact in het Huis van Waalre.
- De adreshouders zijn op niveau.

Jaar 2020

- De digitale dienstverlening is met de meest voorkomende producten uitgebreid en geoptimaliseerd.
- Door de toenemende digitalisering is de dienstverlening anders ingericht. Dit betekent dat we meer oog hebben voor de kwaliteitsaspecten zoals meer inhoudelijke controle op identiteitsfraude.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In 2020 zijn we verder gegaan met het implementeren van de digitale dienstverlening. Er is gestart met de technische realisatie. Tevens zijn de werkprocessen voor de digitale balieproducten (E-diensten) verder ontwikkeld;
- Het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten is vastgesteld en uitgevoerd. Er hebben inhoudelijke controles plaatsgevonden op de kwaliteit van de basisregistratie. De zelfevaluatie is met een positief resultaat afgerond.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Met de uitbreiding van de digitale dienstverlening kunnen onze burgers overal en met ieder device 24/7 zaken doen met de gemeente. Deze zaken betreffen onder andere aangifte van geboorte, overlijden, verhuizing, doorgeven vermissing reisdocument, aanvragen uittreksels BRP en burgerlijke stand. Omdat de verwerking van deze zaken volledig automatisch verloopt, ontstaat meer maatwerk en dus meer ruimte voor inwoners die behoefte hebben aan persoonlijk contact in het Huis van Waalre.
- Fraude of gebruik van vervalste of gestolen documenten kan tot veel schade leiden voor de burgers. Door extra aandacht hieraan te besteden proberen we schade zoveel mogelijk te beperken.

0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Het **Gemeentefonds** bestaat uit een **Algemene Uitkering** en een **uitkering deelfonds Sociaal Domein**. Gemeenten worden door middel van circulaire's drie keer per jaar (mei, september en december) geïnformeerd over de ontwikkeling van het totale fonds.

In onderstaande tabel zijn de bedragen voor de algemene uitkering weergegeven.

bedragen x 1.000

	begroting 2020 oorspronkelijk	begroting 2020 wijzigingen	begroting 2020 definitief	realisatie 2020	verschil 2020
Algemene uitkering	19.689	971	20.660	21.018	358
totaal	19.689	971	20.660	21.018	358

De begrotingswijzigingen 2020 zijn bij de turaps toegelicht. Het verschil tussen de definitieve begroting en de realisatie heeft hoofdzakelijk te maken met de mutaties in de decembercirculaire, aanpassingen van de maatstaven en nabetalingen over voorgaande jaren. In de decembercirculaire is o.a. de 3e tranche voor de COVID-19 gelden ontvangen.

Het verschil tussen de bedragen van de begroting definitief en de realisatie worden verklaard bij de verschillenverklaring.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

	rekening 2018	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	2.221	2.244	2.191	2.537
0.2 burgerzaken	373	367	352	321
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	24	24	23	120
0.4 Overhead	5.243	4.952	5.334	5.072
0.5 Treasury	5	34	2	15
0.61 OZB woningen	-	-	12	12
0.62 OZB niet-woningen	-	-	-	-
0.64 Belastingen overig	248	224	235	255
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	179	124	158	282
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	52	124	112	28
0.10 Mutaties reserves	1.187	940	1.175	877
Totaal lasten bestuur en ondersteuning	9.532	9.033	9.594	9.519
Baten bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	27	23	371	370
0.2 burgerzaken	343	245	192	190
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	76	60	187	298
0.4 Overhead	93	103	61	118
0.5 Treasury	64	38	2	24
0.61 OZB woningen	2.762	2.872	3.121	3.112
0.62 OZB niet-woningen	619	640	676	700
0.64 Belastingen overig	-	4	2	2
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	18.048	19.258	20.660	21.018
0.8 Overige baten en lasten	-2	2	-	120
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)			-	
0.10 Mutaties reserves	1.593	2.674	1.351	991
Totaal baten bestuur en ondersteuning	23.623	25.919	26.623	26.943
saldo bestuur en ondersteuning	-14.091	-16.886	-17.029	-17.424

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 2020 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

0.1 Bestuur (nadeel 347.000)

- Kosten raadsfracties gemeenteraad laten 4.000 nadeel zien
- Kosten door digitale uitzendingen kosten 6.000 meer dan begroot
- Budget burgerparticipatie is in 2020 niet uitgegeven voor 9.000
- Door de lage rentestand zijn we verplicht een extra storting te doen in de voorziening pensioenen wethouders. Dit is een gevolg van het verplicht moeten rekenen met een laag rentepercentage van 0,082%. Daarnaast zijn er extra kosten voor wachtgeld voor het voormalige college. Totaal nadeel 350.000
- De bijdrages voor MRE, SGE en A en O fonds zijn in totaal 20.000 lager dan begroot

- Bij de Bizob zijn in 2020 meer dagen voor ondersteuning afgenomen. Dit kost 28.000 extra
- De controlekosten (accountant en rekenkamer) zijn 7.000 lager dan begroot

0.2 burgerzaken (voordeel 29.000)

- De doorberekende salariskosten burgerzaken laten een voordeel van 28.000 als gevolg van vacatures

0.3 beheer overige gebouwen en gronden (voordeel 14.000)

- Voordeel van 14.000 als gevolg van hogere opbrengsten huren en pachten

0.4 overhead (voordeel 319.000)

- Nadelen op overhead door: kosten werkkostenregeling (115.000), storting in voorziening voor voormalige personeel (191.000), diverse onderhoudskosten Huis van Waalre (48.000), onderhoud gemeentewerf (8.000), postbezorging (11.000)
- Voordelen op overhead door minder: vervanging personeelskosten bij ziekte e.d. (185.000), opleiding personeel (22.000), kosten invordering (6.000), kosten informatiebeleid en zaakgericht werken (23.000), kosten inhuur, onderhoud en latere uitvoering van investeringen op automatisering (63.000), representatie bestuur en buitenlandse betrekkingen (20.000) en als gevolg van vacatures in de overhead inclusief de doorberekening van de overhead (239.000)

0.5 treasury (voordeel 9.000)

- In 2020 is toch het niet geraamde dividend van de BNG ontvangen

0.61 ozb woningen (nadeel 9.000)

- Lagere opbrengst dan in begroting is opgenomen

0.62 ozb niet-woningen (voordeel 24.000)

- Hogere opbrengst dan in begroting is opgenomen

0.64 belastingen overige (nadeel 20.000)

- Als gevolg van extra personeel een nadeel van 41.000 op salariskosten
- Kosten aanslagoplegging, taxatiekosten en de kosten van de No cure/No pay bureau's zijn veel hoger dan is begroot

0.7 algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds (voordeel 358.000)

- In de decembercirculaire is nog een uitkering van 110.000 ontvangen voor coronamaatregelen. Voor een totaaloverzicht van de verkregen en uitgegeven coronagelden wordt verwezen naar paragraaf I
- In de begrote cijfers van de turaps zijn de verrekeningen van voorgaande jaren nog niet meegenomen. Voordeel 101.000
- Na de septembercirculaire zijn er nog een aantal maatstaven aangepast voor een totaalbedrag van 147.000

0.8 overige baten en lasten (nadeel 4.000)

- Van enkele balansposten hoeven de bedragen niet meer te worden uitgegeven. Dit voordeel van 114.000 wordt ten gunste van deze post geboekt
- Voor de post dubieuze debiteuren van de afdeling sociale ontwikkeling dient een bijstorting plaats te vinden van 121.000

0.9 vennootschapsbelasting (Vpb) (voordeel 84.000)

- De voorlopige aanslag VPB 2019 is betaald in 2020 (70.000). Dit is ook in de 5^e turap opgenomen. Na de definitieve aangifte 2019 (feb 2021) krijgen we 14.000 terug

0.10 mutaties reserves (nadeel 62.000)

- Bij de 5^e turap hebben we een reservering van de ontvangen coronagelden geraamd. Dit blijkt 126.000 lager te zijn
- Op basis van de BBV voorschriften is er een niet geraamde storting in de nieuwe reserve riolering gedaan van 254.000
- De boeking van het geraamde voordelige saldo van 292.000 uit de 5^e turap is nog niet verwerkt in de boekingen
- Het krediet dat voor de HOED beschikbaar is gesteld tlv de reserves komt te vervallen door het openstellen van een GREX
- Het restant van het krediet "preventieve maatregelen SD" komt te vervallen. Zie taakveld 6.1. Omdat er dan ook geen bijdrage uit de reserve tgv de exploitatie komt is er hier een nadeel van 117.000

01 Veiligheid

Wat willen we bereiken?

1.1 Crisisbeheersing en brandweer.

De organisatie van de brandweezorg betreft zowel het treffen van maatregelen ter voorkoming en beperking van brand (via adviezen, controles en het geven van voorlichting) als de daadwerkelijke uitvoering van de brandweezorg. Voor de rampenbestrijding is een regionale multidisciplinaire crisisorganisatie en een lokale crisisorganisatie ingericht. De gemeenten uit de regio (verantwoordelijk voor Bevolkingszorg) werken hierin multidisciplinair met de hulpdiensten samen.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Op het gebied van veiligheid wordt intensief samengewerkt met de Integraal Veiligheidscoördinatoren van de Kempengemeenten en partners als politie, OM, belastingdienst, Veiligheidsregio, Zorg- en Veiligheidshuis, het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) en de woningcorporaties.

Het Integraal Veiligheidsplan voor de periode 2019 – 2022 kent de volgende doelstellingen voor basisteam de Kempen:

- Een verdere afname van de criminaliteit;
- Een toename van het veiligheidsgevoel;
- Het verankeren van veiligheid in de kernen, wijken en buurten;
- Het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, incidenten en verstoringen van de openbare orde.

Daarbij is bijzondere aandacht voor de volgende thema's:

- High Impact Crimes (woninginbraken, straatroven, overvallen);
- Ondernijning en georganiseerde criminaliteit (vrijplaatsen, buitengebied, mensenhandel/ arbeidsuitbuiting, drugs, weerbaarheid);
- Verbinding zorg en veiligheid (personen met overlastgevend en /of verward gedrag; jeugd in relatie tot overlast, criminaliteit en middelen gebruik; polarisatie, radicalisering en maatschappelijke onrust);
- Fysieke veiligheid (brandveiligheid en crisisbeheersing);
- Cybercrime en cybersecurity.
- Het is noodzakelijk om mee te gaan in de verdergaande professionalisering van de aanpak van ondernijning op basisteamniveau. Dit kan door samen met de acht Kempengemeenten een basisteamprogrammleider ondernijning aan te stellen. Een intensieve samenwerking op basisteamniveau naar het voorbeeld van het Peelland Interventie Team om de kwaliteit en effectiviteit van bestuursrechtelijke handhaving te vergroten behoort eveneens tot de ambitie. Dit vraagt vanaf 2019 ook een basisteam-brede investering (dus van alle acht gemeenten van het basisteam de Kempen). Hiermee bereiken we ons doel om ondernijning en illegale praktijken nog slagvaardiger aan te pakken en zijn we een betrouwbare partner in de regio.
- Naast de noodzakelijke (gezamenlijke) investeringen op het niveau van het basisteam vergt de toename van gemeentelijke verantwoordelijkheden op het gebied van openbare orde en veiligheid ook lokaal een investering. Door de transities van het Sociaal Domein ligt de verantwoordelijkheid voor het voorkomen en afhandelen van sociale calamiteiten en de daarmee samenhangende complexe problematieken bij ons als gemeente. Dergelijke

casuïstiek vergt nadrukkelijk en steeds meer de verbinding tussen zorg en veiligheid. Steeds vaker gaat complexe casuïstiek gepaard met overlast en/of (gevoelens van) onveiligheid dan wel daadwerkelijk onveilige situaties voor de omgeving. In dat geval is het veiligheidsdomein betrokken en voert procesregie in de aanpak. Tevens is er de relatief nieuwe uitdaging van informatieveiligheid. Met de noodzakelijke komst van een Chief Information Security Officer en een Functionaris Gegevensbescherming is op dit thema al een belangrijke stap gezet. Desalniettemin vergt met name privacy binnen het veiligheidsdomein specifieke kennis en expertise, vanwege de vele samenwerkingsvormen en behandeling van (bijzondere) persoonsgegevens.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- High impact crime: We investeren in beperking van de slachtofferkans, vergroting van de pakkans van daders en verhoging aangiftebereidheid onder slachtoffers;
- Ondernijning en georganiseerde criminaliteit: De gezamenlijke aanpak van Ondernijning is geprofessionaliseerd door het aanstellen van een programmaleider ondernijning voor basisteam de Kempen;
- De mogelijkheid voor het vergroten van de effectiviteit van bestuursrechtelijke handhaving door het op Kempenniveau inrichten van een Kempen Interventieteam is onderzocht;
- Een programma bestuurlijke weerbaarheid is ontwikkeld en geïmplementeerd;
- De weerbaarheid van kwetsbare doelgroepen, o.a. ondersteuning van de agrarische sector in relatie tot verhuur van leegstaande gebouwen, is vergroot;
- Verbinding zorg en veiligheid: Er is geïnvesteerd in een sluitende zorg- en veiligheidsketen door inzet op preventie, vroegsignalering en inrichting van procesregie bij complexe casuïstiek;
- Problematische jeugdgroepen en jeugdcriminaliteit worden aangepakt door een juiste combinatie van maatregelen op het gebied van zorg en straf;
- Fysieke veiligheid: Kwetsbare doelgroepen worden bewust gemaakt van de risico's bij brand;
- Er is een professionele crisisbeheersingsorganisatie georganiseerd die op haar taak is toegerust.
- Cybercrime en cybersecurity: De weerbaarheid van onze medewerkers, inwoners en ondernemers in het digitale domein is vergroot.

Jaar 2020

High Impact Crimes

- In iedere buurt in Waalre is een buurtwhatsappgroep actief en krijgen de beheerders voorlichting;
- In tenminste twee buurten is in samenwerking met burgers en de politie een wijkschouw uitgevoerd;
- In samenwerking met politie is gewerkt aan de veiligheidsperceptie onder inwoners doormiddel van diverse communicatiemiddelen en op diverse momenten;
- Door de politie is op de donderdagavond een inloopspreekuur op het gemeentehuis ingericht waar burgers terecht kunnen met vragen, voor advies en het doen van aangifte.

Ondermijning/ georganiseerde criminaliteit

- De verruimingsbevoegdheid van art 13b Opiumwet is verwerkt in het Damoclesbeleid van de gemeente Waalre;
- Het regionaal hennepconvenant en bijbehorend uitvoeringsprotocol wordt gehanteerd in de uitvoering bij het aantreffen van hennepkwekerijen;
- Er is een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd voor burgers, ondernemers en collega's (integrale verantwoordelijkheid) op het gebied van ondermijning.

Cybercrime en cybersecurity

- Er is een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd voor ondernemers op het gebied van cybercrime met als doel de digitale weerbaarheid van ondernemers te vergroten;
- In samenwerking met het sociaal domein is, middels uitvoering van het preventieve jeugdbeleid, geïnvesteerd in vergroting van het bewustzijn onder jongeren ten aanzien van de risico's van het gebruik van internet en social media.

Zorg en veiligheid

- Aan de hand van een pilot met de inzet van een wijk GGD'er is de meerwaarde van de inzet van deze functionaris als aanvulling op de bestaande structuren op het gebied van zorg en veiligheid aangetoond; Pilot verlengd vanwege corona
- De organisatie ingericht om de taken voortvloeiend uit de Wvvgz en Wzd uit te kunnen voeren;
- bijeenkomst georganiseerd voor burgers en medewerkers gericht op het herkennen van signalen van verward gedrag en signalen van mensenhandel;
- Door uitvoering van het preventieve jeugdbeleid, geïnvesteerd in vergroting van het bewustzijn onder jongeren ten aanzien van de risico's van middelengebruik waaronder het gebruik van lachgas;
- De wet aanpak woonoverlast is opgenomen in het gemeentelijk beleid;
- Samen met politie, jongerenwerk en boa's is actief geïnvesteerd in het herkennen en aanpakken van signaleren van jeugdoverlast middels een operationeel jeugdoverleg.

Fysieke veiligheid

- In samenwerking met de Veiligheidsregio is geïnvesteerd in vergroting van het brandveiligheidsbewustzijn onder (verminderd zelfredzame) inwoners;
- Tijdens de nationale brandpreventieweken is middels extra communicatie geïnvesteerd in vergroting van het brandveiligheidsbewustzijn onder inwoners en aandacht voor nazorg;
- De gemeentelijke crisisorganisatie is ingericht conform de uitgangspunten uit de nieuwe visie op crisisbeheersing en bevolkingszorg;
- Het gemeentelijk beleidsteam is beoefend (o.a. door brede rampenoefening) in uitvoering van haar rol en taken ten tijde van een crisissituatie;
- Resultaten van iedere verkeerscontrole door de politie zijn actief gecommuniceerd.

Wat is gerealiseerd in 2020?

High Impact Crimes

- Het buurt-WhatsAppnetwerk functioneert goed en is in een groot gedeelte van de wijken binnen de gemeente Waalre actief.
- Er is in zijn totaliteit één wijkschouw uitgevoerd, de tweede geplande wijkschouw heeft geen doorgang kunnen vinden vanwege Covid-19;
- In samenwerking met politie is gewerkt aan de veiligheidsperceptie onder inwoners doormiddel van diverse communicatiemiddelen en op diverse momenten;
- Na de uitbraak van Covid-19 heeft er geen fysiek inloopspreekuur meer plaatsgevonden van de politie op het gemeentehuis.

Ondermijning/ georganiseerde criminaliteit

- De verruimingsbevoegdheid van art 13b Opiumwet is verwerkt in het Damoclesbeleid van de gemeente Waalre;
- Het regionaal hennepconvenant is opgesteld. Het bijbehorende uitvoeringsprotocol wordt in 2021 verder uitgewerkt in samenwerking met de Kempengemeenten;
- Vanwege Covid-19 hebben er geen fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden, waardoor ook de voorlichtingsbijeenkomst op het gebied van ondermijning geen doorgang heeft kunnen vinden.

Cybercrime en cybersecurity

- Vanwege Covid-19 is ook de voorlichtingsbijeenkomst op het gebied van digitale weerbaarheid van ondernemers geannuleerd;
- Vanwege Covid-19 hebben alle gastlessen geen doorgang kunnen vinden, waaronder ook de gastles m.b.t. de vergroting van het bewustzijn onder jongeren ten aanzien van de risico's van het gebruik van internet en social media.

Zorg en veiligheid

- Per 1 januari 2020 is de Wet verplichte GGZ en de Wet zorg en dwang in werking getreden. De gemeentelijke organisatie is toegerust in het ontvangst nemen van de meldingen, het verwerken en het geven van opvolging hieraan. Er is een meldpunt ingericht en er is samengewerkt met het generalisten- en specialisten team van de gemeente Veldhoven. De hoorfunctie buiten kantooruren is bij Lumens belegd;
- In januari 2020 zijn er twee Wijk-GGD'ers gestart als pilot. Zij zijn beiden werkzaam voor de gemeente Waalre en de gemeente Veldhoven. De Wijk-GGD'ers fungeren als verbinders tussen het zorg- en het veiligheidsdomein. Met de inzet van een Wijk GGD'er beoogt de gemeente Waalre een belangrijke brugfunctie te creëren tussen zorg en veiligheidspartners. Met als doel, daar waar nodig, vroegtijdig de juiste zorg te bieden aan kwetsbare inwoners. De Wijk-GGD'ers maken deel uit van het plan van aanpak m.b.t. personen met verward gedrag. Binnen de gemeente wordt nauw samengewerkt tussen het sociale domein en het veiligheidsdomein. In september 2020 is er een positieve evaluatie geweest met betrekking tot de inzet van de Wijk-GGD'ers;
- Vanwege Covid-19 is de voorlichtingsbijeenkomst gericht op het herkennen van signalen van verward gedrag en signalen van mensenhandel niet doorgegaan;
- We zijn aangesloten bij het regionale project "Drugs, wat doet het met jou?" sinds het najaar 2020;
- Door Covid-19 heeft er een vertraging plaatsgevonden op de opname van de wet aanpak woonoverlast in het gemeentelijk beleid, waardoor dit nog niet gerealiseerd is;

- Over het algemeen is er in 2020 weinig overlast van jongeren geweest. Twee uitzonderingen zijn de overlastmeldingen rondom 't Hazzo en de JOP Aalst. Hierop is een samenhangende aanpak met de boa's, politie en jongerenwerkers ingezet die effectief is.
- Samen met politie, jongerenwerk en boa's is actief geïnvesteerd in het herkennen en aanpakken van signaleren van jeugdoverlast middels een operationeel jeugdoverleg.

Fysieke veiligheid

- In samenwerking met de Veiligheidsregio is geïnvesteerd in vergroting van het brandveiligheidsbewustzijn onder (verminderd zelfredzame) inwoners;
- Er is geïnvesteerd met de afdeling communicatie in het brandveiligheidsbewustzijn onder inwoners en aandacht voor nazorg, echter niet op het gewenste niveau door Covid-19;
- Door de vele wisselingen van personeel binnen de organisatie en de uitbraak van Covid-19 heeft de herinrichting van de gemeentelijke crisisorganisatie geen prioriteit kunnen krijgen;
- Het oefen- en trainingsprogramma van de Veiligheidsregio heeft een groot gedeelte van het jaar stilgelegd door Covid-19;

Covid-19 pandemie

Veel van de achtergebleven werkzaamheden door Covid-19 zijn verschoven naar de toekomst. Binnen het in 2021 nog steeds geldende maatregelenpakket rondom Covid-19 wordt gekeken naar de mogelijkheden tot digitale oplossingen.

- Na de uitbraak van Covid-19 in Nederland is er binnen de gemeente Waalre een periodiek overleg georganiseerd om de gevolgen voor de interne organisatie en de burgers te bespreken. Bij dit overleg sloot de burgemeester, het MT, afdeling communicatie en afdeling Veiligheid aan om een integrale aanpak te realiseren;
- Door de uitbraak van Covid-19 zijn er binnen de regio Brabant-Zuidoost meerdere noodverordeningen van kracht geweest om de crisis te beteugelen. Later werd de Tijdelijke wet maatregelen landelijk uitgerold. De noodverordeningen en maatregelenpakketten moesten na bekendmaking uitgezet worden binnen de interne afdelingen en richting de burgers van de gemeente Waalre;
- De grote onzekerheid voor alle inwoners van de gemeente Waalre zorgde voor vragen richting de gemeente. Het Gemeentelijk Contact Centrum heeft hier een belangrijke rol gespeeld. Er werd veel tijd vrijgemaakt om de burgers te ondersteunen in deze periode van onzekerheid;
- Door de telkens veranderende maatregelenpakketten was goede communicatie noodzakelijk. Het team Communicatie heeft hier veel extra inzet gepleegd. Daarnaast werd er veel energie gestoken in een goede handhaving vanuit de gemeente, in samenwerking met het team Vergunningen, Toezicht Handhaving.
- Er was veel aandacht voor de interne situatie binnen de gemeente. Zo zijn er continuïteitsplannen opgesteld en werd er tijdens de periodieke overlegvorm o.a. met het MT gemonitord of het personeel de lastige werksituatie volhield.
- Naast de hierboven beschreven gemeentelijke actiepunten is er ook regionaal ondersteuning geboden aan de Veiligheidsregio. Vanuit de gemeente Waalre is er aan de sectie Bevolkingszorg personeel geleverd om de regionale aanpak van de crisis te ondersteunen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Inwoners worden actief bewust gemaakt van de risico's die ze lopen om slachtoffer te worden van criminaliteit en voorgelicht over de maatregelen die ze zelf kunnen treffen om de kans om slachtoffer te worden te verkleinen. In de criminaliteitscijfers is onder andere

door Covid-19 een verschuiving te zien richting zorggerelateerde veiligheidsissues, waar sommige HIC-cijfers juist lager blijven dan voorgaande jaren.

- Minder overlast veroorzaakt door verwarde personen door in vroegtijdig stadium de juiste zorg- en ondersteuning te bieden; waarmee overlast veroorzaakt door deze doelgroep minder wordt.
- Aan de hand van een pilot met de inzet van een wijk GGD'er is de meerwaarde van de inzet van deze functionaris als aanvulling op de bestaande structuren op het gebied van zorg en veiligheid aangetoond;
- Burenruzies worden in een zo vroeg mogelijk stadium opgepakt. Dit gebeurt in afstemming met het CMD, Veiligheid en Wijk GGD. Hierdoor wordt de leefbaarheid in het dorp bevorderd;
- Covid-19 heeft voor de burgers veel effect gehad om het dagelijkse leven. Voornamelijk de maatregelenpakketten hebben een grote impact gehad op de bewegingsvrijheid van mensen. De gemeente Waalre heeft de mensen ondersteunt door middel van beantwoording van vragen en een goede informatievoorziening.

Wat heeft het gekost?

	rekening 2018	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	707	738	779	772
1.2 Openbare orde en veiligheid	112	203	225	237
Totaal lasten veiligheid	819	941	1.004	1.009
Baten veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	59	60	60	63
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	28	-	-
Totaal baten veiligheid	59	88	60	63
saldo veiligheid	760	853	944	946

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 2020 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

1.1 Crisisbeheer en brandweer (voordeel 10.000)

- In 2020 zijn nagenoeg geen opleidingen verzorgd voor de rampenbestrijding i.v.m. COVID-19 (4.000 voordeel)
- De huuropbrengst van de brandweerkazernes aan Veiligheidsregio is 3.000 hoger dan verwacht i.v.m. een hogere indexering dan vooraf ingeschat.
- Het onderhoud van de brandkranen is in 2020 overgegaan naar een andere partij waardoor 3.000 minder is uitgegeven.

1.2 openbare orde en veiligheid (nadeel 12.000)

- Er is in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar explosieven op het tracé van de Traverse wat niet was voorzien (6.000 nadeel).
- In 2020 is een beleidsmedewerker Veiligheid ingehuurd ter vervanging van een vacature. De vacature is ingevuld in 2020 en de inhuur heeft nog een aantal weken doorgelopen zodat een inwerkperiode mogelijk gemaakt is (6.000 nadeel).

02 Verkeer, vervoer en waterstaat

2.1 Verkeer en vervoer

Wegen

Wat willen we bereiken?

Het verbeteren en in stand houden en daar waar gewenst vernieuwen van de infrastructuur, om de kwaliteit van de openbare ruimte een impuls te geven.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Het meerjaren- en uitvoeringsprogramma onderhoud bruggen is opgesteld en uitgevoerd.
- De openbare ruimte in combinatie met de aanleg van riolering is in de volgende straten/wijken heringericht: Molenstraat en omgeving, winkelcentrum de Voldijn e.o., westzijde Juliana de Lannoyleaan, M. de Ruijterstraat e.o. en de N69.
- Uitvoering geven aan de werkzaamheden, voortkomend uit het contract Beheer Openbare Ruimte: schoonhouden van wegen en groenonderhoud;
- Het bouw- en woonrijp maken van diverse bouwlocaties is uitgevoerd.

Jaar 2020

- Voorbereiding/uitvoering reconstructie Anemonenlaan;
- Voorbereiding reconstructie Michiel de Ruyterstraat;
- Voorbereiding bouwrijp maken Heistraat fase IIb;
- Voorbereiden herinrichting omgeving winkelcentrum De Voldijn;
- Voorbereiden herinrichting Gestelsestraat zuidelijk deel;
- Uitvoering geven aan beheersmaatregelen vanuit het integraal wegenonderhoud onderhoudsplan 2020;
- Uitvoering herinrichting Molenstraat en omgeving;
- Aanbesteding en aanvang nieuw raamcontract asfaltonderhoud 2020-2021.
- Afstemming regionale projecten op thema's zoals fiets, auto's en openbaar vervoer.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Er is omwille van het integraal oppakken van vervangingen openbare ruimte (riool, wegen, groen), kostenbesparing (werk-met-werk maken) en nagestreefde uniformiteit, meer dan voorheen, gekozen voor een een meer wijkgerichte aanpak. Daarom is de reconstructie Anemonenlaan uitgesteld. De trottoirs, kolken en het asfalt zijn hier in 2020 wel hersteld;
- In verband met vertraging nieuwbouw en raakvlakken met de Eindhovenseweg en Den Hof wordt de voorbereiding M.de Ruijterstraat in 2021 opgestart;
- Heistraat fase IIb is bouwrijp gemaakt door de projectontwikkelaar;
- Als gevolg van bodemvervuiling is de planontwikkeling rondom winkelcentrum De Voldijn vertraagd. Na besluitvorming in de raad wordt de voorbereiding in 2021 opgepakt door een projectontwikkelaar in overleg met de gemeente;
- Voorbereiding herinrichting Gestelsestraat zuidelijk deel wordt na bouw van de woningbouwprojecten (De Keizer en Ligtvoet) opgestart;
- Herinrichting Molenstraat en omgeving is in 2020 in uitvoering genomen en zal zijn afgerond in voorjaar 2021. In de raadsinformatiebrief van 18 december 2020 is uitvoerig verantwoording afgelegd over de voortgang, de (extra) werkzaamheden en de (meer)kosten verbonden aan dit project.

- Vanuit het integraal wegenonderhoud onderhoudsplan 2020 is het gedeelte van de Molenstraat buiten de bebouwde kom, inclusief fietspaden, en de Ansbalduslaan en directe omgeving, voorzien van nieuw asfalt;
- Aanbesteding raamcontract asfaltonderhoud is gerealiseerd;
- Afstemming regionale projecten op thema's zoals fiets, auto's en openbaar vervoer heeft in diverse overlegstructuren plaatsgevonden.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Een goed functionerend wegennet is essentieel voor een goede/veilige bereikbaarheid en beleving van de gemeente.

Verhogen van de burgers tevredenheid over kwaliteit van wegen en trottoirs.

Verkeer

Wat willen we bereiken?

Het verbeteren van de verkeersveiligheid, de luchtkwaliteit en de leefomgeving.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- In het kader van het project 'Duurzaam door Waalre' is een concreet, realistisch en haalbaar plan opgesteld voor de Eindhovenseweg en de Traverse, dat na realisatie van de West-parallel, een belangrijke bijdrage levert aan het verbeteren van de verkeersleefbaarheid.
- De doorgaande routes zoals de Eindhovenseweg en de Traverse onaantrekkelijk te maken voor doorgaand autoverkeer en te verbieden voor (doorgaand)vrachtverkeer. Het ontmoedigen van het doorgaand (vracht)verkeer op de oost-west route (Julianalaan-Willibrorduslaan) en in de woonwijken.
- Uitvoeringsplan maatregelenpakket voortkomend uit fietsbeleidsplan is opgesteld.
- Verbeteren van de fietsinfrastructuur tussen Aalst en Waalre.
- Verkeersmaatregelen die de veiligheid in woonwijken vergroten en doorgaand verkeer ontmoedigen zijn integraal opgenomen en uitgevoerd met maatregelen in het kader van vervanging riolering en/of wegonderhoud.

Jaar 2020

- Uitvoering geven aan maatregelen uitvoeringsprogramma fietsplan;
- Voorbereiding maatregelen sluipverkeer Aalst in relatie tot project Duurzaam door Waalre
- In het kader van het project Duurzaam door Waalre wordt de herinrichting van de Traverse in Waalre-dorp door middel van een interactief proces met bewoners uitgewerkt tot een definitief ontwerp.
- De herinrichting van de Eindhovenseweg wordt door middel van een interactief proces met bewoners uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp. In dit ontwerp wordt de implementatie van hoogwaardig openbaar vervoer meegenomen.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Maatregelen fietsplan zijn zoveel mogelijk geïntegreerd uitgevoerd met andere projecten. Enkele voorbeelden zijn: De aanleg van de fietsstraten in de Oude Kerkstraat en de Werenfriedstraat. De aanleg rode fietsstrook in de Sophiastraat en de Prins Mauritsweg;

- Voorbereiding van de sluipverkeer maatregelen in Aalst is in 2020 opgestart en wordt in 2021 afgerond. Voor het realiseren van fietsoversteken in combinatie met doseerinstallaties is reeds subsidie ontvangen;
- Ontwerp herinrichting Traverse-Zuid is afgerond middels een interactief proces met aanwonenden;
- In het afgelopen jaar zijn positieve vorderingen gemaakt van de doorvertaling van het schetsontwerp naar voorlopig ontwerp van de Eindhovenseweg, samen met bewoners;

Wat is de impact voor onze inwoners?

Het pakket van maatregelen heeft een positieve bijdrage voor de verkeersleefbaarheid- en veiligheid, het bevorderen van het fietsgebruik en het openbaar vervoer. Verminderen van sluipverkeer zal bijdragen tot verbetering van de luchtkwaliteit in de kernen Aalst en Waalre.

Openbare Verlichting

Wat willen we bereiken?

Zorgdragen voor een kwalitatief hoogwaardige en duurzame openbare verlichting om de sociale veiligheid te verhogen en de lichtvervuiling en lichthinder te reduceren. Het realiseren van een verdere energiebesparing en beperking van de energielasten van de openbare verlichting.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Oude lichtmasten (> 40 jaar) langs wijkontsluitingswegen (waar hoge masten staan) vervangen om het risico van het omvallen van oude verroeste masten te voorkomen. Tegelijkertijd zijn armaturen op deze masten, die aan vervanging toe waren, vervangen.
- LED verlichting is ingezet bij nieuwbouwprojecten en renovaties van de openbare verlichting om een verdere energiebesparing te realiseren.
- Het vervangen van de openbare verlichting is zoveel mogelijk meegenomen bij grotere reconstructies.

Jaar 2020

- Start nieuw contract onderhoud openbare verlichting 2020-2023;
- Opstellen meerjarenplan vervanging openbare verlichting;
- Vervangen openbare verlichting in de straten: Irenelaan, Lissevenlaan, van Egmondlaan, Willemstraat en de Sophiastraat.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Contract onderhoud openbare verlichting is aanbesteed en gegund;
- Opstellen meerjarenplan vervanging openbare verlichting alsook het vervangen van de openbare verlichting is vanwege andere prioriteiten uitgesteld tot 2021.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Goede verlichting van het Waalrese wegennet waarborgt de sociale- en verkeersveiligheid.

Kabels en Leidingen

Wat willen we bereiken?

Het minimaliseren van overlast voor inwoners bij de aanleg en het onderhoud door regievoering op de uitvoering van de ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen). Het beperken van het aantal storingen door regulier onderhoud. Het reduceren van kosten en het verlenen van goede en snelle afhandeling bij vergunningen, meldingen en klachten.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Vergunningen zijn verleend, toezicht is gehouden en werkzaamheden zijn gecoördineerd op het gebied van kabels en leidingen.
- De Verordening Ondergrondse Infrastructuur 2018 (VOI) en het Handboek Kabels en Leidingen (HKL) zijn i.s.m. de werkgroep Kabels en Leidingen MRE verder geïmplementeerd.
- Regulier onderhoud en herstel van storingen is door Nuts- en Telecombedrijven uitgevoerd.
- Aanleg van nieuwe kabels- en leidingen door Nuts- en Telecombedrijven is zoveel mogelijk gecombineerd met de uitvoering van gemeentelijke projecten.
- Bestratingen als gevolg van verzakkingen door werkzaamheden aan kabels en leidingen zijn hersteld.

Jaar 2020

- Coördinatie en toezicht op de werkzaamheden van Brabant Water en Enexis (gas) in Aalst zuidkant Burgemeester Mollaan en wijk Duin en Ven en aanleg glasvezel fase III (de Voldijn) door KT Waalre.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Werkzaamheden in Duin en Ven en aan de zuidkant van de Burgemeester Mollaan zijn gerealiseerd. Ook is fase III van aanleg glasvezel ten oosten van de Juliana de Lanoylaan uitgevoerd. Het toezicht is goed verlopen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Het bijdragen aan een hoogwaardig netwerk van openbare nutsvoorzieningen en door coördinatie van werkzaamheden overlast beperken.

2.5 Openbaar Vervoer

Wat willen we bereiken?

Een fijnmazig en vraagafhankelijk openbaar vervoer; laagdrempelig en betaalbaar met meer maatwerk. Richting de provincie hoog inzetten op het realiseren van een Hoogwaardig Openbaar Vervoerinfrastructuur op de N69 in het kader van het project 'Duurzaam door Waalre'.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- In samenwerking met de provincie is de Hoogwaardige Openbaar Vervoer (HOV) lijn op de N69 tussen Eindhoven en Valkenswaard voorbereid.

- Bravoflex is geïntroduceerd waarbij deze een rol kan vervullen als servicedienst (halte tot halte) of een feederfunctie (halte tot ov-knooppunt).
- Waar mogelijk is het WMO-vervoer geïntegreerd in Bravoflex.

Jaar 2020

- In samenwerking met Hermes, Valkenswaard en Eindhoven zorgdragen voor een Hoogwaardige Openbaar Vervoer voorziening langs de verbinding Valkenswaard-Eindhoven (N69)
- In relatie tot het project Duurzaam door Waalre het verder ontwikkelen van een OV knooppunt ter hoogte van Den Hof
- Het mede promoten van het duurzame en flexibele Bravoflex OV systeem (vervoer op maat), aanvullend op het reguliere OV en de buurtbus.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De ontwikkeling van de HOV-lijn is meegenomen in de planontwikkeling herinrichting Eindhovenseweg (2022-2023) als onderdeel van project Duurzaam Door Waalre ;
- Het OV-knooppunt (HUB) is geïntegreerd in het ontwerp van de Eindhovenseweg;
- De pilot Bravoflex is beëindigd als gevolg van een motie in de raad van Eindhoven.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Alle bewoners de kans te bieden gebruik te maken van betaalbaar openbaar vervoer, hoogwaardig en/of op maat.

Wat heeft het gekost?

	rekening 2018	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	1.340	1.433	1.567	1.563
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	
Totaal lasten verkeer, vervoer en waterstaat	1.340	1.433	1.567	1.563
Baten verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	85	55	43	78
2.5 Openbaar vervoer	-	-		
Totaal baten verkeer, vervoer en waterstaat	85	55	43	78
saldo verkeer, vervoer en waterstaat	1.255	1.378	1.524	1.485

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 2020 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

2.1 Verkeer en vervoer (voordeel 39.000)

- Nadeel op salariskosten van 6.000
- Het onderhoud en schoonhouden van wegen en pleinen valt 44.000 hoger uit
- Er is een hogere opbrengst(40.000) ontvangen van nutsbedrijven door een hogere doorberekening
- Door lagere kosten uitbesteden en aankoop zout vallen de kosten van gladheidsbestrijding 29.000 lager uit
- Overige lasten verkeer: hier vallen de kosten 20.000 lager uit

03 Economie

3.1 Economische ontwikkeling

Lokaal Economisch Programma

Wat willen we bereiken?

Het behouden en versterken van een vitaal economische gemeenschap in Waalre.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Er is gewerkt aan de versterking van de centra van Aalst en Waalre-dorp.
- Een nieuwe toekomstvisie op bedrijventerreinen en kantoorlocaties is vastgesteld, de positie van Waalre in de Brainport regio alsook de werkgelegenheidssituatie is voor het programma van belang.
- In samenspraak met het bedrijfsleven is het lokaal economisch programma voor Waalre geactualiseerd.

Jaar 2020

- Samen met het Overlegplatform Economische Zaken is er een start gemaakt met de actualisatie van het Lokaal Economisch Programma.
- Naar aanleiding van de studie van de marktanalyse van de werklocaties in Waalre (door de STEC groep) zijn, in samenspraak met eigenaren en ondernemers, voor de bedrijventerreinen Het Broek, de Voldijn en kantoorlocatie Diepenvoorde zijn toekomstvisies opgesteld.
- Op initiatief van ondernemers in Waalre-dorp zijn de stappen doorlopen om een Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Waalre-dorp op te richten.
- Op basis van de verbeterde ontwikkelingsvisie (gebiedsvisie 2.0) en het schetsontwerp is een realisatiestrategie opgesteld voor een toekomstbestendig en vitaal dorpshart Aalst (winkelcentrum Den Hof en omgeving) en zijn eerste stappen gezet in de uitvoering;

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In overleg met het Overlegplatform Economische Zaken is er voor gekozen om eerst de resultaten van de Omgevingsvisie af te wachten voordat gestart wordt met de actualisering van het Lokaal Economisch Programma en de toekomstvisies van de werklocaties.
- In de zomer 2020 heeft er een informele draagvlakmeting onder de vastgoedeigenaren en ondernemers van het centrum van Waalre-dorp plaats gevonden. Vooralsnog bleek er geen draagvlak te zijn voor een gezamenlijke BIZ (eigenaren en ondernemers). Begin 2021 wordt gekeken naar een eventueel vervolg.
- De uitvoering naar een vitaal dorpshart Aalst is gestart: enkele panden van het noordelijk poortgebouw zijn verworven, een infopunt is in Den Hof 108 ingericht, het ontwerpproces voor de openbare ruimte is gestart, het beeldkwaliteitsplan is grotendeels gereed en het project Aalsterhof is in aanbouw. (zie ook hoofdstuk 8, vitaal dorps hart Aalst).

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Ondernemers en inwoners krijgen duidelijkheid over de toekomstige economische ontwikkelingsrichting van Waalre. Hierin wordt duidelijk waar we ons de komende jaren op gaan richten.
- Inwoners profiteren van de hieruit voortkomende werkgelegenheid en voorzieningenniveau.

Samenwerking binnen het Stedelijke gebied Eindhoven, Metropoolregio en Brainport

Wat willen we bereiken?

De regio Zuidoost-Brabant wil haar positie als één van de best presterende regio's van Nederland en één van de meest technologisch innovatieve regio's van Europa behouden en versterken. Lokaal werken we aan het verder verstevigen van de positie van ons bedrijfsleven en het bieden van een aantrekkelijke woonomgeving voor werknemers in de gehele Brainport.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Het actieprogramma Economie uit de Samenwerkingsagenda Stedelijk Gebied Eindhoven 2018-2025 is uitgevoerd.
- Er is geparticipeerd in het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Eindhoven binnen het thema Economie.
- De positie van en opgaven voor Waalre in de Brainport regio zijn nader bepaald en meegenomen in het Lokaal Economisch Programma.

Jaar 2020

- De projecten uit de samenwerkingsagenda SGE zoals: steviger participeren in Brainport, programmering en kwaliteitsslag werklocaties, Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties, actualisatie kantoorafspraken SGE, doorontwikkeling 1-loket zijn opgepakt en deels ook afgerond.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Er is hard gewerkt aan de programmeringsafspraken van de bedrijventerreinen in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) en deze zijn vrijwel afgerond. Het Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (ROW) hebben we opnieuw vorm gegeven zodat deze beter aansluit bij de vraag vanuit het bedrijfsleven. Het gezamenlijke loket voor bedrijfshuisvesting heeft een nieuwe naam '9 voor1' gekregen en er is een start gemaakt met bijbehorend communicatieplan. De nieuwe vastgoedmonitor is verschenen.
- Naar aanleiding van COVID-19 pandemie is er een regionale Herstelaanpak door de Metropoolregio uitgewerkt in een drietal sporen: Opleiden, Digitaliseren en Kennisdelen & samenwerken. De eerste tranche van projecten zijn gehonoreerd.
- Diverse innovatieve samenwerkingsprojecten in de regio hebben een financiële bijdrage vanuit het Stimuleringsfonds van de Metropoolregio gekregen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Ondernemers en inwoners profiteren in de Brainport-regio van het excellente vestigingsklimaat voor bedrijven, werkgelegenheid en een aantrekkelijke woonomgeving met een hoog voorzieningenniveau.

3.3 Bedrijfscontactfunctie

Wat willen we bereiken?

Goed contact onderhouden met het Waalres bedrijfsleven en hun behoeftes en wensen duidelijk in beeld hebben.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Huisvestingsvraagstukken van bedrijven zijn gezamenlijk bekeken binnen het 1-Loket SGE waardoor de meest passende locaties in de regio zijn aangeboden. Zo behouden wij en trekken wij bedrijven aan voor de regio.
- Er is regelmatig overleg en contact geweest met lokale bedrijven en ondernemersverenigingen.

Jaar 2020

- Waalre heeft het secretariaat gevoerd van het 1-loket in het SGE waar bedrijfshuisvestingsvraagstukken worden behandeld.
- Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden met ondernemersverenigingen (Ondernemers Contact Waalre, Bedrijven Investering Zone Den Hof) en individuele bedrijven (onder andere door bedrijfsbezoeken).
- COVID-19 heeft extra inzet gevergd, met name op het vlak van informatievoorziening naar ondernemers (b.v. over de TOZO-regeling) en als aanspreekpunt voor eventuele vragen. De TOZO regeling voor ondernemers uit Waalre wordt overigens door de gemeente Veldhoven uitgevoerd.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Waalre heeft in 2020 de rol van secretaris van het 1-loket van het Stedelijke Gebied Eindhoven ('9voor1') overgedragen aan de gemeente Son en Breugel. Het 1-loket heeft 9 vergaderingen in 2020 gehad. Jaarlijks wordt er een monitoringsrapportage opgesteld.
- Er is, bijvoorbeeld in het Overlegplatform, overleg gevoerd met ondernemersverenigingen zoals het OCW, BIZ Den Hof en individuele ondernemers c.q. bedrijven.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Bedrijven met een huisvestingsvraag worden via 1-loket naar de juiste locatie (bedrijventerrein of kantoorlocatie) in het SGE geleid.
- Bedrijven en ondernemers hebben direct contact met de gemeente om zaken aan te kaarten en te bespreken.

3.4 Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?

Het regionaal positioneren van Waalre als de 'groene' schakel c.q. toegangspoort tussen (de zuidzijde van) het SGE en grotere, groene, recreatieve gebieden zoals 'de Kempen' en 'transnationaal park De Grote Heide'. Het vergroten van de aantrekkelijkheid van het Waalres buitengebied op het gebied van recreatie en toerisme; van Waalre en voor de inwoners van het stedelijk gebied.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

In samenspraak met stakeholders is een beleidsnotitie Toerisme & Recreatie inclusief uitvoeringsprogramma opgesteld en (deels) uitgevoerd. De projecten hebben betrekking op het behoud en verbeteren van de toeristisch recreatieve infrastructuur (routes, natuurpoorten, extra voorzieningen) het verbeteren van de samenwerking, informatievoorziening en promotie.

Jaar 2020

- De beleidsnotitie Toerisme en Recreatie (inclusief uitvoeringsprogramma) is na een intensief participatietraject tot stand gekomen.
- Het nieuwe ruiter- en men routenetwerk is geopend. Ook de promotie en marketing is met andere gemeenten en ondernemers opgepakt.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Begin 2020 is de startnotitie Recreatie (en Toerisme) in Waalre door de raad vastgesteld. Door COVID-19 is de participatie met stakeholders en daarmee het opstellen van de beleidsnota enigszins vertraagd. Adviesbureau ZKA is gevraagd om ons in dit proces te ondersteunen. In het najaar 2020 is het proces samen met de denktank opgepakt en voor de zomer 2021 wordt naar verwachting de concept nota opgeleverd. Ook zijn in november/december het inwonerspanel en ondernemers bevroegd over dit thema.
- Het ruiter- en menroutenetwerk is in Waalre aangelegd en open gesteld. Er heeft vanwege Covid-19 geen officiële opening plaatsgevonden.
- Wij zijn, ook als onderdeel van het SGE, voor de periode 2021-2023 de samenwerking aangegaan met het Van Gogh Nationaal Park. Het Van Gogh Nationaal Park is bedoeld als vliegwiel voor de gezamenlijke integrale ontwikkeling van natuur, landschap, cultuur en regionale economie in relatie tot de grote ruimtelijke opgaven waarvoor we staan. Het Van Gogh Nationaal Park is een samenwerkingsconcept om te werken aan een kwalitatief hoogwaardig landschap van de toekomst.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Waalre wordt aantrekkelijker op het vlak van recreatie en toerisme. Denk aan betere fiets-, wandel- en ruiterpaden, mountainbike netwerken, betere informatie en promotie (website) en recreatieve poorten. Voor onze inwoners dus meer en mooiere mogelijkheden qua vrijetijdsbesteding.

Wat heeft het gekost?

	rekening 2018	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten economie				
3.1 Economische ontwikkeling	70	68	47	46
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	46	48	66	57
3.4 Economische promotie	13	29	41	23
Totaal lasten economie	129	145	154	126
Baten economie				
3.1 Economische ontwikkeling	2	1	1	1
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	51	50	58	48
3.4 Economische promotie	151	184	89	96
Totaal baten economie	204	235	148	145
saldo economie	-75	-90	6	-19

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 2020 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

3.1 Economische ontwikkeling (voordeel 1.000)

- Geen verschil van betekenis

3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (nadeel 1.000)

- Geen verschil van betekenis

3.4 Economische promotie (voordeel 25.000)

- Het budget voor recreatie en toerisme is voor een deel (18.000) niet uitgegeven in 2020
- Na aframen van 50% van de toeristenbelasting valt de opbrengst 7.000 mee

04 Onderwijs

4.1 Brede Scholen

Wat willen we bereiken?

Een soepele overgang van de ene ontwikkelingsfase naar de andere om achterstand of uitval te voorkomen. Onderwijs, sociaal-culturele en sportvoorzieningen versterken elkaar.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- De samenwerking tussen het onderwijs, de voor- en naschoolse voorzieningen (kinderopvang en peuterspeelzaalwerk) en de omgeving is tot stand gebracht waarbij de onderwijshuisvesting ondersteunend is geweest aan deze samenwerking.
- De Lokale Educatieve Jeugd Agenda 2016-2020 is uitgevoerd.

Jaar 2020

- Er is een nieuwe Lokale Educatieve Jeugd Agenda 2020 (zie 4.3. Lokaal Onderwijsbeleid);
- Er zijn vier kinderopvangorganisaties in de gemeente Waalre gekwalificeerd voor het bieden van Voorschoolse Educatie;
- Er zijn resultaatafspraken met deze kinderopvangorganisaties en de schoolbesturen over voor- en vroegschoolse educatie (VVE: voorschoolse educatie is op de kinderopvang/vroegschoolse educatie in groep 1 en 2 van de basisschool);
- De brede scholen functioneren in toenemende mate als integrale kindcentra;
- Er is regionaal (Kempengemeenten, A2 en Waalre) een 'monitor VVE' opgezet en uitgevoerd.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Het nieuwe beleidsplan jeugd 2020-2024, waarin ook het onderwijsbeleid van de gemeente Waalre is opgenomen, is vanwege de COVID-19 pandemie verschoven van de raadsvergadering van april 2020 (die geen doorgang kon vinden) naar oktober 2020 en toen vastgesteld. Het is de bedoeling om ieder schooljaar samen met de jeugd- en onderwijspartners een uitwerking te maken in een lokale educatieve jeugd agenda, dit is voor het schooljaar 2020-2021 niet gebeurd, vanwege de lockdown die begon maart 2020.
- In de maanden maart- april - mei hebben we zorggedragen voor de coördinatie van de noodopvang in het kader van Covid-19 op de basisscholen en kinderopvang. Er is frequent overleg geweest met de schooldirecteuren en directeuren van de kinderopvang. We hebben de veiligheidsregio en de VNG frequent geïnformeerd over het gebruik van de noodopvang.
- We hebben daarnaast gesproken met onze jeugdpartners (scholen, jeugdgezondheidszorg, kinderopvang) over hoe het ontstaan van onderwijsachterstanden ten gevolge van Covid-19 zoveel mogelijk te voorkomen. En ook hoe we zo goed mogelijk (in de situatie van thuiswerken en onderwijs op afstand) konden blijven inspelen op (schooloverstijgende) hulpvragen van kinderen en gezinnen in de samenwerking tussen onze jeugdpartners en leerlicht, het CMD en PlusTeam. Leerlingen in Waalre hebben zijn voldoende voorzien van devices voor het thuisonderwijs en de aansluiting jeugdhulp-primair onderwijs is ook in deze periode positief verlopen .
- Kinderen die thuis geen veilige omgeving meer hadden doordat het gezin overbelast raakte, konden ook terecht op de noodopvang. Hiervoor zijn procedures afgesproken met het CMD, PlusTeam, de scholen en de kinderopvang (de noodopvang voor kwetsbare groepen). Dit is goed verlopen.

- Voor het gymonderwijs zijn afspraken gemaakt met de scholen en de verenigingen zodat dit buiten kon plaatsvinden op de sportvelden.
- Er zijn vier kinderopvangorganisaties in de gemeente Waalre gekwalificeerd voor het bieden van Voorschoolse Educatie (KC De Wilderen, KC Ekenrooi, KC Dondersteentjes en Het Avontuur).
- Deze vier kinderopvangorganisaties hebben van de gemeente financiële compensatie ontvangen voor de ouderbijdrage van de peuterspeelplekken, gedurende de periode dat in maart – mei dat ze gesloten waren. Voor de tweede periode dat ze gesloten zijn geweest vanaf 16 december 2020 moet nog een besluit worden genomen.
- Er zijn resultaatafspraken VVE gemaakt met de directeurs van deze vier kinderopvangorganisaties en de directeurs van de vijf basisscholen. De laatste versie van deze afspraken moet nog worden vastgesteld op bestuurlijk niveau.
- Tijdens de COVID-19 pandemie hebben de partners in de kindcentra onderling, maar ook met de andere scholen en kinderopvangorganisaties goed samengewerkt en heeft afstemming plaatsgevonden hoe om te gaan met de richtlijnen van de RIVM.
- Niet alle kinderopvanglocaties hebben in 2020 een inspectiebezoek gehad van de GGD, doordat de GGD veel capaciteit moest aanwenden voor de bestrijding van COVID-19.
- Er is regionaal (Kempengemeenten, A2 en Waalre) een 'monitor VVE' uitgevoerd. Hieruit bleek voor de gemeente Waalre dat 100% van de doelgroepkinderen gebruik maakt van een VVE-plek.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Ouders ervaren minder bureaucratie rondom leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, doordat de scholen en andere jeugdpartners zoals het CMD efficiënt samenwerken rondom de inzet van ondersteuning vanuit passend onderwijs en jeugdhulp.
- Peuters volgen een methodisch ontwikkelingsgericht programma op de kinderopvang, dat aansluit op het programma in de onderbouw van de basisschool. Hierdoor wordt een goede overdracht/overgang naar het basisonderwijs gefaciliteerd.
- Door de COVID 19 pandemie zijn kinderen en jongeren in de gemeente Waalre veel meer teruggeworpen op het leven thuis. Dit geldt temeer voor leerlingen van het VO en studenten. Zij missen hierdoor niet alleen een fysieke overdracht van lesstof, maar ook alles wat school betekent voor hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit is zeer zorgelijk.

4.2 Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Goede huisvesting om het brede-school-concept mogelijk te maken. Door middel van een multifunctionele inzet van de schoolgebouwen willen we de ontmoeting tussen verschillende groepen vergemakkelijken en wijkgebonden activiteiten mogelijk maken.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

Er zijn goede afspraken gemaakt met de schoolbesturen over de uitvoering van het onderhoud aan de scholen en over het multifunctioneel en effectief inzetten van de gebouwen.

Jaar 2020

- De afspraken met betrekking tot onderhoud van gebouwen die we hebben gemaakt worden gemonitord;
- Er is een besluit genomen over de huisvesting van basisschool De Meent. Hierbij is gebruik gemaakt van het onderzoek uitgevoerd in opdracht van het schoolbestuur naar maatregelen ter verbetering van het binnenklimaat. Hierbij is een afweging gepresenteerd tussen renovatie vs. nieuwbouw.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Naar aanleiding van de afweging tussen renovatie en nieuwbouw is met zowel de Meent als de Drijfveer de afspraak gemaakt om een onderzoek te doen naar het bundelen van het basisonderwijs in de Voldijn op 1 locatie. Dit onderzoek zal plaats vinden in 2021.
- Afsproken is dat scholen zelf verantwoordelijk zijn voor verbetering van het binnenklimaat. De Meent installeert hiervoor begin 2021 een nieuw luchtbehandelingssysteem.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- De schoolgebouwen in de gemeente Waalre bieden genoeg ruimte voor passend onderwijs en een gezonde, frisse leeromgeving voor de kinderen.

4.3 Lokaal onderwijsbeleid

Wat willen we bereiken?

Een samenhangende onderwijs-, ondersteunings- en hulpstructuur voor de jeugd en een positief opvoed- en opgroei-klimaat. De ondersteuning die het onderwijs biedt (passend onderwijs) sluit aan bij de ondersteuning die de gemeente biedt op basis van de Jeugdwet en de WMO.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Ouders zijn en blijven primair verantwoordelijk voor het opgroeien en de opvoeding van hun kinderen.
- Ondersteuningsvragen zijn snel gesignaleerd en aangepakt door het (preventief) inzetten van de sociale omgeving en ondersteuning vanuit het 'voorliggend veld'. Dit resulteert in een snellere en adequatere reactie en minder ondersteuningsvragen die opgeschaald worden naar specialistische hulpverlening.
- Ondersteuningsplannen Passend Onderwijs van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs zijn afgestemd met de deelnemende gemeenten.
- Gemeentelijke beleidsplannen voor jeugd zijn afgestemd met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs (Primair en Voortgezet Onderwijs).

Jaar 2020

- Er is een nieuw beleidsplan jeugd met Lokale Educatieve Jeugd Agenda 2020. Hierin wordt onder andere aandacht besteed aan:
 - Omgaan met stress
 - Sombere gevoelens
 - Alcohol- en drugsgebruik, roken en gehoorschade
 - Omgaan met social media

- Complexe scheidingsituaties
 - Aansluiting jeugdhulp- passend onderwijs
 - Leerplicht en schoolloopbaan
 - Taal- en spraakontwikkeling
 - Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
- Het Preventief Maatregelenpakket Jeugd 2018-2020 is uitgevoerd. Er wordt meer gebruik gemaakt van 'preventieve producten' zoals het groepsaanbod van Lumens.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- (zie 4.1) Er is een nieuw beleidsplan jeugd en onderwijs met aandacht voor deze onderwerpen (m.u.v. alcohol- en drugsgebruik, roken en gehoorschade die terugkomen in het lokaal gezondheidsbeleid en het preventieakkoord). Er heeft vanwege de COVID-19 pandemie voor het schooljaar 2020-2021 geen vertaalslag plaatsgevonden naar een agenda.
- Het Preventief Maatregelenpakket Jeugd 2018-2020 is uitgevoerd en deel van de maatregelen wordt voortgezet met het nieuwe beleidsplan jeugd 2020-2024. In 2020 is niet meer gebruik gemaakt van preventieve producten zoals groepsaanbod van Lumens en dergelijke, omdat dit soort aanbod moeilijk te organiseren is met de coronamaatregelen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Inwoners weten waar ze terecht kunnen voor jeugdhulp, de aanvraagprocedure voor individuele voorzieningen jeugdhulp is helder en efficiënt.
- Ouders worden niet heen en weer gestuurd, maar ervaren dat zij zelf de regie hebben en passende hulp krijgen. Dit wordt onder andere gerealiseerd door een goede samenwerking tussen het onderwijs, kinderopvang, CMD, PlusTeam, huisartsen, jeugdgezondheidszorg en andere jeugdpartners.
- Ouders kunnen ook in met Medisch Centrum Aalst terecht voor vragen rondom de opvoeding en hulp voor hun kinderen.
- Kinderen met een taalachterstand krijgen extra hulp en ervaren dat zij beter mee kunnen komen met de rest van de klas.

4.4 Leerlingenvervoer

Wat willen we bereiken?

Leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen gaan en waarvan de ouders/verzorgers dit vervoer redelijkerwijs niet zelf kunnen uitvoeren, kunnen gebruik maken van het leerlingenvervoer, op basis van de Verordening Leerlingenvervoer gemeente Waalre.

Onder de noemer "gewoon waar mogelijk en speciaal waar nodig" willen we leerlingen helpen om zelfstandig te leren reizen naar en van school daar waar dit leerbaar en haalbaar is.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- De contracten voor Leerlingenvervoer zijn samen met de gemeente Eindhoven afgesloten en lopen tot en met 1 augustus 2021.
- De aanbestedingsprocedure voor het leerlingenvervoer is gestart. Vóór het schooljaar 2021-2022 is bekend welke vervoersbedrijven gecontracteerd zijn.

- De mogelijkheden van de integratie van het leerlingenvervoer en het Wmo-vervoer (Taxibus) met het openbaar vervoer zijn samen met de regio gemeenten van Taxibus onderzocht.
- Het zelfstandig reizen van leerlingen waar dit leerbaar en haalbaar is, is gestimuleerd. De ouders zijn geïnformeerd over best practices in Waalre.

Jaar 2020

- Er is structureel overleg met de Adviesraad leerlingenvervoer Waalre, de toezichthouder en de betreffende vervoersbedrijven;
- De aanbesteding voor leerlingenvervoer en toezichthouder (met ingang van schooljaar 2021-2022) is voorbereid;
- Aan leerlingen die in aanmerking komen voor een voorziening leerlingenvervoer en waarbij het aanleerbaar is om zelfstandig naar en van school te reizen per fiets of openbaar vervoer is een trainingsprogramma aangeboden in overleg met de ouders. We werken samen met MEE Zuidoost Brabant.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De aanvraag en beschikkingsbrieven voor ouders zijn herschreven in duidelijke taal (B1 niveau).
- Ruim 100 aanvragen voor een voorziening leerlingenvervoer voor het schooljaar 2020-2021 zijn getoetst en geschikt.
- De adviesraad leerlingenvervoer, de toezichthouder en de beleidsadviseur zijn 2x fysiek bijeen geweest en hebben 2x met TEAMS vergaderd.
- Compensatie contracten met de twee vervoerders zijn afgesloten vanwege de COVID-19 pandemie.
- Het leerlingenvervoercontract is met 1 jaar verlengd en wordt volgend schooljaar aanbesteed.
- Er is overleg gevoerd met de twee vervoersbedrijven om voor het schooljaar 2021-2022 overbruggingscontracten af te sluiten om het leerlingenvervoer te kunnen continueren.
- De COVID-19 maatregelen hebben geleid tot vele aanpassingen in het vervoer waardoor er extra overleggen plaatsvonden met de toezichthouder en de vervoerders.
- Er zijn extra Nieuwsbrieven voor ouders geschreven waarin zij geïnformeerd zijn over de aanpassingen in het vervoer vanwege de COVID-19 maatregelen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Er is continuïteit en tevredenheid over de uitvoering van het leerlingenvervoer.
- We ontlasten ouders van kinderen die vanwege een beperking niet zelfstandig naar school kunnen reizen en gebruik maken van een voorziening leerlingenvervoer.
- We werken aan bewustwording bij ouders dat het zelfstandig kunnen reizen naar en van school bijdraagt aan het vergroten van het zelfvertrouwen van kinderen. Het maakt het meedoen aan activiteiten in hun eigen omgeving ook makkelijker als vervoer geen probleem meer is.

4.5 Leerplicht

Wat willen we bereiken?

Voorkomen en bestrijden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

De leerplichtambtenaren in de regio Zuidoost Brabant hebben meldingen van schoolverzuim in behandeling genomen en een bijdrage geleverd aan het voorkomen en bestrijden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Hierbij is nauw samengewerkt met verschillende partners in de regio zoals regiogemeenten, (samenwerkingsverbanden van) scholen, jeugdhulp, jeugdbescherming en het openbaar ministerie.

Jaar 2020

- Er is extra inzet leerplicht in het CMD vanuit het Preventief Maatregelen Pakket Jeugd.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De extra inzet van de leerplichtambtenaar is goed van pas gekomen in de gespreksvoering met ouders waarbij het volgen van thuisonderwijs in het kader van Covid-19 moeizaam was. Zij heeft hierbij een duidelijk aanvullende rol gehad in het motiveren van ouders en leerlingen en in het volgen van thuisonderwijs (zonder dat hiervoor handhaving is toegepast).

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Ouders kunnen snel terecht met vragen over leerplicht, waarbij niet alleen sec gekeken wordt naar de regelgeving rondom leerplicht, maar ook naar de specifieke ondersteuningsbehoefte van het kind.
- Door verbinding van leerplicht en zorg wordt meer integraal naar de ontwikkeling van de jongere gekeken.

Wat heeft het gekost?

	rekening 2018	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	72	72	74	73
4.2 Onderwijshuisvesting	519	552	552	572
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	447	524	561	502
Totaal lasten onderwijs	1.038	1.148	1.187	1.147
Baten onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	239	246	252	265
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	6	75	58	65
Totaal baten onderwijs	245	321	310	330
saldo onderwijs	793	827	877	817

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 2020 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

4.1 Openbaar basisonderwijs (voordeel 1.000)

- Geen verschil van betekenis

4.2 Onderwijshuisvesting (nadeel 7.000)

- De bijdragen aan groot onderhoud incl. de servicekosten die de scholen moeten betalen aan de gemeente zijn dit jaar hoger (voordeel 14.000)
- Een hogere OZB-aanslag (nadeel 8.000)
- De brand- en stormverzekering is opnieuw aanbesteed en heeft tot een hogere premie geleid (nadeel 16.000)
- Overige kleine verschillen (voordeel 3.000)

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (voordeel 66.000)

- De inzet van preventieve logopedie is uitgesteld is vanwege de COVID-19 pandemie. Tevens is er ook geen voorliggend aanbod geweest, zoals groepsaanbod van Lumens, omdat fysieke bijeenkomsten niet zijn doorgegaan (voordeel 29.000)
- Er zijn minder ritten leerlingenvervoer gereden vanwege de COVID-19 pandemie (voordeel 37.000)
- De uitvoering door Best van de taken leerplicht is beëindigd. Vanaf mei voert Veldhoven dit uit voor Waalre. Best heeft nog extra werkzaamheden verricht (nadeel 5.000)
- Voor kinderen waarvan de ouders niet in aanmerkingen komen voor kinderopvangtoeslag worden dagdelen kinderopvang ingekocht (de 'peuterspeelplekken'). Het aantal kinderen dat hiervan gebruik maakt fluctueert licht (voordeel 5.000)

5.1-5.2 Sport

Wat willen we bereiken?

Door middel van het aanbieden van sport- en speelactiviteiten en -faciliteiten een bijdrage leveren aan een gezonde leefstijl van alle bewoners, leefbaarheid in wijken en buurten.

Vergroten van de verantwoordelijkheid en betrokkenheid van verenigingen en de samenleving bij de uitvoering van deze maatschappelijke opgaven.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- De sportaccommodaties en sportvoorzieningen zijn multifunctioneel ingezet; ook op andere beleidsterreinen zoals onderwijs en Wmo;
- Sporthal 't Hazzo is omgebouwd tot een duurzame sporthal;
- Er zijn voorbereidingen getroffen voor de situatie dat sporthal 't Hazzo niet meer gekoppeld is aan het zalencentrum.
- Duurzame beheersituatie gecreëerd voor de sportaccommodaties voor binnen- en buitensport.

Jaar 2020

- Het lokaal sportakkoord is samen met de sportverenigingen, andere beweegaanbieders en onderwijs gerealiseerd. In een lokaal sportakkoord maken partijen afspraken over hoe zij met elkaar de ambities op het gebied van sport en bewegen binnen hun gemeenten willen bereiken;
- Het bouwen van de nieuwe kantine/ontmoetingsruimte en de ombouw van 't Hazzo tot een duurzame accommodatie voor sport en ontmoeten is in gang gezet;
- De exploitatie van sporthallen Hoeveland, de Pracht en 't Hazzo is aanbesteed;
- Onderhoud en beheer situatie buitensportaccommodaties is samen met de gebruikers georganiseerd;
- Sjors Sportief en Creatief, in het kader van meedoen voor iedereen, is voortgezet;
- Activiteiten zijn georganiseerd tijdens Nationale Sportweek;
- De sportverenigingen zijn ondersteunt via de verenigingscontactfunctionaris in de vorm van materialen en/of advisering;
- De openbare speeltuinen opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Speelruimtebeleid Waalre 2018-2022 voor het jaar 2020 zijn (deels) heringericht, omgevormd of aangelegd.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Het Waalres sport- en bewegakkoord is samen met 35 partners uit de sport, zorg, welzijn, onderwijs, kinderopvang, overige maatschappelijke organisaties, betrokken inwoners en gemeente Waalre gerealiseerd. Een enthousiaste kopgroep is gestart met de uitvoering van, de in het sport- en bewegakkoord opgenomen acties en ambities.
- De voorbereidingen voor de bouw van de nieuwe kantine/ontmoetingsruimte en de ombouw van 't Hazzo is voorbereid, zodat begin 2021 gestart kan worden met de werkzaamheden.
- De aanbesteding voor de exploitatie van sporthallen de Pracht en 't Hazzo vanaf 2022 is voorbereid, zodat in het eerste half jaar van 2021 gestart kan worden met de

aanbestedingsprocedure. De exploitatie van sporthal Hoeveland wordt op een later moment aanbesteed.

- Onderhoud en beheersituatie buitensportaccommodaties is samen met de gebruikers georganiseerd;
- Sjors Sportief en Creatief, in het kader van meedoen voor iedereen, heeft plaatsgevonden;
- Activiteiten zijn georganiseerd tijdens Nationale Sportweek;
- De (sport)verenigingen zijn ondersteund via de verenigingscontactfunctionaris in de vorm van materialen en/of advisering. Vanwege COVID-19 heeft advisering op het gebied van wetten, regels en financiële regelingen in grote mate plaatsgevonden.
- Vanwege COVID-19 zijn (sport)verenigingen en andere maatschappelijke organisaties meer met elkaar gaan samenwerken;
- Als gevolg van COVID-19 in het eerste half jaar van 2020 zijn Waalrese maatschappelijke organisaties, waarmee gemeente Waalre een financiële relatie heeft (in de vorm van bijvoorbeeld huur), financieel ondersteund. Het college van B&W heeft besloten om begin 2021 opnieuw af te wegen of het nodig is om maatschappelijke organisaties te ondersteunen als gevolg van COVID-19 in het tweede half jaar van 2020;
- De openbare speeltuinen zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Speelruimtebeleid Waalre 2018-2022 hebben voor het jaar 2020 vertraging opgelopen omdat participatie met omgeving (kinderen/ouders) over de exacte inrichting door COVID-19 is vertraagd. De uitvoering is doorgeschoven naar 2021.
- In totaal 60 kinderen uit minimagezinnen hebben financiële ondersteuning ontvangen voor sportactiviteiten volgens de overeenkomst met het Jeugdfonds Sport Brabant. In 2020 is een nieuwe overeenkomst gesloten met het Jeugdfonds Sport Brabant voor de periode 2021 t/m 2024.
- Vanwege COVID-19 heeft de jaarlijks vrijwilligersavond niet kunnen plaatsvinden. Het uitreiken van de vrijwilligerspenningen 2020 en de benoeming tot Wij Waalre Club Talent 2020 vindt plaats in het eerste half jaar van 2021.
- Binnen het thema voorzieningen en evenementen van het Stedelijk Gebied Eindhoven is gewerkt aan de doelstellingen uit de samenwerkingsagenda 2018-2025 en de acties uit het jaarprogramma 2020.

Wat is de impact voor onze inwoners?

We faciliteren een gezonde leefstijl, ontmoeting en leefbaarheid in wijken en buurten voor alle inwoners. Dit doen we samen met inwoners (kinderen), verenigingen en andere maatschappelijke partners.

5.3 Cultuur

Wat willen we bereiken?

Een bijdrage leveren aan de brede ontwikkeling van de inwoners van Waalre (o.a. historisch erfgoed, muziek, literatuur, kunst), waarbij de eigen verantwoordelijkheid en het organiserend vermogen van de inwoners en organisaties leidend is. De gemeente neemt hierin wel een faciliterende en stimulerende rol.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Tot en met 2020 is een deel van de middelen voor muzikeducatie ingezet voor het stimuleren van deelname aan cultuuractiviteiten door kinderen uit minimagezinnen. Bij het nieuw op te stellen cultuurbeleid bekijken we hoe we een grotere doelgroep kunnen bereiken met het beschikbare geld voor muzieksubsidies;

- De culturele verenigingen hebben dezelfde financiële ondersteuning gekregen en ondersteuning in middelen of advies als andere verenigingen, waar mogelijk maken we concrete prestatieafspraken;
- Het huidige Kunst- en Cultuurbeleid van de gemeente Waalre is heroverwogen, zowel wat betreft inhoud als het beoogde effect.

Jaar 2020

- Kinderen uit minimagezinnen hebben subsidie voor muziekeducatie volgens het contract met het Jeugdfonds Cultuur Brabant ontvangen. Via Stichting Leergeld Valkenswaard e.o. kunnen wij doorverwijzen om ook in aanmerking te komen voor een extra vergoeding;
- Organisaties en verenigingen hebben subsidies ontvangen volgens de huidige gemaakte afspraken. Nieuwe prestatieafspraken voor 2021 zijn gemaakt als de huidige afspraken verlopen zijn;
- De culturele verenigingen en inwoners hebben ondersteuning ontvangen via de verenigingscontactfunctionaris in de vorm van materialen en/of advisering;
- Het kunst en cultuurbeleid is volgens de startnotitie opgesteld.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In 2020 hebben 27 kinderen uit minimagezinnen deelgenomen aan het Jeugdfonds Cultuur. Stichting Leergeld heeft daaraan bijgedragen. In 2020 is een overeenkomst aangegaan voor 1 jaar, 2021.
- De subsidies 2020 zijn verleend en de subsidies voor 2019 zijn vastgesteld. Het is voor de verenigingen en stichtingen vaak moeilijk gebleken om uitvoering te geven aan hun subsidieverplichtingen door COVID-19.
- Subsidieafspraken of prestatieovereenkomsten die in 2020 zouden aflopen, zijn met 1 jaar verlengd voor 2021.
- Het college heeft in de zomer 2020 besloten subsidieverplichtingen 2020 voor een groot deel coulant te behandelen, omdat COVID-19 subsidieverplichtingen heeft belemmerd ten nadele van organisaties en verenigingen.
- Ondersteuning voor culturele verenigingen en inwoners is ontvangen, maar in mindere mate door COVID-19.
- Na behandeling van de Startnotitie Kunst- en Cultuurbeleid in de gemeenteraad is besloten vooralsnog het huidige ondersteuningsbeleid te continueren.
- We zijn in Waalre gestart met een werkgroep om kunst- en cultuurprojecten vorm te geven in natuurgebied Dommeldal De Hogt voor een gezamenlijk kunstroutenetwerk in het stedelijk gebied Eindhoven. In taakveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing wordt verder ingegaan op het aspect natuur en recreatie.
- Er is een bijdrage gedaan aan de parochie om de beiaardier te helpen aan een nieuwe speelcomputer voor het carillon. Deze was verouderd.
- De overeenkomst met stichting Leergeld is verlengd voor vier jaar.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Kinderen in Waalre kunnen muzieklessen volgen, ook kinderen uit minimagezinnen. COVID-19 speelt een rol, omdat muzieklessen digitaal plaatsvinden of niet kunnen doorgaan;
- Culturele, kunstzinnige en museale activiteiten vinden plaats in Waalre. In 2020 zijn activiteiten veelal niet door kunnen gaan en het museum in 2020 voor een groot deel gesloten is;
- We helpen inwoners en maatschappelijke met vragen op het gebied van kunst en cultuur met materialen en advies. Ook dit heeft in veel mindere mate plaatsgevonden in 2020.
- Een recreatieve, culturele en kunstzinnige beleving in natuurgebied Dommeldal De Hogt.

- Waalres Erfgoed bewaart foto's, films, documenten over het verleden van Waalre. Zij brengen hierover, indien mogelijk, jaarlijks een boek uit. Het Huis van Waalre is voor een groot deel in 2020 niet beschikbaar geweest voor Waalres Erfgoed. Een aantal medewerkers kan thuis werken.

5.6 Media

Wat willen we bereiken?

De bibliotheek zorgt voor leesbevordering, taalontwikkeling en mediawijsheid bij kinderen op basisscholen en zorgt voor een aanbod voor volwassenen. De lokale omroep (een wettelijke verplichting) houdt Waalrenaren op de hoogte van lokaal nieuws in Waalre en Eindhoven en omgeving.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Er is een meerjarig subsidiecontract met Bibliotheek Eindhoven gesloten;
- Waalre is voor 5 jaar aangesloten bij Stichting Omroep Eindhoven en Omgeving, gebaseerd op wat in 'De Kracht van Waalre' is aangegeven: focus op en samenwerken met partners van het stedelijk gebied Eindhoven.

Jaar 2020

- Waalre heeft een meerjarig subsidiecontract met Bibliotheek Eindhoven afgesloten waarmee de continuïteit wordt gewaarborgd;
- We verlenen een subsidie aan de Stichting Omroep Eindhoven en Omgeving (studio 040).

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In 2020 zijn gesprekken gestart over een nieuw contract 2022 t/m 2025 met Bibliotheek Eindhoven. We hebben een subsidie voor 2020 verleend en de subsidie voor 2019 is vastgesteld.
- In 2020 is een subsidie aan Stichting Omroep Eindhoven en Omgeving verleend, waarbij deze omroep de lokale omroep is voor de inwoners van Waalre. De subsidie 2019 is vastgesteld.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Beter leren lezen, rekenen en schrijven (taalvaardigheid) en omgaan met computers (digivaardigheid) voor inwoners van Waalre. COVID-19 speelt een rol: de bibliotheek (en de bibliotheek op scholen) is deels gesloten in 2020, maar de bibliotheek gebruikt alternatieve wijzen om inwoners van Waalre te bedienen;
- De lokale omroep informeert inwoners van Waalre over nieuws van Waalre en nieuws over regio Eindhoven.

5.7 Openbaar Groen

Wat willen we bereiken?

De groene uitstraling als essentieel en karakteristiek onderdeel van de gemeente Waalre behouden en waar mogelijk versterken. Waalre hiermee positioneren als aantrekkelijke woon-, verblijf- en werkomgeving. In samenspraak met bewoners komen tot een integrale aanpak van de openbare ruimte.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Het Groenbeleidsplan is geactualiseerd en bestaat uit 4 modules: Groenvisie/groenstructuur, Groenbeleid/Bomenbeleid en herbeoordeling lijst waardevolle bomen. Biodiversiteit, burgerparticipatie, klimaatverandering en duurzaamheid maken onderdeel uit van dit Groenbeleidsplan.
- Het Openbaar Groen is (daar waar mogelijk) gerenoveerd of vervangen als onderdeel van het Integraal Meerjarenplan Openbare Ruimte (groen, wegen, riolering) 2018-2024'.

Jaar 2020

Het volgende is in 2020 bereikt:

- De Groenvisie 2018 is uitgewerkt in het beleidsdocument "Groenbeleidsplan" voor een weelderige groene ruimte als excellente woonomgeving" en is vastgesteld.
- De eerste acties uit het Groenbeleidsplan zijn in samenspraak met inwoners opgestart.
- Het vervangingsprogramma voor beplantingen en bomen is vastgesteld.
- Aan de hand van het vervangingsprogramma voor beplantingen en groen zijn in samenspraak met bewoners de eerste vervangingen gerealiseerd.
- In samenspraak met de bewoners is, in het kader van het integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte, de herinrichting van het openbaar groen in de Molenstraat en omgeving opgestart.
- De geactualiseerde Lijst Waardevolle Bomen is in werking.
- In het kader van de natuurcompensatie voor de ontwikkeling van de wijk Waalre Noord is voor de inwoners nieuwe natuur gerealiseerd.
- Het integraal contract voor het beheer van de openbare ruimte is in uitvoering en op basis van burgertevredenheid verlengd.
- De communicatie en aanpak over het voorkomen, ontwikkeling en het bestrijden van plaagdieren is tijdig opgestart.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De groenvisie is uitgewerkt in het Groenbeleidsplan "Beleid- en beheerplan Groen en Bomen" en is vastgesteld;
- De eerste acties zoals bijvoorbeeld de renovatie van de Ansbalduslaan e.o. is opgestart en gerealiseerd;
- De vaststelling van het vervangingsplan voor beplantingen en bomen is niet vastgesteld. De reden hiervoor is dat de middelen t.b.v. Openbaar Groen (voorbereiding en uitvoering) pas bij vaststelling Begroting 2021 (november 2020) ter beschikking zijn gesteld;
- Het vervangingsplan is zoals hierboven nog niet vastgesteld en hierdoor zijn er geen werkzaamheden uit het plan uitgevoerd;
- De werkzaamheden in de Molenstraat en omgeving zijn in 2020 in uitvoering genomen en worden in voorjaar 2021 afgerond;
- In 2020 is de groene kaart (lijst Waardevolle Bomen) vastgesteld en in werking getreden;
- De natuurcompensatie voor Waalre-Noord is gerealiseerd middels het aanplanten van een compensatieperceel;
- In 2020 is het integrale contract beheer openbare ruimte op basis van burgertevredenheid verlengd;
- In het kader van de bestrijding van de Eikenprocessierups is een beheerplan vastgesteld en uitgevoerd.

Wat is de impact voor onze inwoners?

De groene uitstraling als essentieel en karakteristiek onderdeel van de gemeente Waalre zal behouden blijven en waar mogelijk worden versterkt. Waalre blijft zich hiermee positioneren als aantrekkelijke woon-, verblijf- en werkomgeving.

Wat heeft het gekost?

	rekening 2018	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten sport, cultuur en educatie				
5.1 Sportbeleid en activering	56	52	56	39
5.2 Sportaccommodaties	652	718	784	851
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	41	41	41	41
5.5 Cultureel erfgoed	15	32	18	15
5.6 Media	268	295	300	299
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.279	1.622	1.610	1.654
Totaal lasten sport, cultuur en educatie	2.311	2.760	2.809	2.899
Baten sport, cultuur en educatie				
5.1 Sportbeleid en activering	-	64	104	72
5.2 Sportaccommodaties	136	171	191	221
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-		-
5.5 Cultureel erfgoed	-	-		-
5.6 Media	-	-		-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	35	14	46
Totaal baten sport, cultuur en educatie	136	270	309	339
saldo sport, cultuur en educatie	2.175	2.490	2.500	2.560

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 20 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

5.1 Sportbeleid en activering (nadeel 15.000)

- 2020 geeft een nadeel op de specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) voor de compensatie van btw uit sportactiviteiten omdat er een terugbetaling (definitieve vaststelling) van SPUK uit 2019 heeft plaatsgevonden in 2020.

5.2 sportaccommodaties (nadeel 37.000)

- Voor de buitensportaccommodaties zijn in 2020 meer kosten gemaakt voor het onderhoud van de velden en kapotte veldverlichting. Daarnaast zijn er storingen geweest aan de beregening (leidingen en sproeiers) i.v.m. de droge zomer. (36.000 nadeel).
- Van het Rijk is een tegemoetkoming ontvangen voor verhuurders van sportaccommodaties in het kader van COVID-19 (TVS regeling; 19.000 voordeel)
- Er is in 2020 een compensatie voor de huur van de sportaccommodaties uitgekeerd aan verenigingen in het kader van COVID-19 (20.000 nadeel)

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (0)

- Geen verschil

5.5 Cultureel erfgoed (voordeel 3.000)

- Minder water- en energieverbruik (3.000 voordeel)

5.6 Media (voordeel 1.000)

- Geen verschil van betekenis

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (nadeel 12.000)

- In 2020 zijn er nauwelijks evenementen geweest waarvoor ondersteuning nodig was door Ergon. Dit zorgt voor een voordeel van 10.000.
- In 2020 is 21.000 meer uitgegeven aan onderhoud van plantsoenen en laanbomen dan voorzien. Het gaat dan met name over incidentele (meer)kosten voor nazorg en inboet (droogte) en (extra) onderhoud dat voortvloeit uit nader onderzoek n.a.v. de uitgevoerde boomveiligheidsinspecties.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (CMD/ Plusteam)

Wat willen we bereiken?

Een laagdrempelige voorziening voor alle vragen over zorg en welzijn zoals de Wmo, jeugd en gezin, leerplicht, minimaregelingen, werk en inkomen, schuldhulpverlening en mantelzorg.

Er wordt uitgegaan van een integrale aanpak met een preventief karakter. Er is één contactpersoon per gezin of alleenstaande. Er wordt nadrukkelijk gekeken naar de zelfredzaamheid, wat iemand zelf kan en waar hulp/ondersteuning bij nodig is.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Het Centrum Maatschappelijke Dienstverlening (CMD) is doorontwikkeld met als doel de versterking van de kwaliteit van dienstverlening aan de inwoner in het gehele sociale domein;
- Alle individuele jeugdhulpcliënten uit de gemeente Waalre en hun gezinnen zijn in beeld gebracht en hebben een vaste coach uit het CMD of PlusTeam;
- Integrale benadering "één gezin, één plan, één coördinator" is gemeengoed;
- Softwarematige ondersteuning en alle bijbehorende functionaliteiten functioneert goed en werkt ondersteunend voor het CMD en PlusTeam (administratieve lastenvermindering) en genereert managementinformatie;

Jaar 2020

- Het in 2018 aangegane samenwerkingsverband met de gemeente Veldhoven is uitgebreid met meer producten, o.a. nieuwe Wet inburgering;
- Alle individuele jeugdhulpcliënten uit de gemeente Waalre en hun gezinnen zijn in beeld gebracht en hebben een vast contactpersoon uit het CMD of PlusTeam.
- De evaluatie van het PlusTeam heeft plaatsgevonden.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De nieuwe Wet inburgering is uitgesteld. Deze treedt per 1 januari 2022 in werking. Ter voorbereiding op deze wet is de samenwerking met de gemeente Veldhoven gezocht.
- Jeugdhulpcliënten hebben voor zover mogelijk een vast contactpersoon bij het CMD of het PlusTeam gekregen.
- In 2020 zijn er twee onderzoeken afgerond naar de werking van het PlusTeam, door Dock4 en Radar Advies. De uitkomst komt er kort samengevat op neer dat het PlusTeam een deskundig team betreft dat kwalitatief goede ondersteuning biedt. Daarnaast wordt inzichtelijk dat de werkdruk te hoog is ("het PlusTeam barst uit zijn voegen") en dat er verschil is in hoe er uitvoering wordt gegeven aan de samenwerking met het PlusTeam tussen beide gemeenten.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Inwoners kunnen met al hun hulpvragen terecht bij het CMD.
- De toegang tot zorg en ondersteuning voor inwoners is laagdrempelig, persoonlijk en dichtbij in de eigen gemeente georganiseerd. T.g.v. COVID 19 heeft de hulpverlening voornamelijk digitaal en op afstand plaatsgevonden. Uit preventief oogpunt hebben belrondes vanuit het CMD met cliënten plaatsgevonden om te informeren hoe het deze cliënten ging en of er een alternatieve manier van hulp of ondersteuning kon worden geboden.
- Door de samenwerking met de partners in de toegang (huisartsen, PlusTeam, onderwijs) kan tijdig kwalitatief goede zorg ingezet worden.

Wijkcentra

Wat willen we bereiken?

Inwoners de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan en/of gebruik te maken van cultureel maatschappelijke activiteiten, van wijkzorg en van wijk-overstijgende activiteiten. We bieden levensloopbestendige wijken en buurten. Wij borgen de mogelijkheid voor ontmoeten in elke wijk voor nu en later.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018 – 2022

- Accommodaties zijn multifunctioneel ingezet;
- De (zorg)activiteiten in de wijkcentra zijn doorontwikkeld conform zorgcontracten;
- Wijken en buurten zijn levensloopbestendig. De voorzieningen zijn voor iedereen goed bereikbaar;
- De sociaal culturele activiteiten zijn gesubsidieerd volgens het geldende subsidiebeleid voor deze periode.
- Heldere visie op de mate van privatisering van gemeentelijk vastgoed. We organiseren hier voor een raads-brede discussie rondom de gemeenschapshuizen en sportaccommodaties.
- Verdere ontwikkeling van Het Huis van Waalre als ontmoetingsplek.

Jaar 2020

- Het bouwen van de nieuwe kantine/ontmoetingsruimte en de ombouw van 't Hazzo tot een duurzame accommodatie voor sport en ontmoeten is in gang gezet;
- De aanbesteding van de exploitatie sporthallen Hoeveland, de Pracht en 't Hazzo is afgerond.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De voorbereidingen voor de bouw van de nieuwe kantine/ontmoetingsruimte en de ombouw van 't Hazzo is voorbereid, zodat begin 2021 gestart kan worden met de werkzaamheden.
- De aanbesteding voor de exploitatie van sporthallen de Pracht en 't Hazzo vanaf 2022 is voorbereid, zodat in het eerste half jaar van 2021 gestart kan worden met de aanbestedingsprocedure. De exploitatie van sporthal Hoeveland wordt op een later moment aanbesteed.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- De ontmoetingsruimten hebben een belangrijke maatschappelijke functie; inwoners kunnen hier terecht voor ontmoeting; meedoen; ontwikkeling en zelf iets organiseren. Hierdoor minder eenzaamheid en meer gezondheid.

6.3 Inkomensregelingen

Wat willen we bereiken?

- Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners, die geheel of gedeeltelijk niet zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud.
- Inwoners met arbeidsvermogen de noodzakelijke ondersteuning (loonkostensubsidie, werkplekaanpassing en begeleiding) bieden zodat zij in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen (Participatiewet).

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018 -2022

- Uitvoeren van de Participatiewet (bijstandsuitkeringen) en de regelingen Ioaw, Ioaz, Bbz;
- Integrale benadering van personen en gezinnen bij vraagstukken op het gebied van het sociale domein;
- Doorlopende bestandsanalyse met als doel uitstroom naar arbeid.

Jaar 2020

- Oriëntatie en voorbereiding op de aangekondigde (nieuwe) Wet inburgering per 2021.
- Continuerend van het participatiebeleid.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De nieuwe Wet inburgering is uitgesteld. Deze treedt per 1 januari 2022 in werking. Ter voorbereiding op deze wet is de samenwerking met de gemeente Veldhoven gezocht. Tevens hebben er gesprekken met Stichting Vluchtelingen Waalre plaatsgevonden ter oriëntatie en voorbereiding op deze nieuwe wet met het oog op maatschappelijke begeleiding.
- Op 31 december 2020 hebben 191 personen/gezinnen een uitkering o.b.v. de Participatiewet. Vanwege de Ioaw en Ioaz is aan 15 personen/gezinnen een uitkering verstrekt.
- Op 31 december 2020 hebben 22 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt loonkostensubsidie ontvangen.
- Op 31 december 2020 is aan 72 inwoners een TOZO-uitkering verstrekt.
- De samenwerking met de gemeente Veldhoven op het gebied van werk en inkomen is voortgezet en bezetting binnen het eigen CMD is gerealiseerd met integraliteit als resultaat.
- In 2020 zijn mondkapjes verstrekt aan inwoners op minimum inkomensniveau en gedupeerde Zzp-ers en ondernemers t.g.v. COVID 19. Dit n.a.v. een motie van de gemeenteraad.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Door de integrale ondersteuning binnen het CMD kunnen inwoners met diverse beperkingen/problemen ondersteund worden om mee te kunnen doen op de verschillende leefgebieden. In 2020 is een lichte stijging te zien van het aantal uitkeringsgerechtigden o.b.v.

de Participatiewet. Het betreft echter geen significante stijging. De verwachting is dat deze stijging verder zal toenemen t.g.v. COVID 19.

6.3.1 Minimabeleid

Wat willen we bereiken?

- Het minimabeleid heeft als speerpunt het bestrijden van armoede. Voorop staat participatie in de samenleving en verhoging van de zelfredzaamheid van de inwoner. De nadruk ligt op de kwetsbare volwassenen en kinderen in de gemeente die minder goed voor zichzelf kunnen zorgen;
- Speciale aandacht voor doelgroepen die door stapeling van kortingen op toelagen en verhoging van kosten in de problemen komen;
- Bestrijding van armoede en de uitvoering van het minimabeleid en inkomensondersteuning door het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD);
- Het CMD werkt vanuit een integrale benadering en neemt bij armoedebestrijding en uitvoering van het minimabeleid de versterking vanuit de drie decentralisaties mee (Wmo/ Jeugdwet/ Participatiewet);
- Pro actieve schulddienstverlening met aandacht voor preventie;
- Inzetten op preventie om schuldsituaties te voorkomen door "vroegsignalering" en een bijdrage leveren aan het Netwerk Waalre Schuldenvrij (burgerinitiatief);
- Doelgerichte inzet "Klijnsma middelen" ter bestrijding van armoede onder kinderen.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Bevorderen integrale aanpak door ontwikkeling van het CMD te stimuleren;
- Het verstrekken van individuele Bijzondere bijstand;
- Het verstrekken van een individuele inkomensvoetstuk;
- Ondersteuning van minima door aanvullende regelingen zoals de "Meedoen bijdrage", deelname aan het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds, korting op de premie van de ziektekostenverzekering en faciliteren van Stichting Leergeld;
- Uitvoering van schulddienstverlening door het lokale CMD;
- Inzetten en "Vroeg signalering" en samenwerking met Burgerschuldhulp Waalre in het voorkomen van schuldsituaties.

Jaar 2020

- Continuering van het beleid en integrale uitvoering binnen het sociaal domein (CMD);
- Samengewerkt met diverse organisaties om armoede te bestrijden; leergeld, cultuurfonds, sportfonds, diaconaal noodfonds, voedselbank, etc.
- Digitale ondersteuning wordt aangeboden in de vorm van Quickstart en Fikks.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Het CMD heeft een integrale aanpak gerealiseerd waarbij signalen m.b.t. eventuele armoede worden aangepakt. Er is ingezet op vroegsignalering om inwoners in een zo vroeg mogelijk stadium bij betalingsachterstanden hulp te kunnen bieden. Met als doel het voorkomen van (verdere toename van) schulden. Denk aan vroegsignalering op het gebied van betalingsachterstand t.a.v. ziektekostenverzekering, gas, water, elektra en huur.
- Er zijn 238 "meedoenbijdrages" verstrekt.
- Er zijn 956 betalingen bijzondere bijstand gedaan.

- De Klijsma middelen zijn ingezet voor verstrekking van 115 fashion cheques aan kinderen in Waalre en deelname aan Sport- en Cultuurfonds.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Door de diverse vormen van financiële ondersteuning hebben de inwoners met een minimuminkomen de mogelijkheid om mee te doen in Waalre.

6.4 Begeleide participatie

Wat willen we bereiken?

- Doel van de Participatiewet is inwoners een bestaansminimum te garanderen door een bijstandsuitkering te verstrekken en/of inwoners met een arbeidsvermogen kansen op regulier werk te bieden. Voor inwoners met een arbeidsvermogen van 0 tot 80% wordt ondersteuning ingezet. De Participatiewet en het gemeentelijke beleid leveren een bijdrage aan de versterking van gelijke kansen voor inwoners met een arbeidsvermogen op de reguliere arbeidsmarkt.
- Zorg dragen voor een natuurlijke afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) waarvan de toegang vanaf 1 januari 2015 is afgesloten.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- De Participatiewet in samenwerking met en door de gemeente Veldhoven wordt uitgevoerd op basis van een samenwerkingsovereenkomst;
- We nemen deel in het "Participatiebedrijf" GRWRE (de gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Heeze-Leende en Valkenswaard);
- We participeren in het Regionaal Werkbedrijf Brabant Zuidoost (04werkt);
- Uitvoering en afbouw van de Wsw door Ergon als onderdeel van de GRWRE;
- Inwoners worden begeleid naar werk door het aanbieden van participatievoorzieningen;
- Loonkostensubsidie wordt aangeboden aan inwoners met beperkt arbeidsvermogen;
- We voldoen aan de wettelijke taakstelling m.b.t. "beschut werk". Het bieden van een loonkostensubsidie aan inwoners met arbeidsbeperking;
- Werkzoekenden verrichten onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden naast of in aanvulling op reguliere arbeid (werkzaamheden die niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt);
- Een studietoeslag wordt aangeboden aan inwoners die studeren en een arbeidshandicap hebben;

Jaar 2020

- Aantal inwoners met een loonkostensubsidie stijgt zodat mensen uitstromen uit een uitkeringssituatie;
- Samenwerking met Stichting Vluchtelingen Waalre op het gebied van begeleiden statushouders naar werk en extra taalontwikkeling.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Er is samengewerkt met Stichting Vluchtelingen Waalre om statushouders naar werk ter begeleiden.
- Samenwerking in de GRWRE /Ergon is voortgezet op het gebied van de uitvoering van wettelijke taken in het kader van de Wsw en Participatiewet (LKS/ Beschutwerk)

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen door loonkostensubsidie, extra ontwikkeling en ondersteuning, participeren op de arbeidsmarkt.

6.6 Wmo-beleid

Wat willen we bereiken?

Inwoners in staat stellen op een zo volwaardig en gelijkwaardig mogelijke manier deel te nemen aan de samenleving en onderdeel uit te laten maken van die samenleving;

Dit geldt in het bijzonder voor inwoners die wij tot de "kwetsbare burgers" rekenen. Hierbij geldt dat de inwoner zelf in eerste instantie naar oplossingen binnen het eigen sociale netwerk zoekt. De gemeente kan hierbij ondersteunen en fungeert als vangnet als er binnen het eigen sociale netwerk geen oplossing kan worden gevonden;

Bieden van een passend zorgaanbod (of ondersteunen bij het vinden van een passend zorgaanbod) voor inwoners die zich met een (hulp)vraag bij de gemeente Waalre melden;

Een goede relatie opbouwen en onderhouden tussen het CMD/PlusTeam, de huisartsen en de wijkverpleegkundigen in Waalre om de processen rondom de zorg van inwoners goed te organiseren en er voor de zorgen dat er korte lijnen zijn tussen de verschillende partijen.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Doorontwikkeling Producten en Diensten Catalogus voor WMO en Jeugd (PDC);
- Monitoren van het zorg- en ondersteuningsaanbod voor WMO en Jeugd (PDC) en bijsturen daar waar dit wenselijk is;
- Voorbereiden op de doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang;
- Opstellen plan van aanpak personen met verward gedrag;
- Ontwikkelen beleid met betrekking tot Wmo toezicht;
- Cliëntervaring meten met behulp van "continu meten".

Jaar 2020

- De PDC is doorontwikkeld en vormt een belangrijk hulpmiddel voor de professionals die op de werkvloer samen met de inwoner (inhoudelijk) de best passende zorg en ondersteuning moeten bepalen;
- Door tarieven transparanter en objectiever te maken heeft de gemeente steeds meer zicht op de uitgaven. Dit in combinatie met gebruik van monitor Sociaal Domein;
- CMD consultants en PlusTeam medewerkers houden met het monitoren van het zorg- en ondersteuningsaanbod in de gaten of de geïndiceerde zorg de best passende zorg is voor de client;

- De doordecentralisatie Beschermd wonen en Maatschappelijke is uitgesteld naar 2022. In voorbereiding daarop is een plan van aanpak opgesteld in samenwerking met de regiogemeenten, CMD en het PlusTeam, veiligheid en ruimtelijke ontwikkeling;
- Een plan van aanpak Personen met verward gedrag is opgesteld voor de ondersteuning van deze doelgroep, tevens is een meldpunt ingericht;
- Er is gestart met een pilot Wijk GGD in samenwerking met de gemeente Veldhoven. De Wijk GGD'er signaleert, bemiddelt en leidt door naar zorg m.b.t. de doelgroep personen met Verward Gedrag. Tevens wordt een link met de Wet verplichte GGZ gelegd. De Wijk GGD'er vervult een spilfunctie tussen het zorg- en veiligheidsdomein;
- Voor wat betreft het rechtmatigheids-toezicht binnen de Wmo en de Jeugdwet is beleid opgesteld om rechtmatigheid te toetsen en fraude te voorkomen;
- Het jaarlijkse cliënt-ervaringsonderzoek Wmo en Jeugd is vervangen door continu meten. Dit betekent dat niet één keer per jaar de cliëntervaring wordt gemeten, maar iedere keer wanneer er een beschikking door het CMD wordt afgegeven.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In 2020 is een samenwerking gestart tussen de gemeenten van de BOV (Best- Oirschot-Veldhoven), Kempengemeenten en Dommelvlei+. Er vindt een gezamenlijke doorontwikkeling plaats van de Producten- en Dienstencatalogus Wmo. Het doel van deze doorontwikkeling is het bevorderen van kwalitatief goede begeleiding en dagbesteding, het beheersen van kosten en het voldoende beschikbaar zijn van begeleiding en dagbesteding. De keuzevrijheid voor cliënten voor wat betreft de te leveren zorg, wordt hierbij gewaarborgd.
- In 2020 is een regioplan opgesteld m.b.t. de doordecentralisatie Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang. Van het regioplan wordt een lokale vertaling gemaakt in de regionale werkgroepen Zorglandschap en Wonen (15 gemeenten in de regio Eindhoven).
- Per 1 januari 2020 is de Wet verplichte GGZ en de Wet zorg en dwang in werking getreden. De gemeentelijke organisatie is toegerust in het ontvangst nemen van de meldingen, het verwerken en het geven van opvolging hieraan. Er is een meldpunt ingericht en er is samengewerkt met het generalisten- en specialisten team van de gemeente Veldhoven. De hoorfunctie buiten kantooruren is bij Lumens belegd.
- In januari 2020 zijn er twee Wijk-GGD'ers gestart. Zij zijn beiden werkzaam voor de gemeente Waalre en de gemeente Veldhoven. De Wijk-GGD'ers fungeren als verbinders tussen het zorg- en het veiligheidsdomein. Met de inzet van een Wijk GGD'er beoogt de gemeente Waalre een belangrijke brugfunctie te creëren tussen zorg en veiligheidspartners. Met als doel, daar waar nodig, vroegtijdig de juiste zorg te bieden aan kwetsbare inwoners. De Wijk-GGD'ers maken deel uit van het plan van aanpak m.b.t. personen met verward gedrag. Binnen de gemeente wordt nauw samengewerkt tussen het sociale domein en het veiligheidsdomein. In september 2020 is er een positieve evaluatie geweest met betrekking tot de inzet van de Wijk-GGD'ers. De Wijk-GGD'ers merken een stijging van diverse casuïstiek. Door het veel thuis aanwezig zijn tijdens de COVID-19 pandemie, werden opmerkelijke zaken die zich in een wijk afspelen mogelijk sneller opgemerkt en volgde er een melding.
- In 2020 is gestart met Buurtbemiddeling. Dit heeft bijgedragen op het gebied van Zorg en Veiligheid. In nauwe samenwerking met het CMD en de Wijk GGD'ers kan hiermee escalatie tussen burens en buurtbewoners worden voorkomen. In 2020 is hierin samengewerkt met Lumens en Cordaad.

- Er is een plan van aanpak opgesteld om een samenhangende aanpak te creëren tussen toezicht, fraude(-preventie) en rechtmatigheid. Het betreft zowel de Wmo als de Jeugdwet. Dit plan van aanpak moet nog geïmplementeerd worden.
- In 2020 is het continu meten in het kader van het meten van de clientervaring voortgezet. Het meten van de clientervaring vindt plaats op het gebied van de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. De meting heeft ieder kwartaal plaatsgevonden.
- In 2020 heeft een aanbesteding plaatsgevonden m.b.t. trapliften. De nieuwe contracten zijn per 1 december 2020 in werking getreden.
- In 2020 is er een nieuwe verordening Jeugd en Wmo opgemaakt.
- Er is een stijging te zien in de vraag naar huishoudelijke hulp en woonvoorzieningen na de eerste golf van de COVID-19 pandemie. De vragen m.b.t. begeleiding Wmo zijn gelijk gebleven. We denken dat er sprake is van een uitgestelde hulpvraag, waardoor we in de toekomst juist een stijging van de hulpvraag verwachten.
- Met zorgaanbieders zijn afspraken gemaakt waarbij zij financieel gecompenseerd zijn voor de zorg die zij als gevolg van coronamaatregelen niet konden leveren.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- De inwoners die het nodig hebben ontvangen kwalitatief goede zorg gedurende een daarbij passende tijdsduur;
- Personen met verward gedrag en diens directe omgeving krijgen in een vroeg stadium de juiste zorg- en ondersteuning aangeboden;
- Aan de hand van een pilot met de inzet van een wijk GGD'er is de meerwaarde van de inzet van deze functionaris als aanvulling op de bestaande structuren op het gebied van zorg en veiligheid aangetoond;
- Financiële middelen en dus ook gemeenschapsgelden, worden rechtmatig besteed;
- Inwoners krijgen de gelegenheid om direct na het contact met de gemeente hun ervaringen kenbaar te maken.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Wat willen we bereiken?

We bevorderen maatschappelijke deelname van Waalrese jeugdigen. Uitgangspunt van ons beleid is dat het eigen sociale netwerk van jeugdigen daarvoor van doorslaggevend belang is. Ook is nodig dat professionals van verschillende disciplines elkaar goed weten te vinden en elkaar niet in de weg lopen. Daarbij geldt als motto: "één gezin, één plan, één aanspreekpunt". We willen ervoor zorgen dat het (passend) onderwijs en de ondersteuning op grond van Wmo en Jeugdwet elkaar versterken. We zetten sterk in op preventief jeugdbeleid omdat we ervan overtuigd zijn dat ouders en hun kinderen daardoor een minder zwaar beroep doen op specialistische hulpverlening.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Verstrekken van individuele voorzieningen en overige voorzieningen. Maatwerk staat hierbij voorop. Continu monitoren van de uitvoering van de Jeugdwet;
- Ondersteuningsvragen snel signaleren en aanpakken door het (preventief) inzetten van de sociale omgeving en ondersteuning vanuit het 'voorliggend veld';
- We doen mee aan een landelijke pilot vanuit het Ministerie Binnenlandse Zaken. De grondslag hiervoor is de basisrapportage Sociaal Domein. Deze is vorig jaar door de raads werkgroep Sociaal Domein aan de raad voorgelegd en unaniem vastgesteld. Het uiteindelijke doel van deze pilot is inzicht te krijgen in de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. Met dit intensieve traject, met een door de raad vastgestelde basis, krijgen we inzicht in het verloop van de zorg;
- Mede met deze analyse en aan de hand van de monitor Sociaal Domein, het cliëntervaringsonderzoek en de Best Practices evalueren we onze werkwijze met het CMD en het Plusteam in 2020.

Jaar 2020

- Er is een nieuw beleidsplan jeugd en een aangepaste verordening jeugdhulp
Onderdelen van dit nieuwe beleidsplan zijn:
 - Beheersmaatregelen uitgaven jeugdhulp
 - Werkwijze CMD en PlusTeam
 - Aansluiting passend onderwijs en jeugdhulp
 - Samenwerking met jeugdpartners
 - Individuele voorzieningen jeugdhulp, wet- en regelgeving
 - Welzijn & gezondheid alle jeugdigen
 - Complexe scheidingsituaties
 - Aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld
- Het preventief maatregelen pakket jeugd 2019-2020 is uitgevoerd. Hiermee is een verschuiving ingezet: er wordt meer 'genormaliseerd' en gebruik gemaakt van voorliggende voorzieningen, i.p.v. dat problemen centraal worden gesteld en de inzet van individuele voorzieningen jeugdhulp verder toeneemt.
- De nieuwe overeenkomst 'Jongerenwerk Waalre' is van kracht, er is een goede balans tussen ambulante werk (o.a. bij de JOPs) en het werk in het jongeren centrum in De Pracht.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Er is een nieuw beleidsplan jeugd met genoemde onderdelen en een aangepaste verordening jeugdhulp vastgesteld. Dit is een integrale verordening Jeugdhulp & Wmo die is gebaseerd op de 'omgekeerde' modelverordening van Stimulansz. Dat wil zeggen dat de verordening is geschreven 'volgens de bedoeling', de hulpvraag van de inwoner staat centraal en niet de regelgeving.
- Het preventief maatregelen pakket jeugd is uitgevoerd en een aantal maatregelen hebben een structurele plek gekregen in het beleidsplan.
- De overeenkomst jongerenwerk wordt naar tevredenheid uitgevoerd door twee jongerenwerkers in dienst van Lumens, zij zijn 20 uur per week werkzaam voor de gemeente Waalre. Over het algemeen is er in 2020 weinig overlast van jongeren geweest. Twee uitzonderingen zijn de overlastmeldingen rondom 't Hazzo en de JOP Aalst. Hierop is een samenhangende aanpak met de boa's, politie en jongerenwerkers ingezet die effectief is.
- De vraag naar jeugdhulp is tijdens de COVID-19 pandemie lager geweest dan in het voorgaande jaar. We denken dat er sprake is van een uitgestelde hulpvraag, waardoor we in de toekomst juist een stijging van de hulpvraag verwachten.

- Met jeugdhulpaanbieders zijn afspraken gemaakt waarbij zij financieel gecompenseerd zijn voor de zorg die zij als gevolg van coronamaatregelen niet konden leveren.
- Met Veilig Thuis zijn afspraken gemaakt waarbij zij nadrukkelijk beschikbaar waren voor consultatie in de periodes dat hulpverleners van het CMD en PlusTeam afhankelijk waren van beeldbellen in de monitoring van veiligheidsafspraken.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Voor veel gezinnen is het een zwaar jaar geweest. Werkende ouders zijn belast met de combinatie van werk en thuisonderwijs. Sommige relaties kwamen (meer) onder druk te staan. Jeugdigen misten de mogelijkheid om leeftijdsgenoten te zien, te functioneren in een groep, grenzen te verkennen etc., alles wat nodig is voor een goede ontwikkeling. Het jongerenwerk is ingezet om deze groep ook tijdens de COVID 19 pandemie passende activiteiten te kunnen aanbieden, onder andere online.

Wat heeft het gekost?

	rekening 2018	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	845	2.250	974	810
6.2 Wijkteams	598	581	623	570
6.3 Inkomensregelingen	4.095	4.154	7.225	4.407
6.4 Begeleide participatie	1.311	1.322	1.418	1.442
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.168	2.419	2.546	2.897
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	116	135	109	110
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.333	2.725	2.811	2.636
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	18	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	584	506	481	500
Totaal lasten sociaal domein	13.050	14.092	16.205	13.372
Baten sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	1.370	-	31
6.2 Wijkteams	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	2.985	2.609	6.281	3.449
6.4 Begeleide participatie	-	-	-	3
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	156	74	57	63
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	250	-	-	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-
Totaal baten sociaal domein	3.391	4.053	6.338	3.546
saldo sociaal domein	9.659	10.039	9.867	9.826

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 2020 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (voordeel 195.000)

- Voor de pilot wijk-GGD'ers is naast een gedeeltelijke dekking uit de algemene reserve, ook nog een subsidie ontvangen (voordeel 15.000)
- De vrijwilligersavond heeft niet plaatsgevonden wegens de COVID-19 pandemie. De vrijwilligersverzekering is gedekt door een specifieke uitkering voor het sportakkoord (voordeel 6.000)
- Het restant van het krediet "Preventieve maatregelen Sociaal domein" komt te vervallen. De dekking van het restant uit de reserve Sociaal domein komt hiermee ook te vervallen; zie toelichting taakveld 0.10 Mutaties reserves (voordeel 117.000)
- Het Klooster: het extern advies is lager uitgevallen en de jaarlijkse exploitatiebijdrage is pas in de begroting 2021 opgenomen middels de 4e turap 2021 (voordeel 26.000)
- De Sociale Kaart - informatie voor burgers en hulpverleners informatie over organisaties en hun aanbod in het sociale domein - is doorgeschoven naar 2021 (voordeel 15.000)
- Het budget voor Goed voor mekaar Waalre is niet volledig uitgegeven wegens de COVID-19 pandemie (voordeel 15.000)
- Overige kleine verschillen (voordeel 1.000)

6.2 Wijkteams (voordeel 53.000)

- De kosten van het PlusTeam bestaan hoofdzakelijk uit personeelskosten. Vanwege natuurlijk verloop zijn deze in 2020 lager uitgevallen (voordeel 69.000)
- In 2020 is naar aanleiding van diverse signalen besloten om rechtmatigheidsonderzoeken te starten. Dit betrof in 2020 twee Wmo-casussen. Eén casus is een complexe casus gebleken, waardoor er extra onderzoek en tijd noodzakelijk is geweest (nadeel 13.000)
- Overige kleine verschillen (nadeel 3.000)

6.3 Inkomensregelingen (nadeel 14.000)

- De salariskosten zijn hoger uitgevallen (nadeel 11.000)
- De kosten voor schuldhulpverlening zijn lager uitgevallen (voordeel 8.000)
- De bijstandsuitkeringen vallende onder de Participatiewet zijn per saldo hoger uitgevallen (nadeel 22.000)
- Voor bijzondere bijstand zijn per saldo de kosten lager uitgevallen: kosten uitkeringen zijn hoger uitgevallen, maar daarentegen meer terugontvangen uitkeringen (voordeel 13.000)
- De specifieke rijksuitkering TOZO geeft een voordeel weer van € 3.430.000. Daar tegenover staan de uitkeringen € 1.817.000, de terugbetaling van de resterende TOZO rijks gelden € 1.360.000 en de uitvoeringskosten € 252.000 die opgeteld een nadeel van € 3.429.000 weergeven. Per saldo resteren rentebaten (voordeel 1.000)
- Overige kleine verschillen (nadeel 3.000)

6.4 Begeleide participatie (nadeel 22.000)

- De Wsw-uitkering is 1-op-1 doorbetaald aan GR Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven/Ergon. Echter de begroting is niet volledig bijgesteld (nadeel 10.000)
- De begeleidingsvergoeding is gebudgetteerd voor 20 personen. Het aantal personen fluctueert licht (nadeel 6.000)

- Voor statushouders zijn per saldo hogere kosten gemaakt. Meer statushouders hebben een taalcursus gevolgd, en van het COA is een vergoeding toegekend voor begeleiding van een aantal statushouders (nadeel 6.000)

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) (nadeel 345.000)

- De salariskosten zijn lager uitgevallen (voordeel 33.000)
- Door invoering van het abonnementstarief zijn de aanvragen van vervoersvoorzieningen gestegen (nadeel 57.000)
- De overheid stimuleert dat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen waardoor er een toename in de aanvragen voor woningaanpassingen is te zien. Tevens heeft de Centrale Raad van Beroep de criteria voor het begrip 'algemeen gebruikelijk' aangepast wat tot gevolg heeft dat er meer aanvragen voor badkameraanpassingen zijn geweest (nadeel 22.000)
- Het budget voor hulp bij het huishouden is bij de 4^e en 5^e turap met 110.000 opgehoogd. Desondanks blijkt het onvoldoende te zijn. In het laatste kwartaal zijn er nog veel beschikkingen afgegeven. De gestegen vraag is het gevolg van de invoering van het abonnementstarief. Tevens is er een stijging als gevolg van de COVID-19 pandemie, omdat mensen minder beroep konden doen op hun netwerk (nadeel 295.000)
In de 2^e turap 2021 is het budget met 350.000 structureel opgehoogd o.b.v. de beschikte uren voor 2021 (peildatum 31 januari 2021)
- Het budget voor Collectief Vraagafhankelijk vervoer (CVV) is wegens de COVID-19 pandemie naar beneden bijgesteld. Achteraf gezien blijkt het dus niet van invloed geweest te zijn (nadeel 9.000)
- Een stijging van aanvragen WMO betekent ook een stijging van ontvangen eigen bijdragen WMO (voordeel 5.000)

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (nadeel 2.000)

- Overige kleine verschillen (nadeel 2.000)

6.72 Maatwerkdienstverlening 18- (voordeel 175.000)

- De salariskosten zijn hoger door inhuur bij het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (nadeel 60.000)
- De kosten voor de individuele voorzieningen jeugdhulp zijn lager doordat er minder producten op het gebied van o.a. begeleiding, behandeling en verblijf die worden ingekocht bij zorgaanbieders zijn ingezet. Dit is ook het geval bij de kosten PGB (voordeel 235.000).
Met name tijdens de 'eerste golf' van de COVID-19 pandemie zagen we een teruglopende vraag. We verwachten dat hier sprake is van een 'uitgestelde vraag' en dat dit voordeel zich niet zal herhalen in 2021.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+ (voordeel 18.000)

- Conform regionale Bestuurlijke afspraken worden de extra middelen uit de meicirculaire 2020 voor de aanpak van dak- en thuisloosheid ingezet in 2021. Waalre neemt deel aan de regionale aanpak (voordeel 18.000)
In de 3^e turap 2021 zijn deze middelen in 2021 opnieuw beschikbaar gesteld

6.82 Geëscaleerde zorg 18- (nadeel 19.000)

- De kosten van jeugdbescherming (hulp in het gedwongen kader uitgevoerd door de Gecertificeerde Instellingen) zijn per saldo hoger uitgevallen dan het budget welke gerelateerd is aan de kosten van vorig jaar (nadeel 19.000)

7.1 Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

Een Waalrese samenleving die bestaat uit lichamelijk en psychisch zo gezond mogelijke mensen;

- Onze inwoners zijn zich ervan bewust dat ze in de eerste plaats zelf verantwoordelijk zijn voor het op peil houden van hun gezondheid;
- Mensen kunnen achteruitgang van hun gezondheid zelf opvangen omdat ze uit gaan van hun mogelijkheden;
- Mantelzorgondersteuning is op maat;
- Waalre is een dementie-vriendelijke gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Kennis verspreiden over en het aanleren van gezondheidsvaardigheden;
- Bewustwording bevorderen van het begrip positieve gezondheid waarbij meerdere leefgebieden bijdragen aan zingeving, ook bij (chronische) ziekte.

Jaar 2020

- Bewustwordingsprojecten over roken, alcohol en drugsgebruik die eraan bijdragen dat het genotsmiddelengebruik bij jongeren afneemt zijn uitgevoerd. Hierbij betrekken we de sportverenigingen in Waalre in relatie tot het Lokaal Sportakkoord. Inwoners zijn geïnformeerd over het voorkomen van gehoorschade bij kinderen en volwassenen. In het evenementenbeleid zijn voorwaarden opgenomen over de toegestane geluidsnormen bij activiteiten.
- Brieven van de gemeente aan de inwoners van Waalre zijn in eenvoudige en heldere taal geschreven, zodat ze ook begrijpelijk zijn voor laaggeletterden.
- Er is in de bibliotheek een Taalpunt voor mensen die moeite hebben met de Nederlandse taal en waar informatie gegeven wordt over taalscholingen.
- Inwoners van 75 jaar en ouder zijn geïnformeerd door ouderenadviseurs over de thema's wonen, welzijn en zorg vanuit de uitgangspunten van Positieve Gezondheid.
- Er is een inventarisatie rapport van de behoeften van werkende mantelzorgers in Waalre.
- Er is een Sociale kaart Waalre beschikbaar.
- Er is een pilot uitgevoerd over technologische oplossingen voor zorgondersteuning thuis.
- Het Dementie Vriendelijke Gemeente netwerk is actief vanuit een jaarplan 2020
- Er is een activiteit voor mensen met dementie op jonge leeftijd opgezet.
- Er is een geactualiseerd werkplan 2020 DVG netwerk met als uitgangspunt de 10 doelstellingen voor een dementie vriendelijke gemeenschap.
- Er zijn promotie activiteiten van Goed voor Mekaar Waalre uitgevoerd.
- Er is beleid gemaakt voor de spreiding van AED 's in Waalre en de burgerhulpverlening bij reanimatie.
- Het sociaal domein is betrokken bij de omgevingsvisie.
- Ontwikkeling van Integrale Jeugdgezondheidszorg (IJGZ) 0 tot 18 jaar.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Alle 15, 16 en 17 jarigen hebben een brief en flyer ontvangen waarmee ze gratis oordoppen op kunnen komen halen in Het Huis van Waalre. Evenementen organisatoren hebben posters ontvangen over het nut van gehoorbescherming. In het evenementenbeleid is regelgeving omtrent geluidslimieten bij evenementen opgenomen.
- Er zijn artikelen gepubliceerd in De Schakel en op social media over: preventie van gehoorschade; campagne Stoptober; hoe om te gaan met de invloed van COVID-19 op het dagelijks leven.
- Er is een inventarisatie gemaakt over rookvrije (sport)verenigingen.
- Waalre is aangesloten bij de Nationale coalitie Eén tegen Eenzaamheid met 5 pijlers: bestuurlijk commitment, creëer een sterk netwerk, betrek mensen (eenzamen) zelf, werk aan duurzaam aanpakken en monitoring en evaluatie. De lokale coalitie Eén tegen Eenzaamheid is gegroeid naar 20 netwerkpartners. Zeven uitvoerende organisaties van de lokale coalitie Eén tegen Eenzaamheid hebben een kerstdonatie ontvangen van € 300.
- 14 buurtverenigingen zijn gebeld om te vragen hoe het hen is vergaan in de COVID-19 periode en ze zijn geïnformeerd over de mogelijkheden van Goed voor Mekaar Waalre.
- 100 alleenstaande ouderen vanaf 70 jaar hebben zich aangesloten bij Leefsamen. Slimme sensoren zorgen voor veiligheid in huis in combinatie met naasten die gewaarschuwd worden bij calamiteiten met een app.
- Er is een subsidieverzoek ingediend bij ZonmW en goedgekeurd: Jong leert oud en oud leert jong: met digitale vaardigheden meer in contact met de omgeving.
- De adviserende huisbezoeken van 2019 zijn geëvalueerd met als conclusie dat er behoefte is aan nieuwe vrijwilligers. Vanwege de COVID-19 pandemie zijn de adviserende huisbezoeken van 2020 doorgeschoven naar 2021, evenals de geplande scholing 'Signaleren van eenzaamheid' voor de seniorenvoorlichters door de GGD.
- Per 1 januari 2021 is de jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 18 jaar ondergebracht bij de GGD Brabant-Zuidoost.

Mantelzorgwaardering en Servicedesk Mantelzorg

- 345 mantelzorgers hebben de voucher van de mantelzorgwaardering ingewisseld bij de lokale ondernemers.
- De Servicedesk Mantelzorg is actief vanuit Goed voor Mekaar Waalre.
- Eind 2020 stonden er 275 mantelzorgers geregistreerd.

Waalre Dementie Vriendelijke Gemeenschap

- Het Netwerk Dementievriendelijk Waalre is éénmaal bij elkaar geweest. Er is een jaarplanning gemaakt waarvan de uitvoering vanwege COVID-19 is doorgeschoven naar 2021.
- Het Alzheimer café heeft twee keer fysiek plaatsgevonden en in het najaar zijn twee digitale versies van het Alzheimer café gemaakt. Deze werden uitgezonden via YouTube en bekeken door zo'n 110 mensen.
- De activiteit Waalre in Beweging voor mensen met dementie en hun partner, heeft vier keer plaatsgehad.

Goed voor Mekaar Waalre

- Per 1 januari 2020 zijn de diensten Servicedesk/Steunpunt Mantelzorg, Maatjesproject, Adviserend huisbezoek/seniorenvoorlichting, huiskameractiviteit Neffe de Kerk, Wandelen in de Wijk en Waale in Beweging van Wél! Welzijn de Kempen overgegaan naar de gemeente Waalre i.c. Goed voor Mekaar Waalre. Gewerkt is aan het integreren van de bovengenoemde diensten binnen de werkwijze van Goed voor Mekaar Waalre, met speciale aandacht voor het overgaan van de vrijwilligers en de instructie van de front office.
- Er waren in totaal bijna 80 vrijwilligers actief voor de diensten van Goed voor Mekaar Waalre.

- Vanaf maart 2020 heeft Goed voor Mekaar Waalre zich geprofileerd als dé plek in Waalre waar mensen terecht kunnen voor praktische hulp (boodschappen doen, hond uitlaten, vervoer enz.) en voor een luisterend oor (bijv. telefoonmaatjes).
- Gedurende het jaar is steeds ingespeeld op de actuele ontwikkelingen rondom de COVID-19 pandemie en is getracht de activiteiten van Goed voor Mekaar Waalre zoveel als mogelijk door te laten gaan, uiteraard met in achtname van de veiligheidsvoorschriften (voor zowel de vrijwilligers als de cliënten).
- Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van een digitale sociale kaart en met de implementatie AutoMaatje van de ANWB als doorontwikkeling van het vrijwillige begeleid vervoer.
- In 2020 zijn 150 matches gemaakt via de website. In het voorjaar meldde zich via de website en telefoon in kort tijd ruim 35 inwoners die hulp aanboden.
- Ruim 280 maal is er iemand geholpen door bemiddeling van de vrijwillige hulpdienst (begeleid vervoer, boodschappen, klussen en informatie/advies/doorverwijzing).
- In het Maatjesproject zijn 7 vrijwilligers actief geweest bij 8 cliënten. Bij Neffe de Kerk zijn 8 gasten ontvangen door 13 vrijwilligers, ondersteund 2 professionals van Oktober. Wandelen in de Wijk kende een vaste groep van gemiddeld 10 wandelaars begeleid door 2 vrijwilligers.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Inwoners zijn bewust dat een gezonde leefstijl bijdraagt aan de kwaliteit van leven.
- Inwoners zijn bewust dat iedereen in Waalre mee moet kunnen doen binnen zijn of haar mogelijkheden vanuit het streven naar een inclusieve samenleving.
- Inwoners helpen elkaar en zijn gemotiveerd om vrijwilligerswerk te doen.
- Met een integrale jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 18 jaar blijft alle gezondheidsinformatie bij één organisatie. Er vindt geen dossieroverdracht plaats van jeugdigen en hun ouders. Ouders ervaren minder bureaucratie. Onderwijs en huisartsen kunnen bij één organisatie terecht. De gehele JGZ profiteert van innovatie.

7.2 Riolering

Wat willen we bereiken?

Een goed functionerend rioolstelsel dat zorgt voor bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van (grond)wateroverlast. Daarbij wordt rekening gehouden met wetgeving en beleidsvoornemens op diverse niveaus: Europees (Kaderrichtlijn water), landelijk (Waterwet, bestuursakkoord Water), provinciaal (waterhuishoudingsplan) en waterschap.

Kosten besparen door zo efficiënt mogelijk te werken. Dit betekent onder andere in een vroegtijdig stadium samenwerken zowel intern als met andere gemeenten en het waterschap.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Uitvoering geven aan het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2021; algemeen rioolbeleid, te nemen maatregelen, kosten voor beheer en onderhoud en tarieven en heffingen om maatregelen te bekostigen.
- De gemeente blijft het afvalwater inzamelen en afvoeren. In die gebieden waar een gescheiden rioolstelsel is of wordt aangelegd, wordt op basis van vrijwilligheid zoveel mogelijk particulier oppervlak afgekoppeld.
- Werken aan waterbewustzijn van inwoners en klimaat adaptatie.

Jaar 2020

- Vervanging en afkoppelen (bewoners actief stimuleren middels voorlichting en subsidie) van de regenwater riolering in de Molenstraat en omgeving, gecombineerd met het herinrichten van de openbare ruimte is in uitvoering;
- Voorbereiden vervanging riolering Annemonelaan, in relatie renovatie groen en wegen.
- Voorbereiding vervanging/afkoppeling riolering M.de Ruyterstraat
- Voorbereiding vervanging/afkoppeling riolering Azalealaan e.o.
- Voorbereiding vervanging/afkoppeling riolering winkelcentrum De Voldijn en omgeving.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Vervanging en afkoppelen van de Molenstraat e.o. is gerealiseerd middels rioolvervanging;
- De werkzaamheden in Annemonelaan worden in de toekomst meegenomen bij de aanpak van de gehele buurt Voldijn-Zuid in het kader van een meer wijkgerichte aanpak. Uitgangspunt daarbij is het integraal oppakken van vervangingen openbare ruimte (riool, wegen, groen), kostenbesparing (werk-met-werk maken) en nagestreefde uniformiteit.
- Voorbereiding vervanging riolering M.de Ruyterstraat is gestart in 2020. De uitvoering is voorzien in 2022 vanwege de raakvlakken met de Eindhovenseweg en Den Hof;
- De werkzaamheden in de Azalealaan worden in de toekomst meegenomen in de aanpak van de gehele buurt Voldijn-West in het kader van een meer wijkgerichte aanpak.
- Vervanging riolering en afkoppelen winkelcentrum De Voldijn wordt betrokken bij de herontwikkeling winkelcentrum Voldijn waarover in 2021 besluitvorming plaats vindt.
- Als extra opgave in kader van klimaatadaptatie is er in 2020 een Rioolmodel opgezet om inzicht te krijgen in het functioneren van het rioolstelsel bij (extreme) neerslagsituaties. Hiermee geven we invulling op onze gemeentelijke hemelwaterzorgplicht.
- In datzelfde kader is er ook een grondwaterstandonderzoek inzake "te droge" en "te natte" locaties binnen de gemeente, uitgevoerd. Ook hiermee geven we invulling op onze gemeentelijke grondwaterzorgplicht.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Minder wateroverlast bij hevige buien
- Het voorkomen van verdroging van de tuinen en openbaar groen.
- Actief betrekken van bewoners bij het uitvoeren van watergebonden klimaatmaatregelen

7.3 Afval

Wat willen we bereiken?

Het gemeente breed invoeren van een verdere verduurzaming van de afvalinzameling (service, kosten en milieu) gebaseerd op bronscheiding en draagvlak bij onze inwoners.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Uitvoeren van een (technische) onderzoek naar inzamelvarianten voor verdere verduurzaming van de afvalinzameling (service, kosten, milieu) gebaseerd op bronscheiding.
- Het creëren van draagvlak bij onze inwoners over de verschillende inzamelvarianten door middel van wijkgerichte informatiebijeenkomsten.
- Voorbereiden en gemeente breed uitrollen van de gewijzigde afvalinzameling.

Jaar 2020

- Het draagvlak bij inwoners voor een op bronscheiding gebaseerde afval inzamelvariant is gepeild door onder meer wijkgerichte informatiebijeenkomsten.
- De gemeenteraad heeft besloten over een nieuwe afval inzamelsystematiek.
- Er is gestart met de voorbereiding van de aanbesteding van een nieuwe inzamelsystematiek.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De gemeenteraad heeft ingestemd met het raadsvoorstel met betrekking tot de invulling van het vervolgtraject toekomstige afvalinzameling.
- Er is een plan van aanpak opgesteld ten behoeve van de bewonersraadpleging over de afvalinzameling.
- Er is gestart met de voorbereidingen van de bewonersraadpleging.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- De inwoners worden betrokken bij de keuze van een op bronscheiding gebaseerd nieuw afval inzamelsysteem. Dit resulteert vervolgens voor onze inwoners in langjarige, duurzame en gebruiksvriendelijke manier van afval inzamelen.

7.4 Duurzaamheid en Milieu

Wat willen we bereiken?

- Een bijdrage leveren aan het behalen van de klimaatdoelen van Parijs, binnen de schaal en maat van de gemeente Waalre.
- Voortrekkersrol blijven vervullen in de regio op het gebied van duurzame energie en de zorg voor een beter milieu.
- Bij alle opgaven streven naar een duurzame balans tussen de drie P's (ecologische, economische en sociale doelen).
- De duurzaamheidsambities uit het Uitvoeringsprogramma 2018-2022 actualiseren en waarmaken.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Het huidige duurzaamheidsbeleid wordt versterkt voortgezet.
- Analyse uitvoeren van de huidige en toekomstige energievraag (elektriciteit, warmte en transport) en daarbij gepaard gaande uitstoot van CO₂, zowel lokale situatie als op regionaal niveau.
- In beeld brengen van de lokale potentie van zonne-energie, windenergie en geothermie en dit door vertalen in ruimtelijk beleid waarin ook de betrokkenheid van inwoners is geborgd.
- Op basis van energievraag en potentie duurzame energiebronnen bepalen van het ambitieniveau voor de bestuursperiode 2018-2022.
- Opstellen van een geactualiseerd uitvoeringsprogramma Duurzaamheid met energie- en klimaatmaatregelen, projecten en plannen.
- Realiseren van energieprojecten uit het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid.
- Opstellen van een duurzaam warmteplan (aardgasarm) samen met stakeholders, waaronder onze inwoners. Dit moet resulteren in een vastgesteld warmteplan uiterlijk in 2021.
- Starten met het uitvoeren van een warmteplan.

- Opstellen van een klimaatbegroting met bijbehorende klimaatverordening, zodat de energietransitie geborgd wordt middels een begrotingscyclus.
- Continueren van de projectleiding en invulling van het regionale project De Groene Zone tot 2020.
- Uitvoeren van diverse specifieke (lopende) opgaven en meer reguliere taken op het gebied van de (traditionele) thema's bodem, geluid en externe veiligheid.
- Borging van duurzaamheid en milieuthema's in de integrale omgevingsvisie.

Jaar 2020

- De Regionale Energiestrategie is vastgesteld en ten behoeve van de realisatie van deze strategie is een uitvoeringsprogramma opgesteld met energie- en klimaatmaatregelen, projecten en plannen.
- Er is gestart met het maken van de transitievisie warmte (warmteplan).
- De lokale potentie van zonne-energie, windenergie en geothermie is in beeld gebracht middels de RES. De uitkomsten hiervan zijn door vertaald in ruimtelijk beleid waarin ook de betrokkenheid van inwoners en andere stakeholders is geborgd.
- De projectleiding en invulling van het regionale zonnepanelenproject De Groene Zone is gecontinueerd.
- Het zonnepark op het voormalige honkbalveld sportpark Waalre is gerealiseerd.
- Onze duurzaamheidsambitie is verankerd in de op te stellen Omgevingsvisie.
- In het kader van gezondheid is het noodzakelijk om de omgevingskwaliteit te monitoren en evalueren. Bovendien krijgen gemeenten er, in het kader van de Omgevingswet, taken bij ten aanzien luchtkwaliteit. Hiervoor hebben we samen met de regio een innovatief meetnet luchtkwaliteit ingericht. Binnen Waalre zijn meetpunten geplaatst

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De concept Regionale Energiestrategie is vastgesteld. Daarnaast is de planMER grootschalige opwek gestart.
- Er is gestart met het maken van de transitievisie warmte (warmteplan), waarbij diverse partijen (zoals woningbouwcorporaties, WEL, Enexis) zijn betrokken.
- De potentie van diverse duurzame energiebronnen is middels de concept Regionale Energiestrategie in beeld gebracht.
- De projectleiding en invulling van het regionale zonnepanelenproject De Groene Zone is gecontinueerd.
- Het zonnepark op het voormalige honkbalveld sportpark Waalre is gerealiseerd en in gebruik genomen.
- Er is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van een zonnecarport boven het parkeerterrein Den Hof.
- Onze duurzaamheidsambitie is meegenomen in het proces om te komen tot de Omgevingsvisie.
- Er is een communicatiestrategie en -plan duurzaamheid en energie opgesteld.
- De beleidsregels coöperatief ontwikkelen van grootschalige zonne- en windenergieprojecten is door de gemeenteraad vastgesteld.
- Kleine energiebesparende maatregelen voor inwoners zijn gesubsidieerd middels de door het Rijk beschikbaar gestelde RRE-gelden.
- Waalre neemt deel aan een innovatief meetnet luchtkwaliteit.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- De stakeholders (bedrijven, instellingen en onze inwoners) hebben inzicht in welke concrete maatregelen nodig zijn voor de energietransitie en wat hun rol/bijdrage hierin is. Inwoners, overheid en bedrijven/instellingen zijn zoveel mogelijk samen 'eigenaar' van de

energietransitie en van de resultaten die dat oplevert (een duurzame en energiezuinige gebouwde omgeving tegen redelijke kosten).

- Inwoners worden betrokken bij het aardgasvrij maken van hun woningen.

Wat heeft het gekost?

	jaarrekenin	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	622	637	679	671
7.2 Riolering	1.454	1.442	1.443	1.197
7.3 Afval	1.408	1.444	1.320	1.419
7.4 Milieubeheer	415	467	593	561
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	117	94	101	104
Totaal lasten volksgezondheid en milieu	4.016	4.084	4.136	3.952
Baten volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	5	1	-	-
7.2 Riolering	1.546	1.578	1.595	1.597
7.3 Afval	1.799	1.800	1.679	1.581
7.4 Milieubeheer	13	6	37	21
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	33	56	65	53
Totaal baten volksgezondheid en milieu	3.396	3.441	3.376	3.252
saldo volksgezondheid en milieu	620	643	760	700

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 2020 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

7.1 Volksgezondheid (voordeel 8.000)

- Voordeel op salariskosten van 6.000

7.2 Riolering (voordeel 248.000)

- Door vacatures zijn de salariskosten 21.000 lager dan begroot
- De kosten van uitbesteden vallen 10.000 lager uit
- Vanwege opvolging van de regels van de BBV mag een storting van 222.000 in de reserve riolering niet op dit taakveld worden gedaan maar via 0.10 storting reserves
- De kosten voor het verhelpen van verstoppingen vallen 4.000 hoger uit

7.3 Afval (nadeel 197.000)

- De opbrengst van oud papier en kledingcontainers is in 2020 21.000 lager dan geraamd
- Meerkosten vanwege aanbestedingstrajecten en accountantscontrole van 12.000
- De opbrengst van het afvalfonds verpakkingen voor het PMD vallen 97.000 tegen als gevolg van afrekening uit de jaren 2015 t/m 2019
- De post huisvuil geeft een nadeel van 58.000 hoofdzakelijk voor hogere kosten voor inzameling en verwerking van afval vanwege de Covid 19.

7.4 Milieubeheer (voordeel 16.000)

- De salariskosten milieubeheer geven een voordeel van 20.000
- Op kosten bodemverontreiniging is 260.000 minder uitgegeven
- De kosten voor naleving APV (uitbesteden Ergon) zijn 28.000 hoger en voor aanschaf 2 dienstdiensen is 6.000 uitgegeven
- Op het budget van meetnet luchtkwaliteit van 22.500 is maar 7.500 uitgegeven
- De kosten voor overlast honden en milieutoezicht zijn 11.000 hoger

7.5 Begraafplaatsen en crematoria (nadeel 15.000)

- De onderhoudskosten zijn in 2020 3.000 meer dan in de begroting is opgenomen
- Voor opbrengst begraafrechten is 12.000 minder binnen gekomen

8.1 Ruimtelijke ordening

Vitaal Dorpshart Aalst (winkelcentrum Den Hof en omgeving)

Wat willen we bereiken?

Samen met ondernemers (winkeliers en eigenaren) en inwoners zorgen voor een toekomstbestendig en vitaal dorps hart Aalst. We streven naar een compact centrum, goed en logisch bereikbaar voor alle modaliteiten, zichtbaar, een levendig hart waar mensen elkaar graag ontmoeten, van een duurzame en hoge kwaliteit voor zowel het vastgoed als de openbare ruimte. Hierbij is er ook aandacht voor de relaties met andere projecten (b.v. op toeristisch recreatief vlak) en de kansen die deze bieden.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- De gebiedsvisie centrum Aalst-Eindhovenseweg wordt uitgewerkt in een Nota van Uitgangspunten (wat willen we?). Vervolgens wordt binnen de in deze Nota vervatte uitgangspunten een aantal uitwerkingsvarianten opgesteld waaruit een keuze wordt gemaakt. Voor de gekozen uitwerkingsvariant wordt daarna een realisatiestrategie (hoe gaan we het doen?) opgesteld. Uiteindelijk leidt dit tot de ontwikkeling van diverse locaties en de herinrichting van de openbare ruimte.
- Ondersteuning van de stichting Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) Den Hof bij de uitvoering van haar meerjarig activiteitenplan.

Jaar 2020

- Op basis van de verbeterde ontwikkelingsvisie (gebiedsvisie 2.0) en het schetsontwerp voor het dorps hart Aalst is een realisatiestrategie opgesteld en zijn eerste stappen gezet in de uitvoering;
- De inrichting van de openbare ruimte is in een (voor)ontwerp verder uitgewerkt. Hierbij zijn inwoners, ondernemers en eigenaren betrokken.
- Er heeft regelmatig overleg met de stuurgroep Den Hof en het BIZ-bestuur plaats gevonden.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Op 4 februari is het procesvoorstel 'Naar een Vitaal Dorps hart Aalst' vastgesteld door de gemeenteraad. Met daarin de verdere uitgangspunten voor de realisatie van de ambities uit de Visie Vitaal Dorps hart Aalst.
- Drie van de vijf panden in het noordelijk deel van het poortgebouw zijn door de gemeente verworven. Met als doel het pand op termijn te slopen om er een Groene Kamer van te maken.
- Samen met inwoners, ondernemers en pandeigenaren is het beeldkwaliteitsplan voor het dorps hart Aalst opgesteld. Dit beeldkwaliteitsplan is op 2 maart 2021 vastgesteld door de gemeenteraad.
- Inwoners, ondernemers en pandeigenaren zijn actief betrokken bij het ontwerp van de openbare ruimte. Via de digitale weg zijn 114 reacties binnen gekomen met kansen en verbeteringen voor het dorps hart.
- De technische en financiële haalbaarheid van zonnepanelen boven het parkeerterrein bij de Albert Hein is onderzocht. Verder verkenning en uitwerking van zonnepanelen op deze plek is meegenomen in het ontwerpproces van de openbare ruimte.

- De bouw van de Aalsterhof (plek voormalige Blokker-pand) en het kantoorpand aan de Michiel de Ruyterstraat zijn gestart.
- Ten behoeve van een compact dorpshart is 208 m² aan winkelvloeroppervlakte buiten het kernwinkelgebied getransformeerd naar wonen.
- Er is regelmatig overleg en afstemming geweest met ondernemers en pandeigenaren in de stuurgroep Den Hof en de BIZ.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Een aantrekkelijk dorps hart in Aalst, waar je kunt winkelen en elkaar ontmoet en diverse activiteiten door het jaar heen worden georganiseerd

Implementatie nieuwe Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

De nieuwe Omgevingswet integreert zo'n 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving (bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur). Als deze nieuwe Omgevingswet over enkele jaren in werking treedt willen we daar klaar voor zijn; zowel voor wat betreft de organisatie, het beleid, de regels, de processen als de taken en verantwoordelijkheden.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018- 2022

- Aan de hand van het startdocument "Aan de slag met de Omgevingswet in Waalre" en het Stappenplan "Op weg naar de Omgevingswet. Met een stappenplan voor de gemeente Waalre" bereiden we ons de komende jaren gestructureerd en integraal voor op alle veranderingen binnen het ruimtelijk domein die deze nieuwe wet met zich meebrengt.

Jaar 2020

Op basis van de programmatische aanpak samen met de gemeenten Best en Veldhoven:

- Is na een interactief planproces de ontwerp-Omgevingsvisie gereed om vastgesteld te worden in de gemeenteraad in 2021;
- Heeft er een analyse plaatsgevonden naar het huidige beleid en regelgeving in het fysieke domein en is er een initieel Omgevingsplan (tijdelijk) opgeleverd;
- Zijn we voorbereid op de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), zodat per 1 januari 2021 alle processen voor planvorming en vergunningverlening via het DSO kunnen verlopen;
- Zijn de interne werkprocessen voor vergunningverlening aangepast op het DSO;
- Zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met ketenpartners (zoals Omgevingsdienst, Waterschap, Provincie, Veiligheidsregio e.d.).

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De droom-, denk- en durffase van het proces om te komen tot de omgevingsvisie Waalre zijn samen met inwoners, ondernemers en andere betrokkenen doorlopen. De 'Notitie Kernopgaven & Strategische Keuzes omgevingsvisie Waalre' is opgesteld en op 23 februari 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.
- In 2020 is een eerste verkenning gedaan naar het huidige beleid en regelgeving (verordeningen) waarbij aangegeven is welke stukken van toepassing zijn op de nieuwe wetgeving en moeten worden geïntegreerd in het definitieve Omgevingsplan. Tevens is

geïnterpreteerd of alle bestemmingsplannen op orde zijn om over te kunnen gaan in het tijdelijk deel van het Omgevingsplan. Er is geen initieel (tijdelijk) Omgevingsplan opgeleverd omdat de inwerkingtreding van de wet is uitgesteld naar 1 januari 2022;

- We hebben een werkende aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) gerealiseerd, zodat per 1 januari 2022 alle processen voor planvorming en vergunningverlening via het DSO kunnen verlopen;
- Op basis van een plan van aanpak is een start gemaakt met het aanpassen van de interne werkprocessen voor vergunningverlening aan de nieuwe Omgevingswet.
- Samenwerkingsafspraken zijn gemaakt met ketenpartners (zoals Omgevingsdienst, Waterschap, Provincie, Veiligheidsregio e.d.).

Wat is de impact voor onze inwoners?

De Omgevingswet biedt meer ruimte voor ruimtelijke initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen. Voor iedereen wordt het ook inzichtelijker en voorspelbaarder of een ruimtelijk initiatief kans van slagen heeft, doordat de besluitvorming versneld en verbeterd wordt. Tegelijkertijd blijft de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor onze inwoners gewaarborgd.

Het gebruiksgemak bij het aanvragen van een omgevingsvergunning neemt toe door het DSO.

Ontwikkeling Buitengebied

Wat willen we bereiken?

Een bijdrage leveren aan een aantrekkelijk buitengebied voor de eigen inwoners, de regio, en de (agrarische en recreatieve) ondernemers in het gebied middels innovatieve gebiedsontwikkeling.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Maatregelen uitvoeren (zoals landschap- en natuurontwikkeling, ontwikkeling landgoederen, ontwikkeling natuurpoort, verdere realisatie Dommelpad) die passen binnen de actuele visies op het buitengebied van Waalre;
- Stimuleren en faciliteren (o.a. procedureel) van particuliere initiatieven die passen in de actuele visies op het buitengebied van Waalre;
- Met onze partners (provincie, Natuurmonumenten, Waterschap) een strategie ontwikkelen hoe de verdere opgave van het NatuurNetwerk Brabant te realiseren;
- Doorontwikkelen studie 'Smart Forest' zoals ontwikkeld door studenten van de Universiteit van Wageningen;

Jaar 2020

- Zijn diverse ruimtelijke procedures afgerond, c.q. opgestart. Daartoe behoren in ieder geval;
 - Het vaststellen van het bestemmingsplan Landgoed Achtervoorde door de gemeenteraad;
 - Het vaststellen van het bestemmingsplan Landgoed Gildebosch door de gemeenteraad;
 - Het vaststellen van het bestemmingsplan Natuurbelevingscentrum Buiten;
 - Het opstarten van de ruimtelijke procedure sanering autosloperij Mosbroekseweg.
- Zijn diverse projecten fysiek gerealiseerd. Daartoe behoren in ieder geval;
 - De natuurcompensatie behorende bij het project 'Boslaantjes Waalre Noord';

- Het op gemeentelijk grondgebied in het Achtereind ontwikkelen van nieuwe natuur binnen de grenzen van het NatuurNetwerk;
 - Het particuliere initiatief van een voedselbos (een bos waarin alles eetbaar is) tegen het bestaande bos aan de Heikantstraat.
- Beleidsmatig hebben we;
 - Een klimaatstresstest voor onze beken 'Dommel' en 'Tongelreep' uitgevoerd;
 - Verkend of de regio een status van Nationaal Park kan krijgen (Van Gogh nationaal park);
 - Afgestemd met onze partners (Waterschap de Dommel, Natuurmonumenten, ZLTO en dergelijk) door deelname in diverse samenwerkingsverbanden (Grenscorridor N69, Dommeldal de Hogt, MRE).

Wat is gerealiseerd in 2020?

In 2020;

- Is de bestemmingsplanprocedure voor Landgoed Achtervoorde opgestart;
- Is het mediationtraject rond Landgoed Gildebosch verder vormgegeven;
- Is het bestemmingsplan Natuurbelevingscentrum Buiten door de gemeenteraad vastgesteld. Verder zijn we in afwachting van de beroepszaak rond het bestemmingsplan bij de Raad van State;
- Is de natuurcompensatie behorende bij het project 'Boslaantjes Waalre Noord' gerealiseerd;
- Is een gemeentelijk agrarisch perceel aan de Heikantstraat met een maatschappelijk doel (deel opbrengst t.b.v. voedselbank) verkocht aan particulieren die er een voedselbos op gaan realiseren;
- Zijn door college ruimtelijk kaders bepaald voor mogelijke bestemmingswijzigingen op adressen als Mosbroeksweg 2a, Rooisestraat 1-3 en Achtereindsestraat 4a. In 2020 is met diverse belangstellenden (potentiele kopers) gesproken over mogelijke nieuwe ruimtelijke invullingen op deze locaties binnen de gestelde kaders;
- Is met Brabants Landschap meegedacht over het grootschalige natuurontwikkelingsproject aan het Achtereind en is realisatie hiervan door Brabant Landschap gestart;
- Is met BioBoeren Waalre meegedacht in het opzetten van een biologische boerderij in de gemeente.

Beleidsmatig is;

- Is gewerkt aan het opstellen van een landgoedbeleidsplan;
- Is op een volledig digitale wijze gestart met het opstellen van het ontwikkelperspectief Buitengebied Aalst inclusief uitvoeringsprogramma;
- Is door Waterschap de Dommel een klimaatstresstest voor onze beken 'Dommel' en 'Tongelreep' uitgevoerd welke we hebben ingeplugd in de gemeentelijke gebiedsdekkende stresstest ;
- Is Waalre via het Stedelijk Gebied gaan deelnemen in het samenwerkingsverband 'Van Gogh Nationaal Park' en is verder verkend of de regio een status van Nationaal Park kan krijgen;
- Is Waalre gaan deel nemen in het samenwerkingsverband Warmbeek-Tongelreep;

Wat is de impact voor onze inwoners?

Het buitengebied van de gemeente Waalre is door de aanleg van nieuwe natuur aantrekkelijker geworden. Niet alleen zijn de natuur- en landschapswaarden toegenomen, ook is er toename

in het aspect beleving. Te voet en per fiets is de natuurcompensatie Waalre Noord met zijn Schotse Hooglanders uitstekend te beleven. Verder brengt het voedselbos de voedselvoorziening dichtbij de mensen en zijn de initiatiefnemers van plan circa de helft van de opbrengst te doneren aan de voedselbank Waalre.

Dommeldal de Hogt

Wat willen we bereiken?

Een bijdrage leveren aan een aantrekkelijk gebied voor inwoners, ondernemers en recreanten. Hierbij voldoen aan de doelstellingen van het Rijk en de provincie op het gebied van natuur zoals het vergroten van biodiversiteit en creëren van ecologische verbindingen.

In dit project werkt de gemeente Waalre intensief samen met de gemeente Veldhoven en Eindhoven die op dezelfde manier een deel van hun buitengebied ontwikkelen. Dit is niet alleen een impuls voor Waalre, maar voor de hele regio.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

Op basis van een samenwerkingsovereenkomst met Eindhoven en Veldhoven wordt gewerkt aan het ontwikkelen van het buitengebied door kavelruil en het beschikbaar stellen van de beoogde gronden voor natuurcompensatie, landschaps- en natuurontwikkeling. Hierdoor wordt het toeristisch profiel van de gemeente versterkt, alsmede door de aanleg van het Dommelpad, een fiets- en wandel verbinding met Veldhoven en andere wandel- en fietspaden).

Jaar 2020

- Zijn diverse projecten fysiek gerealiseerd. Daartoe behoren in ieder geval;
 - De realisatie van 10 Ha van de in de kavelruil DDH beoogde 33 Ha nieuwe natuur;
 - Een natuurlijk ingericht waterbekken ter hoogte van de Heuvelsche Putten inclusief een wandelpad voor de recreant;
 - Een vleermuizenkelder in Waalre Noord ter bevordering van de biodiversiteit;
 - Het verbinden van de bestaande heide terreinen in Waalre Noord;
 - Het landschapsplan behorende bij het agrarisch bedrijf Mosbroekseweg 4 inclusief boomgaard, poel en bloemrijke akkerranden.
- Is de planvorming opgestart van;
 - Nog enkele ontbrekende stukjes fietspad (langs de Dommel) en Waalre Noord;
 - Een nieuwe wandelverbinding inclusief wandelbruggetje met Veldhoven ter hoogte van de Mosbroekseweg;
- Tevens is met onze partners nagedacht over de volgende fase van het NatuurNetwerk realisatie. Waar mogelijk zijn met het door de gemeenteraad beschikbaar gestelde krediet grondaankopen gedaan.
- Nieuw in het gebied van DDH zijn ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit (P-Hub) en werklandschap. Een studie naar de mogelijkheden en onmogelijkheden hiervan is afgerond. Deze is voorgelegd aan de gemeenteraad. Met onze partners en initiatiefnemers is hier verder over gesproken.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Is samen met gebiedspartners van Dommeldal de Hogt (o.a. Provincie, Waterschap de Dommel, Natuurmonumenten) gewerkt aan de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) op de via de kavelruil vrijgekomen gronden. Ook zijn er diverse gesprekken met particuliere grondeigenaren voor verdere realisatie van het NNB;
- Is een natuurlijk waterbekken ter hoogte van de Heuvelsche Putten ingericht inclusief een wandelpad voor de recreant;
- Is een vlermuizenkelder in Waalre Noord gerealiseerd ter bevordering van de biodiversiteit;
- Is het landschapsplan behorende bij het agrarisch bedrijf Mosbroekseweg 4 inclusief boomgaard, poel en bloemrijke akkerranden gerealiseerd.
- Is de planvoorbereiding én ruimtelijke procedure gestart voor het verbinden van de bestaande heide terreinen in Waalre Noord;
- Is de planvoorbereiding gestart voor het aanleggen van een fietsoversteek ter hoogte van adres OLV Dijk 49;
- Is de planuitwerking gestart van nog enkele ontbrekende stukjes recreatief fietspad (o.a. Mosbroekseweg, Beemdstraat, Loonderweg);
- Is de planuitwerking gestart van het afsluiten van zandwegen rond het Gat van Waalre;
- Is een ambtelijke werkgroep opgericht om invulling te geven aan een binnengehaalde regionale kunstsubsidie voor projecten in Dommeldal de Hogt. Het betreft het inzichtelijk maken van een Frans Legerkamp, een gedicht, studie naar werklandschappen en kunstroute door het gebied. Van de genoemde projecten is planuitwerking gestart;
- Is door ontwikkelingen rondom Covid-19 besluitvorming van het ontwikkelperspectief DDH inzake de thema's Mobiliteit en Werklandschappen opgeschort. Eerst zal inzichtelijk moeten worden gemaakt wat thuiswerken doet met mobiliteit en de vraag naar vastgoed in de regio;

Wat is de impact voor onze inwoners?

Onze inwoner profiteert van deze veelal groene ontwikkelingen. Het buitengebied wordt aantrekkelijker voor recreatie en natuurbeleving. Omdat deze gelegen zijn op korte afstand van de bebouwde kom kunnen veel inwoners dit beleven.

Centrumontwikkeling Waalre-dorp

Wat willen we bereiken?

We willen het centrum verlevendigen, het winkelcentrum versterken, de ruimtelijke kwaliteit van het gebied vergroten en ruimte bieden aan evenementen en nieuwe initiatieven (onder meer op het gebied van recreatie en toerisme).

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- We blijven, mede op basis van de notities "Waalre natuurlijk bijzonder" en "Samen aan de slag" verdere invulling geven aan de centrumontwikkeling.
- Particuliere initiatieven die passen binnen de uitgangspunten van de Centrumvisie Waalre-dorp worden gestimuleerd en gefaciliteerd. Denk hierbij aan hoogwaardige horeca, cultuur en evenementen, detailhandel speciaalzaken, etc.;
- Ruimtelijke kaders opstellen voor de toekomstige invulling van de locaties van het voormalig tankstation aan de Willibrorduslaan op de kop van winkelcentrum De Bus en driehoek Willibrorduslaan-Blokvenlaan-Wollenbergstraat;

Jaar 2020

- (Ruimtelijke) Initiatieven die bijdragen aan de versterking en verlevendiging van het centrum van Waalre-dorp zijn gestimuleerd en gefaciliteerd;
- Voor de toekomstige invulling van de 'Driehoek' (Willibrorduslaan-Blokvenlaan-Wollenbergstraat) zijn ruimtelijke kaders vastgesteld.
- Is een bestemmingsplan vastgesteld dat de realisatie mogelijk moet maken van een gezondheidscentrum voor Waalre-dorp op een locatie naast sporthal Hoeveland, in de nabijheid van het centrum.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Er is gestart met het ontwikkelen van een beeldkwaliteitplan voor het centrum van Waalre-dorp.
- De besluitvorming inzake invulling van de Driehoek is uitgesteld tot maart 2021; eerst is de definitieve besluitvorming rondom herinrichting Traverse afgewacht;
- Het bestemmingsplan voor het gezondheidscentrum is vastgesteld.
- De openbare ruimte in enkele straten rondom het centrum Waalre-dorp is aangepakt.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Het centrum van Waalre-dorp wordt verder ontwikkeld als gezellig dorpshart dat ruimte biedt voor een verscheidenheid aan functies voor de inwoners van Waalre en bezoekers van buiten. De Markt neemt hierin een centrale plaats in met haar groene ruimte, horecavoorzieningen en evenementen.

Herontwikkeling 't Hazzo en omgeving

Wat willen we bereiken?

Een integrale herontwikkeling (wonen, sporten, ontmoeten) van de omgeving van sporthal 't Hazzo op basis van de in april 2017 vastgestelde visie voor dit gebied.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Realiseren van de sloop van het gemeenschapshuis en de bouw van een nieuwe kantine/ontmoetingsruimte;
- Het uitwerken van de stedenbouwkundige plannen en een bestemmingsplan voor de herontwikkeling van het gemeentelijk deel van het gebied;
- Samen met de eigenaren en/of ontwikkelende partijen in het overige gebied waarop de gebiedsvisie betrekking heeft, komen tot afspraken met betrekking tot de invulling van het gebied, een uitgewerkt stedenbouwkundigplan en beeldkwaliteitsplan en doorvertaling hiervan in een bestemmingsplan.

Jaar 2020

- Het bouwen van de nieuwe kantine / ontmoetingsruimte en de ombouw van 't Hazzo tot een duurzame accommodatie voor sport en ontmoeten is in gang gezet;
- Het bestemmingsplan waarmee de realisatie van sociale huurwoningen, en indien hierover overeenstemming wordt bereikt, de ontwikkeling van grondgebonden woningbouw op particuliere gronden ten zuiden van 't Hazzo wordt mogelijk gemaakt, is vastgesteld;
- Het woningbouwproject "De Keizer" nabij de hoek Gestelsestraat-Prunellalaan is gestart;

- Het bestemmingsplan voor de herontwikkeling van de locatie Ligtvoet, op de hoek van de Gestelsestraat en Akkerstraat, in de vorm van woningbouw is vastgesteld;
- Besluitvorming over eventuele herinrichting van de Gestelsestraat heeft plaatsgevonden en voorbereiding en uitvoering ervan is in gang gezet.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In 2020 zijn de plannen voor de nieuwe kantine / ontmoetingsruimte en de ombouw van 't Hazzo tot een duurzame accommodatie voor sport en ontmoeten definitief gemaakt;
- Het bestemmingsplan waarmee de realisatie van sociale huurwoningen en de ombouw van 't Hazzo mogelijk wordt gemaakt, is op 9 juni 2020 door de gemeenteraad vastgesteld;
- Er zijn gesprekken gevoerd over de ontwikkeling van woningbouw op particuliere gronden ten zuiden van 't Hazzo, maar hierover is nog geen definitieve overeenstemming bereikt; begin 2021 wordt hierover een principe overeenstemming verwacht;
- Voor de herinrichting van de openbare ruimte rond 't Hazzo is een voorlopig ontwerp opgesteld; daarmee is op 9 juni 2020 door de gemeenteraad ingestemd;
- In 2020 is gestart met bouwrijp maken van woningbouwproject "De Keizer" nabij de hoek Gestelsestraat-Prunellalaan en de woningen zijn allemaal verkocht;
- De procedure voor het nieuwe bestemmingsplan voor de herontwikkeling van de locatie Ligtvoet, op de hoek van de Gestelsestraat en Akkerstraat, in de vorm van woningbouw is in 2020 grotendeels doorlopen; maart 2021 ligt het bestemmingsplan ter vaststelling voor aan de gemeenteraad;
- Optimalisatie van het ontwerp van de mogelijke herinrichting van de Gestelsestraat heeft in 2020 plaatsgevonden; definitieve besluitvorming vindt plaats in 2021/22.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- In goed overleg en afstemming met omwonenden en andere inwoners is het voormalig gemeenschapshuis 't Hazzo omgevormd tot een duurzame accommodatie waar de inwoners elkaar in een duurzaam gebouw, gelegen in een groene omgeving, kunnen ontmoeten. Het rommelig ogende, gemengde gebied wordt in de lijn van de gebiedsvisie omgevormd tot een groen en aantrekkelijk woongebied.
- De verschillende woningbouwprojecten in de directe omgeving van 't Hazzo bieden ruimte aan 75 tot 100 woningen in verschillende categorieën en voor diverse doelgroepen.

8.3 Wonen en Bouwen

Wonen

Wat willen we bereiken?

Waalre heeft de ambitie om de meest aantrekkelijke woongemeente van Brabant te zijn en te blijven. De bouw van nieuwe woningen sluit aan op de behoefte en wensen van onze inwoners alsook die van de regio. Hierbij is speciale aandacht voor betaalbare en geschikte woonruimte voor middeninkomens, starters, jonge gezinnen, senioren, mensen met een beperking en statushouders.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Voortzetten van de intensieve regionale samenwerking binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven op het thema 'Wonen'.
- Opstellen van een Visie op Goed Wonen in 2019, gevolgd door een Woonnotitie. In de Woonnotitie zullen de uitgangspunten uit de Visie op Goed Wonen in concrete afspraken, acties en instrumentarium worden vertaald.
- Jaarlijks actualiseren (en eventueel bijstellen) van plannen op sub-regionaal niveau (opgenomen in convenant Stedelijk Gebied).
- Realisatie van het gemeentelijk woningbouwprogramma binnen de kaders van de nieuw op te stellen Woonvisie op diverse locaties zoals Waalre Noord (diverse fasen), Brabantiaaterein, 't Hazzo en omgeving, Molenstraat-Dreefstraat (zie paragraaf Grondbeleid voor een uitgebreidere toelichting)

Jaar 2020

- Op basis van de Visie op Goed Wonen is de Woonnotitie vastgesteld, hierin is het woonbeleid voor de korte en middellange termijn uitgewerkt.
- Het Uitvoeringsprogramma, zoals in de Woonnotitie opgenomen, is uitgewerkt in concrete acties, zoals aanpassing van het woningbouwprogramma en verduurzaming van onze woningvoorraad.
- Op basis van de Woonnotitie zijn prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties en huurdersverenigingen.
- Er zijn plannen ontwikkeld om de betaalbare woningvoorraad te vergroten.
- De voorgenomen woningbouw op diverse locaties is volgens planning opgestart, in aanbouw genomen dan wel opgeleverd:
 - *Waalre Noord, deel De Bleek 1* (herontwikkeling braakliggend perceel afge-brande woning): nieuw bestemmingsplan is vastgesteld, kavels in verkoop.
 - *Waalre Noord: deel Heistraat noord, fase 2*: woontorentje 5 appartementen is met de potentiële bewoners ontwikkeld, procedures zijn gestart;
 - *Waalre Noord: deel De Boslaantjes (fase Heistraat zuid 1)*: na verkoop van 65 woningen is de omgevingsvergunning verleend en grond bouwrijp gemaakt;
 - *Waalre Noord: deel Heistraat zuid, fase 2*: op basis van door raad gekozen scenario ("ovalen in heideparkbos") is stedenbouwkundig plan vastgesteld en bestemmingsplanprocedure gestart;
 - *Eikenlaan/Berkenlaan*: 5 grondgebonden woningen zijn opgeleverd;
 - *Ekenrooisestraat (Beeckdael)*: oplevering van de laatste vrijstaande woning
 - *Trolliuslaan*: zie 'Herontwikkeling 't Hazzo en omgeving';
 - *Aalsterhof*: nieuwbouw Den Hof 146 (voorheen Blokker) met commerciële plint en vijf appartementen is gestart;
 - *Brabantiaaterein*: plan fase 3 (Brabantiapark) is ontwikkeld en doorvertaald in een bestemmingsplan; procedures zijn gestart;
 - *Eindhovenseweg 24*: op deze braakliggende locatie zijn 11 huurappartementen gebouwd;
 - *Leesakker*: 10 goedkope huurappartementen zijn opgeleverd middels verbouw van de begane grond voormalige bibliotheek Aalst;
 - *Michiel de Ruyterstraat*: plan voor sloop van 16 woningen en herbouw van in totaal 25 sociale huurwoningen door Woonstichting 'thuis is in realisatie
 - *Molenstraat/Dreefstraat*: fasegewijze verkoop en oplevering vrijstaande woningen
 - *Molenstraat 8*: op een voormalig bedrijfsterrein is bedrijfspand getransformeerd woon-zorgproject met geclusterd wonen voor mensen met dementie (24 uren-zorg): 20 appartementen en gemeenschappelijke ruimtes;

- *Willibrordushof*: plan voor bouw 40 woningen hoek Willibrorduslaan-Bergstraat is in aanbouw genomen;
 - *Winkelcentrum De Voldijn*: bestemmingsplanprocedure voor 36 appartementen op/naast winkelcentrum Voldijn is gestart;
 - *De Keizer* : zie 'Herontwikkeling 't Hazzo en omgeving';
 - *locatie Ligtvoet Aalst* : zie 'Herontwikkeling 't Hazzo en omgeving'.
- In overleg met betrokken partijen is een duidelijk en realistisch toekomstperspectief voor het verpleegtehuis 't Laar, inclusief aanliggende woonblokken, opgesteld.
 - Samen met de woningcorporaties, de Stichting Steunpunt Vluchtelingen Waalre en het CMD is de taakstelling voor huisvesting statushouders ingevuld.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Op basis van de Visie op Goed Wonen is op 12 mei 2020 de Woonnotitie vastgesteld, hierin is het woonbeleid voor de korte en middellange termijn uitgewerkt.
- Op basis van de Woonnotitie zijn prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties en huurdersverenigingen. Verwachting is dat de afspraken in loop van 2021 worden vastgesteld.
- De voorgenomen woningbouw op diverse locaties is volgens planning opgestart, in aanbouw genomen dan wel opgeleverd:
 - *Waalre Noord, deel De Bleeck 1* (herontwikkeling braakliggend perceel): naar aanleiding van de omgevingsdialoog is het plan aangepast. Over het nieuwe plan is overeenstemming bereikt met omwonenden. Plan wordt in 2021 in procedure gebracht.
 - *Waalre Noord: deel Heistraat noord, fase 2*: voor het woontorentje met 5 appartementen is een openbare aanbesteding gevoerd en de opdracht is gegund.
 - *Waalre Noord: deel De Boslaantjes (fase Heistraat zuid 1)*: alle 65 woningen zijn verkocht, omgevingsvergunning is verleend, grond is bouwrijp gemaakt en bouw van woningen is gestart;
 - *Waalre Noord: deel Heistraat zuid, fase 2*: op basis van door raad gekozen scenario is het stedenbouwkundig plan Heijde Park door de raad op 12 mei 2020 vastgesteld. Hierna zijn de werkzaamheden voor een Beeldkwaliteits- en bestemmingsplan opgestart. Tevens zijn gesprekken gevoerd met grondeigenaren (ontwikkelaars);
 - *Eikenlaan/Berkenlaan*: 5 grondgebonden woningen zijn opgeleverd en is gestart met afronding van de openbare ruimte;
 - *Ekenrooisestraat (Beeckdael)*: laatste woning is opgeleverd en de openbare ruimte is opgeleverd.
 - *Gestelsestraat 16*: transformatie van voormalig bedrijfsverzamelgebouw naar 33 appartementen & studio's is opgeleverd;
 - *Aalsterhof*: nieuwbouw Den Hof 146 (voorheen Blokker) met commerciële plint en vijf appartementen is gestart;
 - *Brabantiaarterrein*: Door de ontwikkelende partijen is de gevraagde Omgevingsdialoog voor fase 3 (Brabantiapark) uitgevoerd. Daarbij is echter niet voldaan aan de door de raad gestelde kaders en regels vanuit provincie en Waterschap. Er is veelvuldig overleg geweest over de plannen, maar dit heeft nog niet geresulteerd in overeenstemming;
 - *Eindhovenseweg 24*: op deze braakliggende locatie zijn 11 huurappartementen gebouwd;
 - *Leesakker*: door verbouw van de begane grond van voormalige bibliotheek in Aalst zijn 10 huurappartementen opgeleverd;
 - *Michiel de Ruyterstraat*: Door Woonstichting 'thuis zijn woningen gesloopt en is de herbouw van 25 sociale huurwoningen in uitvoering;
 - *Molenstraat/Dreefstraat*: De bouwkvavels voor vrijstaande woningen zijn verkocht en de aanvraag voor omgevingsvergunning voor de bouw van 6 goedkopere koopwoningen is ingediend.

- *Klooster Waalre:*. In 2020 is vergunning verleend voor de bouw van 22 woningen waarvan minimaal 19 sociale huur.
 - *Molenstraat 8:* transformatie van voormalig bedrijfspand naar woon-zorgproject met 20 geclusterde woningen voor mensen met geheugenproblemen en één ondernemerswoning is opgeleverd;
 - *Willibrordushof:* plan voor bouw 40 woningen hoek Willibrorduslaan-Bergstraat is in uitvoering;
 - *Bergstaete:* aansluitend aan het plan Wilibrordushof is een plan voor de bouw van 7 appartementen ontwikkeld. Het voorontwerp is in 2020 ter inzage gegaan. De procedure voor het bestemmingsplan start in 2021.
 - *Winkelcentrum De Voldijn:* vanwege een bodemverontreiniging is er vertraging opgetreden in de ontwikkeling van 50 huurappartementen. Plannen zijn gereed gemaakt voor behandeling door de raad in 2021.
 - *Visie De Pracht en omgeving:* Samen met de omgeving is gestart met een visietraject om te komen tot een gedragen stedenbouwkundige visie voor de ontwikkeling van het gehele plangebied inclusief de Pracht. De locatie voor sociale woningbouw in het zuidelijk deel maakt deel uit van deze visie.
- Het door Oktober en Wooninc op te stellen toekomstperspectief voor het verpleegtehuis 't Laar, inclusief aanliggende woonblokken, is onder meer door de gevolgen van COVID 19 vertraagd. De dialoog met bewoners van het complex en van de wijk Voldijn heeft aangepast moeten plaatsvinden. Het overleg loopt door en in 2021 zal de toekomst duidelijk moeten zijn.
 - Samen met de woningcorporaties, de Stichting Steunpunt Vluchtelingen Waalre en het CMD is de taakstelling voor huisvesting statushouders geheel ingevuld en is de achterstand weggewerkt.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Mede door de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven is het mogelijk om meer woningen te bouwen dan de behoefte van de eigen inwoners aangeeft. Hierdoor zijn de keuzemogelijkheden voor inwoners vergroot om hun woonwens te realiseren. De omvang van de betaalbare (sociale) woningvoorraad neemt toe, waardoor ook in dit segment meer keuzemogelijkheden zijn voor inwoners.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

Wat willen we bereiken?

Periode 2018-2022

- Het op een adequate, doelmatige en kwalitatief hoogwaardige wijze uitvoeren van taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving (VTH), in samenwerking met de omgevingsdienst, buurgemeenten of andere partners.
- Een betrouwbare en voorspelbare dienstverlening aan inwoners, verenigingen en bedrijven op het gebied van Vergunningverlening Toezicht & Handhaving te verlenen.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2020

- De Brabant-brede Verordening kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht is geactualiseerd.

- Op basis van de vastgestelde Brabant-brede Verordening kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht zijn de kwaliteitscriteria met bijbehorend kwaliteitsniveau geïmplementeerd.
- In de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (wet VTH) zijn zowel de criteria van de kritieke massa als de procescriteria opgenomen. De procescriteria beschrijven onder meer de eisen die gesteld worden aan de beleidscyclus.
- Het nieuwe beleid Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) is passend binnen de landelijke en provinciale kaders geïmplementeerd.
- Het beleid VTH is vertaald naar een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma is uitgebreid met het onderdeel Vergunningen.
- Op basis van de programmatische aanpak zijn samen met de gemeenten Best en Veldhoven de interne werkprocessen voor vergunningverlening aangepast op het inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet per 1 januari 2021.
- Heeft er in het kader van de Omgevingswet een analyse plaatsgevonden naar het huidige beleid en regelgeving in het fysieke domein ten behoeve van het nieuw op te stellen Omgevingsplan.
- Per 1 januari 2021 lopen alle processen voor vergunningverlening via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
- Samenwerkingsafspraken met onze ketenpartners (zoals Omgevingsdienst, Waterschap, Provincie, Veiligheidsregio e.d.) zijn aangepast aan de nieuwe Omgevingswet.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- De Brabant-brede Verordening kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht is niet geactualiseerd. De invloed van de Omgevingswet op de verordening is nog niet voldoende duidelijk. Ook zijn prioriteiten anders neergelegd door de extra werkdruk die door Covid-19 is ontstaan. We voldoen aan de nu geldende verordening en lopen hiermee geen risico.
- Het beleid Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) is passend binnen de landelijke en provinciale kaders geïmplementeerd en vertaald naar een uitvoeringsprogramma VTH. Gedurende het jaar hebben we de uitvoering hiervan gemonitord en waar nodig bijgesteld. De verantwoording hiervan hebben we vastgelegd in een jaarverslag.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld. De verwachte datum van inwerkingtreding is 1 januari 2022. Op basis van een plan van aanpak is een start gemaakt met het aanpassen van de interne werkprocessen voor vergunningverlening aan de nieuwe Omgevingswet.
- Een deel van het huidige beleid en regelgeving in het fysieke domein is geanalyseerd ten behoeve van het nieuw op te stellen Omgevingsplan.
- De VTH applicatie (zaaksysteem) is aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
- We zijn in gesprek met onze ketenpartners (zoals Omgevingsdienst, Waterschap, Provincie, Veiligheidsregio) om nieuwe samenwerkingsafspraken te maken die passen bij de Omgevingswet.

Wat is de impact voor onze inwoners?

- Een betrouwbare en voorspelbare dienstverlening aan inwoners, verenigingen en bedrijven op het gebied van Vergunningverlening Toezicht & Handhaving.
- De Omgevingswet biedt na implementatie per 1 januari 2021 meer ruimte voor ruimtelijke initiatieven van inwoners. Voor inwoners wordt het inzichtelijker en voorspelbaarder of een ruimtelijk initiatief kans van slagen heeft, doordat de besluitvorming versneld en verbeterd wordt. Het gebruiksgemak bij het aanvragen van een omgevingsvergunning neemt toe door de veranderde werkprocessen en de aansluiting op het DSO.

Wat heeft het gekost?

	rekening 2018	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lasten ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	642	1.014	876	785
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.673	3.838	1.679	2.902
8.3 Wonen en bouwen	857	926	1.030	1.029
Totaal lasten ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6.172	5.778	3.585	4.716
Baten ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	598	805	157	174
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5.907	3.580	1.947	3.299
8.3 Wonen en bouwen	851	592	927	1.069
Totaal baten ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.356	4.977	3.031	4.542
saldo ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.184	801	554	174

Vergelijking van de begroting 2020 met de rekening 2020 (baten en lasten gesaldeerd) levert de volgende verschillen op:

8.1 Ruimtelijke ordening (voordeel 108.000)

- In 2020 is ingehuurd op het vakgebied ruimtelijke ordening, ter vervanging van een vacature. Hierdoor is een lichte overschrijding ontstaan op het budget voor salariskosten van 14.000.
- Het voorbereidingskrediet voor de grondexploitatie Hoeveland is vervallen doordat in 2020 de grondexploitatie daadwerkelijk is geopend en de voorbereidingskosten hierin zijn opgenomen (110.000 voordeel).
- Het voorbereidingskrediet voor de Frederik Hendrikstraat is deels niet uitgegeven in 2020. In de 2^e Turap van 2021 is het restant krediet overgezet naar 2021. Dit geeft een voordeel in 2020 van 10.000.
- Het restantkrediet woonnotitie is vervallen in 2020 en wordt ook niet meer uitgegeven. Dit geeft een voordeel van 10.000 in 2020.
- Uitbesteden werk op de post kadaster geeft een nadeel van 3.000

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (voordeel 129.000)

- De geboekte winstneming van complex Waalre Noord is 10.000 (geraamd 33.000) Minder voordeel 23.000
- De geboekte winst bij afsluiting van complex Ekenrooisestraat is 187.000 voordeel
- De geboekte winstneming voor complex Eikenlaan Berkenlaan is 79.000 voordeel
- Het verlies bij afsluiting van complex Centrumplan Waalre Noord is 115.598 nadeel

8.3 Wonen en bouwen (voordeel 143.000)

- Een overschrijding van 13.000 wordt veroorzaakt doordat we genoodzaakt zijn om specifieke expertise in te huren via de omgevingsdienst.
- In 2020 zijn door COVID-19 en de krapte op de woningmarkt fors meer omgevingsvergunningen verleend. In de primaire begroting was 700.000 aan inkomsten verwacht. In de 5^e Turap is deze verwachting met 225.000 naar boven bijgesteld. Per 31 december 2020 is nu zelfs een totale opbrengst van 1.067.000 gerealiseerd. Een voordeel van 142.000 ten opzichte van de laatste prognose.
- Een overschrijding van 12.000 wordt veroorzaakt door hogere proceskosten en inzet van extra handhaving.
- Een voordeel van 28.000 ontstaat doordat de inhuurkosten op wonen en bouwen minder hoog zijn uitgevallen dan was voorzien ten tijde van de 5^e Turap 2020.

Verplichte set beleidsindicatoren

Gemeenten zijn verplicht een uniforme set beleidsindicatoren op te nemen in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Doordat elke gemeente verplicht is deze set op te nemen, krijgt de lezer inzicht in de beleidsresultaten van de gemeente en kan deze vergelijken met andere gemeenten (bron: waarstaatjegemeente.nl).

Voor het jaar 2020 zijn veel indicatoren nog niet bekend doordat de bronhouder (nog) geen onderzoek heeft verricht. De betreffende cellen zijn dan leeg gelaten.

Beleidsindicatoren gemeente Waalre

Beleidsindicatoren			Gemeente / referent	2018	2019	2020	Bron
Nr	Indicator	Omschrijving					
1	Formatie	Het aantal fte per 1.000 inwoners	Waalre	5,52	5,86	6,25	Eigen gegevens
			Gelijke gemeenten	n.b.	n.b.	n.b.	
2	Bezetting	Het aantal fte per 1.000 inwoners	Waalre	5,20	5,23	5,25	Eigen gegevens en Pers. Monitor AO fonds gemeenten 2019
			Landelijk gemeenten < 20.000 inwoners	8,4	10,5	n.b.	
3	Apparaatskosten	Middelen voor personeel, huisvesting, materieel, automatisering e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.	Waalre	495	494	537	Eigen gegevens
			Landelijk	-	-	-	
4	% externe inhuur	Kosten externe Inhuur als % van totale loonsom	Waalre	17,78	18,84	20,00	Eigen gegevens en Pers. monitor AO fonds gemeenten 2019
			Gelijke gemeenten < 20.000 inwoners	15	19	n.b.	
5	Overhead	Het % overhead kosten ten opzichte van de totale lasten	Waalre	13,65	12,56	13,39	Eigen gegevens
			Landelijk	-	-	-	
6	Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar	Waalre	132	118	n.b.	Stichting Halt 2019
			Landelijk	119	132	n.b.	

Beleidsindicatoren Nr	Indicator	Omschrijving	Gemeente / referent	2018	2019	2020	Bron
7	Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Waalre	0,9	1,2	n.b.	CBS – Geregistreer de criminaliteit & diefstallen 2019
			Landelijk	2,2	2,3	n.b.	
8	Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Waalre	2,3	2,0	n.b.	CBS – Geregistreer de criminaliteit & diefstallen 2019
			Landelijk	4,8	4,8	n.b.	
9	Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	Waalre	2,9	2,6	n.b.	CBS – Geregistreer de criminaliteit & diefstallen 2019
			Landelijk	2,5	2,3	n.b.	
10	Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners	Waalre	2,9	2,3	n.b.	CBS – Geregistreer de criminaliteit & diefstallen 2019
			Landelijk	5,4	5,9	n.b.	
11	Functiemenging	de verhouding tussen banen en woningen. 0 % is alleen wonen, 100 % alleen werken	Waalre	39,0	39,3	n.b.	CBS BAG/LISA 2019
			Landelijk	52,8	53,2	n.b.	
12	Vestigingen van bedrijven	Het aantal vestigingen (incl. ZZP-ers) per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	Waalre	163,5	169,1	n.b.	LISA 2019
			Landelijk	145,5	151,1	n.b.	
13	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school	Waalre	0,0	1,9	n.b.	DUO/Ingrado 2019
			Landelijk	1,9	2,4	n.b.	
14	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is	Waalre	9	4	n.b.	DUO/Ingrado 2019
			Landelijk	23	26	n.b.	

Beleidsindicatoren			Gemeente / referent	2018	2019	2020	Bron
Nr	Indicator	Omschrijving					
15	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het % van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, d.w.z. zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat	Waalre	1,0	1,3	n.b.	DUO/Ingrado 2019
			Landelijk	1,9	2,0	n.b.	
16	Niet wekelijkse sporters	Het percentage inwoners vanaf 19 jaar dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners vanaf 19 jaar	Waalre	n.b.	n.b.	n.b.	Gezondheids-enquête (CBS, RIVM) 2016
			Landelijk	n.b.	n.b.	n.b.	
17	Banen per 1.000 inw 15-64jr	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Waalre	476,6	481,8	n.b.	CBS/LISA 2019
			Landelijk	775,8	792,1	n.b.	
18	Jongeren met delict voor rechter	Het % jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter verscheen	Waalre	1,0	1,0	n.b.	CBS Jeugd 2019
			Landelijk	1,0	1,0	n.b.	
19	% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen	Waalre	3,0	4,0	n.b.	CBS Jeugd 2019
			Landelijk	7,0	6,0	n.b.	
20	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	Waalre	68,4	71,5	n.b.	CBS - Arbeidsdeelname 2019
			Landelijk	67,8	68,8	n.b.	
21	% werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)	Waalre	0	0	n.b.	CBS Jeugd 2019
			Landelijk	2	2	n.b.	
22	Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering (18 jaar en ouder), per 10.000 inwoners	Waalre	206,5	189,6	252,1	CBS - Participatie Wet 2020
			Landelijk	401,1	381,7	459,7	

Beleidsindicatoren		Omschrijving	Gemeente / referent	2018	2019	2020	Bron
Nr	Indicator						
23	Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Waalre	59,1	117,3	125,4	CBS - Participatie Wet 2020
			Landelijk	305,2	207,0	202,0	
24	Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Waalre	11,7	11,7	n.b.	CBS Jeugd 2019
			Landelijk	11,8	12,3	n.b.	
25	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Waalre	1,0	0,8	n.b.	CBS Jeugd 2019
			Landelijk	1,2	1,2	n.b.	
26	Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar)	Waalre	0	0	n.b.	CBS Jeugd 2019
			Landelijk	0,4	0,4	n.b.	
27	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal verstrekkingen specialistische ondersteuning in kader van Wmo v.a. 2018 per 10.000 inwoners	Waalre	207	320	300	CBS Monitor Sociaal Domein WMO 2020
			Landelijk	640	680	640	
28	Huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per inwoner per jaar	Waalre	129	128	n.b.	CBS – Statistiek Huishoudelijk afval 2019
			Landelijk	172	163	n.b.	

Beleidsindicatoren			Gemeente / referent	2018	2019	2020	Bron
Nr	Indicator	Omschrijving					
29	Hernieuwbare elektriciteit	Het % elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa t.o.v. totale verbruik	Waalre	7,1	n.b.	n.b.	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor 2018
			Landelijk	17,6	n.b.	n.b.	
30	WOZ-waarde woningen (€ x 1.000)	De gemiddelde WOZ-waarde	Waalre	316	335	356	CBS WOZ 2020
			Landelijk	230	248	270	
31	Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouw woningen per 1.000 woningen	Waalre	4,6	19,9	5,8	BAG/ABF 2020
			Landelijk	8,6	9,2	8,8	
32	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0-20 en van 65 jaar en ouder i.r.t. aantal personen van 20 – 65 jaar (%)	Waalre	88,4	88,1	87,7	CBS – Bevolkingsstatistiek 2020
			Landelijk	69,6	69,8	70,0	
33	Woonlasten (€) 1-persoons huishouden	Gemiddeld totaalbedrag woonlasten voor 1-persoons huishouden	Waalre	679	697	733	COELO 2020
			Landelijk	649	669	700	
34	Woonlasten (€) meer-persoons huishouden	Gemiddeld totaalbedrag woonlasten voor meer-persoons huishouden	Waalre	757	781	819	COELO 2020
			Landelijk	721	739	773	

Deel 2 Paragrafen

Paragraaf A lokale heffingen

Waar gaat de paragraaf over

In deze paragraaf wordt het belastingbeleid van de belangrijkste gemeentelijke belastingen beschreven. De gemeente is autonoom in het bepalen van de hoogte en de besteding van de opbrengst van de gemeentelijke belastingen. In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. De gemeenteraad bepaalt welke van de toegestane heffingen we als gemeente ook daadwerkelijk heffen. Alle gemeenten heffen de onroerende zaakbelastingen (OZB). Bij de verdeling van het Gemeentefonds wordt er namelijk van uitgegaan dat een deel van de gemeentelijke uitgaven wordt bekostigd uit de OZB.

Belastingbeleid gemeente Waalre

De gemeente Waalre heeft gekozen voor een duidelijk, plaatselijk belastingpakket dat in hoofdzaak bestaat uit de algemene bijdragebelasting OZB en de retributieve belastingen afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit pakket bevordert een evenwichtige belastingdruk in de gemeente en beperkt de uitvoeringslasten. Door het voeren van een stringent begrotingsbeleid proberen wij de verhoging van de OZB zoveel mogelijk te beperken. De gemeente Waalre kent een aantal in de Gemeentewet toegestane belastingen en heffingen. Deze belastingen zijn gelegitimeerd in belastingverordeningen, die door de raad zijn vastgesteld. Een onderscheid kan worden gemaakt tussen belastingen en retributies.

Belastingen

Belastingen zijn heffingen waarvan het gebruik van de opbrengst vrij is, de zogenaamde algemene bijdragebelastingen. De gemeente hoeft geen direct aanwijsbare tegenprestatie te leveren. Tot deze groep behoren de onroerende zaakbelastingen, de precariobelasting en de toeristenbelasting. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van de tarieven te bepalen. Het Rijk heeft de OZB voor gebruikers van woningen afgeschaft.

Retributies

Retributies zijn heffingen waarbij een bepaalde vergoeding wordt betaald voor specifieke door de gemeente verleende diensten. Tot de retributies behoren de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de leges, het marktgeld en grafrechten. Bij retributies mag de opbrengst niet boven de uitgaven van een dienst uitkomen.

WOZ, Onroerende zaakbelastingen (Ozb), heffingen en leges

Waardebepaling 2020 Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

Jaarlijks worden WOZ-beschikkingen met een nieuwe waarde naar de inwoners gezonden. De waardebepaling voor het belastingjaar 2020 vindt plaats op basis van de waarde-peildatum 1 januari 2019. De Wet WOZ schrijft namelijk voor dat gemeenten een waarde vaststellen zoals die gold op 1 januari van één jaar eerder. De gemeente heeft zodoende de tijd om marktcijfers (verkopen, huurprijzen enzovoorts) die in de loop van het jaar gerealiseerd worden te analyseren en een reële schatting te doen van marktsituatie op de waarde-peildatum. De Wet WOZ wordt

voor de inwoner steeds belangrijker. De door de gemeente vastgestelde WOZ-waarde wordt voor steeds meer belastingen gebruikt (bijvoorbeeld waterschapslasten en erfbelasting). Inwoners en bedrijven kunnen tegen de WOZ-waarde bezwaar maken en/of beroep instellen bij de rechter.

Onroerende zaakbelastingen (Ozb)

Onder de naam 'onroerende zaakbelastingen' worden directe belastingen geheven over binnen de gemeente gelegen onroerende zaken:

- een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak, zijnde een niet-woning, gebruikt krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht.
- een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De tarieven zijn vastgesteld conform de begroting 2020. De heffingsmaatstaf voor de OZB is jaarlijkse nieuwe vastgestelde WOZ-waarde. De woningsamenstelling in Waalre is gemiddeld anders dan de rest van Nederland waardoor deze in 2020 bovengemiddeld uitkomt op € 349.000. Dit betekent dat een gemiddeld huishouden voor de OZB meer betaald dan het landelijk gemiddelde.

Gerealiseerde opbrengst Ozb

Onroerende Zaakbelastingen	2019	2020
<u>Woningen</u>		
Eigendom	€ 2.872.000	€ 3.100.000
Gebruiker	€ 0	€ 0
<u>Niet woningen</u>		
Eigendom	€ 386.000	€ 415.000
Gebruiker	€ 254.000	€ 285.000
Totaal	€ 3.512.000	€ 3.800.000

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel, waarbij een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt, zoals is vermeld in de Wet milieubeheer. Wettelijk mag de afvalstoffenheffing niet meer dan kostendekkend zijn. Er gelden afzonderlijke tarieven voor eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. De tarieven kunnen jaarlijks worden aangepast aan de kosten voor de afvalverwerking en andere uitgaven voor de afvalstoffentaak. In 2020 is het tarief verhoogd ten opzichte van 2019. Het tarief voor een 1 persoons huishouden is van € 126 naar € 130 gegaan en voor een meer persoons huishouden van € 210 naar € 216.

Gerealiseerde opbrengst

Afvalstoffenheffing	2019	2020
Totaal	€ 1.395.000	€ 1.431.000

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de eigenaar van een object die op 1 januari is aangesloten op de riolering. De rioolheffing is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De gemeente mag geen winst op de rioolheffing maken. In 2020 is het tarief gelijk gebleven aan 2018 (€ 198), conform het vastgesteld GRP 2018.

Gerealiseerde opbrengst

Rioolheffing	2019	2020
Totaal	€ 1.576.000	€ 1.593.000

Leges

Onder de naam leges wordt een aantal verschillende rechten geheven voor door de gemeente, of uit naam van de gemeente verstrekte diensten. Dit kan bijvoorbeeld het verstrekken van een document zijn zoals een rijbewijs, paspoort of trouwboekje of het verstrekken van een vergunning. Waalre streeft zoveel mogelijk naar kostendekkende tarieven voor administratieve diensten. De diensten en bijbehorende tarieven zijn opgenomen in de door de raad vast te stellen legesverordening.

Gemeentelijke belastingdruk per huishouden

In de volgende tabel staat een overzicht van de totale gemiddelde belastingdruk van de drie belangrijkste gemeentelijke belastingen en heffingen per één- en meerpersoonshuishouden. Voor de ozb gaan we in deze cijfers uit van een woning met een gemiddelde WOZ waarde in Waalre in 2020 van € 349.000.

Totale gemiddelde belastingdruk	2017	2018	2019	2020
éénpersoonshuishouden	€ 654	€ 679	€ 697	€ 733
meerpersoonshuishouden	€ 727	€ 757	€ 781	€ 819
Stijging in % t.o.v. voorgaande jaar	2,20%	3,98%	2,92%	5,01%

Toelichting belastingdruk

Elke gemeente kan in het kader van de gemeentelijke autonomie uitgaven doen voor een hoger voorzieningenniveau en dat kost belastinggeld. De belastingdruk hoeft daarom niet per gemeente gelijk te zijn. Voor de financiële draagkracht voor huishoudens is de gemeentelijke belastingdruk wel belangrijk. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) verzamelt jaarlijks de gegevens voor de belastingdruk van decentrale overheden. Onder belastingdruk verstaan we de jaarlijkse woonlasten per huishouden. Onder de woonlasten wordt gerekend het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Gemiddelde woonlasten 2020 bij vergelijking in de regio

Op de website www.coelo.nl zijn de tarieven van de aan Waalre grenzende gemeenten terug te vinden. Deze site bevat een kaart waarop met de muis kan worden geklikt om de tarieven van elke gemeente in beeld te krijgen. De gemeente Waalre heeft in 2020 van de toen 388 geregistreerde gemeenten en deelgemeenten de 232e plaats voor wat betreft de lastendruk. Uit de tabel op de volgende pagina blijkt, dat de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in de gemeente Waalre iets boven het landelijk gemiddeld niveau liggen. Regionaal gezien staat Waalre, net als in 2019 op de 9^e plaats.

Rangnr	plaats	huishouden	huishouden	Rangnr NL	Rangnr NL	Rangnr NL
Regio		1 persoon	>1 persoon	2018	2019	2020
1	Bladel	492	688	148	72	39
2	Veldhoven	625	696	8	9	46
3	Geldrop-Mierlo	619	703	30	42	55
4	Best	713	713	68	67	68
5	Eindhoven	639	721	34	63	73
6	Eersel	600	737	150	108	93
7	Bergeijk	614	743	156	123	123
8	Cranendonck	735	801	229	216	199
9	Waalre	733	819	223	232	230
10	Valkenswaard	769	849	267	238	269
11	Nuenen ca	717	924	368	344	338
12	Heeze Leende	797	940	351	346	341
Gemiddeld Nederland			778			

Kwijtscheldingbeleid

In de gemeente Waalre kan op verzoek van de minder draagkrachtige belastingplichtige, kwijtschelding van betaling worden verleend voor de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Waalre past hiervoor de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 toe. In 1997 is in afwijking van de Uitvoeringsregeling door de Waalrese Raad besloten, in plaats van 90%, 100 % van de genormeerde bijstandsuitkering aan te merken als kosten van bestaan op basis waarvan de draagkracht van belastingplichtige wordt vastgesteld. Hierdoor komt men eerder in aanmerking voor kwijtschelding.

Toeristenbelasting

In december 2017 heeft de raad besloten om per 1 januari 2018 een toeristenbelasting in te voeren. Er wordt een tarief van € 3,50 per persoon per nacht in rekening gebracht bij degene die binnen onze gemeente verblijven in o.a. hotels, pensions en vakantieverblijven en niet als ingezetenen zijn ingeschreven. Door het covid-19 zijn er in 2020 ongeveer 50% minder overnachtingen geweest dan in 2019.

Gerealiseerde opbrengst

Toeristenbelasting	2019	2020
Totaal	€ 184.000	€ 96.000

Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Waar gaat de paragraaf over?

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op het weerstandsvermogen en de mate waarin de gemeente Waalre risico's onder controle heeft. De paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is één van de paragrafen die het Besluit Begroting en Verantwoording voorschrijft om op te nemen in de begroting en verantwoording. Deze paragraaf bestaat uit twee onderdelen:

- Risicomanagement en Weerstandsvermogen; en
- Financiële kengetallen (in relatie tot de BBV).

Waalre is financieel gezond en het is belangrijk dat dit zo blijft. Alleen dan kan Waalre haar taken uitvoeren. Daarom wordt in Waalre gedurende het jaar effort gestoken om alle bekende risico's inzichtelijk te maken en in te schatten. Het belang van risicomanagement wordt dan ook onderkent.

Risicomanagement en Weerstandsvermogen

Deze paragraaf gaat in op ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie die van invloed kunnen zijn op de financiële huishouding, maar nog niet financieel zijn vertaald. Hiervoor is inzicht nodig in de financiële omvang van de aanwezige risico's, de mogelijkheden om deze financieel af te dekken (beschikbare weerstandscapaciteit) en de relatie daartussen: het weerstandsvermogen (uitgedrukt in een ratio). Ons weerstandsvermogen is het vermogen waarover we beschikken om niet-structurele financiële risico's op te vangen, zonder dat de uitvoering van de gemeentelijke taken en/of beleid in gevaar komt.

Om de ratio te duiden maken we¹ gebruik van onderstaande waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit van Twente:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Allereerst wordt de conclusie over het weerstandsvermogen van de gemeente Waalre weergegeven. Vervolgens wordt toegelicht hoe deze tot stand is gekomen door in te gaan op het benodigd weerstandsvermogen, de inventarisatie en de beoordeling van de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Conclusie

De ratio voor het weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit) is voor Waalre over 2020 ($\text{€ } 10.321.286 / \text{€ } 2.625.400 = 3,9$). Dit betekent dat ons weerstandsvermogen volgens de waarderingstabel op dit moment uitstekend is te noemen. Met ons weerstandsvermogen kunnen we (met een zekerheid van 90%) alle

¹ Voor de objectivering van de hoogte van het benodigde weerstandscapaciteit bestaan geen wettelijke normen.

geïnterpreteerde risico's opvangen. Stille reserves (ad. € 4.952.000) en fictieve belastingcapaciteit (ad. € 1.500.000) lijken in Waalre niet direct invorderbaar. Indien deze buiten beschouwing worden gelaten is de ratio van het weerstandsvermogen nog altijd 2,0 en dus ruim voldoende te noemen.

De ratio van 2020 is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2019. De ratio van de jaarrekening 2018 was 6,5 en de ratio van de rekening 2019 was 3,8 en de ratio voor de rekening 2020 is 3,9. De ratio vanaf 2019 wordt echter sterk beïnvloed doordat we in 2019 een andere methode hebben genomen voor bepaling van het benodigd weerstandsvermogen voor de grondexploitaties (zgn. IFLO-methode, zie uitleg paragraaf G). Hierdoor is het benodigd weerstandsvermogen vanaf 2019 hoger. Hierdoor is de ratio in 2019 gedaald. De ratio voor 2020 geeft aan dat de gemeente financieel gezond is.

Met uw raad zijn geen afspraken gemaakt over de hoogte van de ratio voor het weerstandsvermogen. In plaats daarvan is met de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen een absolute omvang van de ondergrens voor de Algemene bufferreserve vastgesteld ad. € 2.500.000 als laatste "achtervang". Waalre voldoet met een Algemene reserve (buffer) ad. € 2.593.994 nog net aan deze ondergrens.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend door de optelling van de verwachte financiële omvang van risico's die nog niet op een andere wijze zijn afgedekt. Bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering of het opnemen van een voorziening in de begroting. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaan we ervan uit dat niet alle risico's, maar hooguit 90% van alle risico's, zich tegelijk in één jaar zullen voordoen. Oftewel, 90% van de totale financiële omvang van alle geïdentificeerde risico's (die niet zijn afgedekt) in dat jaar, dient afgedekt te kunnen worden met onze weerstandscapaciteit.

Inventarisatie en beoordeling van de risico's

Voor het inzicht in de benodigde weerstandscapaciteit zijn de risico's van de gemeente Waalre geïnterpreteerd, de financiële omvang van deze risico's bepaald, evenals de mate waarin deze risico's al zijn afgedekt door voorzieningen, afgesloten verzekeringen of dekking vanuit de begroting.

Voor de berekening van de financiële omvang van de risico's hebben wij de kans dat een bepaalde gebeurtenis zich zal voordoen, vermenigvuldigd met de maximale financiële impact (die niet is afgedekt) wanneer de gebeurtenis zich daadwerkelijk voordoet.

Tenslotte heb wij de risico's beoordeeld door ze, conform onderstaande figuur, een kleur gegeven op basis van de kans dat een gebeurtenis zich voordoet en de hoogte van het financiële gevolg van het optreden van de gebeurtenis. Deze methodiek maakt het mogelijk de risico's onderling te rangschikken naar grootte van het risico.

Gevolg (x 1.000)	Kans	Zeerklein 10%	Klein 25%	Gemiddeld 50%	Groot 75%	Zeergroot 90%
≥ €1.000						
€500 - €1.000						
€250 < €500						
€100 < €250						
€50 < €100						
< €50						

Hieronder treft u de uitgebreide risico-inventarisatie en -beoordeling aan.

Thema	Onderwerp	Toelichting risico	Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	<i>Appartementen-complex</i>	Ontwikkelaar kleinschalig appartementencomplex heeft Waalre aansprakelijk gesteld voor substantieel bedrag (vertragings)schade a.g.v. onjuist doorlopen procedure.	25%	2.100.000	525.000		Eind 2016 heeft de rechtbank bepaald dat ontwikkelaar recht heeft op vergoeding van het renteverlies a.g.v. vertraging en gemaakte juridische kosten. Nagenoeg alle andere geclaimde schadegronden zijn afgewezen. Deze schade valt onder het maximaal verzekerd bedrag en heeft dan ook geen financiële consequenties voor de gemeente. De ontwikkelaar is nu in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Het risico blijft dus bestaan.
7 Volksgezondheid en milieu	<i>Zwerfvuil/ illegale stort</i>	Waalre kan geconfronteerd worden met illegale stort van (chemisch) afval. De laatste jaren is er een sterke stijging in Brabant van dumping van drugsafval. Bij bodemvervuiling kunnen kosten hoog oplopen en veroorzaker is zelden te achterhalen.	75%	100.000	75.000		Het risico is afhankelijk van de gebeurtenis en niet vooraf in te schatten. Er is wel een provinciale regeling betreffende dumping van drugsafval waarbij een gedeelte van de kosten voor het opruimen gedekt zijn.
7 Volksgezondheid en milieu	<i>Bodemsanering</i>	Risico's m.b.t. bodemverontreiniging.	10%	500.000	50.000		Als grondeigenaar kan Waalre aansprakelijk gesteld worden voor (nieuwe) bodemverontreinigingen. Inschatting lastig, want afhankelijk van eigendomssituatie en mate van bodemverontreiniging.
7 Volksgezondheid en milieu	<i>Vuilverwerking Attero</i>	I.v.m. het lager aangeboden aantal tonnages restafval dan afgesproken, wordt door vuilverwerkingsbedrijf Attero een schadebedrag geclaimd.	25%	190.000	47.500		Inmiddels is er een uitspraak van de rechter waarin de vordering is afgewezen. Attero heeft in april 2016 een vordering tot vernietiging van dit vonnis ingediend. Deze vordering is afgewezen maar Attero heeft een nieuwe vordering (voor latere jaren) ingediend. Dit is nu onder de rechter. Het risico blijft daarom staan.
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	<i>Bouwgrond-exploitatie</i>	Terugverdienen geïnvesteerde boekwaarde per 31-12-2020 is onzeker. Vanaf 2019 wordt de IFLO-methode gebruikt voor het bepalen van het benodigd weerstandsvermogen. Deze methode betekent dat 10% van de boekwaarde + 10% van de nog te maken kosten aangehouden worden als weerstandsvermogen	10%	14.551.550	1.455.155		Risico's betreffende grotere projecten en bouwgrondexploitatie in het algemeen worden planmatig geactualiseerd en beheerst. Zie verder paragraaf G.
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	<i>Strategische grondvoor-raad</i>	De locatie Dijkstraat 2 in Waalre Noord fase 3 bestaat uit drie percelen. Een bebouwd huisperceel (bestemming wonen) en twee onbebouwde percelen (bestemming agrarisch). De gemeente wil graag het huisperceel verkopen. De verwachting is dat voor de agrarische percelen, conform de striktere BBV-regelgeving, een afwaardering van max. € 160.000 nodig zou kunnen zijn. Aangezien nog duidelijk is hoeveel grond verkocht zal worden en voor welke prijs, vormt dit een risico.	25%	160.000	40.000		De woning wordt medio 2021 te koop gezet, waarmee duidelijkheid verkregen wordt over de hoeveelheid grond die verkocht is en wat overblijft. Daarmee wordt duidelijk of en hoeveel afwaardering nodig is.
5 Sport, cultuur en recreatie	<i>Sportparken</i>	Door wetswijziging is het recht op aftrek BTW op sport en onderhoud van binnen- en buitensportaccommodaties vervallen per 1-1-2019. Het hierdoor ontstane nadeel wordt (mogelijk) niet volledig gecompenseerd via de Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK)	20%	60.000	12.000		De subsidie aanvraag wordt jaarlijks tijdig ingediend. Het is jaarlijks onbekend welk bedrag aan subsidie ontvangen zal worden.

Thema	Onderwerp	Toelichting risico	Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
6 Sociaal domein	Jeugdzorg / Wmo	Jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn open einde regelingen. Door korting (vanuit het Rijk) op de budgetten loopt Waalre een risico.	20%	500.000	100.000		Kwartaallijkse monitoring van kosten en verwachtingen d.m.v. monitor Sociaal Domein. Structurele wijzigingen nemen we rechtstreeks op in de begroting. Reserve sociaal domein zorgt voor opvang incidentele uitschieters. Zodra de reserve uitgeput raakt, passen we het risicobedrag daarop aan.
6 Sociaal domein	Plus Team	Het PlusTeam is een Gemeenschappelijke regeling met Geldrop-Mierlo en heeft geen weerstandsvermogen.	25%	71.775	17.944		Risico van Waalre is opgenomen o.b.v. jaarrekening 2020 PlusTeam. In deze jaarrekening is een risicoparaagraaf opgenomen waarin vermeld is hoe men risico's beheerst.
6 Sociaal domein	Ergon	Waalre neemt deel aan de Gemeenschappelijke regeling WRE (Ergon)	10%	700.000	70.000		Risico van Waalre is opgenomen o.b.v. Begroting 2022 GRWRE. In deze begroting worden de risico's voor de GR benoemd en vermeld hoe men risico's beheerst. Waalre neemt voor 3% deel in deze GR.
6 Wmo/ Volksgezondheid	GGD	Waalre neemt deel aan de Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost.	N.v.t.		56.953		Risico GGD is opgenomen o.b.v. lage reservepositie GGD per 31-12-2020. GGD geeft aan dat er een hoger benodigd weerstandsvermogen nodig zou zijn. Voor Waalre gaat dit om een bedrag van € 56.953.
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	ODZOB	Waalre neemt deel aan de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid Oost Brabant	N.v.t.		4.000		Vanaf eind 2021 verwacht de ODZOB dat haar beschikbare weerstandsvermogen € 500.000 onder het benodigd weerstandsvermogen is gezakt. Voor Waalre betekent dit een risico van naar rato € 4.000
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gewaarborgde geldleningen	De gemeente staat garant voor geldleningen van woningcorporaties, zorgcentra en enkele plaatselijke verenigingen.	1%	25.000.000	250.000		Er wordt terughoudend omgegaan met garanties.
0 Bestuur en ondersteuning	Schadeclaims	Verwachte jaarlijkse schadeclaims die niet specifiek zijn gekoppeld aan dossiers. De gemeente kan schadeclaims ontvangen als gevolg van activiteiten die zij verricht, welke niet (volledig) onder de verzekering voor aansprakelijkheidsstelling vallen.	25%	10.000	2.500		Het aantal claims richting Waalre is beperkt. Genoemd bedrag is maximum bedrag voor lopende schadeclaims.
0 Bestuur en ondersteuning	Informatie veiligheid / Privacy / Cybercriminaliteit	De primaire en ondersteunende processen van de gemeente Waalre zijn in hoge mate afhankelijk van een adequate informatievoorziening en betrouwbare informatiesystemen. Mede door de toenemende digitalisering is het zorgvuldig omgaan met de informatie en gegevens van burgers en organisaties voor gemeenten van groot belang. Burgers en bedrijven moeten er op kunnen vertrouwen dat hun gegevens in goede handen zijn bij de gemeente Waalre. Kwetsbaarheid van o.a. informatiesystemen en daarmee ook de bescherming van persoonsgegevens vormen een risico.	10%	1.000.000	100.000		Informatiebeveiligingsbeleid is aangepast op de Baseline informatiebeveiliging overheid. Een plan is opgesteld om maatregelen te treffen die zorgen dat de risico's worden verkleind. Het hebben van protocollen en procedures voor de uitvoering van de verplichtingen in het kader van de Avg. Het geven van adviezen over privacyvraagstukken. Blijven inzetten op bewustwording en controle van processen.
7 Volksgezondheid en milieu	Gevolgen coronacrisis voor de langere termijn	De coronacrisis kenmerkt zich door 'extreme onzekerheid'. De gevolgen voor de langere termijn hangen af van allerlei factoren zoals; Hoe lang nog duren de beperkende maatregelen?, Dooft de pandemie in 2020 uit?, Wanneer is er een vaccin beschikbaar?. De krimp van de economie en de stijging van de werkloosheid zijn beiden al een feit. Deze ontwikkelingen zijn een risico voor de langere termijn, bv. meer uitkeringsgerechtigden en gevolgen voor de woningbouw / afzet bouwgronden. Door de afhankelijkheid van o.a. de genoemde factoren zijn de risico's niet te kwantificeren.		PM			
					2.806.052	Subtotaal	
					2.525.400	Subtotaal 90%	
<i>Risico's onvoorzien</i>		Stelpost voor gebeurtenissen met een niet gekwantificeerd/benoemd negatief gevolg.			100.000		N.v.t.
					2.625.400	90% totaal = benodigde weerstandscapaciteit	

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit omvat de middelen en mogelijkheden van de gemeente om financiële tegenvallers als gevolg van risico's op te vangen, waarvoor geen andere dekking aanwezig is en zonder bestaande beleid aan te hoeven passen. We berekenen de beschikbare weerstandscapaciteit als de som van alle elementen uit de gemeentelijke financiën die we daadwerkelijk kunnen inzetten om niet-begrote kosten te dekken. Onderstaande tabel geeft inzicht in Waalres beschikbare weerstandscapaciteit.

Berekening weerstandscapaciteit						
	2018		2019		2020	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
a. exploitatie						
-Ruimte OZB belasting (fictief)		€ 1.500.000		€ 1.500.000		€ 1.500.000
-post onvoorzien (regulier)						
	€ -	€ 1.500.000	€ -	€ 1.500.000	€ -	€ 1.500.000
b. vermogen						
- algemene buffer reserve	€ 3.417.144		€ 2.760.836		€ 2.593.994	
- algemene reserve grondexploitatie	€ 886.085		€ 166.336		€ 21.269	
- algemene reserve sociaal domein	€ 625.827		€ 540.819		€ 519.469	
- algemene reserve vrij besteedbaar	€ 1.030.360		€ 926.191		€ 734.554	
- stille reserves	€ 4.779.861		€ 4.952.000		€ 4.952.000	
	€ 10.739.277	€ -	€ 9.346.182	€ -	€ 8.821.286	€ -
Totale weerstandscapaciteit	€ 10.739.277	€ 1.500.000	€ 9.346.182	€ 1.500.000	€ 8.821.286	€ 1.500.000
Incidenteel en structureel samen		€ 12.239.277		€ 10.846.182		€ 10.321.286

Zoals reeds vermeld onder de conclusie, komt het weerstandsvermogen van de gemeente Waalre in 2020 uit op:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 10.321.286}}{\text{€ 2.625.400}} = 3,9$$

Financiële kengetallen (horizontale verantwoording)

De financiële kengetallen geven inzicht in de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Waalre. Deze kengetallen moeten in samenhang en in onderlinge verhouding beoordeeld worden.

Door de kengetallen is het makkelijker om Waalre te vergelijken met andere gemeenten. Het biedt ook de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. Het oordeel baseren we op de huidige geadviseerde normen van de VNG conform de volgende tabel. Vooralnog hebben de kengetallen voornamelijk een signaleringswaarde.

Kengetal		Voldoende	Matig	Onvoldoende
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90 %	90 – 130 %	> 130 %
2	De solvabiliteitsratio	> 50 %	20 – 50 %	< 20 %
3	Kengetal grondexploitatie	< 20 %	20 – 35 %	> 35 %
4	Structurele exploitatieruimte	> 0,6 %	0 < 0,6 %	< 0 %
5	Belastingcapaciteit	< 95 %	95 – 105 %	> 105 %

Totaaloverzicht van de 6 kengetallen voor de gemeente Waalre

In onderstaande tabel worden de kengetallen voor Waalre gepresenteerd, het oordeel op basis van bovenstaande tabel en het landelijk gemiddelde. De berekening en duiding van individuele kengetallen worden onderaan de paragraaf toegelicht.

Kengetal	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Oordeel
1a Netto schuldquote	24,0%	20,7%	22,2%	23,0%	27,1%	Voldoende
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	22,7%	19,7%	19,7%	19,7%	24,5%	Voldoende
2 De solvabiliteitsratio	28,5%	27,2%	24,0%	20,2%	23,4%	Matig
3 Kengetal grondexploitatie	14,4%	7,9%	7,8%	8,2%	8,5%	Voldoende
4 Structurele exploitatieruimte	0,36%	3,47%	2,14%	0,74%	3,92%	Voldoende
5 Belastingcapaciteit	100,6%	105,0%	105,4%	106,9%	105,5%	Onvoldoende

Conclusie op basis van de kengetallen

Waalre laat op dit moment nog een gezonde financiële basis zien. Vier van de zes kengetallen laten een voldoende oordeel zien en twee een oordeel matig tot net onvoldoende. De kengetallen dienen altijd in samenhang te worden beschouwd. Het oordeel van alle kengetallen is licht verslechterd ten opzichte van het oordeel in de jaarrekening 2019.

De verwachting is dat de kengetallen netto schuldquote en solvabiliteitsratio de komende jaren onder druk komen te staan door grote investeringen in het openbaar gebied en toename van uitgaven voor het sociaal domein. Het is dan ook verstandig een grotere buffer op te bouwen en/of structurele exploitatieruimte te vinden om deze toekomstige lasten op te kunnen vangen.

Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Toelichting op de kengetallen

1a en 1b. Netto schuldquote (ook gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) gecorrigeerd met de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug) met de totale baten van de rekening. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Op deze indicator scoort de gemeente Waalre ruim '**voldoende**' in verband met een negatieve schuldquote van 27% (24% wanneer gecorrigeerd voor verstrekte leningen). Ten opzichte van de rekening 2019 is de positie licht verslechterd. De verwachting is dat deze ratio de komende jaren verder zal verslechteren doordat er grote investeringen op stapel staan, waarvoor wellicht leningen aangetrokken zullen moeten worden. De ratio is en blijft de komende jaren ruim voldoende.

2. De solvabiliteitsratio:

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen) en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Waalre scoort met 23% een '**matig**'. Dit laat zien dat Waalre een kwetsbare vermogenspositie heeft. Deze ratio is licht verslechterd ten opzichte van de rekening 2019 door gedane investeringen. Zichtbaar is dat Waalre de laatste jaren heeft ingeteerd op haar reserves, door investeringen te financieren met eigen vermogen. Waalre nadert hierdoor een onvoldoende solvabiliteit. Het is dan ook nodig de eigen vermogenspositie van Waalre te verstevigen om toekomstige lasten het hoofd te kunnen bieden. De verwachting is dat over een aantal jaar (vanaf 2025) door de winst uit grondexploitatie Waalre Noord de reserves weer wat aangevuld kunnen worden. De gecalculeerde winsten uit grondexploitaties zijn (voorzichtigheidshalve) niet meegenomen in bovenvermelde kengetallen. De ratio zal echter ook sterk afhankelijk zijn van de beheersbaarheid van uitgaven de komende jaren.

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de bouwgronden zich verhoudt tot de geraamde (gemeentelijke) baten. De paragraaf grondbeleid en het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) bieden hierin meer inzicht.

Hoe hoger het kengetal, hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt. Twee maal per jaar wordt beoordeeld in hoeverre de boekwaarde van de bouwgronden kan worden terugverdiend. De accountant toetst dit jaarlijks. Met een percentage van 8,5% heeft de grondexploitatie een laag aandeel in de financiële exploitatie van de gemeente Waalre en scoort Waalre '**voldoende**'. Daarmee is het risico beperkt. De positie is nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. de stand jaarstukken 2019.

4. Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Een percentage van 0% betekent dat de structurele baten exact toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De Waalrese exploitatieruimte scoort met 3,92% een '**voldoende**' op deze indicator. 2020 is een bijzonder jaar geweest, waarin COVID-19 een belangrijke rol heeft gespeeld. Daardoor hebben niet alle reguliere activiteiten doorgang kunnen vinden. Daardoor is er in 2020 structureel meer exploitatieruimte dan normaal. De verwachting is niet dat dit voor de komende jaren ook

het geval zal zijn. De komende jaren verwachten we weinig ruimte om structureel nieuw beleid op te pakken.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

Het kengetal belastingcapaciteit geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de inwoner. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Onder de woonlasten worden verstaan de absolute bedragen voor onroerendezaakbelasting (OZB) en de riool- en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De Waalrese woonlasten bevinden zich met 105,5% boven het landelijk gemiddelde en scoren daarmee een '**onvoldoende**'. T.o.v. de jaarstukken 2019 is de positie nagenoeg gelijk gebleven.

Deze waarde wordt voor een groot deel bepaald door de hoge gemiddelde WOZ waarde van de woningen in Waalre. Doordat de gemiddelde WOZ waarde in Waalre ruim 30% boven het landelijk gemiddelde ligt zijn de absolute OZB bedragen in Waalre hoger. Dit is o.a. de reden dat Waalre op dit kengetal onvoldoende scoort.

Paragraaf C Onderhoud Kapitaalgoederen

De openbare ruimte is één van de pijlers van onze samenleving met een groot maatschappelijk rendement. Een goed functionerende openbare ruimte draagt bij aan actuele thema's zoals sociale samenhang, veiligheid, gezondheid, mobiliteit en bereikbaarheid, leefbaarheid en vastgoedwaarde. Hiervoor is het wel van belang dat de openbare ruimte goed wordt beheerd.

Wegen

Met een areaal van 1,1 miljoen m² wegoppervlak in Waalre en een nieuwwaarde van ca. 77 miljoen euro heeft het wegbeheer een zeer groot aandeel in de beheertaken. Een goed functionerend wegennet is essentieel voor een goede bereikbaarheid en beleving van de gemeente. Het in standhouden van een kwalitatief goed wegennet met verantwoord wegbeheer is daarom uiterst belangrijk. De gemeente Waalre is wettelijk verantwoordelijk voor het onderhoud van o.a. het openbare wegennet. Zo verplicht de Wegenwet de gemeente tot het uitvoeren van regelmatig en duurzaam onderhoud van de openbare verharding. Tevens is de gemeente, conform het Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk bij schade van de burger, als de gemeente heeft verzuimd zorg te dragen voor het in een goede staat verkeren van de openbare weg.

Om goed, planmatig, onderhoud te kunnen uitvoeren moet met enige regelmaat de kwaliteit van de verharding worden geïnspecteerd. Dan wordt er ook inzicht verkregen in de budgetten die voor het onderhoud noodzakelijk zijn. De rapportage van zowel de inspectie als de berekening van de benodigde budgetten staat vermeld in het wegenbeheersplan (2019-2028), wat is vastgesteld op 5 februari 2019. Hieruit blijkt dat in een tijdsbestek van 4 jaar de hoeveelheid verhard oppervlak is toegenomen van 958.000 m² naar 980.000 m² (380.000 m² asfaltverharding en 500.000 m² elementenverharding). De totale kwaliteit van de verhardingen in de gemeente Waalre kan worden gedefinieerd als redelijk. Het percentage goed scorende wegen (A, A+) ligt op het gewenste niveau van 80-90% van het totaal. Het percentage matig (B) en laag scorende wegen (C) is laag met respectievelijk 7% en 1%. Het percentage wegen van te lage (D) kwaliteit is hoger dan wenselijk met 5%. Gemiddeld sluit de kwaliteit net aan op de basis kwaliteitsnorm B. De totale kwaliteit van het wegennet in de afgelopen periode is gedaald. Om deze achterstand de komende jaren in te lopen en het percentage lage kwaliteit onder de 5% te brengen in 2024 (eerstvolgende weginspectie), is het beschikbare budget wegenbeheer onder te verdelen in: regulier onderhoud en investeringen voor rehabilitatie (vervanging).

Regulier onderhoud wegen

Voor het reguliere onderhoud is onderstaand budget in de begroting opgenomen:

	2020	2021	2022	2023
Straten en pleinen (klein onderhoud)	169.000	169.000	169.000	169.000
Groot onderhoud	210.000	196.000	196.000	196.000
Wegenbeheersplan	125.000	150.000	175.000	200.000
Uitbesteden Ergon	40.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	544.000	535.000	560.000	585.000

Bovenstaande budgetten hebben betrekking op het zichtbare gedeelte van de verharding. Het reguliere onderhoud wordt vrijwel geheel betaald vanuit het onderhoudsbudget en vervanging vindt meestal plaats in het kader van projecten. Hierbij gaat het om integrale projecten, waarbij riolering, wegen, groen en straatmeubilair gezamenlijk worden aangepakt. Een voorbeeld hiervan is de herinrichting van de Markt en de Molenstraat en omgeving.

Rehabilitatie/vervanging wegen

De kwaliteit van een weg kan niet enkel gewaarborgd worden door het periodiek uitvoeren van groot onderhoud. Na een periode variërend tussen de 40 en 60 jaar (afhankelijk van ondergrond en verkeersbelasting) komt de weg aan het einde van zijn levensduur of sluit de opbouw van de weg niet meer aan op de verkeersbelasting en dient er een rehabilitatie worden uitgevoerd. Bij rehabilitatiemaatregelen wordt de weg, na het doorlopen van een groot onderhoudscyclus, aan het einde van de levensduur op het oorspronkelijke structurele en kwalitatieve gebruiksniveau gebracht. Hierbij wordt de gehele verhardingsconstructie (inclusief fundering) opnieuw opgebouwd. Uit onderzoek naar de kwaliteit van de onderlagen van de belangrijke ontsluitingswegen, blijkt dat een aantal wegen, ondanks dat deze visueel geen of weinig gebreken vertonen, toch op korte termijn vervangen zullen moeten worden.

Voor de rehabilitatie van de verhardingen is een bedrag van € 1.500.000 gereserveerd voor de jaren 2020 t/m 2023. De kapitaalslasten hiervoor worden gedekt uit bestaande middelen in de begroting.

Deze extra middelen zijn in 2020 onder andere ingezet voor het project Molenstraat en omgeving, Molenstraat buiten de bebouwde kom en de wijk rondom de Ansbalduslaan. Voor 2021 staan er onder andere herinrichtingsprojecten zoals Traverse-zuid, omgeving 't-Hazzo en M. de Ruijterstraat op het programma welke vanuit het rehabilitatiefonds voor verhardingen deels worden gedekt.

Stedelijk Water & Riolering

Afvalwater

Een goed rioolstelsel is nodig voor de bescherming van volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Het rioolstelsel zorgt ervoor dat het afvalwater en het overtollige hemelwater uit de woonomgeving worden verwijderd en dat niet te vaak en niet te lang wateroverlast voorkomt. De aanleg en het in standhouden van het rioolstelsel is een gemeentelijke taak, die voortkomt uit de Wet Milieubeheer (Wm). In deze wet is vastgelegd dat de invulling van de zorgplicht inzichtelijk gemaakt moet worden. Riolering maakt deel uit van de openbare ruimte met alle dynamiek die daarin aanwezig is. Behalve een wettelijk verplicht plan, is een GRP hét middel om de gemeentelijke watertaken doelmatig vast te leggen. Met het inwerking treden van de Wet Gemeentelijke Watertaken heeft de gemeente een verbrede zorgplicht ten aanzien van water. Hieronder wordt verstaan: stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater. Deze zorgplichten zijn verwoord in het GRP (2018-2022) wat is vastgesteld op 9 januari 2018. Doordat de zorgplichten verbreed zijn, wordt over een verbreed gemeentelijk rioleringsplan gesproken (VGRP).

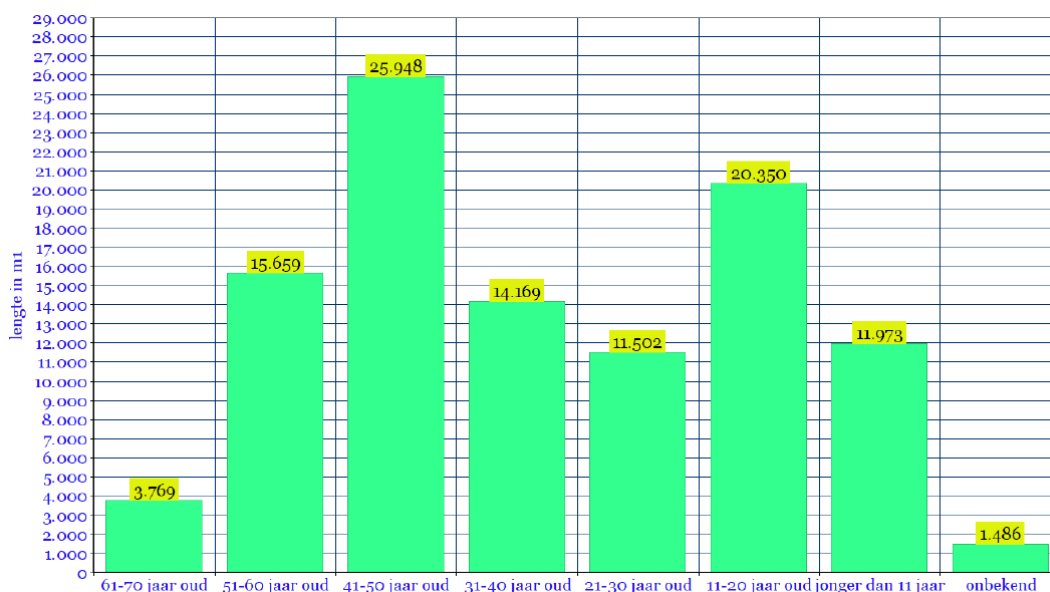
Riolering maakt ook deel uit van het watersysteem, dat zich uitstrekt tot buiten de gemeentegrenzen. Het functioneren van de riolering beïnvloedt de kwaliteit van het watersysteem. De wijze waarop de rioleringszorg wordt uitgevoerd is mede van invloed op het beheer van de openbare ruimte. Door die verschillende relaties is er ook een groot aantal partijen dat mede richting geeft aan het functioneren van de riolering in de gemeente. De Wet milieubeheer schrijft voor dat het plan wordt opgesteld rekening houdend en in samenspraak met andere betrokkenen.

Intern is er afstemming met de andere beheerders van een gedeelte van de openbare ruimte zoals wegen, verkeer, groen en openbare verlichting wat onder andere heeft geresulteerd in een integraal wijkgericht uitvoeringsplan openbare ruimte 2018-2024 wat is opgenomen in het VGRP.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen 'riolering' is het volgende kaderstellend:

- Europese Kader Richtlijn Water (KRW)
- Wet Milieubeheer
- Waterwet
- Nationaal Bestuursakkoord Water

De vaste rioleringsgegevens van de gemeente worden in een geautomatiseerd beheersysteem verwerkt. Ook de resultaten van de inspecties zijn in dit beheersysteem opgenomen. De totale lengte van de riolering in de gemeente Waalre bedraagt ca. 105 kilometer waarvan 78 kilometer een gemengd stelsel is. De leeftijdsopbouw van het rioolstelsel is als volgt:

Voor informatie over de inkomsten door de rioolheffing en de uitgaven aan het riool, zie paragraaf A Lokale heffingen.

Hemelwater

Het onderdeel hemelwater bestaat uit de drie onderdelen, sloten, wadi's en infiltratievoorzieningen:

Sloten

In totale lengte aan sloten (of waterlossingen) bedraagt ruim 21.900 meter die door de gemeente worden onderhouden. Dit onderhoud bestaat uit één keer per jaar maaien. Vanwege

de efficiency is dit onderhoud in hetzelfde bestek ondergebracht als het maaien van de bermen. In deze sloten liggen zo'n 258 duikers ten behoeve van de waterafvoer. Deze zijn het afgelopen jaar gecontroleerd en vrijgemaakt van maaisel. De kosten voor het onderhoud wordt betaald uit de rioolheffing. Verder zijn er sloten (ca. 5.000 meter) die in onderhoud zijn bij het Waterschap De Dommel. Dit zijn met name de grotere sloten of sloten waar een riool overstort op uit komt.

Wadi's

Het onderscheid tussen sloten en wadi's is, dat de sloten het water afvoeren naar een ander oppervlaktewater, en dat wadi's bedoeld zijn voor het ter plekke infiltreren van hemelwater. Het aantal wadi's is de laatste jaren sterk gestegen, in 2019 was dit ruim 9.200 m². Afhankelijk van de ligging wordt een wadi 1 tot 6 keer per jaar gemaaid. De kosten voor het onderhoud wordt betaald uit de rioolheffing.

Infiltratievoorzieningen

Binnen de gemeente wordt er in een gescheiden rioolstelsel hemelwater getransporteerd en geïnfiltrerd. Om de infiltratiecapaciteit te behouden dient er gemonitord te worden of de voorzieningen voldoende functioneren. De komende jaren wordt er meer geïnvesteerd in het toepassen van infiltratievoorzieningen t.b.v. de klimaatveranderingen.

Bovenstaande drie maken onderdeel uit van de Hemelwaterbergingsvoorziening van de gemeente Waalre. Om te anticiperen op extreme neerslagsituaties zal de waterberging van de bovenstaande voorzieningen worden uitgebreid.

Grondwater

In 2020 is er in de gemeente een grondwatermeetnet aangelegd. Dit meetnet heeft als doel om continue meetreeksen van de grondwaterstand te verzorgen. Deze meetreeksen geven inzicht in de effecten van neerslag op de infiltratie van de bodem, daarnaast kan ook het effect van de grondwaterstand op de omgeving worden onderzocht.

Door de extremere weersomstandigheden zien we dat we in de winter meer te maken krijgen met grondwateroverlast in de natte gebieden. De gemeente voert onderzoek uit om te bepalen over deze vernatting van het stedelijk gebied kan leiden tot het nemen van maatregelen om grondwateroverlast te verminderen.

In de zomer hebben we juist steeds meer te maken met droge periodes. Middels grootschalige afkoppelprojecten proberen we deze verdroging af te remmen.

Budget riolering	2020	2021	2022
Exploitantiebudget riolering beheer en onderhoud	€ 119.000	€ 130.000	€ 130.000
VGRP Investerings riolering	€ 1.138.721	€ 1.755.140	€ 2.532.183
VGRP groot onderhoud riolering	volgt na opstellen nieuw VGRP		

Bruggen

De gemeente Waalre heeft het beheer en onderhoud van 19 (d.d. 01-02-2020) vaste bruggen. Deze variëren van kleine voetgangersbruggetjes zoals op de hoek van de Eindhovenseweg/Voorbeeklaan tot de verkeersbrug in de Onze Lieve Vrouwedijk. In 2018 is een start gemaakt met het herberekenen van de constructie van de bruggen. Deze globale berekeningen is in 2019 verfijnd. In 2019 is een start gemaakt voor een plan van aanpak met daarin opgenomen

maatregelen om ervoor te zorgen dat alle bruggen voldoen aan de gestelde veiligheidseisen. Het plan van aanpak bestaat uit 3 fasen, te weten: 1. Inzicht compleet krijgen, 2. Objecten op orde brengen, 3. Objecten planmatig op orde houden.

Openbaar Groen

Met een areaal van 75 hectare groenvoorzieningen en 13.000 laan- en straatbomen binnen de bebouwde draagt het openbaar groen substantieel bij aan de uitstraling en kwaliteit van de leefomgeving in centra, wijken, buurten en woonstraten. Kwaliteit die moet passen bij de ambitie "een weelderige groene ruimte als excellente woonomgeving" (Groenvisie 2019 en Beleid- en beheerplan Groen en Bomen 2020). De kwaliteit van het openbaar groen is dan ook essentieel voor de leefbaarheid, uitstraling en beleving van Waalre.

Het in standhouden van groenvoorzieningen met verantwoord groenbeheer is daarom uiterst belangrijk. De gemeente Waalre is in het kader van haar wettelijke zorgplicht verantwoordelijk voor het zorgvuldig onderhouden van de openbare ruimte. Daarnaast is de gemeente, conform het Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk bij schade van de burger, als de gemeente heeft verzuimd om voldoende zorg te dragen voor de openbare ruimte. Omdat we veel waarde hechten aan het groen is het beheer gericht op een verzorgde uitstraling en goede (technische) kwaliteit.

De technische kwaliteit van de groenvoorzieningen (beplanting en bomen) is in 2019 beoordeeld. Hieruit is gebleken dat 1/3 een matige of slechte kwaliteit heeft en dat de levensduur van deze beplanting beperkt is. Het streven is dat 90% van de beplanting uiteindelijk aan de technische eisen voldoet. Doordat beplanting ouder wordt zal altijd een deel van matige kwaliteit zijn, waardoor vervanging nodig blijft. Komende jaren zijn de volgende maatregelen nodig om dit te bereiken:

Integrale aanpak

Vervanging van groen staat niet op zich. Wanneer de komende 5 tot 10 jaar groot onderhoud is gepland aan riolering of verharding in de straat, wordt het onvoldoende tot matige beeld tot aan dat moment geaccepteerd. De beplanting wordt integraal vervangen zodra de riolering of een weg wordt aangepakt. Hiermee voorkomen we dubbel werk en kapitaalvernietiging.

Slechte kwaliteit

Vakken van slechte kwaliteit in straten waar komende 5 tot 10 jaar geen andere werkzaamheden worden verwacht, vervangen we komende 4 jaar. Vakken van matige kwaliteit in een straat met overwegend slechte vakken worden gelijk meegenomen. Zo wordt werk met werk gemaakt.

Matige kwaliteit

Vakken van matige kwaliteit in straten waar komende 10 jaar geen andere werkzaamheden worden verwacht, vervangen we komende 5 tot 10 jaar.

Inboet

Als de beplanting van goede kwaliteit is, maar enkele planten uitvallen, vindt inboet plaats. Hierdoor blijft het groenvak als geheel van goede kwaliteit. De kwaliteit van de 2/3 vakken van goede kwaliteit blijft langer op peil, waardoor minder grote ingrepen nodig zijn. Dit is echter niet efficiënt / duurzaam wanneer meer dan 30% van de beplanting is versleten. Dan moet een plantvak in zijn geheel worden vervangen.

De afname in kwaliteit is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat een substantieel deel van het groen in de jaren '60-'70-'80 is aangelegd. Helaas gaat dit niet eeuwig mee. Bomen en beplanting kennen achterstallig onderhoud of zijn aan het eind van de levensduur, vernieuwing

is noodzakelijk om de gewenste kwaliteit en doelstellingen zoals klimaatbestendig groen en biodiversiteit te realiseren.

In de 'burgerpeiling 2017' en de 'enquêtes die jaarlijks in het kader van het contract Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) worden afgenomen, kwam de staat van het openbaar groen als belangrijk zorgpunt naar voren. Het is meer dan aannemelijk dat de beleving van de burger en een toename in het aantal meldingen/klachten, een directe link heeft met de veroudering van en afname in kwaliteit van het groen in de openbare ruimte.

Enkele cijfers onderhoud groenvoorzieningen en laan- en straatbomen:

Oppervlakte plantsoenen	46	hectare
Laan- en straatbomen	13.300	stuks
Wegbermen	29	hectare
Begrazingsprojecten	15	hectare
Bloemrijk (nat)grasland en ecologische terreinen	10	hectare
Sloten, watergangen en retentievoorzieningen	22	km
Plantsoenmeubilair	165	stuks
Bloembakken	100	stuks
Wisselperken	3	are

Op 7 januari 2020 heeft de gemeenteraad het "beleid- en beheerplan Groen en Bomen" vastgesteld. In dit plan is in het kader van een kwaliteitsimpuls van het openbaar groen voor het vervangingsplan groen opgenomen. Hiervoor is in de begroting 2021 een structurele verhoging van het budget met 60.000 opgenomen. Daarnaast is er eenmalig een investering van 600.000 opgenomen om achterstanden in de vervanging van openbaar groen weg te werken.

Voor het onderhoud is onderstaand budget in de begroting opgenomen:

	2020	2021	2022	2023
Regulier beheer en onderhoud	477.000	529.000	529.000	529.000
Verbeteren kwaliteit (begroting 2019)*	150.000	175.000	175.000	175.000
groenbeleidsplan	0	60.000	60.000	60.000
Investering 600.000 (lasten vanaf 2022)	0	0	40.000	40.000
Totaal	627.000	764.000	804.000	804.000

*Vanaf deze begroting 2019 zijn structureel extra middelen opgenomen voor groot onderhoud van openbaar groen voor een bedrag van € 125.000 in 2019, olopend naar € 175.000 in 2022.

Openbare Verlichting

De Openbare Verlichting (OVL) bestaat uit ca. 4.500 lichtmasten. Om ervoor te zorgen dat de verlichting goed blijft functioneren, moet er regelmatig onderhoud worden uitgevoerd en materialen worden vervangen. In de begroting is budget beschikbaar voor het verhelpen van storingen, schades en preventief onderhoud zoals lampvervanging en schilderwerk. Daarnaast is er budget voor het vervangen van materiaal dat het einde van haar levensduur heeft bereikt. Voor lichtmasten is dat standaard na 40 jaar en voor armaturen is dat 20 jaar.

Het wijkgericht vervangen van oude armaturen door energiezuinige (LED) lampen, zal ook de komende jaren worden voortgezet, gecombineerd met het vervangen van de oudste lichtmasten. Daarmee wordt een verdere besparing gerealiseerd op de energielasten en een verbetering tot stand gebracht van de sociale veiligheid.

Het OVL-bestand in Waalre bestaat uit masten, armaturen en lampen.

Masten

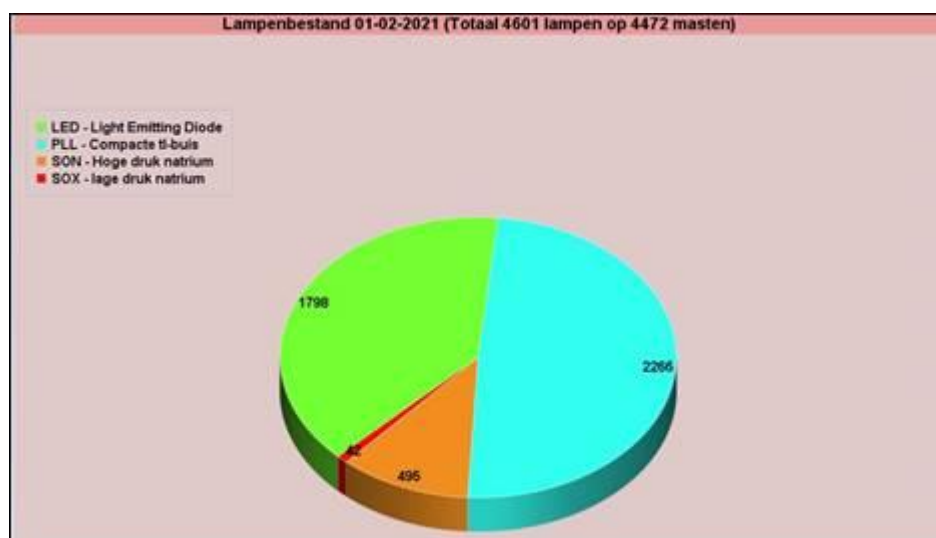
Van de 4.500 masten bestaat het overgrote deel uit stalen masten. Hiervan hebben circa 600 masten de technische levensduur van 40 jaar overschreden. De komende jaren worden deze masten vervangen

Armaturen

Tegelijkertijd met het vervangen van lichtmasten wordt gekeken of het armatuur ook vervangen dient te worden. De meeste echt oude armaturen zijn de laatste jaren vervangen. Bij vervangingen wordt zo veel mogelijk led toegepast. Dit is duurzamer en hiermee wordt meteen bespaard op het energieverbruik.

Lampen

Voor het vervangen van lampen wordt de economische levensduur aangehouden volgens opgave van de fabrikant. Dit betekent in de praktijk dat lampen groepsgewijs worden vervangen voordat ze stuk zijn. Hiermee worden de continuïteit en kwaliteit gewaarborgd en worden veel meldingen voorkomen.

Beschikbare budget regulier onderhoud openbare verlichting: € 70.000

Beschikbare budget periodieke vervanging armaturen en lichtmasten: € 88.000

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente Waalre heeft een aantal panden in eigendom. Om een goed beeld te krijgen en houden worden deze panden om de paar jaar geïnspecteerd om input te krijgen voor het (bouwkundig) meerjaren-onderhoud. De hoeveelheid panden varieert door de verkoop en aankoop van panden.

Vanaf 2018 worden, verspreid over meerdere jaren, door het college vastgestelde duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd bij gemeentelijke panden. In 2021 wordt het Hazzo verbouwd en wordt een deel nieuwbouw gerealiseerd. Daarbij worden de verschillende duurzaamheidsmaatregelen getroffen om een zo energiezuinig pand te realiseren.

Bij de panden wordt de verschillende werkzaamheden volgens de meerjarenplanning uitgevoerd.

Herijking planningen groot onderhoud

In 2020 zijn de planningen van de volgende panden herijkt; wijkgebouw de Pracht, brandweerstalling, brandweerkazerne, kleedgebouw DVS Hockey, kleedgebouw DVS Voetbal, kleedgebouw VV Waalre, kleedgebouw ex-korfbal, sporthal de Pracht.

De laatste herijking van de planning voor het gemeentehuis en sporthal Hoeland dateert uit 2018.

In de begroting 2021 zijn de stortingen en uitgaven opgenomen die aansluiten op de hierboven genoemde onderhoudsplannen.

Paragraaf D. Financiering

De paragraaf financiering gaat in op het beheer en beleid van financiële middelen (geleende en uitgezette gelden) en de aan deze posities verbonden kosten en risico's voor de gemeente Waalre (treasuryfunctie). De treasuryfunctie ondersteunt, door middel van beschikbaarheid van financiële middelen, de uitvoering van de thema's. Het regelt de financiering van beleid en het uitzetten van gelden die niet direct nodig zijn.

Landelijke wet- en regelgeving

Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido)

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal moeten beheren. Die regels staan in de Wet Fido. Het renterisico brengen we volgens de wet Fido in beeld met behulp van de kasgeldlimiet en de rente risiconorm.

Renterisico op kortlopende schuld: de kasgeldlimiet

De kredietlimiet voor de gemeente is bepaald op € 2,5 miljoen voor een periode van maximaal 1 jaar. In 2020 was er wederom geen renterisico aanwezig, want de kasgeldleningen hadden een negatieve rente. Net als in 2018 en 2019. Het rentebeleid van de ECB zal niet wijzigen, wat betekent dat de rente negatief blijft.

In 2020 zijn er opeenvolgende kasgeldleningen afgesloten, en eind juni 2020 is de laatste kasgeldlening afgelost.

Bedragen (x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Begrotingstotaal	33.745	33.745	33.745	33.745
Toegestane kasgeldlimiet	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet in bedrag	2.868	2.868	2.868	2.868
Gemiddelde schuld met een looptijd < 1 jaar	2.667	2.500	0	0
Voldoen aan limiet?	ja	ja	ja	ja

De kasgeldleningen zijn afgesloten i.v.m. tijdelijke geldtekorten en eind juni is de laatste kasgeldlening afgelost.

Renterisico op vaste schuld: de renterisiconorm

De renterisiconorm geeft het renterisico op de langere termijn weer. Hieronder vallen alle leningen met een rente typische looptijd vanaf 1 jaar. Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rente typische looptijden in de leningenportefeuille, waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten in de administratie. In een jaar mogen de herfinancieringen als gevolg van aflossingen en de renteherzieningsmomenten gezamenlijk niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari 2020 bedragen.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de renterisiconorm voor 2020 weergegeven:

Bedragen (x € 1.000)	2020
Begrotingstotaal	33.745
Wettelijk percentage	20%
Renterisiconorm (1 * 2)	6.749
Renteherzieningen	114
Aflossingen	227
Bedrag waarover renterisico gelopen wordt (4 + 5)	341
Ruimte onder renterisiconorm	6.408

In 2017 heeft gemeente Waalre twee langlopende leningen aangetrokken met een looptijd van 35 jaar voor een totaalbedrag van € 7.200.000. De bedragen aan langlopende leningen waar de gemeente Waalre de komende jaren een renterisico over loopt, blijven ruimschoots binnen de renterisiconorm.

De gemeente Waalre heeft in 2018 een lening van de provincie ontvangen van € 1,232 miljoen voor het zonnepanelenproject.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)

Deze wet beoogt dat gemeenten meer op hun geldstromen en de hoogte van schulden letten. We spreken van houdbare gemeentefinanciën als een gemeente ook bij economisch slecht weer genoeg geld overhoudt om aan de schuldverplichtingen te blijven voldoen zonder dat de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen.

Nederland is lid van de EMU (Europese Monetaire Unie). De wet HOF biedt het kabinet de mogelijkheid decentrale overheden gezamenlijk te beboeten bij overschrijding van de zogenaamde "tekortnorm": het collectieve aandeel in het EMU saldo van de decentrale overheden. Het EMU-saldo van Nederland mag niet hoger zijn dan 3% van het Bruto Binnenlands Product.

Berekening EMU-saldo

In dit overzicht wordt het saldo van baten en lasten van gemeente Waalre omgezet naar het saldo van werkelijke uitgaven en inkomsten, zoals de overheid deze presenteert in het EMU-saldo. Het EMU-saldo is het saldo van de werkelijke inkomsten en uitgaven van de overheid in een bepaald jaar. Op basis van het BBV dient in de programmabegroting een berekening opgenomen te worden van het gemeentelijk aandeel in het EMU-saldo.

Omschrijving	2020	2019
	* € 1.000,-	* € 1.000,-
	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2019
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	€ 801	€ -1.792
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	€ 3.021	€ -1.561
3. Mutatie voorzieningen	€ 981	€ 1.105
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	€ -133	€ 922
5. Boekwinst/verlies bij de verkoop vna financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	€ -	€ 4
Berekend EMU-saldo	€ -1.106	€ -52

Schatkistbankieren

Gemeenten en provincies waren in het verleden vrij om geld op een spaarrekening te zetten en financiële producten, zoals staatsobligaties te kopen. Geld dat bijvoorbeeld op een spaarbank staat, levert rente op. Sinds de invoering van het schatkistbankieren per 15 december 2013 moeten gemeenten, provincies en waterschappen hun overtollige middelen bij het ministerie van Financiën onderbrengen. Het drempelbedrag voor overtollige middelen op de BNG rekeningen is € 150.000. Het huidige rentepercentage dat hier tegenover staat is 0%, waardoor Waalre helaas dus geen rente ontvangt over haar huidige overtollige middelen. Zie ook de toelichting op de balans.

De gemeente Waalre heeft in het 1^e halfjaar van 2020 kasgeldleningen afgesloten. In verband met geldmiddelttekorten. De laatste opgenomen kasgeldleningen zijn eind juni 2020 afgelost. In juni had namelijk de gemeente de jaarlijkse uitkering ontvangen van het BTW compensatiefonds en een opbrengst van verkopen van onroerend goed.

Lokale regelgeving

Financiële verordening

Gemeenten zijn volgens de gemeentewet verplicht een financiële verordening op te stellen. De uitgangspunten voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie zijn geregeld in de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. In de verordening zijn onder andere de algemene doelstellingen voor de financiering en de richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie en het risicobeheer opgenomen. Op 18 april 2017 is de financiële verordening gemeente Waalre vastgesteld en is nog de geldende regeling.

Treasurystatuut

Het Treasurystatuut regelt de sturing, de beheersing, de verantwoording en het toezicht op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

In het Treasurystatuut zijn de volgende onderdelen voor de gemeente Waalre geregeld:

- treasurybeleid;
- uitvoering treasury-activiteiten;
- planning- en control cyclus;
- interne en externe controle.

Het Treasurystatuut is op 18 oktober 2016 is door de Raad vastgesteld. Het Statuut is niet gewijzigd.

Uitgangspunten treasury-activiteiten

Voor de meerjarenramingen 2020-2022 hanteert de gemeente Waalre de volgende uitgangspunten voor treasury-activiteiten:

- Waalre is behoedzaam omgegaan met haar financiële middelen. In overeenstemming met de Wet Fido en het Treasurystatuut vindt het uitzetten van geldmiddelen en het aangaan en verstrekken van leningen en garanties alleen plaats voor de uitoefening van de publieke taak. De financiële risico's voor Waalre zijn daarbij minimaal.
- Op basis van de liquiditeitsbegroting wordt de financieringsbehoefte bepaald. De uitvoering van de financieringsbehoefte dient plaatst te vinden binnen de geldende wet- en regelgeving.

Financieringsbehoefte

In Waalre was in 2017 sprake van een financieringstekort door de aankoop van een Brede school in Aalst en de bouw van een nieuw gemeentehuis. In 2017 zijn daarvoor twee langlopende geldleningen met een looptijd van 35 jaar aangetrokken. In 2018 is er een lening ontvangen van de provincie Brabant i.v.m. investeringen in zonnepanelen door Waalrese burgers. Zie onderstaande overzicht:

Leningnummer	Looptijd	Rentepercentage	Restantbedrag per 1-1-2020	Opgenomen/ontvangen bedrag in 2020	Rente 2020	Aflossing 2020	Restantbedrag per 31-12-2020
BNG 40.111.271	35 jaar	1,12% 10 jaar vast	€ 3.422.903	-€ 7.170	€ 37.813	€ 79.315	€ 3.336.418
BNG 40.111.272	35 jaar	1,87 % 35 jaar vast	€ 3.426.224	-€ 6.347	€ 63.294	€ 70.479	€ 3.349.398
provincie	15 jaar	1,13% 15 jaar vast	€ 1.156.869	€ 0	€ 13.073	€ 76.734	€ 1.080.135
Totaal			€ 8.005.996	-€ 13.517	€ 114.180	€ 226.528	€ 7.765.951

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Waar gaat de paragraaf over?

De bedrijfsvoering omvat zaken als personeel en organisatie, informatie(voorziening), financiën, communicatie, juridische zaken en dienstverlening. Waalre streeft een efficiënte, doelmatige en kwalitatief hoogwaardige bedrijfsvoering na. Dit is van groot belang bij het kunnen uitoefenen van de controlerende taak van de raad. Dit lukt alleen met een betrouwbare en transparante informatievoorziening.

Volgens de vastgestelde verordeningen legt het college verantwoording af over de bedrijfsvoering aan de raad. Op basis van wettelijke voorschriften geeft de paragraaf Bedrijfsvoering inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens.

Organisatie (algemeen)

Wat willen we bereiken?

We zijn een zelfstandige netwerkgemeente met een daadkrachtige ambtelijke organisatie die direct in contact staat met de samenleving. Er wordt gewerkt op basis van het Koersdocument Werken vanuit de Bedoeling. Onze missie is het organiseren van excellente dienstverlening en lokale democratie, waarbij 'de bedoeling' het vertrekpunt is. Bij de uitwerking van dit begrip en het uitvoeren van deze missie is het de grote uitdaging voortdurend soepel te schakelen tussen de verschillende rollen die we als overheid hebben (rechtmatige, presterende, netwerkende en responsieve en participerende overheid).

De systeemwereld wordt ingericht om de organisatie maximaal te kunnen ondersteunen en te faciliteren bij het optimaal bedienen van de leefwereld. Hiervoor dient de basis op orde te zijn: goed informatiemanagement, een goede voorbereiding en borging van de besluitvorming, moderne ICT en verregaande digitalisering. Dit wordt georganiseerd in een platte organisatie met taakvolwassen medewerkers en een professionele invulling van concern-control: we hebben er door onze werkwijze vertrouwen in dat we de goede dingen goed doen en waarbij de doelmatigheid en rechtmatigheid geborgd zijn. Vanuit een helder gezamenlijk perspectief en eigenaarschap worden programmering en prioritering bepaald. In nauwe afstemming wordt bekeken wat haalbaar is qua planning en capaciteit. Leidend is de visie De Kracht van Waalre, de raadsbrede agenda en de Programmabegroting. Onze werkwijze wordt ondersteund door zaakgericht werken, projectmatig werken en Het Nieuwe Samenwerken.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Er wordt uitvoering gegeven aan het Koersdocument Werken vanuit de Bedoeling
- Op basis van het Koersdocument Werken vanuit de Bedoeling wordt een Inrichtingsplan opgesteld.
- Op basis van dit Inrichtingsplan worden waar nodig aanpassingen gedaan aan onze organisatie.
- Op basis van dit Inrichtingsplan wordt een Strategisch Personeelsplan opgesteld en uitgevoerd.
- Op basis van het Koersdocument wordt een I&A-plan opgesteld. Het zaakgericht werken maakt hier onderdeel van uit.
- Op basis van het Koersdocument wordt een cultuurtraject ingezet gericht op Werken vanuit de Bedoeling

- Er wordt op basis van de Kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven een plan van aanpak burgerparticipatie opgesteld en uitgevoerd.
- Projectmatig werken wordt mede op advies van de Rekenkamercommissie meer structureel ingebed in onze werkwijze.
- Met een Management Development Traject wordt aandacht besteed aan leiderschap.
- Ons dienstverleningsconcept wordt aangepast in samenhang met de ontwikkeling van een Omgevingsvisie en Omgevingsplan.
- De control-functie wordt specifiek benoemd en belegd.

Jaar 2020

- Er wordt uitvoering gegeven aan het Koersdocument Werken vanuit de Bedoeling
- Op basis van het Koersdocument Werken vanuit de Bedoeling is een Inrichtingsplan opgesteld.
- Op basis van dit Inrichtingsplan zijn waar nodig aanpassingen gedaan aan onze organisatie.
- Op basis van dit Inrichtingsplan is een Strategisch Personeelsplan opgesteld en is gestart met de uitvoering.
- Op basis van het Koersdocument is een cultuurtraject ingezet gericht op Werken vanuit de Bedoeling
- Projectmatig werken is structureel ingebed in onze werkwijze.
- Met een Management Development Traject is aandacht besteed aan leiderschap.
- De control-functie is specifiek benoemd en belegd.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Het koersdocument Werken vanuit de Bedoeling is vertaald naar concrete acties die op een agile manier worden bewaakt en uitgevoerd.
- De inrichting van de organisatie is geoptimaliseerd. De structuur is gewijzigd van 5 naar 4 afdelingen.
- Met het MT zijn de uitgangspunten voor het strategisch personeelsplan bepaald.
- Om het werken vanuit de bedoeling te stimuleren is de Wij Waalre Academy opgericht. Een onderdeel van deze Academy is "zo werken wij in Waalre". Dit onderdeel is erop gericht de ontwikkeling in het werken vanuit de bedoeling te ondersteunen.
- De control-functie is specifiek benoemd en belegd.
- Er is een start gemaakt met projectmatig werken die zijn vervolg krijgt in 2021.
- Eerste stappen zijn gezet in het Management Development Traject. Met de nieuwe secretaris geven we verdere uitwerking aan het vervolg van het Management Development Traject in 2021.

Personeel

Wat willen we bereiken?

Personeel dat in staat is om uitvoering te geven aan de taken en ontwikkeling die voortkomt uit "Samenwerken aan een sterker Waalre" waarbij de nadruk ligt op het 'Van Buiten naar Binnen werken'.

De gemeente Waalre wil een goed werkgever zijn die investeert op duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en persoonlijke ontwikkeling. De organisatie heeft oog voor de wensen en behoeften van de medewerkers en biedt arbeidsvoorwaarden die passen bij de veranderende maatschappij en arbeidsmarkt.

Wat gaan we ervoor doen?

Periode 2018-2022

We richten ons op de volgende speerpunten:

- **Leiderschapsontwikkeling:** we zorgen ervoor dat het MT in staat is om sturing te kunnen geven door een programma voor leiderschapsontwikkeling in aansluiting op "Samenwerken aan een sterker Waalre".
- **Goed werkgeverschap:** we positioneren de gemeente Waalre als aantrekkelijke werkgever binnen de regio, waar ruimte is voor ontwikkeling, zodat medewerkers graag bij ons blijven werken of voor ons willen komen werken. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, blijven we in staat om de juiste mensen aan ons te binden en deze te blijven boeien.
- **Performancemanagement:** met behulp van de gesprekscyclus zorgen we voor een open, resultaatgerichte werkcultuur waar medewerkers zich optimaal kunnen ontwikkelen en daarmee eenieder een bijdraagt aan "Samenwerken aan een sterker Waalre".
- **Samenwerking:** we zoeken naar samenwerking om elkaar te versterken zowel intern, als met derden.
- **Inclusieve samenleving:** gemeente Waalre erkent het belang van de banenafpraak en heeft in de begroting ruimte gemaakt voor het aanstellen van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Jaar 2020

- Ontwikkeling op de thema's werken vanuit de bedoeling en duurzame inzetbaarheid/vitaliteit krijgen binnen o.a. de WIJ Waalre Academy blijvende aandacht.
- De organisatie is op sterkte gebracht. Dit is noodzakelijk om de wettelijke taken uit te kunnen voeren en om de dienstverlening op een aanvaardbaar peil te houden. Het betreft voornamelijk de taakvelden handhaving, communicatie en het sociaal domein. We zetten daarbij in op vitale duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.
- De derde participatiebaan is ingevuld. Hiermee is de in de begroting opgenomen formatieruimte voor participatiebanen volledig ingevuld.
- Arbo: er is uitvoering gegeven aan de acties die zijn opgenomen in het plan van aanpak van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE&E) welke in 2019 is opgesteld.
- In verband met de invoering van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) zijn alle lokale regelingen gecheckt, WNRA proof gemaakt en waar nodig gemoderniseerd. In verband met de invoering van de WNRA zijn de aanstellingen van alle zittende medewerkers omgezet in een arbeidsovereenkomst.
- Alle standaard P&O brieven zijn gemoderniseerd en WNRA proof gemaakt.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Om de ontwikkeling op het thema werken vanuit de bedoeling vorm te geven hebben alle medewerkers een inspiratiesessies werken vanuit de bedoeling gevolgd. In diverse MT sessies zijn de lijnen voor het werken vanuit de bedoeling in Waalre uitgezet en zijn vier leidende principes vastgesteld.
- Ontwikkeling op de thema's duurzame inzetbaarheid en vitaliteit krijgen binnen het onderdeel Waalre Bruist van de Wij Waalre Academy blijvende aandacht.
- Om de vitaliteit tijdens het thuiswerken te ondersteunen zijn diverse acties uitgezet richting het personeel.
- Er is hard gewerkt aan het invullen van openstaande vacatures. Daarnaast is een werving- en selectiebeleid opgesteld.

- De invulling van de derde participatiebaan is uitgesteld, omdat begeleiding op locatie een voorwaarde is die vanwege Covid-19 niet ingevuld kon worden.
- De (herhalings)trainingen agressie en geweld zoals opgenomen in het plan van aanpak van de RI&E hebben plaatsgevonden.
- Het Huis van Waalre is coronaproof ingericht, een coronaprotocol en richtlijnen zijn opgesteld en getoetst in het kader van de RI&E.
- Alle wettelijk verplichte personeelsregelingen zijn WNRA-proof gemaakt, gemoderniseerd en opgenomen in het personeelshandboek.
- Alle aanstellingen van de zittende medewerkers zijn omgezet in een arbeidsovereenkomst.
- De standaard P&O brieven zijn WNRA-proof gemaakt.

Financiën, Planning & Control

Wat willen we bereiken?

Een financieel sluitende meerjarenbegroting is en blijft uitgangspunt. Informatieverstrekking aan college en raad is steeds adequaat. We blijven financieel gezond en schuiven geen tekorten naar de toekomst. We zijn en blijven in control en we verschaffen inzicht in verplichtingen en risico's.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Verbeteren van de Planning en Control cyclus.
- Risico's beperken door intensiveren van risicomanagement en interne controle.
- Financiële verordening(en) herzien.
- Actief blijven sturen op een sluitende begroting.

Jaar 2020

- Het proces van interne controle is gestart met een risicoanalyse, waarbij de te controleren processen in beeld worden gebracht;
- De interne controle binnen de organisatie is opgepakt door deskundige medewerkers die op een objectieve manier beoordelen of de processen zijn gevolgd;
- De nota reserves en Voorzieningen wordt in 2020 herzien;
- De Begroting is meerjarig sluitend en structurele lasten worden gedekt met structurele middelen;

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Alle te controleren processen zijn doorgesproken met de procesverantwoordelijken en accountant op aanwezige risico's en het afdekken van deze risico's door middel van interne beheersmaatregelen;
- De interne controle is uitgevoerd door medewerkers met ervaring met het doen van controlewerkzaamheden. Zij worden begeleid tijdens de interne controle door de coördinator van de interne controle, welke jarenlange ervaring heeft met het controleren en coördineren van de controle;
- De nota Reserves & Voorzieningen is niet herzien in 2020 vanwege andere prioriteiten in het kader van de COVID-19 pandemie. De herziening van de nota is doorgeschoven naar het jaar 2021;
- De begroting 2021 is meerjarig sluitend en structurele lasten worden gedekt door structurele opbrengsten.

Communicatie

Wat willen we bereiken?

Inwoners weten wat we als gemeente doen en ze waarderen wat we doen. Dat is het resultaat van een communicatieve organisatie en een communicatief bestuur, die luisteren naar en verbinding maken met hun omgeving. Samen zijn wij Waalre: Wij Waalre.

De uitrol van het strategisch communicatieplan heeft vorm gekregen. Communicatie is een primair proces van de (beleids)medewerkers/ projectleiders en bestuur en is veranderd van zenden/informereren naar betrokkenheid creëren.

De reputatie van Waalre is versterkt door profilering. Team communicatie transformeert van generalisten naar adviseurs met specifieke aandachtsgebieden en draagt bij aan het resultaat van de organisatie.

Wat gaan we ervoor doen?

Periode 2018-2022

- Waalre staat bekend als een betrouwbare gemeente die daadwerkelijk open staat, de dialoog aangaat en van harte samenwerkt.
- Drie programmalijnen uit het Strategisch Communicatieplan zijn uitgevoerd:
- De reputatie en profilering van Waalre zijn versterkt
- Burgerparticipatie en interactie staan centraal. Er is invulling gegeven aan de faciliterende rol op het gebied van burgerparticipatie.
- De organisatie is communicatiever. Bestuur en organisatie hebben advies en coaching gekregen bij het oppakken van hun communicatierol.

Jaar 2020

- De Wij Waalre Academy is na lancering in het najaar 2019 in samenwerking met HR geborgd. Dit benutten wij om de communicatiecompetenties van de organisatie te versterken
- Joost live (elke maandagochtend een korte weekstart met alle medewerkers) is verankerd als belangrijk intern (lijn)communicatiemiddel
- Binnen project 'Direct Duidelijk' zijn medewerkers getraind in helder en duidelijk schrijven op basis van een vastgestelde schrijfwijzer voor Waalre
- Het verhaal van Waalre is ontwikkeld als basis voor onze profilering.
- De inzet van Social Media is geoptimaliseerd en er is een contentstrategie ontwikkeld om Waalre te profileren met voor haar belangrijke thema's.
- Issuemanagement is een onderdeel van de MT-agenda.
- Er zijn diverse activiteiten uitgevoerd die de reputatie van Waalre als groene woongemeente versterken.
- Het team Communicatie is betrokken bij de voorbereidingsplannen voor het 100-jarig bestaan van gemeente Waalre, onder de noemer 'WijWaalre'.
- Inwoners, organisatie, raad en college hebben gesproken over gezamenlijke vertrekpunten voor burgerparticipatie en het plan van aanpak voor burgerparticipatie is vastgesteld door college en raad.
- Burgerparticipatie is nog verder verankerd binnen de verschillende projecten en er wordt geïnvesteerd in het bereiken van de moeilijk bereikbare groepen (bijvoorbeeld jongeren).
- Er wordt geëxperimenteerd met nieuwe vormen van burgerparticipatie, bijvoorbeeld binnen het opstellen van de Omgevingsvisie voor Waalre (samen met de gemeenten Best en Veldhoven).
- Burgerparticipatie is een belangrijk onderdeel van de Wij Waalre Academy en het trainen van onze medewerkers.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Online participatiemiddelen zijn dit jaar veelvuldig ingezet om inwoners te (blijven) betrekken bij diverse projecten.
- Strategische inzet van communicatie (inzet bij projecten, advisering bestuur, corona)
- Content op social media is geïntensiveerd (basis: social media strategie) om meer doelgroepen te bereiken, hierbij fungeerde de website steeds als basis met alle informatie. De Schakel is niet meer leidend, maar aanvullend.
- We zijn gaan werken met een contentkalender om sterker te laten beleven wat we als gemeente doen en hoe we samenwerken.
- Data analyses bezoekers social media en website worden ingezet en laten onder andere zien wanneer (prime time) een bepaalde boodschap ingezet kan worden.
- Nieuw mediabeleid is vastgesteld door het college. Hooflijn uit dit plan is zijn waar het publiek is, proactief persbeleid.
- Het Inwonerpanel is ingezet voor onder andere de Omgevingsvisie, peiling inwoners in corona tijden, toerisme en recreatie.
- Burgerparticipatie is een vast onderdeel binnen diverse projecten en de focus om een bredere groep inwoners te betrekken is onder andere ingezet via social media en door aan te haken bij projecten van partners (Dynamo, politie, bibliotheek, scholen). We bereikten een jonger publiek.

ICT en informatievoorziening

Wat willen we bereiken?

ICT-beleid dat is geactualiseerd en mede zorgdraagt voor de realisatie van de ambities uit het uitvoeringsprogramma "Samen werken aan een sterker Waalre" en het landelijke uitvoeringsprogramma "VNG realisatie roadmap". Het faciliteert het van buiten naar binnen werken en burgerparticipatie.

Een betrouwbare, flexibele en toekomstbestendige ICT-architectuur en infrastructuur.

Een professionele beheerorganisatie en optimalisering van sturingsprocessen voor betere regie op samenwerking met ICT-partners.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Er wordt een nieuw informatiebeleidsplan opgesteld voor de periode 2021-2025
- Het bestaande applicatie landschap is in beeld gebracht en de ICT-architectuur is beschreven.
- Implementeren van het verplichte landelijk uitvoeringsprogramma VNG Realisatie Roadmap bestaande uit 4 thema's:
 - Data en monitoring
 - Collectieve infrastructuur en inkoop
 - Dienstverlening en bedrijfsvoering
 - Informatiebeveiliging en privacy (zie hier voor de aparte paragraaf)
- Doorontwikkelen van het zaakgericht en digitaal werken.
- Implementeren van een betrouwbare ICT-infrastructuur.
- Realiseren van een toekomstbestendig applicatielandschap waarbij applicaties doelmatig en efficiënt ingezet kunnen worden.

- De aansluiting op het DSO (omgevingswet) is gerealiseerd, met de daarbij behorende systemen.

Jaar 2020

- Er is een nieuw informatiebeleidsplan opgesteld voor de periode 2021-2025;
- Het bestaande applicatie landschap is in beeld gebracht en de ICT-architectuur is beschreven;
- Een betrouwbare ICT-infrastructuur is geïmplementeerd en de volledige serveromgeving is up-to-date, volgens de laatste standaarden;
- Implementeren van een aantal ontwikkelingen van het verplichte landelijk uitvoeringsprogramma VNG Realisatie Roadmap
- We werken mee aan een Pilot Omgevingswet en aansluiting op het DSO
- We sluiten aan op GGI netwerk
- We zijn verder gegaan met het ontwikkelen van het zaakgericht en digitaal werken;
- Er is gestart met het inrichten van een professionele beheerorganisatie en beheerprocessen, gebruikmakend van beproefde raamwerken;
- Het integraal objectgericht werken is verder uitgewerkt;
- In de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is de registratie verbeterd;
- De werkprocessen BAG (Basisregistratie Adressen Gebouwen), VTH (Vergunningen Toezicht Handhaving) en WOZ (Wet Waardering Onroerende Zaken) zijn op elkaar afgestemd, zodat gebruik gemaakt kan worden van dezelfde basisgegevens;
- Er is een duidelijk beeld geschetst wat de gevolgen zijn van de invoering van de Omgevingswet op het gebied van applicaties en data.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Het informatiebeleidsplan is geactualiseerd en geeft richting voor de komende jaren.
- De beheerorganisatie is doorgelicht en naar aanleiding hiervan willen we in 2021 een aantal wijzigingen doorvoeren.
- De ICT infrastructuur is up-to-date volgens de planning 2020, omgevingen die niet worden ondersteund zijn uitgefaseerd.
- Projecten, zoals invoering omgevingswet, zaakgericht en digitaal werken liggen op schema.
- Projecten mbt basisregistraties liggen op schema.
- Er zijn enkele maatregelen mbt informatieveiligheid genomen. In 2021 willen we hier extra aandacht voor vragen.

Informatieveiligheid

Wat willen we bereiken?

Een (informatie) veilige digitale en analoge dienstverlening staat centraal. Hiervoor voeren we een informatieveiligheidsbeleid dat voldoet aan het landelijke normenkader, de landelijke Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). De organisatie is zich bewust van de risico's die het werken bij de gemeente Waalre met zich meebrengt en treft daarvoor de nodige maatregelen.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2019-2022

- Het informatieveiligheidsbeleid op basis van de BIO is opgesteld;
- De landelijke informatieveiligheidskaders worden gevolgd en waar nodig geïmplementeerd.

- Transparantie over informatieveiligheid wordt verstrekt door de ENSIA (Eenduidig Normatief Single Informatieaudit). Deze is verplicht en wordt komende jaren verder uitgebreid;
- De organisatie is zich bewust van veiligheidsrisico's en weet deze te beheersen. Dit door het nemen van maatregelen;
- Jaarlijks wordt het informatieveiligheidsplan opgesteld en wordt het plan geëvalueerd.

Jaar 2020

- Er is voldaan aan de ENSIA (Eenduidig Normatief Single Informatieaudit) 2019;
- Risicoanalyses worden uitgevoerd voor de kritische processen en bij nieuwe processen en systemen;
- Het Informatieveiligheidsplan 2020 is uitgevoerd, waaronder het borgen van risicomangement en het uitvoeren van BIO-maatregelen en het voortzetten van de bewustwordingscampagne;
- De beheerders werken met het beheerssysteem (Information Security Management Systeem).

Wat is gerealiseerd in 2020?

- Er is voldaan aan de ENSIA (Eenduidig Normatief Single Informatieaudit) 2019;
- Risicoanalyses zijn uitgevoerd voor een aantal kritische processen en nieuwe processen en systemen;
- Het Informatieveiligheidsplan 2020 is deels uitgevoerd. Hierbij zijn een aantal BIO-maatregelen uitgevoerd. Er is een start gemaakt met het borgen van risicomangement. Het bewustwordingsniveau van de organisatie op risico's is verhoogd. En er is gestart met de 3 jarige leercyclus bewustwording informatieveiligheid en privacy (zie ook Privacy).
- De beheerders werken met het beheerssysteem (Information Security Management Systeem).

Privacy

Wat willen we bereiken?

Ons belangrijkste toetsingskader op het gebied van privacy is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Transparantie voor burgers en medewerkers over welke gegevens we voor welke doeleinde verwerken staat hierin centraal en wij dienen daarbij de rechten van burgers en medewerkers te borgen. Hiervoor is nodig dat de organisatie bewust omgaat met de veelheid aan privacygevoelige informatie van burgers en medewerkers.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Er is een privacy beleidskader opgesteld.
- Door blijvende aandacht op het onderwerp privacy is het bewustwordingsniveau gestegen binnen de gehele organisatie.
- De rollen, taken en verantwoordelijkheden op het gebied van privacy zijn helder belegd binnen de organisatie
- De PIA's (Privacy Impact Analyses) zijn door de organisatie uitgevoerd en de uitkomsten zijn verwerkt in concrete verbeterplannen die waar mogelijk zijn uitgevoerd.
- Datalekken worden opgelost.

- Er is een verwerkingsregister in de organisatie, wat actief wordt bijgehouden door de medewerkers.
- Er zijn verwerkersovereenkomsten gesloten met de verwerkers.
- Er is een procedure voor de afhandeling van verzoeken in het kader van de AVG.
- Er wordt gewerkt volgens het privacy by design en default principe binnen de organisatie.

Jaar 2020

- Het privacy plan 2020 is uitgevoerd.
- Er is gestart met de 3 jarige leercyclus bewustwording informatieveiligheid en privacy.
- Het bewustwordingsniveau is verhoogd binnen de gehele organisatie.
- Voorkomende datalekken worden gesignaleerd en er worden maatregelen getroffen om het datalek op te lossen.
- PIA's (Privacy Impact Analyses) worden uitgevoerd bij nieuwe risicovolle verwerkingen.
- Er worden verwerkersovereenkomsten gesloten met nieuwe verwerkers.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In 2020 zijn de taken van het privacyplan gedeeltelijk uitgevoerd.
- Er is een 3 jarige leercyclus bewustwording informatieveiligheid en privacy opgesteld.
- Het niveau van bewustwording is verhoogd in de organisatie.
- Datalekken en incidenten zijn gesignaleerd en opgepakt. Er zijn 29 meldingen gedaan (aanzienlijk meer dan de 13 meldingen in 2019). 11 meldingen over informatieveiligheid en 18 datalekmeldingen, waarvan er 1 bij de Autoriteit Persoonsgegevens is gemeld.
- Er is gewerkt aan de AVG uitvoeringstaken: PIA procedure, uitvoeren van een PIA, verwerkersovereenkomsten sluiten en avg verzoeken afhandelen.
- De organisatie heeft in het inkoopproces het privacy by design principe toegepast.

Juridische kwaliteitszorg

Wat willen we bereiken?

Het behouden en, waar nodig, verbeteren van de juridische kwaliteit van voorstellen en besluiten.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Het verhogen van het bewustzijn inzake (juridische) risico's en juridische kennis.
- Organisatiebreed medewerkers faciliteren om de juridische kwaliteit te garanderen en waar nodig te verhogen.

Jaar 2020

- In 2020 is de herinrichting van de juridische kwaliteitszorg verder ontwikkeld.
- De collegiale afstemming is bevorderd.
- Er is geïnvesteerd op verbreding van kennis in de organisatie, bijvoorbeeld door het organiseren van opleidingen en kennisbijeenkomsten en het maken van standaarddocumenten en handreikingen.
- Advisering bij de start van strategische, gevoelige en gecompliceerde dossiers, projecten en trajecten is beter verankerd in de werkprocessen.

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In 2020 is de herinrichting van de juridische kwaliteitszorg verder ontwikkeld. Er zijn meerdere processen (opnieuw) beoordeeld en beschreven en waar mogelijk zijn formats verstrekt (of vernieuwd). Daarnaast is het project Duidelijke Taal in een aantal standaardbrieven leidend geweest bij herschrijven van standaarddocumenten. In het kader van Covid-19 is een aantal processen heringericht binnen de restricties waar we mee moesten werken.
- De collegiale afstemming is bevorderd. Zowel intern als extern vonden hier contactmomenten plaats. Gezien Covid-19 heeft de focus wel iets anders gelegen dan de intentie was begin 2020 en is het hervinden van collegiale afstemming binnen de restricties en beperkingen belangrijker geweest dan de bevordering van bestaande collegiale afstemming in een situatie zoals we die kenden voor 2020.
- Er is geïnvesteerd op verbreding van kennis in de organisatie, bijvoorbeeld door het organiseren van opleidingen en kennisbijeenkomsten en het maken van standaarddocumenten en handreikingen. Dit heeft zowel afdelingsgericht als organisatiebreed plaatsgevonden, afhankelijk van de onderwerpen.
- Advisering bij de start van strategische, gevoelige en gecompliceerde dossiers, projecten en trajecten is beter verankerd in de werkprocessen. Er is geconstateerd dat die verankering steeds meer heeft plaatsgevonden, ook in trajecten waar het niet expliciet is vastgelegd.

Overzicht procedures		2017	2017	2018	2020
Bezwaarschriften (aanvechten van een besluit van de gemeente)	Aantal totaal	36	37	62*	54**
	Aantal gegrond	2	1	4	0
	Aantal nog niet beslist eind december lopend jaar (opgenomen vanaf 2017)	12	8	9	5
Klachten (uiting van ontevredenheid over een gedraging van een persoon werkzaam voor de gemeente)	Aantal totaal	13	16	14	14***
	Aantal klachten behandeld door Ombudsman (opgenomen vanaf 2018)		1	3	0
	Aantal nog niet beslist eind december lopend jaar (opgenomen vanaf 2017)	2	0	0	3

*de verhoging in bezwaarschriften is te verklaren door 21 bezwaarschriften gericht tegen één (verkeers)besluit.

**de verhoging in bezwaarschriften is te verklaren door 17 bezwaarschriften gericht tegen één ontwerp openbare ruimte (geen besluit).

*** 7 klachten kwamen van dezelfde klager.

Dienstverlening

Publieke dienstverlening is de voorkant van de gemeentelijke organisatie. Het omvat het verstrekken van diverse producten en diensten aan inwoners, bedrijven en instellingen zoals reisdocumenten, subsidies, rijbewijzen en vergunningen. Aan de voorkant van de gemeentelijke organisatie kunnen inwoners ook terecht met een melding over het openbaar gebied.

Wat willen we bereiken?

- Het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening voor inwoners, bedrijven en instellingen als één van de belangrijkste speerpunten van de gemeente.
- We willen aan de slag met moderne, persoonlijke en efficiënte dienstverlening om concrete resultaten te boeken op korte termijn en goed voorbereid te zijn voor ontwikkelingen in de toekomst.
- Klantvragen worden snel, doelmatig, helder en kwalitatief goed afgehandeld, zoveel mogelijk in één keer aan de voorkant van de organisatie.

- Inwoners kunnen zelf bepalen via welk kanaal en wanneer ze dienstverlening afnemen van de gemeente. Dit kan via verschillende kanalen (schriftelijk, telefonisch, digitaal, persoonlijk). Waar de Waalenaar ook binnenkomt, hij/zij kan uitgaan van een gelijke dienstverleningskwaliteit.
- Meer vrijheid en speelruimte voor inwoners o.a. om te bouwen, ondernemen of te organiseren (deregulering). De organisatie stelt zich professioneel, open, stimulerend en faciliterend op en zoekt steeds de aansluiting bij de eigen kracht van inwoners en stelt grenzen wanneer dat echt nodig is. Het uitgangspunt is vertrouwen in onze inwoners met appèl op hun eigen verantwoordelijkheid.
- De dienstverlening is zodanig ingericht dat het voor de inwoner duidelijk is dat de gemeente één organisatie is, met één stem naar buiten treedt en de inwoner weet wat hij/zij kan verwachten en waar hij/zij het antwoord op zijn/haar vraag kan vinden.
- De privacy is zo goed mogelijk gegarandeerd; (zorg-gerelateerde) persoonsgegevens zijn veilig bij de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Periode 2018-2022

- Verder ontwikkelen van onze digitale en fysieke (website, social media, telefoon, post en balie) dienstverlening op basis van de vastgestelde dienstverleningsnota. Hierbij is een goede bestuurscultuur (interactief proces) bewerkstelligd met aandacht voor een inclusieve samenleving.
- Het begrip "van buiten naar binnen werken" is doorvertaald in de dienstverlening.
- Onze Dienstverlening is conform de dienstverleningsvisie ingericht volgens de volgende uitgangspunten:
 - excellente dienstverlening
 - inwoners bepalen zelf via welk kanaal en wanneer ze onze dienstverlening afnemen;
 - de inwoner wordt in een passende omgeving ontvangen;
 - we gaan uit van vertrouwen en benaderen vraagstukken vanuit een positief uitgangspunt (deregulering);
 - onze communicatie is duidelijk, open en modern;
 - we treden als één organisatie naar buiten.
- Voor omvangrijke en/of complexe vraagstukken worden inwoners zoveel mogelijk gekoppeld aan een casemanager.
- Zoveel mogelijk taken worden aan de voorkant van de organisatie afgehandeld, waarbij de inwoner in één handeling bediend wordt.
- Inwoners kunnen de meest voorkomende producten en diensten digitaal aanvragen.
- De website optimaal inrichten op het gebied van interactieve communicatie en digitale dienstverlening. Onze site is voor alle doelgroepen toegankelijk en gebruiksvriendelijk ingericht en sluit bovendien aan bij de meest voorkomende vragen producten/diensten die inwoners hebben (toptaken). Dit betekent dat de belangrijkste informatie/producten waar inwoners behoefte aan hebben, op uitstekende wijze geraadpleegd en afgehandeld kunnen worden.

Jaar 2020

- Onze digitale dienstverlening is met de meest voorkomende producten uitgebreid; Onze dienstverlening is afgestemd op verschillende doelgroepen. Daarbij wordt ook nadrukkelijk ruimte geboden voor persoonlijk contact in het Huis van Waalre;
- Op basis van het koersdocument Werken vanuit de Bedoeling staat de organisatie als een gelijkwaardige partner naast haar inwoners. We staan hierbij meer dan ooit dicht bij onze inwoners;

- We ondernemen klantvriendelijk en hebben oog voor de menselijke bejegening van onze klanten. Pijlers hierbij zijn een positieve houding, vertrouwen, onderlinge interesses en belangstelling voor elkaar;
- Door meten en evalueren worden de goede onderdelen zichtbaar en wordt duidelijk op welke onderdelen verbetering wenselijk is;
- De leesbaarheid van de gemeentelijke informatie en brieven wordt verbeterd en optimaal toegankelijk gemaakt;

Wat is gerealiseerd in 2020?

- In 2020 zijn we verder gegaan met het implementeren van de digitale dienstverlening. Er is gestart met de technische realisatie. Tevens zijn de werkprocessen voor de digitale balieproducten (E-diensten) verder ontwikkeld;
- Er zijn medewerkers getraind in helder en duidelijk schrijven om de leesbaarheid van de gemeentelijke informatie en brieven te verbeteren;
- Met het oog op klantvriendelijk ondernemen hebben er teambijeenkomsten plaatsgevonden. De nadruk lag hierbij op een positieve houding en vertrouwen;
- Het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten is vastgesteld en uitgevoerd. De zelfevaluatie is met een positief resultaat afgerond.
- Er zijn case-managers aangesteld.

Paragraaf F verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Waalre een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake indien Waalre risico loopt met aan deze partijen beschikbaar gestelde middelen of als Waalre aangesproken kan worden als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van bestuurlijk belang is sprake als Waalre zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Visie op verbonden partijen

In de toekomstvisie De Kracht van Waalre heeft het gemeentebestuur van Waalre uitgesproken zich via twee sporen verder te ontwikkelen: Via het spoor van burgerparticipatie en via het spoor van regionale samenwerking. Hierover is het volgende opgenomen: "Wij werken intensief en effectief samen in de regio op thema's die de lokale gemeenschap overschrijden. We zijn een betrokken en betrouwbare partner voor medeoverheden en andere regionale partners. Wij leveren overtuigende meerwaarde voor de regio door een kwalitatief hoogstaande woonomgeving te bieden die aantrekkelijk is voor hooggekwalificeerd (inter-)nationaal talent in onder meer de hightech sector, waardoor onze regio concurrerend blijft ten opzichte van andere regio's die dergelijk talent willen aantrekken".

De verbonden partijen van Waalre

Waalre heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. De gemeente geeft als het ware de verbonden partijen opdracht. Waalre houdt beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van deze partijen. Er zijn drie soorten verbonden partijen: gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen.

Allereerst wordt hierna kort toegelicht wat het onderscheid tussen deze drie soorten verbonden partijen is en welke verbonden partijen Waalre kent. Vervolgens wordt per verbonden partij toegelicht wat het doel is van de verbonden partij, hoe Waalre participeert en waar van toepassing wat de financiële situatie van de verbonden partij is en welke risico's Waalre eventueel loopt. Voor de financiële situatie van de verbonden partij wordt uitgegaan van de jaarrekening 2020. Onderaan deze paragraaf volgt tot slot een beknopt overzicht van de kosten in 2020 van de verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente heeft een overeenkomst met partijen op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De gemeente neemt deel in het algemeen bestuur en betaalt mee. Verbonden partijen beschikken over reserves om risico's op te kunnen vangen. Het risico van gemeenschappelijke regelingen bestaat uit het deel dat de gemeente verhoudingsgewijs inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het Algemeen Bestuur van het samenwerkingsverband behoudt Waalre invloed en nemen financiële risico's af. De jaarverslagen van de verbonden partijen komen na beoordeling door het college in de raad.

Het is wenselijk binnen gemeenschappelijke regelingen zoveel mogelijk dezelfde kaders af te spreken ten aanzien van financiële onderwerpen, zodat colleges en gemeenteraden hier eenduidiger regie op kunnen voeren. De vier grote gemeenschappelijke regelingen (MRE,

ODZOB, GGD en VRBZO) hebben hier afspraken over gemaakt. Het betreft indexerings-uitgangspunten en bestuurlijke planning. Een verdere harmonisering wordt nagestreefd, zoals op het gebied van tussentijdse rapportages, nota reserves en voorzieningen en de nota risicomanagement. Dit is voor een groot deel ook al gerealiseerd.

Waalre is deelnemer in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- A. Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven
- B. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) te Eindhoven
- C. GGD Brabant-Zuidoost te Eindhoven
- D. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost te Eindhoven
- E. Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen te Veldhoven
- F. Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (ERGON) te Eindhoven
- G. PlusTeam te Geldrop

Deelnemingen

De gemeente heeft aandelen en stemt zelf in de aandeelhoudersvergadering.

Voor Waalre betreft dit:

- a. Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

Samenwerkingsverbanden

De gemeente werkt samen in andere constructies dan een deelneming of een gemeenschappelijke regeling. Bijvoorbeeld als lid van een stichting, of op basis van een convenant. De gemeentelijke bijdrage is verschillend. De bijdrage varieert van de inzet van uren voor bestuursondersteuning tot kosten van een lidmaatschap of kosten voor afname van diensten.

Waalre neemt deel aan de volgende samenwerkingsverbanden:

- I. Samenwerkingsovereenkomst Werk en Inkomen Veldhoven
- II. Convenant Veldhoven
- III. Stichting regionale inkoop samenwerking Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot
- IV. Convenant Stedelijk Gebied te Eindhoven
- V. Inkoop samenwerking Jeugdhulp en WMO (geen vestigingsplaats)
- VI. Regionaal Informatie- en Expertise Centrum te Eindhoven
- VII. Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond

Gemeenschappelijke regelingen

A. Metropoolregio Eindhoven (MRE)

De Metropoolregio Eindhoven is vanuit het SRE doorontwikkeld tot een bestuurlijk platform met een smalle servicegerichte organisatie. Een samenwerkingsverband dat regionale vraagstukken op het gebied van economie, infrastructuur en ruimte behartigt, alsmede het beheer van investeringsfondsen verzorgt. Er heeft in 2017 een evaluatie van de MRE plaatsgevonden, die geleid heeft tot de Update MRE. Vier samenwerkingsthema's zijn bepaald, namelijk Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Transitie Landelijk Gebied. De definitieve aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling aan de nieuwe werkwijze zal plaatsvinden in 2021. Een Statuut Overlegorganen borgt dat tot die tijd rechtmatig gewerkt wordt. De financiële consequenties van de aangepaste agenda zijn doorgevoerd in de begroting 2021.

Bestuurlijke en financiële participatie

De formele besluitvorming in het kader van de Gemeenschappelijke Regeling ligt bij het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, waarin gemeente Waalre door de burgemeester wordt vertegenwoordigd. Deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage op basis van het inwonertal. Voor de bijdrage van Waalre in 2020 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf.

De financiële consequenties van de aangepaste agenda zijn inmiddels doorgevoerd in de begroting 2021. Door MRE is 2,8 FTE bezuinigd in formatie en de vrijgekomen financiële ruimte die hierdoor is ontstaan, wordt ingezet ter dekking van structurele tekorten op de werkvelden. Hierdoor wordt de inwonerbijdrage gestabiliseerd. MRE lost hiermee structurele tekorten op, waardoor de inwonerbijdrage voor de toekomst meer bestendig zal zijn en financieel risico wordt verlaagd.

Risico

De Metropoolregio Eindhoven kende als gevolg van de transformatie aanzienlijke frictiekosten. Deze zijn in 2018 volledig afgebouwd. In het najaar van 2019 is met het Werkprogramma 2020 een eerste begrotingswijziging voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Basis voor dit Werkprogramma 2020 was het nieuwe Samenwerkingsakkoord 2019-2022 en het Werkprogramma 2019, inclusief onderbouwing van de benodigde personele capaciteit van de organisatie. Vooruitlopend hierop is besloten de 2,8 fte vacatureruimte te bevriezen. De inwonersbijdrage voor 2020 is hierdoor gestabiliseerd. Tenslotte is over de toekomst van het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven eind 2020 een verbeterrapportage opgeleverd en besluit genomen door het Algemeen Bestuur. Het RHCE blijft in aangepaste vorm onderdeel uitmaken van het MRE en voert de taken voor de gemeenten uit vanuit de Archiefwet 2021.

Vermogenspositie / Resultaat (in EUR)	1-1-2020	31-12-2020
Eigen Vermogen	€ 5.820.759	€ 5.967.453
Vreemd Vermogen	€ 18.049.951	€ 26.298.810
Resultaat	€ 1.039.335	€ 1.530.756

B. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).

Bestuurlijke en financiële participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door een lid van ons college (portefeuillehouder). Deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage op basis van de verwachte opdrachtverlening en deels op basis van de omvang van de gemeente voor collectieve taken. Voor de bijdrage van Waalre in 2020 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf.

Risico

Ten behoeve van de Begroting 2022 en Jaarrekening 2020 zijn de risico's opnieuw geïnventariseerd. Uit deze inventarisatie blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's € 1.802.000 bedraagt. Hiervan betreft € 136.000 het risico op verlaging van baten als gevolg van mogelijke bezuinigingen bij deelnemers. Aangezien dit laatste risico meer in de invloedssfeer van de deelnemers dan van de ODZOB ligt is besloten dit risico niet af te dekken. Het restant bedrag van € 1.666.000 wordt nagenoeg geheel afgedekt door de algemene reserve van de ODZOB, welke ultimo 2020 € 1.760.414 bedraagt.

Vermogenspositie / Resultaat (in EUR)	1-1-2020	31-12-2020
Eigen Vermogen	€ 2.429.098	€ 2.429.098
Vreemd Vermogen	€ 3.436.867	€ 4.522.785
Resultaat	€ 914.557	€ 0

C. Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant-Zuidoost

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Bestuurlijke en financiële participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het Algemeen- en Dagelijks Bestuur door een lid van ons college (portefeuillehouder). Het Algemeen Bestuur stelt de hoofdlijnen van het GGD beleid vast alsmede de begroting en de jaarrekening. Het dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur de AB-vergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het Algemeen Bestuur. Zowel het Dagelijks- als het Algemeen Bestuur vergadert ca. 6 keer per jaar. Deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage op basis van de verwachte opdrachtverlening en op basis van de omvang van de gemeente voor collectieve taken. Voor de bijdrage van Waalre in 2020 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf.

Risico

Het Algemeen Bestuur van de GGD heeft op 4 juli 2018 besloten om maatregelen te onderzoeken met als doel de GGD voor de toekomst financieel stabiel te maken. Inmiddels heeft dit geresulteerd in een aantal bestuursopdrachten waarmee de GGD aan de slag is gegaan. Eén van de bestuursopdrachten is het onderzoek om de jeugdgezondheidszorg integraal (van 0 tot 18 jaar) onder te brengen bij de GGD. Dit onderzoek is inmiddels afgerond en daaruit komt naar voren dat het integreren van de jeugdgezondheidszorg bij de GGD zowel inhoudelijk als financieel vele voordelen kan bieden. Daarnaast is begin 2020 aan alle gemeenten een eenmalige kapitaalinjectie gevraagd om de bedrijfsvoering van de GGD te optimaliseren, met als doel zowel inhoudelijk als financieel structureel voordeel te behalen. De

inwonerbijdrage zal dan vanaf 2021 structureel worden verlaagd. In de risicoparagraaf van deze begroting is € 57.000 opgenomen als risico.

Vermogenspositie / Resultaat (in EUR)	1-1-2020	31-12-2020
Eigen Vermogen	€ 2.864.000	€ 4.420.000
Vreemd Vermogen	€ 13.345.000	€ 30.835.000
Resultaat	€ 212.500	€ 940.000

D. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Bestuurlijke en financiële participatie

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten binnen de Veiligheidsregio. De burgemeester vertegenwoordigt zijn gemeente in de veiligheidsregio en legt verantwoording af aan zijn eigen gemeenteraad. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening adviseren door de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering waarin vertegenwoordigers van het bestuur, gemeentesecretarissen (2) en controllers van gemeenten (2) zitting hebben. Deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage op basis van de verwachte opdrachtverlening en deels op basis van de omvang van de gemeente. Voor de bijdrage van Waalre in 2020 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf.

Risico

In 2017 zijn de loonkosten (als gevolg van cao-verhoging, pensioenpremie stijging en IKB) hoger dan primair begroot en ook hoger dan gecompenseerd via de gemeentelijke bijdragen. Deze ontwikkeling heeft zich voortgezet in 2018 en 2019. In 2017-2019 is het structurele tekort met incidentele middelen gedekt. Bij de oplevering van de Kadernota 2020 is bekend gemaakt dat de kosten voor de periode 2018 – 2020 naar verwachting €250.000 hoger uitvallen dan begroot. Vanaf 2020 ontvangt VRBZO een hogere gemeentelijke bijdrage om de structurele kosten op te kunnen vangen.

Vermogenspositie / Resultaat (in EUR)	1-1-2020	31-12-2020
Eigen Vermogen	€ 6.886.932	€ 2.483.003
Vreemd Vermogen	€ 39.485.492	€ 42.498.455
Resultaat	€ 646.870	€ 265.198

E. Gemeenschappelijke regeling Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen

Samen met negen andere gemeenten draagt Waalre in deze gemeenschappelijke regeling zorg voor de uitoefening van de taken en bevoegdheden die volgens artikel 17 van de Wet op het Primair onderwijs aan de gemeenteraden zijn opgedragen.

Bestuurlijke en participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen door een lid van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder).

Risico

Verbonden partij in bestuurlijke zin. Er bestaat geen financiële verbondenheid. Waalre loopt geen financieel risico.

F. Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (Ergon)

Doel van deze regeling is het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de deelnemende gemeenten (Eindhoven, Veldhoven, Valkenwaard, Heeze-Leende en Waalre). De deelnemende gemeenten dragen Ergon op de Wsw integraal voor hen uit te voeren aan de hand van een door Ergon opgesteld Strategisch Plan.

Bestuurlijke en financiële participatie

Waalre is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door twee leden van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder). De bijdrage van deelnemende gemeenten is voornamelijk gebaseerd op de omvang van de opdracht vanuit de gemeente. Voor de bijdrage van Waalre in 2020 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf.

Risico

Wanneer Ergon verlies maakt, moeten deelnemende gemeenten dit opvangen. Afgelopen jaar hebben Ergon en het participatiebedrijf hard gewerkt aan de ontwikkeling naar toekomstbestendige organisatie. Tevens is er een financiële werkgroep opgestart om ervoor te zorgen dat Ergon een meerjarenstrategie gaat ontwikkelen die van substantiële betekenis is én betaalbaar voor de vijf deelnemende gemeenten. Het is een intensieve reis met Ergon, bestuur, beleidsteam en organisatie die verder doorloopt in 2020. Op dit moment is het nog onduidelijk hoe deze reis in de nabije toekomst zal uitpakken.

Vermogenspositie / Resultaat (in EUR)	1-1-2020	31-12-2020
Eigen Vermogen	€ 9.780.000	€ 11.585.000
Vreemd Vermogen	€ 8.292.000	€ 7.239.000
Resultaat	€ 0	€ 2.625.000

G. PlusTeam

Op 1 januari 2015 is het PlusTeam van start gegaan. Een Gemeenschappelijke Regeling (bedrijfsvoeringsorganisatie) die samen met Geldrop-Mierlo is afgesloten om alle inwoners van Waalre en Geldrop-Mierlo op een adequate wijze te kunnen ondersteunen in het gehele brede maatschappelijke veld. Dit op basis van de visienota "Persoonlijk en Dichtbij" en het basismodel CMD/PT model. In het PlusTeam werken gespecialiseerde professionals, die ingezet worden als de hulpvraag dusdanig complex is dat deze het CMD ontstijgt.

Bestuurlijke en financiële participatie

Met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in 2016 is de bestuurlijke vertegenwoordiging gewijzigd. In het Algemeen Bestuur hebben drie collegeleden zitting waaronder de burgemeester, in het Dagelijks Bestuur twee collegeleden, waarvan één als (vice-)voorzitter. De afspraak over de financiële bijdrage voor het PlusTeam was dat Geldrop-Mierlo 70% van de loonsom draagt en Waalre 30%. Voor de bijdrage van Waalre in 2020 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf. Vanaf 2018 is op basis van de jaarrekening van het Plus Team een andere verdeelsleutel overeengekomen (75% voor Geldrop-Mierlo en 25% voor Waalre).

Risico

Omdat het PlusTeam geen weerstandscapaciteit heeft, worden risicobedragen behorend bij de risico-inventarisatie van het PlusTeam in de jaarrekening en begroting van de gemeenten opgenomen. Voor de gemeente Waalre is het risico PlusTeam ingeschat op € 17.831.

Vermogenspositie / Resultaat (in EUR)	1-1-2020	31-12-2020
Eigen Vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd Vermogen	€ 0	€ 516
Resultaat	€ 52.861	€ 156.807
Aandeel Waalre	€ 13.215	€ 42.659

Deelnemingen

a. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Doel

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.

Aandeel

Over 2020 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 221 miljoen (2019: EUR 163 miljoen). Waalre heeft een financieel belang in de BNG middels 6.318 aandelen die zij bezit met een nominale waarde per aandeel van € 2,50.

Op 15 december jl. heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de banken aanbevolen om tot 30 september 2021 af te zien van dividenden of deze te beperken.

BNG Bank heeft besloten gebruik te maken van de ruimte die de ECB biedt en een bedrag van circa € 25 miljoen aan dividend over 2019 uit te keren (ongeveer € 0,45 per aandeel, voor Waalre € 2.843).

Het uit te keren bedrag is slechts een deel van het door aandeelhouders op 16 april 2020 goedgekeurde dividend over 2019. Het resterende bedrag (€ 46 miljoen) blijft gereserveerd voor uitkering. De uitkering van dit restant zal op basis van de ECB-aanbeveling niet vóór 30 september 2021 plaatsvinden en is onderworpen aan mogelijke toekomstige aanbevelingen van de ECB.

Voor het jaar 2020 zal BNG Bank de aandeelhouders een voorstel tot winstverdeling doen dat in lijn is met het dividendbeleid van de bank. Dit voorstel zal worden geagendeerd en aan de aandeelhouders voor besluitvorming worden voorgelegd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 april 2021. In het voorstel zal worden toegelicht dat uitkering niet zal plaatsvinden vóór 30 september 2021 en onderworpen is aan mogelijke toekomstige aanbevelingen van de ECB.

Bestuurlijke participatie

De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de algemene aandeelhoudersvergaderingen. Verder heeft de gemeente zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel).

Risico

Het risico is enerzijds de waardevastheid van deze aandelen. Anderzijds wordt de jaarlijkse dividenduitkering structureel als opbrengst geraamd. Deze raming baseert men op eerder ontvangen uitkeringen en aangekondigde beleidsontwikkelingen. Een lager dividend houdt dus een risico in. Het gaat voor Waalre echter om te lage bedragen om te spreken van een reëel financieel risico.

Vermogenspositie / Resultaat (in EUR)	1-1-2020	31-12-2020
Eigen Vermogen	€ 4.887.000	€ 5.097.000
Vreemd Vermogen	€ 144.802.000	€ 155.262
Dividend Waalre	€ 8.024	€ 2.717

Samenwerkingsverbanden

I. Samenwerkingsovereenkomst Werk en Inkomen Veldhoven

Per 1 juni 2012 waren taken op het terrein van Werk en Inkomen ondergebracht bij de gemeente Eindhoven. Vanaf 1 januari 2018 zijn deze taken ondergebracht bij de gemeente Veldhoven. Samenwerking met Veldhoven sluit beter aan bij onze toekomstvisie en Veldhoven is een meer gelijkwaardige en natuurlijke partner voor Waalre. De visie van "Persoonlijk en Dichtbij" kan door de samenwerking met Veldhoven, lokaal binnen het CMD, beter worden ingericht. Verder past de schaal van Veldhoven beter bij die van Waalre. Hierdoor wordt er een meer betrokken samenwerking verwacht welke leidt tot een goede en op maat geleverde dienstverlening aan onze inwoners.

Financiële bijdrage

De gemeente Veldhoven wordt een bedrag per persoon betaald.

In een Samenwerkingsovereenkomst is afgesproken dat de gemeente Veldhoven alle uitvoeringshandelingen en –besluiten krachtens de onderstaande regelingen uitvoert:

- Participatiewet
- Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Risico

Het risico is ongewijzigd ten opzichte van samenwerking Werk en inkomen met Eindhoven.

De uitvoering van bovenstaande regelingen betreft open einde regelingen. De hoogte van de uitkering vanuit het rijk voor de Participatiewet (zogenaamde BUIG-gelden) wordt gebaseerd op het aantal uitkeringen dat de gemeente twee jaar voor het begrotingsjaar moest uitkeren. Indien minder uitkeringen door de gemeente hoeven te worden uitgekeerd in het begrotingsjaar, betekent dit een voordeel voor de gemeente. Indien meer uitkeringen door de gemeente worden uitgekeerd, betekent dit een nadeel voor de gemeente. Waalre loopt hierdoor financieel risico. De vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor grote tekorten op het budget van de Participatiewet. Ze kunnen de compensatie aanvragen als het tekort groter is dan 5%. Daarbij geldt een getrapte opbouw: is het tekort tussen 5% en 10%, dan is de compensatie de helft. Boven de 10% wordt alles volledig gecompenseerd.

II. Convenant Veldhoven

De afgelopen periode is op diverse terreinen de samenwerking met de gemeente Veldhoven gezocht en gevonden. Het betreft onder andere toezicht en handhaving, rampenbestrijding en de website. Beide gemeenten zien hierin een kans om elkaar verder te versterken. Deze samenwerking is in november 2016 (in een heel lichte vorm) geformaliseerd middels een convenant.

Financiële bijdrage

De afspraak in het convenant is dat indien de samenwerking tot gevolg heeft dat er onderling of naar derden verplichtingen worden aangegaan, dat hierover nadere afspraken gemaakt worden waartoe in beide colleges wordt besloten. Afhankelijk van de mate van samenwerking en daarmee samenhangende kosten/risico's wordt hierbij een (juridische) vorm gekozen, bijvoorbeeld een samenwerkingsovereenkomst. Dit is nu dus gebeurd op het gebied van Werk en Inkomen. De kosten en risico's worden daarmee per samenwerkingsthema vastgesteld.

III. Stichting regionale inkoop samenwerking Zuidoost-Brabant (BIZOB)

Bizob is ons regionale inkoopbureau. Om de inrichting meer toekomstbestendig te maken zijn op 1 januari 2017 de Statuten gewijzigd. De doelstelling en de governance zijn gewijzigd. De doelstelling is: "Het behalen van voordelen voor de Aangeslotenen onder meer op financieel, kwalitatief, en procesmatig gebied, onder andere door het in stand houden van een inkoopbureau en voorts door het verrichten van al hetgeen met een en ander direct of indirect verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord"

De kaders voor het inkopen van goederen, diensten en werken zijn vastgelegd in ons inkoopbeleid.

Bestuurlijke en financiële participatie

Voorheen was de gemeente Waalre in het bestuur vertegenwoordigd door de gemeentesecretaris en door een lid van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder). Op basis van de gewijzigde Statuten vertegenwoordigt onze portefeuillehouder vanaf 1 januari 2017 niet alleen Waalre in het stichtingsbestuur, maar is hij gekozen om de gemeenten in het cluster Dommelvallei+ te vertegenwoordigen (Heeze-Leende, Cranendonck, Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel). Voor de bijdrage van Waalre in 2020 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf.

Risico

Het financiële risico voor de deelnemende gemeenten aan de stichting bestaat hoofdzakelijk uit de personeelslasten van de concerninkopers. Het risico voor de stichting is eveneens beperkt, doordat de gemeenten minimaal vier jaar capaciteit inkopen, de personele capaciteit bij vermindering van het aantal uren ingeperkt kan worden en de vaste kosten relatief laag zijn. Resultaten komen ten goede aan de aangesloten gemeenten. De hoogte van het bedrag per gemeente wordt via de verdeelsleutel van afgenomen dagdelen bepaald.

Vermogenspositie / Resultaat (in EUR)	1-1-2020	31-12-2020
Eigen Vermogen	€ 868.255	€ 974.598
Vreemd Vermogen	€ 956.731	€ 1.008.732
Resultaat	€ 401.499	€ 568.702

IV. Convenant Stedelijk Gebied Eindhoven

Het recent vastgestelde convenant vormt de basis voor een intensieve samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Partners zijn: Eindhoven, Helmond, Geldrop-Mierlo, Nuenen, Best, Oirschot, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre. Het Stedelijk Gebied heeft als belangrijkste opdracht om de ambities van Brainport 2020 en de doorontwikkeling daarvan te faciliteren, middels hoogwaardige werkgebieden, een gevarieerd, wervend woonmilieu en een aansprekend pakket aan voorzieningen op terreinen als kunst, cultuur, sport en recreatie.

Bestuurlijke en financiële participatie

Een evaluatie van het Stedelijk Gebied heeft in 2017 plaatsgevonden. Deze heeft de basis gevormd voor een nieuwe Samenwerkingsagenda en een nieuw convenant.

Het convenant omvat afspraken tussen gemeentebesturen over de afstemming en uitvoering van de uitoefening van ieders toekomstige publiekrechtelijke bevoegdheden. Het convenant heeft een looptijd van 2018 tot 2025. Er is een Bestuurlijk Platform bestaande uit één collegelid per deelnemende gemeente. Daarnaast zijn er portefeuillehouder-overleggen tussen portefeuillehouders uit de gemeenten voor de thema's Ruimte, Wonen, Werken en Voorzieningen & Evenementen.

Risico

Er werkt een secretariaat voor en in opdracht van het collectief van samenwerkende partners. De gemeenten zijn op basis van inwoneraantal gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiering. Er wordt verantwoording afgelegd aan het Bestuurlijk Platform Stedelijk Gebied Eindhoven en er wordt geen afzonderlijke jaarrekening opgesteld. In de huidige structuur is

geen sprake van langlopende verplichtingen, eigen of vreemd vermogen. Het financiële risico voor Waalre is daarmee zeer beperkt.

V. Inkoopsamenwerking Jeugdhulp en WMO

De gemeenten Helmond, de Peelgemeenten en de Dommelvallei+ (Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel en Waalre) vormen met 10 gemeenten een inkoopsamenwerking op het gebied van Jeugdhulp. Er wordt gewerkt aan een regionale inkoopstrategie en aan een governancestructuur.

Voor de WMO (begeleiding en dagbesteding) vindt de inkoop in Dommelvallei+-verband plaats.

Bestuurlijke en financiële participatie

De gemeente Waalre neemt in dit kader deel aan bestuurlijke overleggen, zowel in Dommelvallei+-verband als in het bredere verband van de bovengenoemde 10 gemeenten. Waalre levert ambtelijke capaciteit in beide samenwerkingsverbanden. Met de vaststelling van de governance voor de inkoopsamenwerking Jeugdhulp zal de bestuurlijke en financiële participatie definitief duidelijk worden. De governance voor de inkoopsamenwerking voor de Jeugdhulp zal naar verwachting een formeler karakter krijgen dan de huidige inkoopsamenwerking op het gebied van de WMO.

Risico

Door de samenwerking te zoeken worden de risico's die samenhangen met de inkoop van zorg op het gebied van Jeugdwet en WMO verkleind.

VI. Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC)

Het RIEC beoogt een verdere ontwikkeling van de regionale samenwerking naar een structurele bestuurlijke en geïntegreerde aanpak van de georganiseerde misdaad in de regio.

Bestuurlijke en financiële participatie

Vanuit het Veiligheidsoverleg Oost-Brabant is een stuurgroep ingesteld voor de aansturing van het Veiligheidshuis. Hierin worden burgemeesters uit de regio afgevaardigd. Waalre heeft momenteel geen vertegenwoordiger in die stuurgroep. Waalre heeft het samenwerkingsconvenant ondertekend. Voor de bijdrage van Waalre in 2019 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf.

Risico

Er is geen sprake van financieel risico.

VII. Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (voorheen Veiligheidshuis) richt zich op ketensamenwerking binnen thema's relationeel geweld, jeugd, nazorg ex-gedetineerden en veelplegers. Het is er voor complexe probleemsituaties waar dwang, vaak gecombineerd met zorg, gewenst is. Indien nodig neemt het Zorg- en Veiligheidshuis tijdelijk de regie. Het Veiligheidshuis kan ook aansluiten bij een lokaal casuoverleg. Ze denken mee, coördineren en kunnen informatie opvragen die men lokaal niet heeft.

Bestuurlijke en financiële participatie

Vanuit het Veiligheidsoverleg Oost-Brabant is een stuurgroep ingesteld voor de aansturing van het Veiligheidshuis. Hierin worden burgemeesters uit de regio afgevaardigd. Waalre heeft momenteel geen vertegenwoordiger in die stuurgroep. Waalre heeft het

samenwerkingsconvenant ondertekend. Voor de bijdrage van Waalre in 2019 wordt verwezen naar het overzicht onder aan deze paragraaf.

Risico

Er is geen sprake van financieel risico.

Bijdrage aan Verbonden Partijen	Afk.	2020	2019
Metropool Eindhoven + RHCE	MRE	€ 252.663	€ 230.647
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	ODZOB	€ 69.771	€ 76.746
GGD Brabant-Zuidoost (*)	GGD BZ	€ 304.654	€ 293.623
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	VR BZO	€ 709.796	€ 686.912
Regionaal Samenwerkingsverband Openbaar Onderwijs De Kempen	RS OO	n.v.t.	n.v.t.
Werkvoorziening Regio Eindhoven (**)	GRWRE	€ 1.087.093	€ 1.132.619
PlusTeam	PT	€ 508.649	€ 481.283
Samenwerkingsverband Veldhoven (Werk & Inkomen)		€ 399.751	€ 388.554
Convenant Veldhoven		projectkosten	projectkosten
Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant	BIZOB	€ 132.033	€ 101.640
Convenant Stedelijk Gebied Eindhoven		projectkosten	projectkosten
Dommelvallei+		Dienstafh.	Dienstafh.
Regionaal Informatie- en Expertise Centrum	RiEC	€ 10.264	€ 9.571
Veiligheidshuis		€ 4.168	€ 4.088
Totaal		€ 3.478.842	€ 3.405.682

Bijdrage GGD 2020 incl. eenmalige bijdrage bedrijfsvoering en vanaf 2021 inclusief jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen

** Bijdrage GRWRE 2020 inclusief doorgestorte Coronamiddelen van het Rijk

Paragraaf G Grondbeleid

Waar gaat de paragraaf over?

Grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. Die doelstellingen liggen op het terrein van de volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, natuur en recreatie. De gemeente geeft in deze paragraaf een overzicht van de lopende en toekomstige projecten, de control en beheersing, alsmede de kaders van het grondbeleid.

Voor de jaarrekening 2020 maakt de paragraaf Grondbeleid gebruik van de cijfers die begin 2021 bekend waren. In verband met de pandemie van het Covid-19 virus, oftewel de Coronacrisis, zijn er sinds half maart 2020 in Nederland maatregelen genomen die consequenties kunnen hebben op verkoopprijzen maar ook op andere vlakken. De teksten gaan uit van de situatie begin 2021. Het algemene beeld is, dat de woningbouw en de woningprijzen geen last hebben van de crisis. De huizenprijzen stijgen nog steeds enorm en er is een groot tekort aan woningen. Ook op de Grondexploitaties (GREX) heeft het nagenoeg geen effect gehad.

Visie en beleid

Nota Grondbeleid

Op 16 april 2019 is de herziene Nota Grondbeleid door uw raad vastgesteld, met als uitgangspunt het concept 'sturend grondbeleid', waarbij de gemeente per project bekijkt welke grondpolitiek wordt toegepast. De gemeente heeft vooral een faciliterende rol, maar waar meer directe invloed van de gemeente nodig is, voert zij een actief grondbeleid. Bij elke gebiedsontwikkeling is sprake van onderhandeling en een overeenkomst tussen de gemeente en een of meerdere marktpartij(en). In de Nota Grondbeleid is uitgesproken dat de gemeentelijke voorkeur uitgaat naar het overeenkomen van een anterieure overeenkomst met de marktpartijen. Dit in tegenstelling tot het opstellen van een exploitatieplan. De gemeente hanteert met betrekking tot gronduitgifte marktconforme grondprijzen en bepaalt per plan de meest geschikte grondprijsmethode.

Nota Grondbeleid: Nota waarin het gemeentelijk grondbeleid is verwoord. Deze wordt eens per 4 jaar geactualiseerd en heeft o.a. betrekking op verwervingen, uitgifteprijsvorming, samenwerking, weerstandsvermogen en kostenverhaal.

Grondpolitiek: Synoniem voor grondbeleid. Beleid die de handelswijze van de gemeente beschrijft met betrekking tot het verwerven en verkopen van grondposities.

Passieve grondpolitiek: Een door gemeente te voeren grondbeleid dat zich beperkt tot het faciliteren, toetsen en verhalen van kosten van ruimtelijke ontwikkelingen van derden/private partijen.

Actieve grondpolitiek: Het actief verwerven van gronden (hier: door de gemeente), teneinde invulling te geven aan het ruimtelijk beleid. De gemeente is grondeigenaar en ondernemer; de gemeente draagt alle kosten en risico's, en incasseert de opbrengsten.

Anterieure overeenkomst: Overeenkomst met marktpartijen voorafgaand aan een gebiedsontwikkeling, waarin afspraken worden gemaakt over onder meer programma en kostenverhaal. Dit gebeurt privaatrechtelijk, via een overeenkomst.

Exploitatieplan: wettelijke mogelijkheid om kosten te verhalen op de particuliere initiatiefnemer. Dit is de publiekrechtelijke weg.

Nota Kostenverhaal

In november 2014 heeft uw raad de volgende beleidsnota's vastgesteld:

- Nota Kostenverhaal,
- Beleidsnota Rood-met-groen en
- Beleidsnotitie Uitwerking Rood-met-groeninstrumentarium.

Bij de vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen in december 2015 zijn daarbij de volgende bestemmingsreserves ingericht:

- *Fonds Sociale Woningbouw*
- *Regio fonds (fonds Ruimtelijke Ontwikkelingen)*
- *Lokaal fonds (fonds Bovenwijkse Voorzieningen)*
- *Fonds Landschappelijke kwaliteit (ihkv kwaliteitstoeslag natuur)*

De actuele stand van deze reserves kunt u raadplegen achteraan in dit boekwerk bij het overzicht van de reserves & voorzieningen.

In genoemde beleidsnota's zijn tarieven opgenomen die worden gevraagd bij zowel particuliere als gemeentelijke bouwplannen. Het kostenverhaal bij particuliere plannen vindt bij voorkeur plaats via privaatrechtelijke/anterieure overeenkomsten. Het exploitatieplan geldt als stok achter de deur. De beleidsnota Kostenverhaal moet binnenkort worden geactualiseerd. In de actuele nota zullen dan gewijzigde tarieven zijn bepaald, zullen de effecten van nieuwe regelgeving zijn verwerkt en wordt inzage gegeven in de ontwikkelingen van de wetgeving waarin de wijze van omgaan met kostenverhaal is vastgelegd. De actualisatie en wanneer deze ter vaststelling wordt aangeboden, afhankelijk van de uiteindelijke inhoud van de nieuwe Omgevingswet en de daarbij behorende Aanvullingswet Grondeigendom Omgevingswet. De inwerkingtreding van de Omgevingswet was gepland per 1 januari 2021, maar in april 2020 is deze uitgesteld. Vooralsnog is de datum van inwerkingtreding op 1 januari 2022.

Nota Kostenverhaal: Nota waarin het gemeentelijk beleid is verwoord met betrekking tot bovenwijkse investeringen, investeringen die voor meerdere ontwikkelingslocaties profijtelijk zijn. Hierin geeft de gemeente toepassing aan de wettelijke mogelijkheden voor kostenverhaal van bovenwijkse investeringen en wordt een actueel overzicht gegeven om welke investeringen het gaat en welke ontwikkelingslocaties een bijdrage in de kosten moeten leveren.

Fonds Sociale Woningbouw: Dit is een vereveningsfonds. In de gemeentelijke woonvisie is vastgelegd dat in iedere woningbouwontwikkeling tenminste 30% sociale huur- en koopwoningen te realiseren. Wanneer dat niet mogelijk is kan verevening plaatsvinden door een bijdrage of onttrekking te doen aan het fonds sociale woningbouw.

Regio fonds (fonds Ruimtelijke Ontwikkelingen): Dit is een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling voor gemeente overstijgende voorzieningen, waarvoor vanuit de regio een bijdrage wordt gevraagd. Het betreft bijvoorbeeld sociaal culturele of recreatieve voorzieningen waarvan inwoners en ondernemers in de gehele regio profijt hebben.

Lokaal fonds (fonds Bovenwijkse Voorzieningen): Dit is een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling voor investeringsprojecten op lokaal niveau, die bijdragen aan de kwaliteit van wonen, werken, leven en recreëren in Waalre en waarvan inwoners en ondernemers in de hele gemeente profijt hebben.

Fonds Landschappelijke kwaliteit: Dit is een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling die voortkomt uit de landschapsinvesteringsregeling vanuit de provinciale regeling. Alle ontwikkelingen gelegen in het buitengebied moeten op een goede manier ruimtelijk worden ingepast. Wanneer dat niet fysiek door de initiatiefnemer kan op de ontwikkellocatie, is een bijdrage aan dit fonds aan de orde.

Pachtbeleid

De gemeente Waalre hanteert pachtbeleid dat in september 2017 door de raad is vastgesteld en vanaf 1-1-2018 geïmplementeerd. Dit beleid is actueel.

Woningbouwprogramma en woningmarkt

Het woningbouwprogramma is gebaseerd op het Afsprakenkader Wonen 2017, zoals overeengekomen met alle gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Het gewenste woningbouwprogramma is tevens gebaseerd op de prognose van bevolking en woningbehoefte, zoals die door de provincie Noord-Brabant periodiek wordt opgesteld. In 2019 is de 'Visie op goed Wonen' door de gemeenteraad vastgesteld. In mei 2020 heeft de gemeenteraad de 'Woonnotitie, Goed Wonen in 2030' vastgesteld. In de woonnotitie is de ambitie opgenomen om in de periode 2020 -2030 te komen tot een toevoeging van 1.000 woningen. In 2019 is door de gemeenten in SGE een 'Woondeal' afgesloten met de rijksoverheid om te komen tot een verhoging en versnelling van de woningbouw.

De provinciale prognose van de groei van de woningbehoefte geeft voor de komende 10 jaar nog een groei van de eigen behoefte. Doelstelling is om deze groei in principe te realiseren op de beschikbare inbreidingslocaties (o.a. 't Hazzo en omgeving, Brabantia-terrein, Willibrordushof, winkelcentrum De Voldijn, herontwikkeling Gestelsestraat, Frederik Hendrikstraat, verbouw Laar etc.). De woningbouwplannen op de uitbreidingslocaties Waalre-noord en Ekenrooi-zuid zullen in navolging van de regio-afspraken een meer exclusieve woonomgeving krijgen. De vraag is of Ekenrooi-zuid of fase 3 van Waalre-noord eerst in ontwikkeling wordt genomen.

Het woningbouwprogramma wordt voor een deel gerealiseerd op locaties, die de gemeente zelf in exploitatie heeft. Daarnaast wordt een groot deel ook gerealiseerd door particuliere ontwikkelingen. Het programma voor de periode 2020-2029 is opgenomen in de tabel.

Bouwprogramma 2020-2029

Jaar van oplevering	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Gemeente projecten	8	20	110	50	80	60	80	60	50	50	568
Particuliere ontwikkeling (groot)	84	108	51	180	35	0	0	0	0	0	458
Particuliere ontwikkeling (klein)	13	6	6	12	5	5	5	5	5	5	67
Projecten nog niet in ontwikkeling	0	0	0	0	5	50	15	20	20	20	130
Totaal	105	134	167	242	125	115	100	85	75	75	1223
Procentueel	8,59%	10,96%	13,65%	19,79%	10,22%	9,40%	8,18%	6,95%	6,13%	6,13%	100,00%

Voor de korte termijn (4 jaar) zijn concrete locaties in ontwikkeling, zowel op grond van de gemeente als particuliere ontwikkelingen. Voor de langere termijn zullen nog extra locaties in ontwikkeling moeten worden genomen. Hiervoor zijn meerdere mogelijkheden in beeld, zowel op inbreidings- als uitbreidingslocaties. Keuzes hierin worden pas later genomen om flexibel te zijn, zodat goed kan worden gereageerd op mogelijk nieuwe ontwikkelingen op de woningmarkt. Het is op dit moment goed merkbaar dat de woningmarkt weer is aangetrokken: de verkoopprijzen blijven stijgen.

Bouwgronden in exploitatie

Actieve en nieuwe grondexploitaties (GREX)

In 2020 is één nieuwe GREX geopend (Hoeveland) en vastgesteld door de raad. Inclusief de al lopende grondexploitaties waren er in het begrotingsjaar 2020 zeven grondexploitaties actief.

Grondexploitatie (GREX): De productie en verkoop van bouwrijpe grond en het inrichten van het openbare gebied.

Bouwgrond in exploitatie (BIE): Officiële benaming in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), om gronden waarvoor een ontwikkelingsplan is opgesteld en een grondexploitatie is vastgesteld door de raad, te duiden. In financiële zin kunnen kosten en opbrengsten worden geboekt (geactiveerd). Voorheen werd de term 'In Exploitatie Genomen Gronden' gebruikt.

Rente- en inflatieparameters in grondexploitatie

Voor de berekening van grondexploitatie-resultaten wordt met de volgende parameters gerekend:

Parameters grondexploitaties	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Mutatie
Kosteninflatie	2,5%	2,5%	0,0%
Opbrengsteninflatie uitgifte	0,0%	0,0%	0,0%
Opbrengsteninflatie overig	0,0%	0,0%	0,0%
Rekenrente	0,0%	0,0%	0,0%

De gemeente moet op basis van nieuwe BBV-regelgeving de werkelijk betaalde rente voor grondexploitatieprojecten toerekenen. De benodigde investeringen die in de huidige grondexploitatie geraamd zijn, financiert de gemeente nog met eigen middelen. De te hanteren rekenrente is dan ook nog 0%. Indien voor grondexploitatie-investeringen toch externe financiering wordt aangetrokken zal de het rentepercentage aangepast worden. Inflatieparameters zijn trendcijfers en zijn in 2020 nog ongewijzigd. Deze zijn behoudend, volgens het voorzichtigheidsprincipe, bepaald. De rekenparameters hebben betrekking op de resterende looptijd. Voor het merendeel van de lopende grondexploitaties zijn reeds uitgifteprijs met de kopende partij overeengekomen, tegen een marktconforme prijs op moment van verkoop. Rekening houden met een opbrengststijging is in die situatie niet opportuun. Daarnaast geldt dat met de jaarrekening de kosten en opbrengsten waar nog geen

overeenkomsten voor zijn gesloten, worden geactualiseerd aan de hand van het nieuwe prijspeil (in overleg met vakdisciplines zoals civiel techniek) dat aansluit bij het lopende jaar.

BBV: Afkorting voor Besluit Begroting en Verantwoording. In dit besluit zijn eisen en regels opgenomen met betrekking tot de jaarverslaggeving van de gemeente. Ook de wijze waarop verslag gedaan moet worden over de gemeentelijke grondexploitaties zijn hierin opgenomen.

Tussentijdse winstneming grondexploitaties in 2020

Sinds jaren heeft de gemeente Waalre in haar financiële verordening opgenomen dat de gemeente alleen maar winst neemt als opbrengsten groter zijn dan de kosten op het moment dat een grondexploitatie wordt afgesloten. Tot voor kort was dit in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), volgens het 'voorzichtigheidsprincipe'.

In maart 2018 heeft de BBV de berekeningsmethode voor de tussentijdse winst nader omschreven. Hiermee is niet langer ruimte voor verschil in interpretatie. Deze methode wordt opgelegd, mede om de resultaten van gemeenten onderling vergelijkbaar te maken. De methode staat bekend als de 'percentage of completion' (POC)-methode. De tussentijdse winst wordt berekend door: gerealiseerde kosten/totale kosten te vermenigvuldigen met gerealiseerde opbrengsten/totale opbrengsten en deze fractie (%) te vermenigvuldigen met de geprognoseerde eindwaarde (resultaat), voor zover sprake is van een winstgevend project. Volgens de BBV voldoet ook deze methode aan het 'voorzichtigheidsprincipe'.

Tussentijdse winstneming: een (vereenvoudigd) getallenvoorbeeld

Stel het voorziene resultaat van de grondexploitatie (zijnde de som van alle opbrengsten minus de som van alle kosten gedurende de gehele looptijd) is €100.000.

én

na het jaar is 60% van de geraamde kosten gerealiseerd en is 10% van de opbrengsten gerealiseerd dan wordt de tussentijdse winst berekend volgens $60\% * 10\% * € 100.000 = € 6.000$

Door toepassing van bovengeschetste methode is ruim € 277.000 winst genomen in 2020 uit drie actieve grondexploitaties. Een van deze projecten wordt per 31-12-2020 afgesloten, te weten Ekenrooisestraat. Daarnaast wordt per 31-12-2020 Centrumplan Waalre dorp afgesloten met een negatieve eindwaarde van € 801.574. Er is voor deze grondexploitatie een verliesvoorziening beschikbaar van € 685.976. Daarmee komt het totale verlies wat we in 2020 moeten nemen voor deze exploitatie op € 115.598. In de volgende paragrafen wordt inzichtelijk gemaakt hoe groot de winst/verliesneming per grondexploitatie is. Dit is meer winst dan in programmabegroting 2020 was geprognoseerd (winst € 33.000). Een en ander is in onderstaande tabel weergegeven.

Actieve grondexploitatie in 2020	Verwachte winstprognose bij opening 2020	(Tussentijdse) winstneming in 2020	Correctie winstneming	Mutatie actualiseren GreX	Verwachte winstprognose nieuw jaarrek. 2020
	A	B	C	D	E (= A - B - C + D)
Waalre Noord Fase 1 & 2	€ 2.699.611	€ 10.243	€ -	€ -1.348.020	€ 1.341.348
Eikenlaan/Berkenlaan	€ 183.677	€ 79.137	€ -	€ -7.013	€ 97.527
Centrumplan Waalre--dorp	€ -727.963	€ -801.574	€ -	€ -73.611	€ -
Ekenrooisestraat	€ 171.430	€ 187.751	€ -	€ 16.321	€ -
De Bleeck	€ 105.670	€ -	€ -	€ -19.846	€ 85.824
Trolliuslaan e.o.	€ -304.151	€ -	€ -	€ -2.022	€ -306.173
Hoeveland	€ -	€ -	€ -	€ -154.830	€ -154.830
Totaal	€ 2.128.274	€ -524.443	€ -	€ -1.589.021	€ 1.063.696

Mutaties actieve grondexploitaties in 2020

Bovenstaande tabel geeft eveneens de financiële effecten weer van de actualisatieslag van de actieve grondexploitaties in 2020. De nieuwe resultaten (eindwaarde, kolom E) zijn gecorrigeerd met tussentijdse winstnemingen (kolom B/C) en het actualiseren van de grondexploitatie (m.b.t. gehanteerde uitgangspunten en houdbaarheid ramingen, kolom D).

Eindwaarde: Het saldo (resultaat van opbrengsten minus kosten) van een grondexploitatie aan het eind van de geprognostiseerde looptijd, bij afsluiten.

De belangrijkste mutatie vindt plaats voor Waalre-Noord waar de looptijd verlengd is met 2 jaar (nu: 31-12-2026), waardoor met name de personele kosten zijn verhoogd. Onderstaande tabel toont de begrootte (en verhoogde) nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten in de resterende exploitatieperiode (de periode vanaf 1 januari 2020).

Actieve grondexploitatie in 2020	Nog te maken kosten na 1-1-2021	Nog te realis. opbrengsten na 1-1-2021
Waalre Noord Fase 1 & 2	€ 8.555.214	€ 12.943.121
Eikenlaan/Berkenlaan	€ 112.692	€ -
Centrumplan Waalre--dorp	€ -	€ -
Ekenrooisestraat	€ -	€ -
De Bleeck	€ 186.994	€ 760.000
Trolliuslaan e.o.	€ 1.587.163	€ 1.807.000
Hoeveland	€ 395.519	€ 100.000
Totaal	€ 10.837.582	€ 15.610.121

In de volgende alinea's worden per project de mutaties van het eindresultaat toegelicht.

Waalre Noord fase 1 & 2 (complex 54)

De voormalige vuilstort is heringericht als park De Meeris. Ook de invulling van het horecapunt is afgerond en in februari 2020 is het bestemmingsplan voor het Natuurbelevingscentrum door de gemeenteraad vastgesteld. Hiertegen is bezwaar gemaakt bij de Raad van State, in 2021 wordt een uitspraak verwacht. Uitvoering van dit project kan pas plaatsvinden na (een positieve) uitspraak.

De woningbouw op locatie Heistraat-noord fase 2 is in 2019 afgerond, met uitzondering van het woontorentje met maximaal 5 appartementen. Daarvoor is in 2020 na een openbare aanbesteding een ontwikkelende partij geselecteerd, die in co-creatie met de kopers en buurtbewoners dit project vorm gaat geven.

De woningen in het project Boslaantjes (ten zuiden van de Heistraat) zijn in 2020 allen verkocht en de bouw is in uitvoering. De betalingen vanuit de anterieure overeenkomst zijn ontvangen.

Voor fase 2 van de Heistraat zuid is door de gemeenteraad een stedenbouwkundig plan 'Heijde Park' vastgesteld. Op basis van het stedenbouwkundig plan is voor deze gronden de grondexploitatie geactualiseerd waarbij het plangebied is vergroot met het gemeentelijk perceel aan de Heistraat. In 2020 is het plan nader uitgewerkt en zijn de voorbereidingen voor een Beeldkwaliteitsplan en bestemmingsplan gestart.

Eikenlaan/Berkenlaan (complex 52)

In 2020 zijn de vijf grondgebonden woningen op het bouwperceel aan de Berkenlaan opgeleverd. De inrichting van de openbare ruimte (verharding en inrichting Berkenlaan) door de gemeente wordt gerealiseerd. In 2021 wordt dit project afgerond.

Centrumplan Waalre-dorp (complex 57)

Om meer sturing te kunnen geven aan nieuwe initiatieven in het centrum van Waalre is in 2020 begonnen met het opstellen van een beeldkwaliteitsplan voor centrum Waalre-dorp. Ontwikkelaars krijgen daarmee ook meer richting voor het realiseren van plannen in het centrum. De besluitvorming over de invulling van de Driehoek heeft in april 2021 plaatsgevonden. Daarbij is tevens besloten de grondexploitatie voor het Centrumplan Waalre-dorp af te sluiten met de jaarrekening 2020.

Ekenrooisestraat (complex 33)

De 19 levensloopbestendige seniorenwoningen in het CPO-project en de 5 bouwkevels zijn allen opgeleverd en bewoond. De oplevering van het openbaar gebied heeft reeds in 2019 plaatsgevonden. De laatste werkzaamheden aan het openbaar gebied hebben plaatsgevonden en dit complex wordt afgesloten met de jaarrekening 2020.

De Bleeck (complex 70)

Op 23 januari 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met de uitgangspunten en grondexploitatie ten behoeve van de herontwikkeling van het perceel aan de Bleeck 1. Er was een bouwplan ontwikkeld voor deze locatie bestaande uit een appartementen-complex voor 7 woningen. In 2020 heeft er een uitgebreide omgevingsdialoog plaatsgevonden met de omgeving. Dit heeft geleid tot aanpassing van het plan naar 7 patiobungalows voor senioren. De uitvraag voor deelname aan een CPO project is inmiddels gestart. De exploitatie is aangepast naar dit model.

Trolliuslaan (complex 71)

De plannen voor de herontwikkeling van het gebied rondom (voormalig) gemeenschapshuis en sporthal 't Hazzo zijn in 2020 verder uitgewerkt. Een deel van het zalencentrum, waaronder de theaterzaal, is gesloopt. De plannen voor de sociale woningbouw, de inrichting van het openbaar gebied en de ombouw van 't Hazzo zelf zijn, in overleg met omwonenden en gebruikers, verder uitgewerkt. De bestemmingsplanprocedure is in 2020 doorlopen, de omgevingsvergunning voor de ombouw van 't Hazzo is verleend en de omgevingsvergunning voor de bouw van de sociale huurappartementen is aangevraagd. In 2021 kan worden gestart met de realisatie. Tevens zijn in 2020 vorderingen gemaakt met de verkenningen voor de particuliere ontwikkeling aan de zuidzijde van de Trolliuslaan.

Gezondheidscentrum Hoeveland (complex 72)

Twee huisartsen, een apotheker en een medische fysiotherapeut wensen sinds lange tijd samen te werken vanuit 1 centrale locatie. Als gevolg hiervan hebben zij de gemeente gevraagd een locatie ter beschikking te stellen om een multidisciplinair gezondheidscentrum te mogen realiseren. Begin 2019 heeft de gemeenteraad de locatie naast sporthal Hoeveland aan de Mr. Slootsweg te Waalre aangewezen en een aantal randvoorwaarden en uitgangspunten benoemd.

In 2020 is de bestemmingsplanprocedure doorlopen en is de vergunning verleend. De bouw is reeds gestart. Het is de verwachting dat het gezondheidscentrum begin 2022 opgeleverd zal worden waarna de openbare ruimte zal worden aangelegd.

Boekwaardeverloop

Onderstaande tabel presenteert de ontwikkeling van de boekwaarde van 31-12-2019 naar 31-12-2020 met de hoeveelheid geboekte kosten en hoeveelheid gerealiseerde opbrengsten in 2020 van de actief zijnde grondexploitaties. In 2020 is voor zo'n € 1,6 mln aan kosten gemaakt en zo'n € 1,7 mln aan grondopbrengsten en exploitatiebijdragen gerealiseerd. De gemeente heeft per 31-12-2020 dan nog een saldo van € 3,7 mln aan netto-investeringen terug te verdienen. De projecten Eikenlaan/Berkenlaan en Hoeveland hebben een boekwinst (negatieve boekwaarden). Gerealiseerde opbrengsten zijn voor die projecten hoger dan de gemaakte kosten per 31-12-2020.

Projectnaam	Boekwaarde opening 2020	Mutaties kosten '20	Mutaties opbrengsten '20	Boekwaarde jaarrek. 2020
	A	B	C	D (=A+B-C)
Waalre Noord Fase 1 & 2	€ 2.918.795	€ 834.647	€ 706.883	€ 3.046.559
Eikenlaan/Berkenlaan	€ -392.815	€ 182.594	€ -	€ -210.221
Centrumplan Waalre--dorp	€ 764.473	€ 37.102	€ 801.574	€ 0
Ekenrooisestraat	€ -338.993	€ 338.989	€ -	€ -4
De Bleeck	€ 454.943	€ 23.770	€ -	€ 478.712
Trolliuslaan e.o.	€ 427.375	€ 100.886	€ 2.250	€ 526.011
Hoeveland	€ -	€ 119.411	€ 260.100	€ -140.689
Totaal	€ 3.833.777	€ 1.637.398	€ 1.770.807	€ 3.700.368

De investeringen in 2020 betreffen vooral het woonrijp maken van Park de Meeris, Heistraat Noord Fase 2 en Heistraat Zuid Fase 1 (natuurcompensatie), allen deel uitmakend van Waalre-Noord. Daarnaast is een hoeveelheid plankosten (een verzamelterm die betrekking heeft op gemeentelijke apparaatskosten, waaronder die voor 'voorbereiding-, toezicht- en uitvoeringskosten') en onderzoekskosten geboekt.

Boekwaarde: Het saldo van geboekte (gerealiseerde) kosten en opbrengsten op een, in dit geval, grondcomplex.

Grondcomplex: Een boekhoudkundige eenheid van kosten en opbrengsten die verband houdt met werken en werkzaamheden binnen een ruimtelijk en/of functioneel samenhangend gebied.

Plankosten: Verzamelterm voor werkzaamheden die betrekking hebben op gemeentelijke apparaatskosten, ontwikkelingskosten, waaronder onderzoeken en VTA (Vorbereiding, Toezicht en Administratie).

Winstprognose

Van de per 1-1-2021 actief zijnde grondexploitaties zijn de volgende eindresultaten berekend:

Projectnaam	Resultaat	Tussentijdse	(Tussentijdse)	NCW						
		winstneming	winstneming		2021	2022	2023	2024	2025	2026
		t/m 2019	in 2020	1-1-2021						
	A (=B+C+D)	B	C	D						
Waalre Noord Fase 1 & 2	€ 1.893.771	€ 692.450	€ 10.243	€ 1.191.079						€ 1.341.348
Eikenlaan/Berkenlaan	€ 422.129	€ 247.377	€ 79.137	€ 95.615	€ 97.527					
Centrumplan Waalre--dorp	€ -801.574	€ -	€ -801.574	€ -	€ -					
Ekenrooisestraat	€ 1.356.633	€ 1.168.882	€ 187.751	€ -	€ -					
De Bleek	€ 80.874	€ -	€ -	€ 80.874			€ 85.824			
Trolliuslaan e.o.	€ -282.857	€ -	€ -	€ -282.857				€ -306.173		
Hoeland	€ -148.818	€ -	€ -	€ -148.818		€ -154.830				
Totaal	€ 2.520.159	€ 2.108.709	€ -524.443	€ 935.893	€ 97.527	€ -154.830	€ 85.824	€ -306.173	€ -	€ 1.341.348

Als alle nog lopende grondexploitatie-projecten gerealiseerd zijn, dan heeft de gemeente € 2,5 mln winst gerealiseerd, waarvan tot en met 2020 reeds € 1,6 mln winst is genomen (2,1 mln t/m 2019 minus 0,5 mln in 2020) conform regelgeving. De nog te realiseren winst na 1-1-2020 bedraagt € 0,9 mln. Op de negatieve cijfers in de kolom 'NCW' bij 'Trolliuslaan en Hoeland' wordt nader ingegaan verderop in deze paragraaf bij het onderdeel verliesvoorziening.

NB: Om geprognostiseerde eindwaarden van de diverse grondexploitaties, met verschillende looptijden, te kunnen vergelijken worden deze teruggerekend naar het huidige prijspeil 1-1-2021. Dit wordt de netto contante waarde genoemd. Het BBV schrijft voor om het meerjarige streefpercentage voor de inflatie in de eurozone hiervoor toe te passen: 2% (disconteringsvoet).

Verschil tussen boekwaarde, netto contante waarde en eindwaarde

Als voorbeeld rekenen we met grondexploitatie de Bleek:

Boekwaarde

De boekwaarde is het saldo van alle gerealiseerde uitgaven en ontvangsten op een bepaald moment. Per 1-1-2019 is de boekwaarde van project de Bleek € 35.848.

In 2019 zijn in totaal voor de Bleek € 419.095 aan uitgaven gerealiseerd en voor € 0 ontvangsten. Daarmee wordt de boekwaarde per 31-12-2019 € 35.848 + € 419.095 (uitgaven 2019) = € 454.943 -/- € 0 (ontvangsten 2019) = € 454.943

Een positieve boekwaarde betekent dat er meer uitgaven dan ontvangsten zijn gerealiseerd!

Eindwaarde

Voor project de Bleek verwachten we nog € 199.387 aan uitgaven te gaan realiseren na 31-12-2019. Daarnaast verwachten we ook nog voor € 760.000 aan inkomsten te gaan realiseren. De eindwaarde van project de Bleek kunnen we hiermee berekenen:

€ 760.000 (inkomsten na 2019) -/- € 454.943 (boekwaarde) -/- € 199.387 (uitgaven na 2019) = € 105.670

Netto contante waarde (NCW)

De NCW is de eindwaarde van een project welke is teruggerekend naar het huidige prijspeil 1-1-2020. Voor de Bleek is de eindwaarde van het project berekend op € 105.670 per 31-12-2022. Om de eindwaarde terug te kunnen rekenen naar het huidige prijspeil per 1-1-2020 heeft de commissie BBV voorgeschreven dat daarvoor met een disconteringsvoet van 2% moet worden gerekend:

NCW = Eindwaarde / (1 + percentage disconteringsvoet)^t (aantal jaren wat terug gerekend moet worden naar prijspeil)

$$€ 105.670 / (1+0.02)^3 = € 99.575$$

Effecten Vennootschapsbelasting (vpb)

De gemeente is per 1 januari 2016 voor de ondernemingsactiviteiten vpb-plichtig. Een van die activiteiten is "het voeren van grondexploitaties". In boekjaar 2020 is aangifte vennootschapsbelasting gedaan voor het boekjaar 2018 (te betalen € 46.763) en boekjaar 2019 (te ontvangen € 84.296) en een voorlopige aangifte is opgelegd door de Belastingdienst voor boekjaar 2020 (te betalen € 65.725). Voor het boekjaar 2020 is het definitieve bedrag nog niet bekend. In de paragraaf Weerstandsvermogen van deze jaarrekening is een bedrag van € 12.500 opgenomen als risicobedrag.

Overige grondstoffen

De gemeente heeft een aantal percelen in bezit die in aanmerking komen voor woningbouwontwikkeling. Dit zijn echter eigendommen die pas op de (middel)lange termijn zullen worden opgepakt en waarvoor nog geen grondexploitatie is opengesteld. Dit betreft de locaties Waalre Noord fase 3, percelen in Ekenrooi-zuid en Boerenbondterrein. Momenteel worden deze eigendommen tijdelijk beheerd zoals in de vorm van verpacht landbouwgrond, paardenweide of tijdelijk evenemententerrein.

Waalre Noord fase 3

De gemeente heeft in het verleden enkele grondposities in dit toekomstig ontwikkelgebied strategisch aangekocht voor de realisatie van een woonwijk Waalre Noord fase 3 (conform Gebiedsvisie Waalre Noord). De gemeente wil echter eerst Waalre Noord fase 1 en 2 realiseren. De komende jaren zal voor deze fase 3 de planontwikkeling worden opgestart. Een aantal percelen zijn voor de komende tijd verpacht.

Ekenrooi Zuid

In de structuurvisie en concept Omgevingsvisie is dit gebied aangewezen als mogelijke ontwikkelingslocatie voor woningbouw. In het Afsprakenkader is ook aangegeven dat dit gebied versneld kan worden ontwikkeld voor een exclusief woonmilieu. De komende jaren wordt hiervoor nog geen planontwikkeling opgestart.

Boerenbondterrein

De herontwikkeling van deze locatie laat nog op zich wachten. Het terrein wordt incidenteel gebruikt voor evenementen. Voorlopig zal geen verkenning tot herontwikkeling worden gestart. Op dit moment is op het perceel een maatschappelijke functie bestemd.

Waardering grondposities

De gemeente moet elk jaar bijhouden of de grondposities in deze strategische grondvoorraad een lagere boekwaarde hebben dan de marktwaarde van de grondpositie bij de huidige bestemming. Op dit moment heeft de gemeente voor € 1,3 mln aan grondposities geïnvesteerd die voor gebiedsontwikkelingen in aanmerking komen. Uit de strategische grondvoorraad zijn geen directe financiële effecten voor de jaarrekening 2020.

Grondvoorraad	Type kavel	Kern	Sectie-nummer	Oppervlakte m2	Boekwaarde per 31-12-2020	Boekwaarde per m2	Verwachte marktwaarde per 1-1-2020	Marktwaarde per m2	Afwaardering	Onderbouwing				
Waalre Noord fase 3	huiskavel	Waalre	A1754	4.090	€ 504.158	€ 123	€ 646.000	€ 80	€ -	WOZ taxatie				
	veldkavel	Waalre	A1755	2.330	€ 103.982	€ 45								
	veldkavel	Waalre	A4894	1.630	€ 35.860	€ 22								
	veldkavel	Waalre	A4018	4.220	€ 28.585	€ 6,77					€ 31.443	€ 7,45	€ -	referentie transacties
	veldkavel	Waalre	A4308	3.520	€ 23.843	€ 6,77					€ 26.227	€ 7,45	€ -	referentie transacties
	veldkavel	Waalre	A4485	2.250	€ 89.663	€ 39,85					€ 89.663	€ 39,85	€ -	aangekocht in 2020
Ekenrooi Zuid	veldkavel	Aalst	A3364	4.227	€ 28.632	€ 6,77	€ 31.495	€ 7,45	€ -	referentie transacties				
	veldkavel	Aalst	A2905	19.585	€ 132.662	€ 6,77	€ 145.925	€ 7,45	€ -	referentie transacties				
	veldkavel	Aalst	A3611	1.942	€ 13.154	€ 6,77	€ 14.470	€ 7,45	€ -	referentie transacties				
	veldkavel	Aalst	A3704	18.380	€ 124.500	€ 6,77	€ 136.947	€ 7,45	€ -	referentie transacties				
Boerenbond terrein	veldkavel	Waalre	A4705	9.825	€ 218.068	€ 22	€ 982.500	€ 100	€ -	taxatiewaarde				
Totaal				71.999	€ 1.303.107	€ 18	€ 2.104.670	€ 29	€ -					

Daarnaast heeft de gemeente het voornemen om een huis met adres Dijkstraat 2, gelegen binnen de contouren van Waalre Noord fase 3, te verkopen in 2021. Deze woning wordt met een hoeveelheid erf verkocht. Op dit moment is nog geen duidelijke verkoopwaarde te verwerken in verband met de ongesplitste WOZ-taxatie van de drie percelen en onduidelijkheid wat precies aan kaveloppervlak in de verkoop wordt gezet. Een eerste grove toets aan de strikte eisen van de BBV maakt dat een afwaardering mogelijk noodzakelijk is. Aangezien nog niet geheel duidelijk is hoeveel grond verkocht zal worden en voor welke prijs vormt dit een risicopost welke is meegenomen in de paragraaf weerstandsvermogen.

Pacht- en restgronden

Pachtgronden

De gemeente heeft diverse landbouwgronden in bezit. Dit is het gevolg van strategische grondaankopen uit het verleden, met als doel deze in te kunnen zetten bij grondruil, woningbouwontwikkelingen en natuurcompensatie. Totdat deze gronden kunnen worden omgezet, wordt een deel daarvan verpacht. In 2020 is ca. 17 hectare verpacht. De opbrengsten uit de pachtcontracten waren ca. € 9.000. Dat is een groot verschil met 2018. Het verschil wordt veroorzaakt door enerzijds de kavelruil in het kader van de gebiedsontwikkeling Dommeldal de Hogt die begin 2019 heeft plaatsgevonden. Het gevolg daarvan is, dat er van de eerder verpachte ca. 40 ha. nog slechts ca. 17 hectare agrarische grond in eigendom van de gemeente is. Anderzijds waren de pachtnormen over 2020 iets hoger dan over 2019, namelijk € 580 in plaats van € 550 per ha.

Verhuur gronden

Binnen deze post pacht valt ook de verhuur van gronden, waaronder paardenweiden. Deze bedroeg in 2020 ca. € 11.800.

Restgronden

Voor restgronden wordt een passief grondbeleid gevoerd. Er is geen specifieke actieve verkoopstrategie. De gemeente verkoopt reststroken op basis van particuliere verzoeken, indien voldaan wordt aan beleidsregels. Dit levert dan ook incidenteel grondopbrengsten op. In de afgelopen jaren was, op grond van ervaringen uit het verleden, een opbrengst van € 8.000

begroot. Hoewel in de afgelopen jaren de jaarlijkse inkomsten uit de verkoop van restgronden groter is geworden, is het bedrag van € 8.000 uit voorzichtigheidsoverwegingen aangehouden. Op basis van de recentere verkopen van de afgelopen jaren, is de opbrengst voor 2021 begroot op € 60.000. In 2020 is voor ca. € 3.000 aan restgronden verkocht.

Particuliere initiatieven

De gemeente faciliteert een toekomstig woningbouwprogramma (vanuit volkshuisvestelijk en economisch beleidsdoelstellingen) niet alleen via haar eigen bouwprojecten, maar ook via particuliere initiatieven. Hieronder volgt een korte toelichting over de grotere particuliere projecten, die de gemeente op dit moment faciliteert.

Zelfrealisatie: Grondexploitatie die door private partijen zelf wordt uitgevoerd. De rol van de gemeente is beperkt tot het faciliteren (planologisch besluit), toetsen en het (verplicht) kostenverhaal.

Brabantiaaterein

De corporatie Wooninc en BAN bouw zijn verenigd in de herontwikkeling van het voormalige Brabantiaaterein. Het terrein is volop in ontwikkeling en er worden diverse typen woningen gerealiseerd. In 2019 zijn in planfase 2 nog 18 appartementen gerealiseerd. De plannen op het plandeel langs de Tongelreep zijn meermaals gewijzigd en er vindt wederom een nieuwe planontwikkeling plaats. Eind 2019 heeft de gemeenteraad de kaders voor herontwikkeling vastgesteld. In 2020 hebben de ontwikkelende partijen de omgevingsdialogoog gevoerd. Op basis hiervan is een nieuw plan ontwikkeld, die echter nog niet voldoet aan het kader en regelgeving.

Eindhovenseweg 24

Op dit perceel zijn in 2020 door een particulier 11 huurappartementen gerealiseerd.

Michiel de Ruyterstraat

Op verzoek van Woonstichting 'thuis zijn plannen in de procedure gebracht voor de sloop van 16 woningen en herbouw van in totaal 25 sociale huurwoningen. In 2019 is het bestemmingsplan vastgesteld en zijn de vergunning verleend. Begin 2020 is gestart met de werkzaamheden: begin 2021 zijn de woningen opgeleverd. Na de woningbouw zal ook de openbare ruimte opnieuw worden ingericht.

Molenstraat/Dreefstraat

Het gebied is volledig bouwrijp en een groot deel van woningen zijn opgeleverd en bewoond. Ook in 2020 zijn de woningen opgeleverd. Nog niet alle woningen zijn echter gereed.

Gestelsestraat 16

Op het terrein Gestelsestraat 16 in Aalst stond een bedrijfsverzamelgebouw (voormalige jongensschool). De ontwikkelaar heeft het gebouw en het achterliggende terrein getransformeert tot 33 woningen, waarvan 11 sociale huurappartementen en 22 appartementen in de vrije huursector. In 2020 zijn de woningen opgeleverd en is het project afgerond.

Wonen Hartje Waalre

De openbare ruimte is in 2020 aan de gemeente in eigendom overgedragen. Daarmee is het project volledig afgerond.

Winkelcentrum De Voldijn

De eigenaar van het winkelcentrum Voldijn wil circa 50 appartementen boven het winkelcentrum realiseren. Hiertoe dient ook de openbare ruimte rondom het winkelcentrum te worden aangepakt en een sanering te worden uitgevoerd. De uitgangspunten waarbinnen de ontwikkeling plaats kan vinden zijn in 2021 aan de raad aangeboden. Zodra de laatste onderhandelingen zijn afgerond kan het bestemmingsplan worden herzien. Voordat een ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd dient de gemeente een anterieure overeenkomst te sluiten met de ontwikkelaar met het oog op kostenverhaal.

Willibrordushof

De realisatie van dit project, de herontwikkeling van een voormalige bedrijfslocatie op de hoek van de Willibrorduslaan en Bergstraat in Waalre-dorp in de vorm van woningbouw, is gestart. De bouw van de nieuwe grondgebonden woningen en appartementen is in uitvoering. Oplevering is voorzien in april 2021.

Bergstaete

In 2020 zijn de voorbereidingen gestart voor plan Bergstaete (Bergstraat 23), gelegen naast het nieuwe Willibrordushof. Hierbij wordt een voormalige bedrijfslocatie gesaneerd ten behoeve van de realisatie van een klein appartementengebouw. De planologische procedure hiervoor start in 2021.

Appartementen Klooster

In 2019 is het Klooster verkocht door de gemeente met het doel er appartementen voor zorgbehoevenden in te realiseren in combinatie met een maatschappelijke voorziening voor de verenigingen uit het dorp. In 2020 is de vergunning hiertoe verleend. Het is de verwachting dat in 2021 gestart zal worden met de gedeeltelijke sloop en herbouw van het Klooster. De oplevering van de appartementen is voorzien voor midden 2022.

De Keizer

In 2020 zijn alle woningen in het plan De Keizer verkocht en is gestart met de bouw. Verwachte oplevering is vierde kwartaal 2021.

Locatie Ligtfoot Waalre

In 2020 is het ontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht en is de anterieure overeenkomst met de projectontwikkelaar gesloten. Het bestemmingsplan is 2 maart 2021 vastgesteld. Verkoop woningen en vergunningverlening wordt voorbereid.

Frederik Hendrikstraat/Gebiedsvisie de Pracht en omgeving.

In september 2020 is gestart met het maken van een integrale stedenbouwkundige visie voor woningbouw aan de Frederik Hendrikstraat en de toekomstige invulling van het gebied rondom de Pracht. De omgeving is intensief bij dit traject betrokken. Vaststelling van de stedenbouwkundige visie is beoogd voor de zomer van 2021. Daarna zal de uitwerking van de visie worden opgepakt door de betrokken partijen.

Zorgcentrum Eeckenrhode

De exploitatiemaatschappij Eeckenrhode wenst 32 appartementen toe te voegen aan de serviceflat Eeckenrhode. Het college heeft aangegeven in principe akkoord te kunnen gaan met de uitbreiding. Een bestemmingsplan is in voorbereiding en tevens is een start gemaakt met een intentieovereenkomst en een anterieure overeenkomst. Nadat de anterieure overeenkomst

is gesloten zal het ontwerpbestemmingsplan in procedure worden genomen. Start bouw is voorzien voor eind 2022.

Risico's van grondeigendom

De risicobuffer voor actieve grondexploitaties

Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt rekening gehouden met de voorzienbare risico's en deze worden verwerkt in de grondexploitatie. Naast de voorzienbare risico's kan er ook sprake zijn van niet-voorzienbare (onbenoemde en onbekende) risico's. Bij het bepalen van een saldo van een grondexploitatie is hiermee nog geen rekening gehouden. Om de onvoorziene risico's af te dekken maakt de gemeente gebruik van haar algemene reserves (zie ook paragraaf B Weerstandsvermogen).

Weerstandsvermogen: Het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit effect heeft op (andere delen van) de bedrijfsvoering. Bij het bepalen van het beschikbare weerstandsvermogen wordt gekeken naar de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen.

Recent is de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen voor het afdekken van de onvoorziene risico's die gemeoid zijn met de grondportefeuille via de IFLO-methode geactualiseerd en vastgesteld op € 1.455.155. Dit bedrag is dan ook opgenomen in het benodigd weerstandsvermogen.

IFLO-methode: de IFLO-norm is een snelle en eenvoudige manier om het minimaal noodzakelijke weerstandsvermogen te bepalen. Bij deze methode wordt 10% van de boekwaarde, met 10% van de nog te realiseren kosten samengenomen om het benodigde weerstandsvermogen te bepalen.

De risicobuffer voor strategische grondvoorraad

De locatie Dijkstraat 2 in Waalre Noord fase 3 bestaat uit drie percelen. Een bebouwd huisperceel (bestemming wonen) en twee onbebouwde percelen (bestemming agrarisch). De gemeente wil graag het huisperceel verkopen. De verwachting is dat voor de agrarische percelen, conform de striktere BBV-regelgeving, een afwaardering van circa € 160.000 moet worden gedaan. Aangezien nog niet geheel duidelijk is hoeveel grond verkocht zal worden en voor welke prijs vormt dit een risicopost voor de paragraaf weerstandsvermogen.

Algemene reserve grondexploitaties

De stand van de algemene reserve Grondexploitatie was per 1 januari 2020 € 166.336. In 2020 zijn al door uw raad enkele mutaties in de reserve goedgekeurd (zie Turaps 2020):

- € 148.818 onttrekking voor storting verliesvoorziening GREX Hoeveland;
- € 3.751 toevoeging vanwege een verlaging van de verliesvoorziening GREX Trolliuslaan.

De stand van de algemene reserve grondexploitatie is door deze mutaties per 31-12-2020 gedaald naar € 21.269.

Verliesvoorziening

Verliesvoorziening: Hiermee wordt een financiële voorziening bedoeld. Dit is een gelabelde som geld met een specifieke bestemming. Deze is daarmee niet vrij besteedbaar. De voorziening wordt als 'vreemd vermogen' beschouwd. Deze dient ter dekking van een voorzienbaar tekort op de grondexploitatie als deze wordt afgesloten. Hiermee wordt voorkomen dat dit verlies ten koste gaat van overige ambities en (lopende) verplichtingen van de gemeente (voorzichtigheidsbeginsel).

De stand van de voorziening 'verliezen bouwgrondexploitatie' was per 1 januari 2020 € 972.584. De verliesvoorziening wordt eenmaal per jaar gemuteerd bij de jaarrekening op basis van de geactualiseerde grondexploitaties per 31 december van dat betreffende jaar. Dit betekent dat de geraamde verliezen voor Trolliuslaan en Hoeveland per 31 december 2020 worden gemuteerd in de voorziening. Daarnaast wordt de verliesvoorziening voor Centrumplan Waalre dorp opgeheven per 31-12-2020 omdat deze exploitatie wordt afgesloten.

De grondexploitatie centrumplan Waalre dorp wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 801.574. De verliesvoorziening voor dit project bedraagt per 1-1-2020 € 685.976 en wordt ingezet ter dekking van het negatieve resultaat op deze grondexploitatie. In totaal resteert daarmee een verlies van € 801.574 -/- € 685.976 = € 115.598, wat ten laste komt van het jaarrekeningresultaat 2020.

De grondexploitatie Trolliuslaan is geactualiseerd naar een geraamd negatief berekend resultaat van € 282.857 (NCW 31-12-2020). De verliesvoorziening voor dit project bedraagt begin 2020 € 286.608 en wordt bij de jaarrekening 2020 verlaagd naar het werkelijke geactualiseerde verlies per 31-12-2020.

De grondexploitatie Hoeveland is geopend in boekjaar 2020 met een geraamd negatief resultaat van € 148.818 (NCW 31-12-2020). De verliesvoorziening voor dit project is opgehoogd bij de jaarrekening 2020 naar het werkelijke geactualiseerde verlies per 31-12-2020. De stand van de voorziening verliezen bouwgrondexploitatie bedraagt per 31-12-2020 € 431.675.

Paragraaf H Horizontale verantwoording

Waar gaat de paragraaf over?

Met de komst van de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) werd deze paragraaf aan de begroting en jaarrekening toegevoegd. Uitgangspunt van de wet was dat de horizontale verantwoording tussen college en gemeenteraad verstevigd werd. Hierdoor kan de raad steeds beter zijn controlerende en sturende rol vervullen. In de praktijk betekent dit dat het college eerst verantwoording aflegt aan de raad. De toezichthouders - Rijk en provincie- zien hierop toe. Vanaf de begroting 2021 informeren we u in deze paragraaf per thema over de inhoud van de horizontale verantwoording. En op welke manier het college deze verantwoording aflegt.

Verantwoording uitvoering wettelijke taken namens de provincie Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant houdt toezicht op de uitvoering van de wettelijke taken die de gemeente Waalre namens de provincie uitvoert. Inwoners en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat die uitvoering goed gebeurt. Voor dit interbestuurlijk toezicht (IBT) maakt de provincie gebruik van een dashboard. De provincie geeft per toezichtgebied een oordeel: voldoet – voldoet gedeeltelijk – voldoet niet. Het toezicht van de provincie richt zich op onderstaande toezichtgebieden:

Toezichtgebied	Doel	Hoe	Toetsingskader
Financieel toezicht	Bewaken van een gezonde financiële positie	Toetsen van begroting en jaarrekening	Financieel Toezicht Wet financiering decentrale overheden (FIDO) uitgewerkt in het provinciale gemeenschappelijk financieel toezichtkader
Omgevingsrecht	Bewaken dat gemeenten een veilige en gezonde leefomgeving realiseren en deze op een duurzame en doelmatige wijze behouden en ontwikkelen	Toetsen van beleidsplan Handhaving, het jaarlijks uitvoeringsprogramma Handhaving en het jaarlijks evaluatieverslag; daarnaast voert de provincie themaonderzoeken en steekproeven uit	Diverse wet- en regelgeving m.b.t. de fysieke leefomgeving zoals milieu, natuur, water en ruimtelijke ontwikkeling. O.a. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
Archief- en informatiebeheer	Bewaken van toegankelijke en betrouwbare overheidsarchieven	Toetsen van jaarlijks verslag van B&W (voor het eerst bij jaarrekening 2015)	Archiefwet
Monumentenzorg	Bewaken dat cultureel erfgoed behouden blijft	Toetsen van jaarlijkse informatieverstrekking aan provincie, o.a. aanwezigheid van actieve commissie die adviseert over omgevingsvergunningen.	Monumentenwet
Ruimtelijke Ontwikkeling	Bewaken dat de ruimte optimaal en planmatig wordt benut	Tweejaarlijkse monitor waarin getoetst wordt op de aanwezigheid van structuurvisies voor het hele gemeentelijke grondgebied en actuele (< 10 jaar oud) bestemmingsplannen	Wet ruimtelijke ordening en Verordening Ruimte
Huisvesting vergunninghouders	Bewaken dat gemeenten voldoende houders van een verblijfsvergunning asiel huisvesten	Realisatiecijfers van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA)	Halfjaarlijkse taakstelling rijksoverheid en Huisvestingswet

De horizontale verantwoording van het college aan de raad bestaat uit het delen van de resultaten van het interbestuurlijk toezicht. Dat zijn de uitkomsten van het terugkerende (systematisch) toezicht, waarmee de provincie controleert of de gemeente aan de wettelijke eisen voldoet. En de uitkomsten van themaonderzoeken en reality checks, waarmee de provincie vaststelt of de informatie die we geven overeenkomt met de praktijk. Bij de

jaarrekening worden het dashboard - met het oordeel per toezichtgebied - (bijlage 2) en het archiefverslag van de gemeente (bijlage 1) als bijlagen opgenomen.

Verantwoording Sociaal domein

Vanuit de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) wordt voor de horizontale verantwoording kinderopvang, informatie samengebracht op de website Waarstaatjegemeente.nl. Jaarlijks wordt voor 1 juli het jaarverslag kinderopvang door het college vastgesteld en ter verantwoording naar de raad gestuurd. Ook over de leerplicht legt het college ieder jaar voor 1 oktober in een jaarverslag verantwoording af over het afgesloten schooljaar.

Op basis van de Wmo en de Jeugdwet is de gemeente verplicht jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek te houden. Vanaf 2018 wordt de cliëntervaring ieder kwartaal gemeten en jaarlijks - gebundeld in een rapport - aan de raad aangeboden. Hoewel vanuit de Participatiewet een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek niet verplicht is, maakt het ook onderdeel uit van het rapport.

Het Rijk ziet toe op de uitvoering van de wettelijke taken in het sociaal domein.

Verantwoording informatieveiligheid (ENSIA, Eenduidige Normatiek Single Information Audit, 2017)

ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. Hierdoor heeft het college meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan hierop beter sturen.

De horizontale verantwoording bestaat uit een aantal zelfevaluatielijsten (vanaf 2020 op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, 5-tal basisregistraties, DigiD, Suwinet, Algemene Verordening Gegevensbescherming), een IT-audit (DigiD en Suwinet), een verklaring van het college en een toelichting over de informatieveiligheid in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening. De Raad ontvangt jaarlijks een Raadsinformatiebrief Informatieveiligheid ENSIA. En er vindt publicatie op de website 'Waarstaatjegemeente.nl' plaats.

Over ENSIA vindt verticale verantwoording plaats aan de toezichthouders bij het Rijk.

Verantwoording toezichtindicatoren BBV (2016)

Vanaf 2016 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. Gemeenten zijn vanaf die datum verplicht om in de begroting en jaarrekening de beoogde of gerealiseerde maatschappelijke effecten toe te lichten aan de hand van een set verplichte en facultatieve beleidsindicatoren. Dit stelt de raad in staat op maatschappelijke effecten te kunnen sturen.

Periodiek leveren landelijke bronhouders van deze indicatoren de meest recente informatie aan via Waarstaatjegemeente.nl. In deze jaarrekening 2020 zijn de cijfers van voorjaar 2021 gebruikt. We merken op dat veel bronhouders de indicatoren niet jaarlijks aanpassen waardoor veel indicatoren verouderd of zelfs niet ingevuld zijn. Indicatoren zijn vaak pas interessant wanneer je de ontwikkeling over meerdere jaren bekijkt. Daarom zijn - als ze beschikbaar

waren - ook de gegevens uit voorgaande jaren opgenomen. De beleidsindicatoren zijn opgenomen in het jaarverslag.

Verantwoording rechtmatigheid (2021)

Vanaf 2021 wordt het college verantwoordelijk voor het opstellen van de financiële rechtmatigheidsverantwoording en het verantwoordingsgesprek met de raad. Het college legt daarmee verantwoording af over de naleving van wet- en regelgeving die relevant is voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. De raad bepaalt - binnen de wettelijke mogelijkheden - de normen voor de verantwoording.

Vanaf 2021 controleert de accountant de jaarrekening - inclusief de financiële rechtmatigheidsverantwoording - alleen nog op getrouwheid en niet meer op rechtmatigheid. De wetwijziging benadrukt de kaderstellende en controlerende rol van de raad en de politieke aanspreekbaarheid van het college. De wetwijziging kan een positieve bijdrage leveren aan het debat over de verbetermaatregelen en de kwaliteit van de financiële bedrijfsvoering. In 2021 worden de voorbereidingen getroffen om dit proces goed in te richten, zowel bestuurlijk als bedrijfsmatig.

De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening (vanaf jaarrekening 2021). Een uitgebreide toelichting wordt opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Paragraaf I COVID-19 verantwoording

Uitgaven en derving inkomsten (dekking compensaties en subsidies)

In 2020 zijn voor Waalre via de algemene uitkering de volgende coronacompensaties beschikbaar gesteld door het Rijk:

- 1^e compensatiepakket € 185.747 opgenomen in de 4e turap 2020
- 2^e compensatiepakket € 245.261 opgenomen in de 5e turap 2020
- 3^e compensatiepakket € 37.540 is toegekend in de decembercirculaire 2020 en is opgenomen in het jaarresultaat 2020

De compensaties voor de COVID-19 crisis zijn vrij besteedbare middelen voor gemeenten. Eventuele opmerkingen die gemaakt zijn in circulaire, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke extra kosten gemeenten geconfronteerd worden als gevolg van COVID-19. Dit inzicht is ook van belang voor de Kamer. Met de betreffende teksten wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.

Daarnaast zijn er nog de volgende subsidies aangevraagd:

- Tegemoetkoming € 25.400 op grond van de beleidsregel Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties COVID-19 van het Ministerie van VWS
- Subsidie € 10.000 voor Het Huis van Waalre COVID-19-proof inrichten en voor vitaal thuiswerken op grond van de snelle regeling voor HR-vraagstukken tijdens de COVID-19crisis van het A+O fonds Gemeenten

Algemene uitkering coronacompensatie van het Rijk:	Ontvangst 2020	Uitgaven/ derving inkomsten 2020	Restant 2020 *
1e, 2e en 3e compensatiepakket	468.600	422.600	46.000
Subsidies	35.400	35.400	-
Totaal	504.000	458.000	46.000

* Restant coronacompensatie 2020 € 46.000 is in de algemene reserve gestort (besluit 5e turap 2020)

Per programma volgt een toelichting over de uitgaven / derving inkomsten i.v.m. de COVID-19 crisis:

00 Bestuur en ondersteuning

- Sinds de uitbraak van COVID-19 vinden de raadvergaderingen digitaal plaats en worden ze live uitgezonden (uitgaven € 30.300)
- Voor het COVID-19-proof houden van de verkiezingen in 2021 zijn materialen aangeschaft (uitgaven € 800)
- Er zijn in 2020 t.o.v. 2019 en 2018 minder huwelijken gesloten (derving inkomsten € 4.800)
- Communicatie- en representatiekosten zoals advertenties, Ansichtkaarten, bloemen, chocolade, etc. (uitgaven € 5.600)
- Het college heeft besloten om vanwege de COVID-19 maatregelen over het terrasseizoen 2020 geen precario te heffen (derving inkomsten € 1.500)
- Medewerkers hebben tot maximaal € 200 vergoeding ontvangen om de thuiswerkplek te verbeteren. Het betreft beeldschermen, toetsenborden, etc. (uitgaven € 13.100)

- Het Huis is COVID-19-proof ingericht t.b.v. burgers die naar burgerzaken of de bibliotheek komen en voor een beperkt aantal medewerkers (< 30) die vanwege hun werkzaamheden fysiek aanwezig moeten/mogen zijn (uitgaven € 26.400)
- Medewerkers hebben een 'COVID-19 volhoudbonus' van € 100 ontvangen (uitgaven € 20.000)

01 Veiligheid

- Voor de uitvoering van extra toezicht is een beveiligingsbedrijf ingeschakeld (uitgaven € 2.700)

03 Economie

- Er is minder toeristenbelasting geheven, omdat er minder overnachtingen geboekt zijn (derving inkomsten € 92.600)
- Vanaf half maart 2020 hebben er geen evenementen meer plaatsgevonden. Dat betekent minder inkomsten leges voor evenementenvergunningen, stroomverbruik, Drank- en Horecawet en Wet op de Kansspelen (derving inkomsten € 900)

04 Onderwijs

- Het college heeft in lijn met het landelijk beleid besloten om de ouderbijdrage van de peuterspeelplekken voor de periode van 16 maart tot 11 mei 2020 te vergoeden. De kinderopvang was toen gesloten wegens de COVID-19 maatregelen (uitgaven € 3.600)

05 Sport, cultuur en recreatie

- Het college heeft besloten niet-commerciële maatschappelijke organisaties (die een betreffende relatie met de gemeente hebben) te compenseren voor: de huur / het recht van opstal half maart t/m mei 2020 + oktober t/m december 2020 en de gemeentelijke belastingen 2020 (uitgaven € 83.800)

06 Sociaal domein

- Compensatie aan Ergon voor de periode van 1 maart t/m 31 december 2020 voor de tekorten die ontstaan door de COVID-19 crisis. De tekorten zijn veroorzaakt door lagere bedrijfsopbrengsten waarmee (deels) de loonkosten van medewerkers die werkzaam zijn voor Ergon worden gefinancierd (uitgaven € 87.200)
- Door de COVID-19 maatregelen in het voorjaar is in de maanden april en mei 2020 geen eigen bijdrage Wmo geïnd (derving inkomsten € 21.000)
- Het college heeft besloten de meerkosten van zorgaanbieders van jeugdhulp en Wmo-ondersteuning te vergoeden. De coördinatie en controle van de meerkosten is voor onze regio centraal door Bizob uitgevoerd. De zorgaanbieders hebben meerkosten - zoals mondkapjes, desinfecterende handgel, etc. - vanwege de COVID-19 maatregelen opgegeven aan Bizob (uitgaven € 8.100)

07 Volksgezondheid en milieu

- Er is in 2020 door de COVID-19 maatregelen meer dan het gemiddeld tonnage aan restafval, GFT, textiel, tuinkorven verwerkt (uitgaven € 55.600)

Uitgaven (dekking reguliere budgetten)

Tevens zijn er nog uitgaven gedaan waar tegenover geen of een geringe tegenprestatie heeft gestaan. Deze uitgaven betreffen continuïteitsbijdragen voor gecontracteerde werkzaamheden en het verstrekken van subsidies aan maatschappelijke instellingen. Vanwege COVID-19 maatregelen hebben werkzaamheden en activiteiten niet, nauwelijks of op een andere wijze

plaats gevonden. De bekostiging is gebeurd binnen de reguliere budgetten. Het betreft de volgende zaken waartoe het college heeft besloten:

- Voorschotten van 80% van de normale maandelijkse omzet te betalen aan de vervoersbedrijven voor leerlingenvervoer en collectief vraagafhankelijk vervoer
- Omzetgarantie te betalen aan zorgaanbieders van jeugdhulp en Wmo
- Coulant om te gaan met verstrekking van subsidies aan maatschappelijke instellingen

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)

Voor de TOZO heeft Waalre € 3.430.017 ontvangen. Het betreft een specifieke uitkering van het Rijk die moet worden verantwoord via SiSa (Single information, Single audit).

- De TOZO is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de COVID-19 crisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de COVID-19 crisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de COVID-19 crisis op te vangen. De regeling wordt voor Waalre uitgevoerd door de gemeente Veldhoven (uitgaven € 2.069.934 en inkomsten specifieke uitkering € 2.069.934, per saldo budgettair neutraal)

Specifieke uitkering van het Rijk:	Ontvangst 2020	Uitgaven 2020	Restant 2020 *
Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers (TOZO)	3.430.017	2.069.934	1.360.083
Totaal	3.430.017	2.069.934	1.360.083

Aantallen	TOZO 1	TOZO 2	TOZO 3
Aanvragen levensonderhoud	349	11	53
Verlenging levensonderhoud		55	54
Totaal levensonderhoud	349	66	107
Aanvragen kapitaalverstrekking	17	4	-

TOZO 1, 2 en 3	Uitgaven	Inkomsten
Levensonderhoud	1.715.837	
Kapitaalverstrekking	105.384	
Terugvordering TOZO	-2.987	
Uitvoeringskosten	251.700	
Ontvangen rente		1.026
Specifieke uitkering Rijk		2.069.934
Totaal	2.069.934	2.070.960

Bijlage 1. Horizontale verantwoording – uitvoering archiefwet

Jaarverslag 2020 Informatie- en Archiefbeheer.

Evenals voorgaande jaren brengen we, als onderdeel van de jaarstukken 2020, ook dit jaar verslag uit over het informatie- en archiefbeheer bij de gemeente Waalre.

Oordeel Provincie over de verslaglegging over 2019

Op basis van de criteria uit het beleidskader Interbestuurlijk Toezicht 2016-2019 beoordeelt de Provincie onze gemeente voor wat betreft het systematisch toezicht op het archief- en informatiebeheer als: **voldoet**.

Het verzoek vanuit de Provincie is om ook over 2020 een verslag over het archief- en informatiebeheer aan de raad uit te brengen en dit verslag middels de jaarstukken aan de provincie toe te sturen.

In verslagjaar 2019 is ruim aandacht besteed aan de verbetervoorstellen welke zijn gedaan door het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven naar aanleiding van het door hen uitgevoerde inspectiebezoek in 2018 en een paar aandachtspunten welke over verslagjaar 2018 naar voren werden gebracht door de provincie. Zie hiervoor het verslag over 2019.

Ontwikkelingen 2020

Zaakgericht Werken

Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van een verdere doorontwikkeling van het zaakstelsel. Het proces rondom inkoop en aanbesteding is nu ook volledig in dit stelsel opgenomen. Daarnaast zijn een aantal andere processen verder geoptimaliseerd zoals het proces rondom de Omgevingsvergunning en de Meldingen Openbare Ruimte.

Archiefbeheer

Naast de reguliere zorg voor archief- en informatiebeheer hebben er op dit terrein nog een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden. Zo heeft het College op 17 november 2020 het metadata schema vastgesteld conform het regionale model van het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE). Middels implementatie van dit schema wordt het in de toekomst mogelijk om digitale archiefbescheiden over te brengen naar het E-depot van het RHCE volgens de daaraan gestelde eisen.

In 2020/2021 is een door het RHCE een audit uitgevoerd naar het beheer en de zorg van het informatie- en archiefbeheer van de gemeente Waalre. Als aandachtspunten werden genoemd het maken van een overzicht waarmee de functionaliteiten van alle (vak)applicaties in kaart worden gebracht en het uitbreiden en actualiseren van het kwaliteitssysteem. Met deze opmerkingen gaan we het komend jaar aan de slag.

Overigens is door de Archivaris van het RHCE te kennen gegeven dat Waalre op het terrein van archief- en informatiebeheer bovengemiddeld scoort in vergelijking met de 19 overige gemeenten binnen de regio. Iets waar we trots op mogen zijn.

Verder is in 2020 veel tijd en energie gestoken in het opstellen van een Handboek Vervanging archiefbescheiden en het Vervangingsbesluit waardoor vanaf 2021 analoge archiefbescheiden worden vervangen door digitale reproducties. Behalve dat dit de mogelijkheid vergroot tot het zoveel mogelijk digitaal werken wordt hierdoor bovendien bijgedragen een duurzamer Waalre door besparing op papier en de kosten voor opslag van fysieke archieven. Het Handboek Vervanging is, voorzien van een positief van de Streekarchivaris, door het College vastgesteld op 5 januari 2021. Tevens is op die datum het Vervangingsbesluit vastgesteld.

Tot slot

In 2020 heeft een collega, met veel ervaring op het gebied van documentaire informatievoorziening, de organisatie verlaten vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Omdat door de invoering van zaakgericht werken in 2017 de aard en de inhoud van de werkzaamheden structureel zijn veranderd is de ontstane vacature vooralsnog niet ingevuld. Voor de dagelijkse praktijk is dit geen probleem maar levert in die zin een kwetsbaarheid op omdat de specifieke kennis op het gebied van documentaire informatievoorziening (DIV) binnen Waalre nog slechts aanwezig is bij één persoon.

Bijlage 2. Beoordeling toezicht Provincie

Uitkomsten interbestuurlijk toezicht (IBT) door provincie Noord-Brabant

De provincie voerde in 2020 het jaarlijks terugkerend toezicht uit op vier van de zes toezichtgebieden:

- archief- en informatiebeheer (AR)
- financieel toezicht (FIN)
- huisvesting vergunninghouders (HV) en
- omgevingsrecht (OR).

Monumentenzorg (MON) en Ruimtelijke ordening (RO) werden in 2020 niet meegenomen. De provincie geeft ieder jaar aan hoe de gemeente op de onderzochte toezichtgebieden scoort. Iedere gemeente krijgt per gebied de score: voldoet niet, voldoet gedeeltelijk of voldoet. Op de site www.brabant.nl/ibt zijn de resultaten van het toezicht terug te vinden. U vindt hier ook de resultaten van andere gemeenten.

Beoordeling gemeente Waalre

Waalre krijgt voor 3 van de 4 beoordeelde toezichtgebieden de score 'voldoet'. De verbeteracties voor het omgevingsrecht wierpen vruchten af. Waalre is van een score 'voldoet gedeeltelijk' (jaarrekening 2019) naar 'voldoet' gegaan. De plannen en evaluaties voor vergunningverlening, toezicht en handhaving werden in 2020 op tijd vastgesteld en gedeeld met de raad.

Voor het financieel toezicht scoort Waalre in 2020 een 'voldoet gedeeltelijk'. Dit oordeel gaat over de begroting 2021. De provincie geeft hiermee aan dat de begroting 2021 niet in evenwicht is (zie onderstaand schema). De provincie controleert of de gemeente voldoende vaste inkomsten heeft om terugkerende kosten te betalen. En of de berekeningen volledig, realistisch en haalbaar zijn. De provincie verwacht wel dat het evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenbegroting 2022-2024 bereikt wordt.

Toezichtgebied	Doel	Hoe	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Financieel toezicht	Bewaken van een gezonde financiële positie	Beoordelen van begroting en jaarrekening	Voldoet	Voldoet gedeeltelijk. De begroting 2021 is niet in evenwicht, maar de meerjaren begroting 2022-2024 voldoet wel aan de eisen. In de begroting 2021 ontbrak de toelichting bij het overzicht incidentele baten en lasten en waren 3 posten onterecht als incidenteel aangemerkt. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen is het achterstallig onderhoud niet volgens de regels opgenomen. En het systeem aan voorzieningen voor riolering voldoet niet aan de wettelijke eisen.
Omgevingsrecht	Bewaken dat gemeenten een veilige en gezonde leefomgeving realiseren en deze op een duurzame en doelmatige wijze behouden en ontwikkelen	Beoordelen van beleidsplan Handhaving, het jaarlijks uitvoeringsprogramma Handhaving en het jaarlijks evaluatieverslag. Daarnaast voert de provincie themaonderzoeken en steekproeven uit.	Voldoet gedeeltelijk. Dit had o.a. te maken met het niet tijdig vaststellen van enkele VTH-documenten (VTH-beleidscyclus) en het bekendmaken daarvan aan de gemeenteraad	Voldoet
Archief- en informatiebeheer	Bewaken van toegankelijke en betrouwbare overheidsarchieven	Beoordelen van jaarlijks verslag B&W (voor het eerst bij jaarrekening 2015)	Voldoet	Voldoet
Monumentenzorg	Bewaken dat cultureel erfgoed behouden blijft	van jaarlijkse informatieverstrekking aan provincie, o.a. aanwezigheid van actieve commissie die adviseert over omgevingsvergunningen.	Voldoet	Geen systematisch toezicht in 2020
Ruimtelijke Ordening	Bewaken dat de ruimte optimaal en planmatig wordt benut	Tweejaarlijkse monitor waarin getoetst wordt op de aanwezigheid van structuurvisies voor het hele gemeentelijke grondgebied en actuele (< 10 jaar oud) bestemmingsplannen	Voldoet	Geen systematisch toezicht in 2020
Huisvesting vergunninghouders	Bewaken dat gemeenten voldoende houders van een verblijfsvergunning asiel huisvesten	Realisatiecijfers van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA)	Waalre heeft op peildatum 31 december 2019 de taakstelling niet gehaald maar dit is de gemeente niet aan te rekenen (verschoonbaar).	Voldoet

Verbeteracties financieel toezicht

Het is bij ons bekend welke kosten de provincie structureel vindt in plaats van incidenteel. Dit verwerken we vanaf nu goed in de jaarrekening en in de begroting. We hebben opgemerkt dat de provincie in haar oordeel de invloed van de septembercirculaire van het Rijk niet heeft meegenomen. In de circulaire staat op hoeveel extra geld de gemeente voor meerdere jaren kan rekenen. Als de provincie die inkomsten wel had meegenomen in haar oordeel, was de begroting 2021 in evenwicht geweest.

Het onderhoud van kapitaalgoederen hebben we opnieuw bekeken en afgelopen jaar is hard gewerkt om het achterstallig onderhoud weg te werken. Om de voorzieningen voor riolering volgens de wettelijke eisen in te richten, is al een eerste stap gezet. Bij deze jaarrekening is al een splitsing gemaakt in een voorziening en een reserve voor riolering.

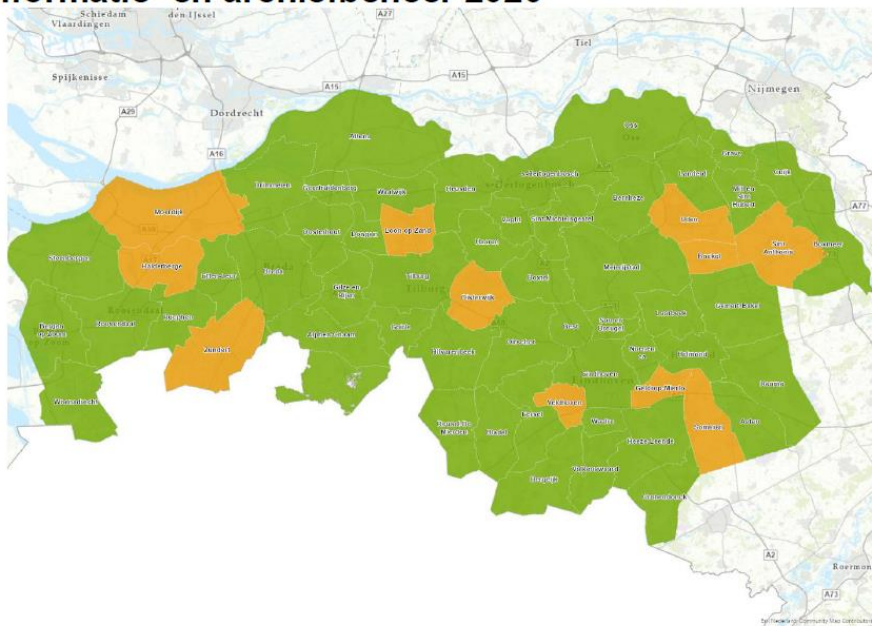
Het vervolg is een nieuw rioleringsplan. Daar is meer tijd voor nodig. We zijn in 2021 gestart met de voorbereidingen voor dit plan.

Afbeeldingen resultaten toezicht door de provincie

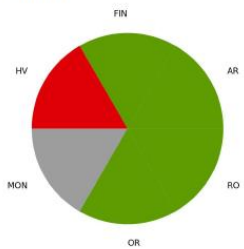
Voor de 4 beoordeelde toezichtgebieden is een afbeelding van de provincie Noord-Brabant toegevoegd. Op deze afbeelding is te zien hoe Waalre scoort. Ook ten opzichte van andere gemeenten. Aan de rechterkant in de afbeelding staan cirkels die per jaar voor Waalre het oordeel over alle toezichtgebieden weergeven.

1. Financieel toezicht (FIN): oordeel over de begroting voor het volgend kalenderjaar.
2. Huisvesting vergunninghouders (HV): de oordelen van de laatste drie peilronden.
3. Informatie- en archiefbeheer (AR): oordeel over het verslag van het college aan de raad van het jaar daarvoor.
4. Monumentenzorg (MON): oordeel over de deskundigheid in de monumentencommissies.
5. Omgevingsrecht (OR): oordeel over de beleidsdocumenten voor het jaar waarin het toezicht plaatsvindt.
6. Ruimtelijke ordening (RO): oordeel over het actueel zijn van ruimtelijke plannen.

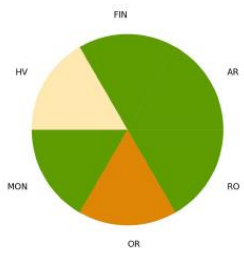
Gemeente Waalre Informatie- en archiefbeheer 2020

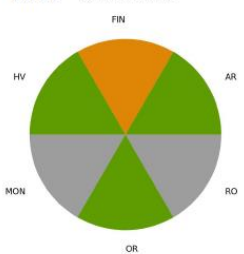
2018 Gemeente Waalre

2019 Gemeente Waalre

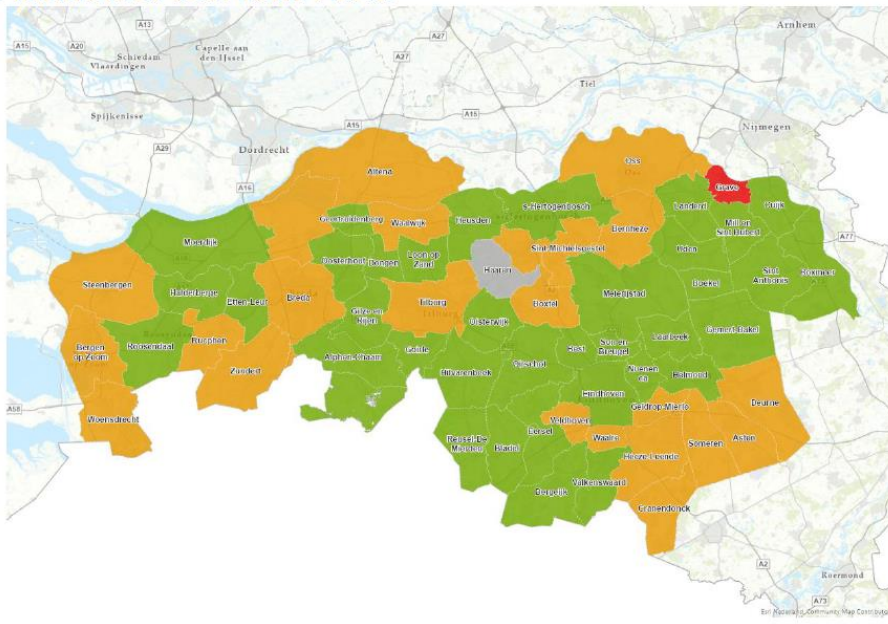

2020 Gemeente Waalre

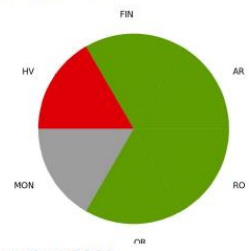

Dashboard Financieel toezicht (FIN)

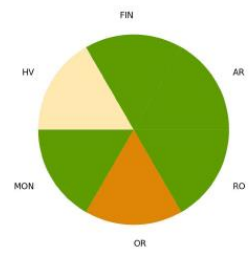
**Gemeente Waalre
Financieel toezicht 2020**

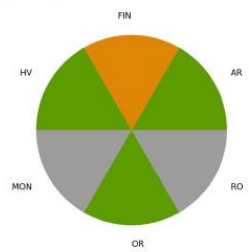
Begroting 2019

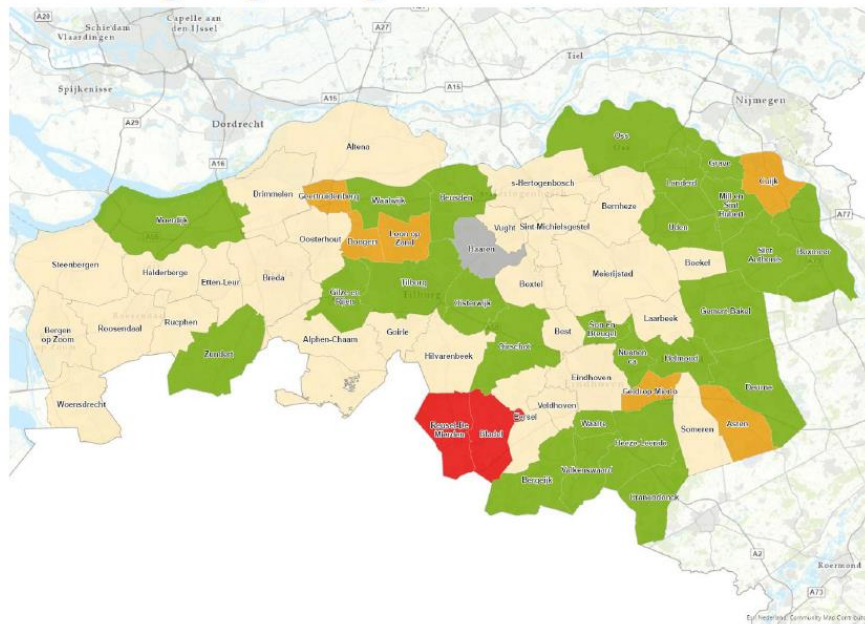
Begroting 2020

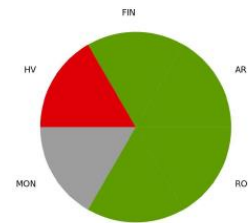
Begroting 2021

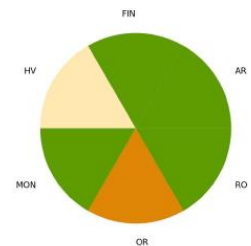
Gemeente Waalre Huisvesting vergunninghouders 2020

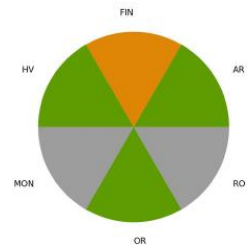
Peilronde over 2e helft 2019

Peilronde over 1e helft 2020

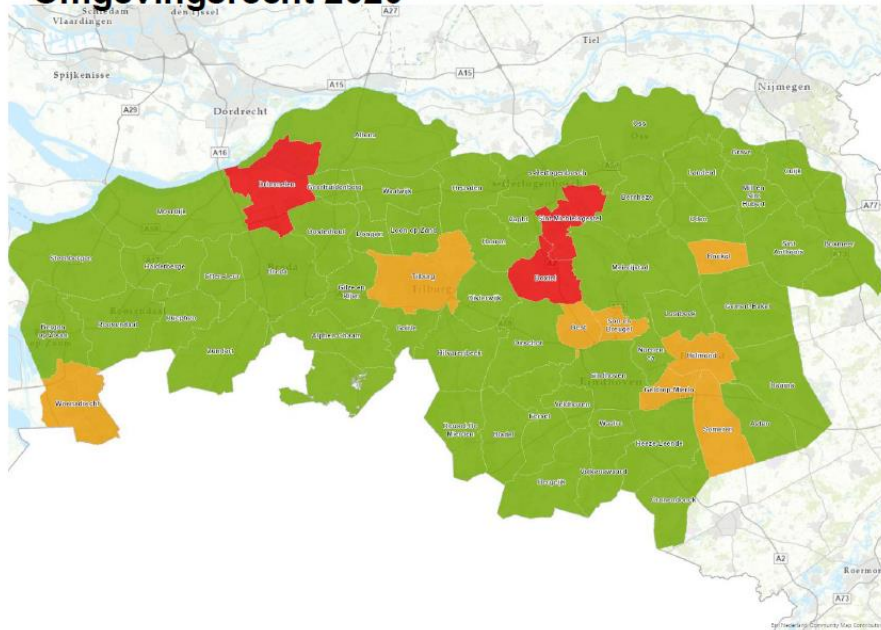

Peilronde over 2e helft 2020

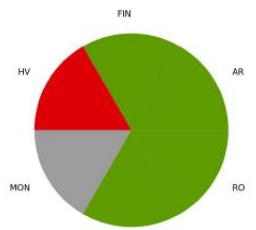

Dashboard Omgevingsrecht (OR)

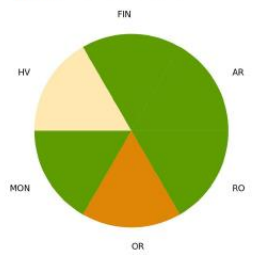
Gemeente Waalre Omgevingsrecht 2020

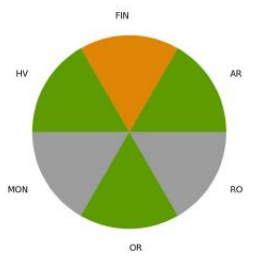
2018 Gemeente Waalre

2019 Gemeente Waalre

2020 Gemeente Waalre

B. De jaarrekening

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

Omschrijving	rekening 2019	originale begroting 2020	wijzigingen 2020	gewijzigde begroting 2020	rekening 2020
Lasten bestuur en ondersteuning (excl mutaties reserves)	7.846	7.730	689	8.419	8.642
Lasten veiligheid	941	1.006	-2	1.004	1.009
Lasten verkeer, vervoer en waterstaat	1.433	1.516	51	1.567	1.563
Lasten economie	145	163	-9	154	126
Lasten onderwijs	1.148	1.120	67	1.187	1.147
Lasten sport, cultuur en educatie	2.760	2.585	224	2.809	2.899
Lasten sociaal domein	14.092	12.599	3.606	16.205	13.372
Lasten volksgezondheid en milieu	4.084	4.286	-150	4.136	3.952
Lasten ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5.778	2.528	1.057	3.585	4.716
totaal Lasten	38.227	33.533	5.533	39.066	37.426
Baten bestuur en ondersteuning (excl mutaties reserves)	24.326	23.815	1.457	25.272	25.952
Baten veiligheid	88	60	-	60	63
Baten verkeer, vervoer en waterstaat	55	43	-	43	78
Baten economie	235	229	-81	148	145
Baten onderwijs	321	310	-	310	330
Baten sport, cultuur en educatie	270	267	42	309	339
Baten sociaal domein	4.053	3.037	3.301	6.338	3.546
Baten volksgezondheid en milieu	3.441	3.354	22	3.376	3.252
Baten ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.977	1.794	1.237	3.031	4.542
afrondingsverschillen	-3	-1	4	3	3
totaal Baten	37.763	32.908	5.982	38.890	38.250
totaal Saldo	464	625	-449	176	-824
totaal toevoegingen aan reserves	1.187	232	943	1.175	877
totaal onttrekkingen aan reserves	1.593	857	494	1.351	991
totaal resultaat	58	-	-	-	-938
	tekort				overschot

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien

Begrotingswijziging	Omschrijving	Bedrag onvoorzien
0	Primitieve begroting 2020	€ 210.056
1	Septembercirculaire 2019	€ 114.903
2	1e Turap 2020	€ -17.000
3	2e Turap 2020	€ -25.000
4	3e Turap 2020	€ -34.150
5	4e Turap 2020	€ -367.575
6	5e Turap 2020	€ 118.766
	Eindsaldo post onvoorzien	€ -

Analyse van de afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarstukken

Voor een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken wordt verwezen naar de toelichtingen bij de desbetreffende programma's/thema's.

Overzicht renteschema

Renteschema		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	115.712
b.	b. De externe rentebaten (idem)	-/- 15.967
	Saldo rentelasten en rentebaten	99.745
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- -
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 101.107
c3.	De rentebaait van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ -
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-101.107
d1.	Rente over eigen vermogen	+/+ -
d2.	Rente over voorzieningen	+/+ 10.364
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	9.002
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- -
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	9.002

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

thema functie	omschrijving	lasten	waarvan tlv reserves	baten	waarvan tgv reserves
Bestuur en ondersteuning	Ontvangst pensioenverzekering voorm. Wethouder storting in voorziening pensioenen voorm. wethouders	712.203		358.662	
	Salariskosten interim burgemeester	40.000			
	storting pensioenvoorziening wethouders	42.000	42.000		
	subsidie thuiswerken en coronainrichting HhvW			10.000	
	Medewerker burgerparticipatie (2020 laatste jaar)	40.000	40.000		
	Compensatie Rijk coronacrisis + minder inkomsten huwelijken			58.858	
	Incidentele uitgaven ivm Coronacrisis	96.030			
veiligheid	Onderzoek explosieven Traverse	5.540			
verkeer, vervoer en waterstaat	krediet bereikbaarheidsagenda ZOB 2017-2030	50.755	49.144		
	krediet areaalonderzoek bruggen	19.450	19.450		
economie	BIZ Waalre dorp	7.980			
	Toeristenbelasting compensatie Rijk Corona + incidenteel minder ontvangen			-49.582	
onderwijs	Compensatie Rijk coronacrisis			37.439	
	Incidentele uitgaven ivm coronacrisis	3.600			
sport, cultuur en recreatie	Sport- en beweegakkoord	10.636		10.000	
	Aanstellen sportformateur	10.670		15.000	
	Compensatie Rijk coronacrisis + incidentele derving inkomsten door Corona			127.280	
	Incidentele uitgaven ivm Coronacrisis	67.428			
	Herstel markt Waalre dorp	9.312			
sociaal domein	Integratie statushouders	25.374			
	Krediet preventieve zorg sociaal domein	21.350	21.350		
	Invoeringskosten sociale kaart	10.000	10.000		
	Krediet pilot domotica met KTWaalre	35.000	25.000		
	Specifieke uitkering gedupeerden kinderopvangtoeslag			5.149	
	Compensatie Rijk coronacrisis + incidentele derving inkomsten door Corona			156.460	
	Incidentele uitgaven ivm Coronacrisis	111.834			
volksgezondheid en milieu	krediet onderzoek varianten afval	6.800	6.800		
	Bodemsanering Broekweg	5.057			
	Duurzaam warmteplan	67.723	50.000		
	Krediet uitvoering regionale energiestrategie	5.000	5.000		
	Transitievisie warmte	8.957	8.957		
	Krediet invoering duurzaamheid	53.038	53.038		
	Incidentele uitgaven ivm Coronacrisis	55.625			
ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Krediet voorbereiding Frederik Hendrikstraat	15.255			
	Opstellen beeldkwaliteitsplannen centrum	19.050			
	Krediet impl. nieuwe omgevingswet	114.602	114.602		
	Krediet regionaal ontw. Fonds werklocaties	16.168	16.168		
	Krediet kavelruil landschappelijke afspraken	14.075	14.075		
	Verkoop perceel voor realisatie voedselbos			133.509	
	Verkoop/aankoop perceel Achtereindsestraat; natuur	108.515		125.270	
	anterieure overeenkomsten			174.349	
	winstnemingen 2020			277.131	
	Verliesnemingen 2020	801.574			
	bijstorten/verminderen verliesvoorziening grex	148.818	148.818	689.727	3.751
	Vennootschapsbelasting 2018 + 2019 + 2020	114.328		86.136	
	onttrekking reserve wettelijke bepalingen rente BGE	75.000	75.000		
	Compensatie Rijk coronacrisis			42.741	
	Incidentele uitgaven ivm Coronacrisis	2.665			
Totaal alle programma's		2.951.412	699.402	2.258.129	3.751

Op basis van bovenstaande tabel kan een structureel rekeningsaldo worden bepaald.

jaarrekeningsaldo	937.647
eenmalige lasten	2.951.412
eenmalige storting reserves	3.751
eenmalige baten	-2.258.129
eenmalige onttrekking reserves	<u>-699.402</u>
structureel rekeningsaldo (voordelig)	<u><u>935.279</u></u>

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In 2020 zijn er structurele onttrekkingen gedaan ter dekking van de afschrijving op activa aan de volgende reserves:

- huisvesting gemeentewerf	€ 12.640
- renovatie sporthallen	€ 68.837
- renovatie brandweerkazerne	€ 24.234
- buitensportacc. sportpark Waalre	€ 50.220

In 2020 zijn er structurele stortingen gedaan ter dekking van de afschrijving van toekomstige investeringen aan de volgende reserves:

- openbare ruimte	€ 180.000 (aflopend naar € 30.000)
- buitenonderhoud scholen	€ 52.349

Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende de Gemeente Waalre van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor de gemeente Waalre is € 201.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking³ en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

Gegevens 2020				
Bedragen x € 1	F. Compagne	M. de Brouwer	W. Ernes	J. Stokmans
Functiegegevens	Gemeente-secretaris	Verv. Gemeente-secretaris	Griffier	Plaats vervangend griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/03	01/04 - 31-12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	0,89
Dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 27.428	€ 75.990	€ 77.110	€ 45.692
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 4.326	€ 11.757	€ 13.861	€ 6.915
<i>Subtotaal</i>	€ 31.754	€ 87.747	€ 90.971	€ 52.607
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 49.975	€ 151.025	€ 201.000	€ 178.667
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ -	€ -	€ -	€ -
Bezoldiging	€ 31.754	€ 87.747	€ 90.971	€ 52.607
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019				
Bedragen x € 1	F. Compagne	M. de Brouwer	W. Ernes	J. Stokmans
Functiegegevens	Gemeente-secretaris	Verv. Gemeente-secretaris	Griffier	Plaats vervangend griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		0,89	0,9
Dienstbetrekking	ja		ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen 2019	€ 98.205		€ 64.318	€ 43.715
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.212		€ 10.142	€ 6.408
<i>Subtotaal</i>	€ 114.417		€ 74.460	€ 50.123
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000		€ 172.660	€ 174.600
Bezoldiging	€ 114.417		€ 74.460	€ 50.123

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder

Niet van toepassing

Tabel 1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700

Niet van toepassing.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

ACTIVA	Ultimo 2020	Ultimo 2019
Vaste activa:		
1. Immateriële vaste activa		
a. kosten sluiten van geldleningen en saldo agio/disagio	-	-
b. kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	24.400	-
c. bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-
subtotaal	24.400	-
2. Materiële vaste activa		
a. Investerings met economisch nut	20.200.855	20.825.006
b. invest. ec. nut waarvoor heffing kan worden geheven	12.218.955	10.025.684
c. Investerings i/d openb.ruimte met maatschappelijk nut	2.846.427	915.785
subtotaal	35.266.237	31.766.475
3. Financiële vaste activa		
a kapitaalverstrekkingen aan:		
-deelnemingen	15.795	15.795
-gemeenschappelijke regelingen	-	-
-overige verbonden partijen	-	-
b. leningen aan:		
-openbare lichamen	-	-
-woningbouwcorporaties	-	-
-deelnemingen	-	117.521
-overige verbonden partijen	-	-
c. overige langlopende leningen	998.313	809.577
d. uitz. Rijk's schatkist met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
e. uitz. Ned. schuldpapier met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
f. overige uitzettingen met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
subtotaal	1.014.108	942.893
Totaal vaste activa	36.304.745	32.709.368
Vlottende activa:		
4. Voorraden:		
a. grond- en hulpstoffen:		
b. onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	3.268.696	2.861.196
c. gereed product en handelsgoederen	-	-
d. vooruitbetalingen	-	-
subtotaal	3.268.696	2.861.196
5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
a. vorderingen op openbare lichamen	2.976.402	2.258.508
b. verstrekte kasgeldleningen aan openb. Lichamen	-	-
c. overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
d. uitz. Rijk's schatkist met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
e. rek.-courant verhoudingen met het Rijk	666.782	667.522
f. rek.-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	-	-
g. uitz. Ned. schuldpapier met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
h. overige vorderingen	1.571.265	1.798.667
i. overige uitzettingen	-	-
subtotaal	5.214.449	4.724.697
6. Liquide middelen:		
Kassaldi	2.033	787
Banksaldi	107.948	178.758
subtotaal	109.981	179.545
7. Overlopende activa:		
a. nog te ontvangen door voorfinanciering uitkeringen	-	-
b. overige nog te ontvangen	398.226	133.137
	398.226	133.137
Totaal vlottende activa	8.991.351	7.898.575
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	45.296.098	40.607.943

PASSIVA	Ultimo 2020	Ultimo 2019
Vaste passiva:		
8. Eigen vermogen:		
<i>Reserves:</i>		
a. algemene reserves	3.869.286	4.394.581
b. bestemmingsreserves	5.780.679	5.427.308
<i>Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening</i>	937.647	-57.881
subtotaal	10.587.613	9.764.008
9. Voorzieningen		
1a. voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	4.176.093	3.573.477
1b. voorzieningen gelijkmatige verdeling van kosten	838.640	892.353
1c. voorzieningen vervangingsinvesteringen	-	-
2. voorz middelen derden met specifieke besteding	13.608.228	13.199.430
subtotaal	18.622.961	17.665.260
10. Vaste schulden > 1 jaar		
a. obligatieleningen	-	-
b. onderhandse leningen:		
1. binnenlandse pensioenfondsen/vers.instell.	-	-
2. binnenlandse banken en ov.financiële instell.	7.765.951	8.005.996
3. binnenlandse bedrijven	-	-
4. openbare lichamen	-	-
5. overige binnenlandse sectoren	-	-
6. buitenlandse instellingen, fondsen e.a.	-	-
c. door derden belegde gelden	-	-
d. waarborgsommen	12.572	11.372
	7.778.523	8.017.368
Totaal vaste passiva	36.989.096	35.446.636
Vlottende passiva:		
11. Netto vlottende schulden < 1 jaar:		
a. kasgeldleningen openbare lichamen	-	-
b. overige kasgeldleningen	-	-
c. banksaldi	-	-
d. overige schulden	3.263.200	2.556.418
subtotaal	3.263.200	2.556.418
12. Overlopende passiva		
a. verplichtingen	3.129.242	1.586.731
b. voorschotbedragen EU, Rijk en provincies	1.914.562	917.518
d. overig vooruitontvangen	-	100.636
subtotaal	5.043.804	2.604.885
Totaal vlottende passiva	8.307.003	5.161.303
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	45.296.098	40.607.943

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANSWAARDERING.

De Jaarrekening 2020 is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 18-04-2017 (raadsbesluit 2017-17) de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Bij het opstellen van de balans hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd: de waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende 3 soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert;
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde;

- De investering draagt bij aan de publieke taak;
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiele vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investerings met een economisch nut worden geactiveerd. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten Jaarstukken 2020 van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De afschrijvingen worden jaarlijkse berekend volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (de lineaire methode). Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Erfpacht

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Financiële vaste activa

Het BBV kent de volgende soorten financiële vaste activa:

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- Leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- Overige langlopende leningen:
- Uiteenzettingen in 's Rijks schatkist met rente typische looptijd van 1 jaar of langer;
- Uiteenzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rente typische looptijd van één jaar of langer;
- Overige uitzettingen met een rent typische looptijd van één jaar of langer.

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Vlottende activa

Vorraden

De balanspost voorraden wordt onderscheiden in:

- Grond- en hulpstoffen;
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- Gereed product en handelsgoederen;
- Vooruitbetalingen.

Onderhanden werk

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd. De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord / wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat op startwaarde getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen. Er wordt geen rente aan de grondexploitaties toegerekend omdat gemeente Waalre geen algemene leningen heeft, waardoor het volgens het BBV niet is toegestaan rente aan de grondexploitaties toe te rekenen.

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2020: 2%).

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risico beheersing in het jaarverslag. Gelet op de planperiode en de geprognosticeerde omzetten, zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert.

In mindere mate geldt dit ook voor het tijdelijk beheer van onroerende zaken die verhuurd/verpacht zijn.

Het uitgangspunt is dat de risico's zo veel mogelijk binnen het totale resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties worden opgevangen.

Vooruitbetalingen

De vooruitbetalingen hebben betrekking op goederen die nog niet fysiek aanwezig zijn, maar waar al wel voor is betaald. Deze zijn, voor zover van toepassing, tegen de laatst bekende inkooprijzen gewaardeerd.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Schatkistbankieren

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden aangehouden. Voor de gemeente Waalre is dat voor 2020 € 251.363.

De drempel is gelijk aan 0,75% van de begrotingstotaal, indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Vaste Passiva

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

Reserves, gespecificeerd naar:

- Algemene reserve
- bestemmingsreserve

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het de algemene reserve genoemd.

Vreemd vermogen (voorzieningen)

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde (beheerplannen en

grondexploitaties) of het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven;
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse Overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslag jaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Rente toevoegingen aan voorzieningen vindt alleen plaats bij voorziening op basis van contante waarde berekening wordt gevormd.

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva wordt onderscheiden in:

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

Vaste Activa:

1. Immateriële vaste activa

	Balans 31-12-2019	Resultaatbe- bestemm. e.a. mutat. per 1/1	Balans 1-1-2020	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Balans 31-12-2020
a. Geldleningen, agio/disagio	-	-	-	-	-	-	-	-
b. Onderzoek en ontwikkeling	-	-	-	30.500	-	6.100	-	24.400
	-	-	-	30.500	-	6.100	-	24.400

2. Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2019	Mutatie i.v.m. gewijzigde regelgeving	Boekwaarde 1-1-2020	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrijvingen	Afwaarde- ring duurza- me waarde- vermindering	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2020
a. Investerings met economische nut									
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	208.521	-	208.521	-	-	14.422	-	-	194.099
- Gronden en terreinen	1.518.592	-	1.518.592	89.663	220.500	-	-	-	1.387.755
- Bedrijfsgebouwen	17.371.527	4.809	17.376.336	209.763	-	546.712	-	-	17.039.387
- Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Machines	52.518	-	52.518	-	-	9.564	-	-	42.954
- Overige (economisch nut)	1.680.248	-10.899	1.669.349	205.681	-	338.370	-	-	1.536.660
Totaal a.	20.831.406	-6.090	20.825.006	505.107	220.500	909.068	-	-	20.200.855
b. Investerings met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven									
- Gronden en terreinen (heffing mogelijk)	131.000	-	131.000	-	-	-	-	-	131.000
- Bedrijfsgebouwen (heffing mogelijk)	4.612	-	4.612	-	-	2.306	-	-	2.306
- Grond-, weg- en waterb. werken (heffing mogelijk)	9.811.568	-	9.811.568	3.196.311	555.000	367.391	-	71.559	12.013.929
- Vervoermiddelen (heffing mogelijk)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Overige (economisch nut) (heffing mogelijk)	78.504	-	78.504	-	-	6.784	-	-	71.720
Totaal b.	10.025.684	-	10.025.684	3.196.311	555.000	376.481	-	71.559	12.218.955
c. Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut									
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelij)	689.962	-	689.962	2.772.381	228.987	12.862	-	527.384	2.693.110
- Overige (maatschappelijk nut)	219.423	6.400	225.823	876.117	385.817	12.712	-	550.094	153.317
- Overige (maatschappelijk nut) heffing mogelijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal c.	909.385	6.400	915.785	3.648.498	614.804	25.574	-	1.077.478	2.846.427
TOTAAL	31.766.475	310	31.766.475	7.349.916	1.390.304	1.311.123	-	1.149.037	35.266.237

3. Financiële vaste activa

	Balans 31-12-2019	Resultaatbe- bestemm. e.a. mutat. per 1/1	Balans 1-1-2020	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Aflossingen	Bijdrage derden	Balans 31-12-2020
a. Kapitaalverstrekkingen	15.795	-	15.795	-	-	-	-	15.795
b. Leningen aan deelnemingen	117.521	-	117.521	-	-	117.521	-	-
c. Overige langlopende leningen	809.577	-	809.577	322.517	-	133.781	-	998.313
f. Overige uitzettingen > 1 jaar	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	942.893	-	942.893	322.517	-	251.302	-	1.014.108

Kapitaalverstrekking

Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten: 6.318 * € 2,50 € 15.795

Leningen aan deelnemingen

Lening BNG i.v.m. aandelen bouwfonds € 0

De laatste aflossing is in 2020 betaald. Saldo is nu nul.

Overige langlopende leningen

Geldlening Waalres Museum t/m 2039 tegen 3,5% rente p.j. € 43.109

Geldlening i.h.k.v. het zonnepanelenproject € 955.204

Flottende activa:

4. Voorraden

	Boekwaarde 31-12-2019	Gerealiseerde kosten 2.020	Gerealiseerde opbrengsten 2.020	Genomen verlies- voorziening	Tussentijdse winst- neming	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Overige gronden	-	-	-	-	-	-	-
Waalre Noord fase 1 & 2	2.918.795	824.404	706.883	-	10.243	-	3.046.559
Eikenlaan - Berkenlaan	-392.815	103.457	-	-	79.137	-	-210.221
Centrumplan Waalre dorp	764.473	37.102	-	801.574	-	-	-
Ekenrooisestraat	-338.993	151.238	-	-	187.751	-	-
De Bleeck	454.943	23.770	-	-	-	-	478.712
Trolliuslaan e.o.	427.375	100.886	2.250	-	-	-	526.010
Hoeveland	-	119.411	260.100	-	-	-	-140.689
Totaal	3.833.778	1.360.268	969.233	801.574	277.131	-	3.700.371

Uitleg:					431.675	*waarde- correctie	-431.675 3.268.696
- Grondexploitatie Trolliuslaan (gecalc. verlies)	282.857						
- Grondexploitatie Hoeveland (gecalc. verlies)	148.818						

* Stellige uitspraken en aanbeveling in de Notitie Grondexploitaties: als er sprake is van een voorziening ter bestrijding van tekorten in grexen dan moet die worden gepresenteerd als waarde correctie op de post Bouwgrond in exploitatie.

5. Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar

	2020	2019
a. Vorderingen openbare lichamen		
Vorderingen op openbare lichamen	2.976.402	2.258.508
- incl. vorderingen BTW compensatiefonds over 2020		
Totaal a.	2.976.402	2.258.508

c. Overige verstrekte kasgeldleningen		
Deposito's	-	-
Totaal c.	-	-

e. rek.-courant verhouding met het Rijk		
Schatkistbankieren	666.782	667.522
Totaal e.	666.782	667.522

h. Overige vorderingen		
Debiteuren algemeen	692.755	896.285
Bij: negatieve crediteuren algemeen: van cred.algemeen	29.382	762
	722.137	897.047
debiteuren gemeente WWB	1.117.041	1.048.192
Af: voorzieningen dubieuze debiteuren	-44.772	-44.772
Af: voorzieningen dubieuze debiteuren W&I	-223.141	-101.800
	1.571.265	1.798.667
Totaal h. Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.214.449	4.724.697

6. Liquide middelen

	2020	2019
Contanten	2.033	787
Saldo giro en bankinstellingen	107.948	178.758
Totaal*	109.981	179.545

* De liquide middelen staan vrij ter beschikking

De gemeente Waalre heeft een huurgarantie opgeheven in verband met het beëindigen van de huur overeenkomst. De beëindiging is in 2020 afgerond. Tegenover de garantiestelling stond een bedrijfsspaarrekening die in 2021 wordt overgeboekt naar de rekening courant rekening bij de Rabobank.

7. Overlopende activa

	2020	2019
<i>Overlopende posten team Werk en Inkomen</i>	3.107	303
<i>Nog te ontvangen bedragen (balansposten)</i>	395.119	132.834
Totaal	398.226	133.137

PASSIVA

Vaste passiva:

8. Eigen vermogen

Algemene reserves:

a. Algemene reserves	Balans 31-12-2019	Resultaatbe- stimm. E.a. mutat. Per 1-1	Balans 1-1-2020	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Verminde- ringen	Balans 31-12-2020
					incidenteel	regulier	
Res. Vrij besteedbaar	926.590	-	926.590	46.013		180.168	792.435
Algemene reserve	2.760.836	-57.881	2.702.955	-		166.842	2.536.113
Alg. reserve grondexploitatie	166.336	-	166.336	3.751		148.818	21.269
Alg. reserve sociaal domein	540.819	-	540.819	-		21.350	519.469
Totaal a	4.394.581	-57.881	4.336.700	49.764	-	517.178	3.869.286

Voor een specificatie van de mutaties wordt verwezen naar de bijlagen.

Bestemmingsreserves:

b. Bestemmingsreserves	Balans 31-12-2019	Resultaatbe- stemm. E.a. mutat. Per 1-1	Balans 1-1-2020	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen incidenteel	Verminde- ringen regulier	Balans 31-12-2020
Best. Res. Voor egalist. Tarieven	-	-	-	-	-	-	-
Overige bestem. Reserves	5.427.308	-	5.427.308	827.139	155.931	317.837	5.780.679
Totaal b	5.427.308	-	5.427.308	827.139	155.931	317.837	5.780.679

Voor een specificatie van de mutaties wordt verwezen naar de bijlagen.

9. Voorzieningen

	Balans 31-12-2019	Dotatie	Ontrekking aanwending	vrijval	Balans 31-12-2020
1a. Voorzieningen t.b.t. verplichtingen, verliezen en risico's					
- personele verplichtingen	3.573.477	980.760	378.144	-	4.176.093
Totaal 1a.	3.573.477	980.760	378.144	-	4.176.093
1b. Voorzieningen t.b.v. gelijkmatige verdeling van kosten					
- Onderhoud gem. gebouwen (cw)	892.353	179.655	233.368	-	838.640
- ration. Wegbeheer (cw)	-	-	-	-	-
Totaal 1b.	892.353	179.655	233.368	-	838.640
1c. Voorzieningen verv. Inv. Waarvoor heffing k.w. geheven					
- n.v.t.	-	-	-	-	-
Totaal 1c.	-	-	-	-	-
2. Voorzieningen m.b.t. door derden verkregen middelen met gesp. Bestd.					
- Egalisatie afvalstoffenheffing (cw)	-	-	-	-	-
- vervanging riolering (cw)	13.199.430	408.798	-	-	13.608.228
Totaal 2.	13.199.430	408.798	-	-	13.608.228
Totaal voorzieningen	17.665.260	1.569.213	611.512	-	18.622.961

10. Vaste schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer

	2020	2019
b2. Binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
- Lening O/G nummer 40.111271	3.336.418	3.422.903
- Lening O/G nummer 40.111272	3.349.398	3.426.224
- Lening O/G provincie tbv zonnepanelen	1.080.134	1.156.869
d. Waarborgsommen	12.572	11.372
Totaal	7.778.523	8.017.369

In 2018 is er een geldlening ontvangen van de Provincie Brabant in verband met de investeringen in zonnepanelen. In 2019 heeft de eerste rente en aflossing plaatsgevonden.

Vlottende Passiva:

11. Kortlopende schulden met een rente typische looptijd van korter dan 1 jaar

	2020	2019
d. Overige schulden		
- crediteuren	3.263.200	1.838.111
- Nog te ontvangen facturen 2019	-	717.545
- Bij: negatieve crediteuren	-	762
Totaal	3.263.200	2.556.418

12. Overlopende passiva

	2020	2019
a. Verplichtingen		
- Netto uitkeringen werk & inkomen	724.973	1.041.165
- Vorderingen Rijk PW (TOZO regeling)	1.560.122	-
- nog te betalen bedragen	844.147	545.566
Totaal a.	3.129.242	1.586.731

b. Voorschotbedragen van EU, Rijk en Provincies	1.914.562	917.518
Totaal b.	1.914.562	917.518

d. Overige vooruitontvangen		
- Overige nog te betalen bedragen	-	100.636
Totaal d.	-	100.636
Totaal overlopende passiva	5.043.804	2.604.885

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen over het jaar 2020:

	Saldo 1-1-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug- betalingen	Saldo 31-12-2020
Provincie					
- ontvangen bijdragen voor het krediet Brainport Avenue (BPA)	718.866	-	373.363		345.503
- ontvangen bijdragen GOB	181.824	-	181.824		-
- ontvangen bijdragen sluipeerkeer Waalre-dorp	16.828	-	16.828		-
- verkeersveiligheidsmaatregelen Trolliuslaan		2.250	-		2.250
- verkeersveiligheidsmaatregelen duurzaam door Waalre		490.057	-		490.057
- verkeersveiligheidsmaatregelen traverse		962.999	-		962.999
- verkeersveiligheidsmaatregelen Oversteek Mollaan		82.515	-		82.515
- reductie energie		31.238			31.238
Totaal	917.518	1.569.059	572.015	-	1.914.562

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen (buiten de balans)

De gemeente heeft zich garant gesteld voor de betaling van rente en aflossing inzake door andere rechtspersonen aangegane geldleningovereenkomsten. Het totaal van de gegarandeerde schuldrestanten van deze geldleningen bedraagt per ultimo 2020 € 13.750. Er is nog 1 lening overgebleven, waar de gemeente nog garant voor staat.

Voorts treedt de gemeente op als tertiair borg voor leningen van binnen de gemeente werkzame woningcorporaties, tezamen met het rijk (ieder 50%). De risico's zijn uiterst gering. Het gewaarborgd bedrag hiervoor bedraagt € 15,42 mln.

Overige niet uit de balans blijvende verplichtingen

Onder 'Niet uit de balans blijvende verplichtingen' wordt inzicht gegeven in een aantal belangrijke contracten of verplichtingen, waarbij vooralsnog een grensbedrag van € 250.000 en hoger is aangehouden. Dit grensbedrag is niet wettelijk voorgeschreven.

Voor het waarborgen van een goede 'going concern' vormt contractbeheer een belangrijke basis. Waalre heeft momenteel meer dan 250 contracten. Dit betreffen diverse overeenkomsten met bedrijven, overheden, abonnementen, software etc. met variërende looptijden en financiële consequenties. In dit stuk is een overzicht opgenomen van de belangrijkste contracten boven de € 250.000:

Bedrijfsnaam	Jaarbedrag
Ergon	€ 1.995.663
APG Algemene Pensioen Groep N.V.	€ 1.189.700
Heijmans Techniek en Mobiliteit B.V.	€ 3.244.969
Gebr. Brouwers B.V. groenverzorging	€ 1.091.921
Veiligheidsregio Brabant Zuid Oost	€ 709.796
Yacht B.V.	€ 1.053.438
PlusTeam	€ 495.434
De Ictivity Groep B.V.	€ 566.975
Gemeente Veldhoven	€ 784.870
KWS Infra B.V.	€ 820.804
Gemeente Eindhoven	€ 279.382
Baetsen containers B.V.	€ 505.127
J van Uijthoven & Zn B.V.	€ 341.120
GGD Brabant-Zuidoost	€ 397.311
Bibliotheek Eindhoven	€ 289.292
SVB Servicecentrum PGB	€ 295.442
Solar Centrum Noord B.V.	€ 261.943
Centric Netherlands B.V.	€ 260.871
Kragten B.V.	€ 290.065
Reijn B.V.	€ 354.990
ZuidZorg JGZ B.V.	€ 308.301

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en

volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

In paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicomangement treft u een overzicht aan van alle door ons onderkende risico's. Tot slot merken wij op dat Waalre geen gebruik maakt van financiële derivaten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het coronavirus heeft geen grote financiële gevolgen voor de jaarrekening 2020. We hebben hiervoor in de jaarstukken een nieuwe paragraaf I COVID-19 verantwoording opgenomen.

Hoe groot de financiële impact zal zijn voor 2021 en verder is nu nog lastig te bepalen. We hebben een breed samengestelde werkgroep opgericht om de kosten zo goed mogelijk in beeld te krijgen/houden en deze regelmatig te actualiseren. We monitoren onze risico's voortdurend. Onze organisatie loopt vooralsnog geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	251,3625			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	190	152	144	151
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	61	100	108	101
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	33.515			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	33.515			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	251,3625			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	17.310	13.806	13.227	13.853
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	190	152	144	151

Overzicht reserves en voorzieningen

Doel van de reserves:

1	Algemene bufferreserve	Dit betreft het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente en heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.
2	Algemene reserve vrij besteedbaar	Dient als weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserve of voorziening is gevormd.
3	Algemene reserve grondexploitatie	Dient buffer voor financiële tegenvallers in relatie tot de grondexploitatiegebieden.
4	Algemene reserve Sociaal Domein	Heeft als functie de kosten te dekken voortvloeiende uit redelijkerwijs niet in te schatten risico's op het brede terrein van het sociaal domein (jeugd, Wmo, participatie, etc.)
10	Reserve openbare ruimte en bruggen	Heeft als functie de kosten te dekken voortvloeiende uit de renovatie/groot onderhoud van openbare ruimtes en bruggen.
11	Reserve wettelijke bepalingen	Dient om kosten als gevolg van rijksbeleid te financieren: vervallen rentetoerekening aan grondexploitatiegebieden en de verplichting om vakantiegeld te reserveren bij het opstellen van de jaarstukken. Over beide maatregelen moet de wetgever beslissen.
12	Reserve regionaal fonds	Bedoeld voor investeringen die bijdragen aan de algemene verbetering van de woon-, leef- en werkkwaliteiten van de gemeente door regionale projecten waarvoor binnen de regio om een bijdrage wordt verzocht.
13	Reserve lokaal fonds	Bedoeld voor investeringen die bijdragen aan de algemene verbetering van woon-, leef- en werkkwaliteiten van de gemeente in het kader van bovenwijkse voorzieningen of projecten binnen de gemeente.
14	Reserve sociale woningbouw	Een fonds om verevening te kunnen toepassen om financiële overschotten van winstgevende locaties in te kunnen zetten om de tekorten op andere locaties af te dekken, in relatie tot de verplichting om 30 % van een woningbouwproject in de sociale sector te realiseren.
15	Reserve landschappelijke kwaliteiten	Bedoeld om de financiële bijdrage te kunnen regelen voor de verbetering van landschappelijke kwaliteit, wanneer dit nodig, maar niet mogelijk is binnen projecten die bijdragen aan de algemene verbetering van de woon-, leef- en werkkwaliteiten van de gemeente, de feitelijke kwaliteitsverbetering.
16	Reserve huisvesting gemeentewerf	Dekking afschrijvingslasten van de investering gemeentewerf 1999.
17	Reserve renovatie sporthallen	Dekking afschrijvingslasten van de investering renovatie sporthallen De Pracht en Hoeveland in 2007.
18	Reserve renovatie brandweerkazerne	Dekking afschrijvingslasten van de investering brandweerkazerne in 2008.
19	Reserve buitensport acc.sportpark Waalre	Dekking afschrijvingslasten van de investering herinrichting buitensportaccommodaties in 2008.
20	Reserve buitenonderhoud schoolgeb.	Dekking uitgaven groot (buiten)onderhoud schoolgebouwen.
21	Reserve aandelen bouwfonds	Vrijval ten gunste van de exploitatie. Ter vervanging van de wegvallende winstuitkering van de HNG.
24	Reserve bereikbaarheidsagenda	Voor de cofinanciering van de samenwerkingsovereenkomst bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant 2017-2030
25	Reserve riolering	Overschot op exploitatiekosten en onderhoud ten opzichte van het GRP 2018

Doel van de voorzieningen

30	Voorziening personele verplichtingen	Dekken van de jaarlijkse uitkeringen aan het voormalig personeel i.v.m. wachtgeld en uitkeringen/pensioenen aan gewezen wethouders.
31	Verliesvoorziening bouwgrondexploitatie	Voor het opvangen van verliezen op bouwgrondexploitaties.
32	Voorziening onderhoud gemeentegebouwen	Het dekken van de uitgaven voor groot planmatig onderhoud aan gemeentegebouwen, niet zijnde het gemeentehuis. Het beheersplan voor onderhoud omvat zowel het buiten- als het binnenonderhoud.
34	Voorziening vervanging riolering	Om jaarlijkse fluctuaties op het tarief van de rioolrechten tegen te gaan. Deze voorziening bestaat uit middelen derden en eigen middelen voor het op peil houden van de voorziening voor het doen van toekomstige investeringen.
35	Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	Ter egalisatie van financiële ontwikkelingen m.b.t. de afvalstoffentaak.

Omschrijving reserves	Stand per 1-1-2020	Rente	Toevoegingen 2020		Onttrekkingen 2020		Stand per 31-12-2020
			2.0 rente	T.i.v. exploitatie	T.g.v. exploitatie	T.g.v. expl. Afschrijving	
Algemene reserves							
Bufferreserve	2.760.836	0%	-	-	166.842	-	2.593.994
Vrij besteedbaar	868.709	0%	-	46.013	180.168	-	734.554
Grondexploitatie	166.336	0%	-	3.751	148.818	-	21.269
Sociaal domein	540.819	0%	-	-	21.350	-	519.469
Algemene reserves	4.336.700		-	49.764	517.178	-	3.869.286
Bestemmingsreserves							
Openbare ruimte en bruggen	213.766	0%	-	180.000	99.450	-	294.316
Wettelijke bepalingen	285.817	0%	-	-	75.000	-	210.817
Regionaal fonds	303.831	0%	-	117.251	16.168	-	404.914
Lokaal fonds	335.220	0%	-	174.290	-	-	509.510
Sociale woningbouw	56.000	0%	-	22.200	-	-	78.200
Landschappelijke kwaliteiten	368.253	0%	-	26.766	14.075	-	380.944
Huisvesting gemeentewerf	240.160	0%	-	-	-	12.640	227.520
Renovatie sporthallen	826.044	0%	-	-	-	68.837	757.207
Renovatie brandweerkazerne	678.552	0%	-	-	-	24.234	654.318
Buitensportaccommodatie Waalre	1.135.660	0%	-	-	-	50.220	1.085.440
Buitenonderhoud schoolgebouwen	309.931	0%	-	52.349	-	-	362.280
Aandelen bouwfonds	231.604	0%	-	-	64.000	-	167.604
Reserve bereikbaarheidsagenda	442.469	0%	-	-	49.144	-	393.325
Reserve riolering	-	0%	-	254.283	-	-	254.283
Overige bestemmingsreserves	5.427.307		-	827.139	317.837	155.931	5.780.678
Totaal reserves	9.764.007		-	876.903	835.015	155.931	9.649.964

Omschrijving voorzieningen	Stand per 1-1-2020	voorziening obv CW	Toevoegingen 2020		Aanwending 2020		Stand per 31-12-2020
			rente	exploitatie en derden	uitgaven	n.v.t.	
Voorzieningen verplichtingen en verliezen							
Voorziening personele verplichtingen (cw)	3.573.477	0,290%	10.363	970.397	378.144	0	4.176.093
Verliesvoorziening GREX (in balans -/- op voorraad)	972.584	0%	0	145.067	685.976	0	431.675
subtotaal	4.546.061		10.363	1.115.464	1.064.120	0	4.607.768
Voorzieningen gelijkmatige verdeling kosten							
Voorziening onderhoud gem. gebouwen (cw)	892.353	0%	0	179.655	233.368	0	838.640
Voorziening rationeel wegbeheer (cw)	0	0%	0	0	0	0	0
subtotaal	892.353			179.655	233.368	0	838.640
Voorzieningen middelen derden							
Voorziening vervanging riolering (cw)	13.199.430	0%	0	408.798	0	0	13.608.228
Voorziening afvalstoffenheffing (cw)	0	0%	0	0	0	0	0
subtotaal	13.199.430		0	408.798	0	0	13.608.228
Totaal voorzieningen	18.637.844		10.363	1.703.917	1.297.488	0	19.054.636
Totaal reserves en voorzieningen	28.401.851		10.363	2.580.820	2.132.503	155.931	28.704.600

Toelichting mutaties reserves

Omschrijving reserves	Toevoegingen 2020		Toelichting		Onttrekkingen 2020		Toelichting
	T.l.v. exploitatie		T.g.v. exploitatie	T.g.v. expl. afschrijving			
Algemene reserves							
Algemene reserve					166.842	-	Transitievisie warmte 8.957 Burgerparticipatie 40.000 Krediet uitvoering regionale energiestrategie 5.000 Krediet pilot domotica met KTWaalre 25.000 Krediet buurtbemiddeling 2.847 Krediet ontwikkeling duurzaamheid 53.038 Sociale kaart 10.000 Crisisdienst verwarde personen 22.000
Vrij besteedbaar	46.013		-		180.168	-	storting restant coronagelden in reserve 46.013 Krediet duurzaam warmteplan 58.766 Krediet omgevingswet 114.602 Krediet onderzoek varianten afvalinzameling 6.800
Grondexploitatie	3.751		-		148.818	-	Storting in verliesvoor. GREX Hoeland 148.818 ontr. uit verliesverz. GREX Trolliuslaan 3.751
Sociaal domein	0		-		21.350	-	Onttrekking voor uitgaven preventieve zorg 2020
Algemene reserves	49.764				517.178	0	
Bestemmingsreserves							
Openbare ruimte en bruggen	180.000	30.000	Storting in reserve Openbare ruimte 150.000 Storting in reserve bruggen		99.450	0	krediet areaalonderzoek bruggen 19.450 Verschuivingen formatie en aanpassingen organisatie 80.000
Wettelijke bepalingen	0				75.000	0	Onttrekking voor vervallen rentetoerekening Grexen
Regionaal fonds	117.251		Bijdrage ontwikkelaars aan reserve regionaal fonds		16.168	0	onttrekking tbv ontwikkelfonds werklokaties
Lokaal fonds	174.290		Bijdrage ontwikkelaars aan reserve lokaal fonds		0	0	
Sociale woningbouw	22.200		Bijdrage ontwikkelaars aan reserve sociale woningbouw		0	0	
Landschappelijke kwaliteiten	26.766		Bijdrage ontwikkelaars aan reserve landsch. Kwaliteiten		14.075	0	kavelruil Dommeldal de Hogt
Huisvesting gemeentewerf	0				0	12.640	Bijdrage reserve gemeentewerf
Renovatie sporthallen	0				0	68.837	Bijdrage reserve renovatie sporthallen
Renovatie brandweerkazerne	0				0	24.234	Bijdrage reserve brandweerkazerne
Buitensportaccommodatie Waalre	0				0	50.220	Bijdrage reserve buitensport Waalre
Buitenonderhoud schoolgebouwen	52.349		Storting in reserve onderhoud schoolgebouwen		0	0	
Aandelen bouwfonds	0				64.000	0	Onttrekking reserve bouwfonds
Reserve bereikbaarheidsagenda	0				49.144	0	Onttrekking tbv bereikbaarheidsagenda ZOB
Reserve riolering	254.283		meeropbrengst tov vGRP 2018				
Overige bestemmingsreserves	827.139				317.837	155.931	
Totaal reserves	876.903				835.015	155.931	

Overzicht overbrengen van kredieten van 2020 naar 2021

Omschrijving	Overgebracht (restant) krediet naar 2020	Nieuw krediet 2020	Uitgegeven/ontvangen in 2020	Overboeken naar 2021
Investerings I&F staat Uitgaven				
krediet vervanging diverse applicaties 2019	115.000	-	99.296	15.704
krediet bepalen vervangingswaarde openbare ruimte	-	60.000	15.000	45.000
krediet herinrichting Gestelsestraat uit WBP 2020	-	50.000	5.384	44.616
krediet planontwikkeling Duurzaam door Waalre	38.182	285.000	292.292	30.890
krediet WBP 2020	-	340.000	-	340.000
krediet maatregelen sluisverkeer Waalre-dorp	200.964	128.000	305.722	23.242
krediet asfaltering Molenstraat uit WBP 2020	-	400.000	500.514	-100.514
krediet Traverse zuid	-	542.000	13.224	528.776
krediet centrumontwikkeling Aalst	143.932	1.800.000	379.688	1.564.244
Krediet kantine/ontmoetingsruimte Hazzo	1.779.560	-	188.473	1.591.087
krediet speelruimtebeleid	103.766	88.500	60.921	131.345
krediet Aanleg drainage Arembergstraat	14.421	-	1.896	12.525
vGRP kader richtlijn water	59.085	-	5.779	53.306
vGRP 2017 krediet inmeten Nassastraat e.o.	9.326	-	-	9.326
vGRP 2017 krediet blauwe ader Molenstraat	2.627.698	-	2.891.174	-263.476
vGRP 2018 Project riolering wortelfrezen en deelreparaties	52.410	-	5.138	47.272
vGRP 2018 voorbereidingskrediet renovatie BBB Voorbeeklaan	98.081	-	-	98.081
vGRP 2019 voorb. Renovatie drukriolering	15.050	300.000	12.450	302.600
vGRP 2019 voorb riolering M. de Ruyterstraat	53.266	50.000	46.382	56.884
vGRP 2019 inrichten grondwatermeetnet	44.425	10.000	1.238	53.187
vGRP 2020 uitvoeren klimaatstresstest	-	20.000	14.820	5.180
vGRP 2020 voorbereiden riolering Traverse	-	125.000	36.846	88.154
vGRP 2020 rioolmodel basisrioleringsplan 2020	-	50.000	42.160	7.840
vGRP (ged) afkoppeling stimulering riolering	-	50.000	1.081	48.919
vGRP 2020 inhalen rioolinspecties	-	90.000	9.346	80.654
krediet zonnepanelenproject	527.309	-	261.943	265.366
krediet Regeling reductie energieverbruik	-	292.000	260.730	31.270
krediet uitbreiding umentuin begraafplaats Aalst	-	35.000	-	35.000
krediet DDH natuurcompensatie	192.869	-	77.719	115.150
krediet DDH rood met groen middelen	43.170	-	24.978	18.192
krediet DDH fietspaden	65.671	-	33.585	32.086
krediet DDH Proceskosten kavelruil Dommeldal de Hogt Fase 1	-3.210	-	-	-3.210
krediet DDH inrichting NatuurNetwerk Brabant fase 1	5.783	-	202.258	-196.475
krediet DDH herinvestering na kavelruil	440.422	-	-	440.422
krediet aankoop Elzenstraat 3	-	89.000	89.663	-663
krediet oversteek Mollaan en voorbereiden doorsteek	-	120.000	-	120.000
lasten I&F	6.627.180	4.924.500	5.879.700	5.671.980
Inkomsten				
krediet planontwikkeling Duurzaam door Waalre	-	-	490.057	-490.057
krediet maatregelen sluisverkeer Waalre-dorp	16.964	128.000	144.828	136
krediet Traverse zuid	-	-	13.224	-13.224
krediet centrumontwikkeling Aalst	-	-	987	-987
vGRP 2017 krediet blauwe ader Molenstraat	721.614	-	626.559	95.055
vGRP (ged) afkoppeling stimulering riolering	-	25.000	-	25.000
Krediet zonnepanelenproject	534.975	-	266.543	268.432
Regeling reductie energieverbruik	-	292.000	260.730	31.270
DDH natuurcompensatie	192.869	-	77.719	115.150
DDH rood met groen middelen	43.170	-	24.978	18.192
DDH fietspaden	65.671	-	33.585	32.086
DDH Proceskosten kavelruil Dommeldal de Hogt Fase 1	-3.210	-	-	-3.210
DDH inrichting NatuurNetwerk Brabant fase 1	54.152	-	181.824	-127.672
krediet DDH	440.422	-	-	440.422
krediet oversteek Mollaan en voorbereiden doorsteek	-	120.000	-	120.000
inkomsten I&F	2.066.627	565.000	2.121.034	510.593
Subtotaal investeringen I&F	4.560.553	4.359.500	3.758.666	5.161.387
Investerings bouwgrondexploitatie (BGE) uitgaven				
52 Bouwrijpmaken Berkenlaan	163.176	-	93.529	69.647
54 Krediet Waalre-N dp 1a: herinrichting park de Meeris	-62.573	160.000	20.708	76.719
55 Krediet Waalre-N dp 1b particulier-planontw.	129.100	-	-	129.100
55 Krediet Waalre-N dp 1b: bouwrijpmaken	125.250	-	-	125.250
58 WN Heistraat-Noord voorbereidingskrediet	417.328	-	44.858	372.470
59 WN HZ fase 1 krediet voorbereiding	-	654.000	42.174	611.826
60 WN Heistraat-Zuid voorbereidingskrediet	381.862	-	26.119	355.743
70 uitvoeringskrediet de Bleek 1	96.903	-	9.912	86.991
71 Trolliuslaan eo uitvoeringskrediet	451.339	225.000	62.307	614.032
72 Hoeveland krediet uitvoering	-	340.000	49.408	290.592
Subtotaal lasten investeringen (BGE)	1.702.385	1.379.000	349.015	2.732.370
Investerings exploitatie t.l.v. reserves uitgaven				
krediet buurtbemiddeling	-	5.000	2.847	2.153
krediet onderzoek oost-west verbinding	15.000	-	-	15.000
krediet areaalonderzoek bruggen	-	30.000	19.450	10.550
krediet ontwikkelingsvisie bedrijventerreinen de Voldijn	-	20.000	-	20.000
krediet aanleg kunsttroutenetwerk	-	100.000	-	100.000
krediet onderzoek varianten afval	9.610	-	6.800	2.810
krediet draagvlakpeiling info bijeenkomst	10.000	-	-	10.000
krediet warmteplan	8.766	187.000	67.723	128.043
krediet uitvoering regionale energiestrategie	-	50.000	5.000	45.000
krediet invoering duurzaamheid	-	250.000	53.038	196.962
krediet implementatie nieuwe omgevingswet	241.950	-	114.602	127.348
krediet Dommeldal de Hogt	29.823	-	-	29.823
krediet Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties	80.611	-	16.168	64.443
krediet kavelruil landschappelijke afspraken	20.000	-	14.075	5.925
krediet aanleg kunsttroutenetwerk SGE	-	155.000	-	155.000
subtotaal lasten exploitatie	415.760	797.000	299.703	913.057
Inkomsten				
krediet aanleg kunsttroutenetwerk SGE	-	100.000	-	100.000
krediet inrichting natuurcompensatie NNB fase 1	48.369	-	-	48.369
krediet aanleg kunsttroutenetwerk SGE	-	110.000	-	110.000
subtotaal inkomsten exploitatie	48.369	210.000	-	258.369
subtotaal exploitatie	367.391	587.000	299.703	654.688
Totaal	6.630.329	6.325.500	4.407.384	8.548.445

Toelichting overschrijdingen kredieten

In 2020 is er op 2 kredieten meer uitgegeven dan in de begroting is opgenomen. Dit betreft de kredieten:

- Asfaltering Molenstraat
- Krediet blauwe ader Molenstraat

Deze kredieten kunnen worden afgesloten na behandeling van de financiële afwikkeling in de Turap van juni 2021. De raad is via het college geïnformeerd middels een RIB in december 2020.

Overzicht gewaarborgde leningen

nr.	oorspronkelijk bedrag geldlening	naam van de geldnemer	doel van de geldlening	besluit borgstelling		rente perc.	Restantbedrag gewaarborgde geldleningen 1-1-2020	Aflossingen in 2020	restantbedrag gewaarborgde geldleningen per 31-12-2020	
				raads- c.q. b&w-besluit	uitvoerings- besluit b&w				Totaal	Door gemeente gewaarborgd
a. Specifieke garantieverleningen:										
1	891.076	Reg.Stg.Zorgcentra De Kempen	Invest.in aanleunwon.+ verztteh.	02-07-1996		6,600	0	0	0	0
2	113.445	Waalrese Lawn Tennis Vereniging	Bouw paviljoen	21-01-1997		7,000	0	0	0	0
3	90.756	R.K.V.V. Waalre	Renovatie clubhuis		26-03-2002	7,000	0	0	0	0
4	45.000	LTV Eeckenrode	Vervangen clubaccomodatie	29-6-2010		4,150	16.750	3.000	13.750	13.750
5	250.000	Stichting Tennispark Waalre	Aanleg 4 smashcourtbanen+verf.	30-10-2007	21-12-2007	4,900	0	0	0	0
							16.750	3.000	13.750	13.750
b. Garantieverleningen door het WSW, waarbij de gemeente optreedt als achterborg:										
6	1.006.831	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		8,520	724.820	45.692	679.128	339.564
7	1.713.451	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		8,480	1.224.138	78.479	1.145.659	572.830
8	695.011	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		4,700	440.759	22.962	417.797	208.899
9	228.775	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		6,760	62.896	14.712	48.183	24.092
10	295.939	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		7,100	155.578	29.848	125.730	62.865
11	355.179	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		7,390	187.198	35.835	151.363	75.682
12	664.792	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		6,930	444.111	20.644	423.466	211.733
13	707.897	Woningstichting Aert Swaens	Nieuwb.14 app. Centr.plan Aalst	16-04-1996	03-02-1998	5,780	344.898	30.288	314.609	157.305
14	10.000.000	Woonstichting Thuis		20-03-2014		2,175	10.000.000	0	10.000.000	5.000.000
15	10.000.000	Woonstichting Thuis		15-04-2014		2,440	10.000.000	0	10.000.000	5.000.000
16	7.500.000	Woonstichting Thuis		09-12-2014		1,925	7.500.000	0	7.500.000	3.750.000
	33.167.877						31.084.397	278.460	30.805.937	15.402.970
							31.101.147	281.460	30.819.687	15.416.720

Nadere informatie

De gemeente Waalre staat garant voor leningen die de bovengenoemde organisaties zijn aangegaan. Van de totale leningen van € 33.167.877 staat de gemeente Waalre per 31-12-2020 garant voor € 15.426.720. Er zijn 12 garantieverplichtingen en in 2019 en 2020 zijn er geen nieuwe aangegaan.

De garantstelling is 50% van de aangegane lening. In 2019 en 2020 waren er geen aanspraken gedaan op de garantieregeling.

De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

De tabel SiSa bijlage verantwoordingsinformatie op grond van artikel 3 van de regeling informatieverstrekking onderdeel I&M is in de jaarrekening vervallen.

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sla - d.d. 5 februari 2021								
FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen)	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulative besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulative besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	E Invorderingsinformatie (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: B1/01	Aard controle R Indicator: B1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/03	Aard controle R Indicator: B1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/06
			11	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen bedrag beschikking	E invorderingsinformatie (Ja/Nee)				
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: C1/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02				
			€ 291.968	Nee				
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan aanvullingen.		Alleen inullen bij akkoord ministerie.
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03	Aard controle R Indicator: C1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/05	Aard controle R Indicator: C1/06		
		1	Project RRE Waaike	€ 260.730	Ja			
		2	Kopie projectnaam/nummer	Cumulative totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10		
		1	Project RRE Waaike	€ 260.730		Nee		
		2						
OCW	D6	Onderwijsachterstandenbeleid 2015-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voor- en basisonderwijs die voldoen aan de wettelijke kwaliteits-eisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, ouders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde rekenaaruilmo (jaar T-1)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D6/01	Aard controle R Indicator: D6/02	Aard controle R Indicator: D6/03	Aard controle R Indicator: D6/04		
			€ 140.150	€ 15.661	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (kosten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (kosten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D6/05	Aard controle R Indicator: D6/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D6/07	Aard controle R Indicator: D6/08		
		1						
		2						
		3						
		4						
		5						
tenV	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Cumulative cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naamnummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde veiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
		1	Aanleg van een uitroonstructie van zijstraat GOW naar 30 km zone	Nee	0	0	Maatregel wordt in 2022/2023 uitgevoerd	
		2	Aanleg van een rotonde binnen de bouwde kom	Nee	0	0	Maatregel wordt in 2023/2024 uitgevoerd	
		3	Het vóór de rijstrook plaatsen van een geleidelingsluchtglasweg 50 km	Nee	0	0	Maatregel wordt in 2021 uitgevoerd	
		4	Aanleg van een fietsoversteek (mooieneland) bij een knulpunt	Nee	0	0	Maatregel wordt in 2021 uitgevoerd	
		5						

SZV	G2	Gebruide uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01 € 2.608.363	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02 € 37.438	Besteding (jaar T) IOAVV Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAVV) Aard controle R Indicator: G2/03 € 157.649	Baten (jaar T) IOAVV (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAVV) Aard controle R Indicator: G2/04 € 2.322	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05 € 21.534	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06 € 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07 € 39.951	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08 € 14.020	Besteding (jaar T) VVWVK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomensubsidie (VVWVK) Aard controle R Indicator: G2/09 € 0	Baten (jaar T) VVWVK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomensubsidie o.g.v. art. 100 Participatiewet (excl. Rijk) Aard controle R Indicator: G2/10 € 174.826	Besteding (jaar T) IOAZZ Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11 € 0	Baten (jaar T) IOAZZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12 Ja
SZV	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Aard controle R Indicator: G3/01 € 16.259	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/02 € 0	Baten vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/03 € 7.980	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicator: G3/04 € 0	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/05 € 0	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicator: G3/06 € 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/07 Ja					
SZV	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Welke regeling betreft het? Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Besteding (jaar T) levensonderhoud Aard controle R Indicator: G4/02 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Aard controle R Indicator: G4/03 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Baten (jaar T) levensonderhoud Aard controle R Indicator: G4/04 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Aard controle R Indicator: G4/05 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Aard controle R Indicator: G4/06 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)
			Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Aard controle R Indicator: G4/08 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Aard controle R Indicator: G4/09 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Totaal bedrag vostrengen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) Aard controle R Indicator: G4/10 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	
			Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4/12 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Aard controle R Indicator: G4/13 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Aard controle R Indicator: G4/14 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Aard controle R Indicator: G4/15 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Aard controle R Indicator: G4/16 1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/01 € 424.794	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02 € 41.488				
			Projectnaam/nummer Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03 1 Waarde Kopie projectnaam/nummer Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04 1 Waarde	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: H4/04 1 Waarde	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: H4/05 1 Waarde	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: H4/06 1 Waarde	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: H4/07 1 Waarde	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08 1 Waarde
VWS	H5	Regeling sportakkoord	Besteding aanstellen sportamateurs (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H5/01 € 15.000	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H5/02 € 10.636	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateurs (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H5/03 € 15.000	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H5/04 € 10.636	Eindhovenverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H5/05 Nee	

Kerngegevens

Cijfers per 31 december van genoemd jaar.

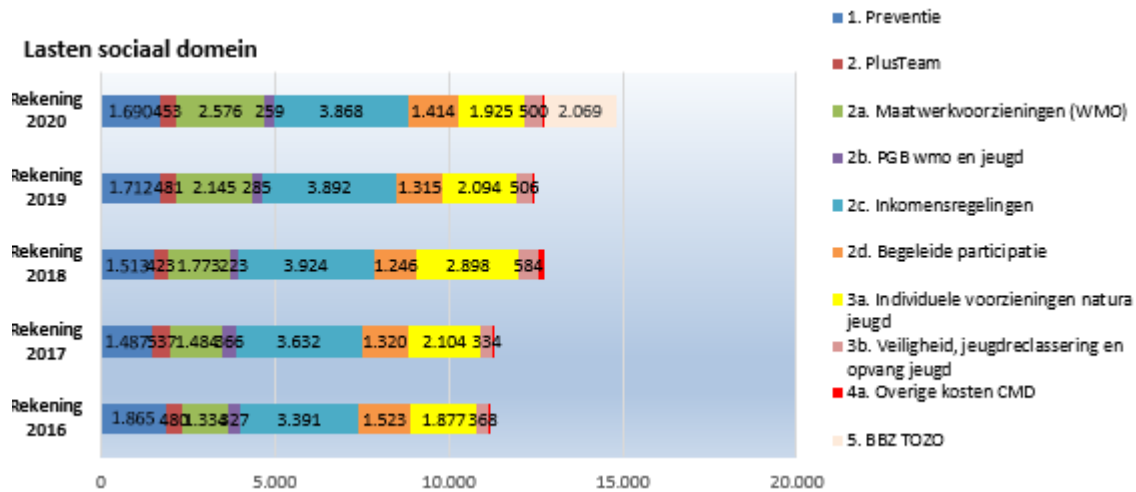
	Realisatie eind 2018	Realisatie eind 2019	Realisatie eind 2020	Raming eind 2020	Raming eind 2021
A. Sociale structuur					
Aantal inwoners:	17.247	17.442	17.543	17.667	17.892
van 0-19 jaar	3.936	3.976	3.975	3.616	3.662
van 20-64 jaar	9.167	9.288	9.359	9.819	9.944
van 65 jaar en ouder	4.144	4.178	4.209	4.232	4.286
Aantal bijstandsgerechtigden Participatiewet	181	186	206	198	210
Aantal eenpersoonshuishoudens	2.138	2.209	2.289	2.268	2.318
Aantal meerpersoonshuishoudens	5.258	5.319	5.294	5.370	5.470
B. Fysieke structuur					
Aantal woonfuncties	7.606	7.764	8.552	7.914	8.064
Oppervlakte gemeente in ha	2.241	2.241	2.266	2.241	2.241
Oppervlakte binnenwater in ha	25	25	27	25	27
Oppervlakte bossen en natuurterreinen in ha	385	385	385	385	385
Oppervlakte openbaar plantsoen in ha	41	45	46	45	46
Oppervlakte bermen in ha	32	38	39	38	39
Lengte van verharde wegen in km	136	135	135	135	135
Lengte van fiets-, ruiters-, en wandelpaden in km	122	130	130	130	130
C. Financiële structuur					
(bedragen x € 1 mln)					
Niveau reserves en voorzieningen	28,9	28,4	28,7	27,17	27,34
Opbrengst onroerende zaakbelastingen	3,38	3,51	3,81	3,81	3,92
Opbrengst rioolheffing	1,54	1,58	1,59	1,59	1,61
Opbrengst afvalstoffenheffing	1,26	1,39	1,43	1,43	1,54
Algemene uitkering gemeentefonds					
Reguliere uitkering	18,1	19,26	21,02	20,56	21

Bron: CBS, BZK en eigen administratie

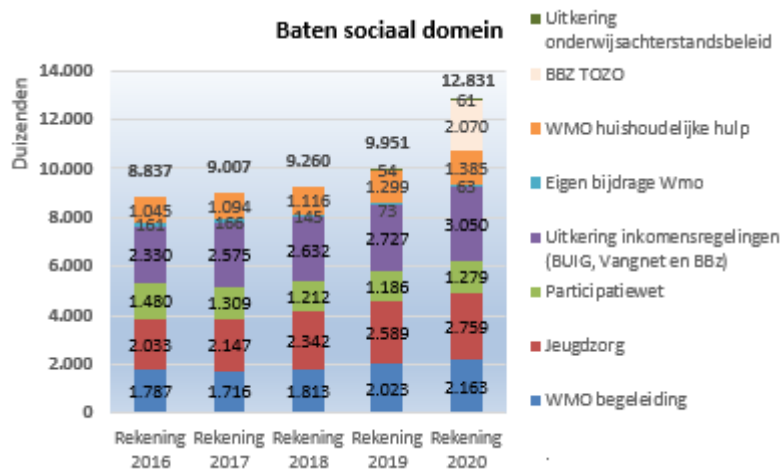
Monitor sociaal domein

Sociaal Domein Waalre 2015 Transitie, 2016-2026 transformatie Persoonlijk & Dichtbij

Lasten sociaal domein

Baten sociaal domein

1. Preventie o.a. door:

- LEJA, leerplicht, voorschoolse voorzieningen
- Bibliotheek
- vrijwilligers(ondersteunings) beleid
- Prachtdag, ouderenwerk
- Gemeenschapshuizen
- GGD, gezondheidszorgbeleid

Investeren in het begin van het proces (Preventie/normalisatie) door terugdringen doorstrom naar einde van de keten. Minder zware hulp voor versterking van de structuur in de gemeenschap.

2. CMD

Keukentafelgesprekken met omgeving
Zelfredzaamheidsmatrix

2. PlusTeam (meevoudige problematiek)

Eén gezin, één (ondersteunings)plan, één coach/aanspreekpunt
Focus op eigen kracht en samen met omgeving

Verordening Wmo
Verordening Jeugd
Verordening participatiewet
Verordening bijzondere bijstand

Samenwerken met:

Externe verwijzers

Huisartsen
(praktijkondersteuner)
Kinderartsen (ziekenhuis)
Jeugdartsen (GGD)

Overige partijen

Woningbouw
Politie
Onderwijs
Zorgtrajectbegeleiders

3. Professionele hulp is slechts aanvullend en zo mogelijk tijdelijk, zowel ZIN als PGB

Inkoop

Landelijke inkoop
Contracten specifieke zorg

Regionale inkoop Eindhoven

Jeugdbescherming/reclassering, Veilig Thuis, Jeugdzorgplus, Beschermd wonen

Inkoop zorg

Beleiding Jeugd + Wmo, Jeugdhulp

Wmo

Wmo Huishoudelijke Hulp

Op 31 december 2020 zijn er 484 cliënten huishoudelijke hulp. Het aantal aanvragen blijft stijgen door de invoering van het abonnementstarief in 2019. Ter vergelijking in 2018 waren er 300 cliënten en in 2019 waren er 396 cliënten. Het totale begrote bedrag in 2020 inclusief de ophogingen in de 4e en 5e turap bedroeg € 730.000. Uit de jaarrekening blijkt dat er uiteindelijk € 1.025.000 is uitgegeven aan huishoudelijke hulp.

Wmo Begeleiding

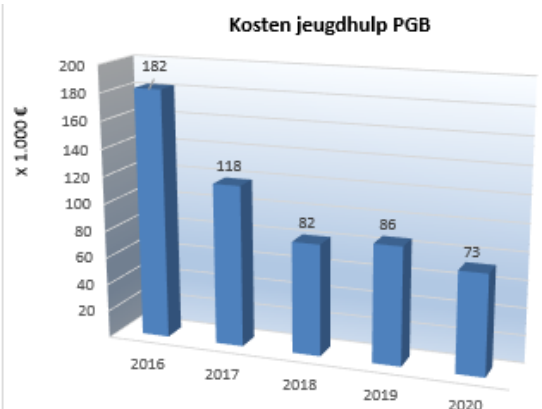
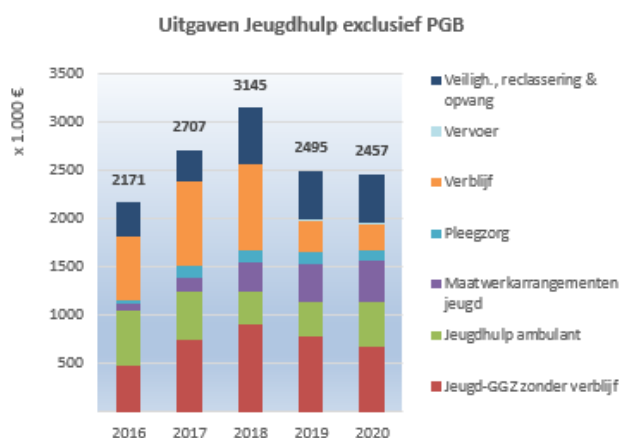
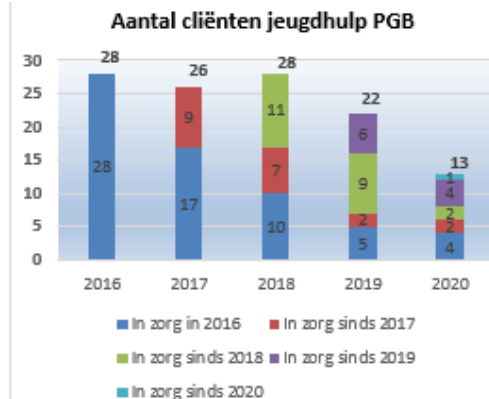
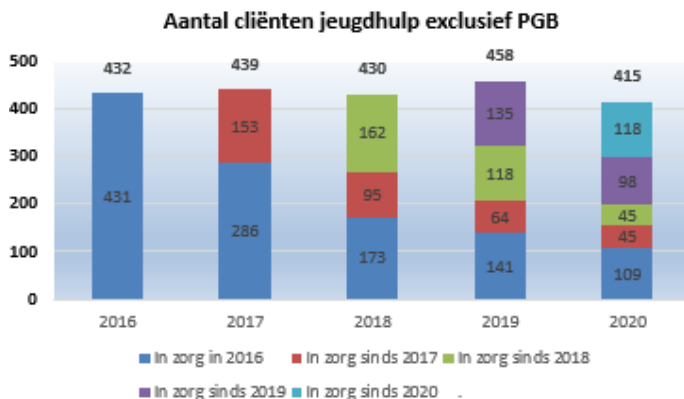
In 2020 zijn 66 indicaties begeleiding afgegeven t.o.v. 87 indicaties in 2019. De totale kosten van begeleiding in 2020 waren € 893.902, t.o.v. € 1.050.000 in de oorspronkelijke begroting. In de turaps is € 85.000 afgeraamd waardoor we met de jaarrekening goed uitkomen.

Wmo Voorzieningen

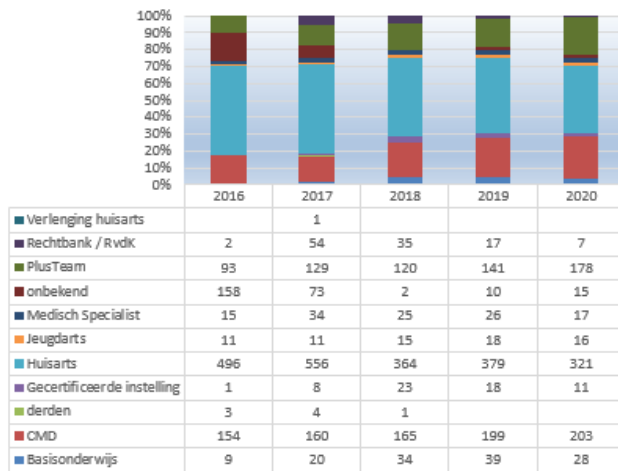
De uitgaven voor vervoersvoorzieningen bedragen € 236.000, t.o.v. een begroting van € 180.000. Deze overschrijding hebben we niet voorzien, doordat in september het aantal aanvragen nog in lijn liep met het budget. In het vierde kwartaal is er een flinke stijging geweest.

De uitgaven aan woonvoorzieningen bedragen € 146.935. In totaal is er € 125.000 begroot, inclusief de ophoging die er al is geweest in de 5e turap. Zowel voor vervoers- als voor woonvoorzieningen sluiten we de jaarrekening dus af met een tekort.

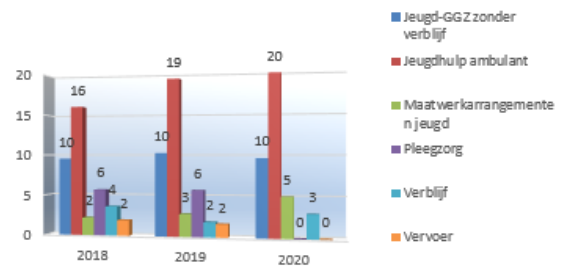
Jeugd

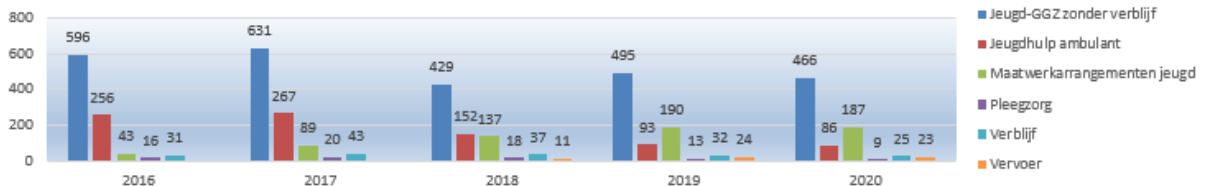
Verstrekkingen verwezen door

Gemiddelde wachttijd

Aantal verstrekkingen

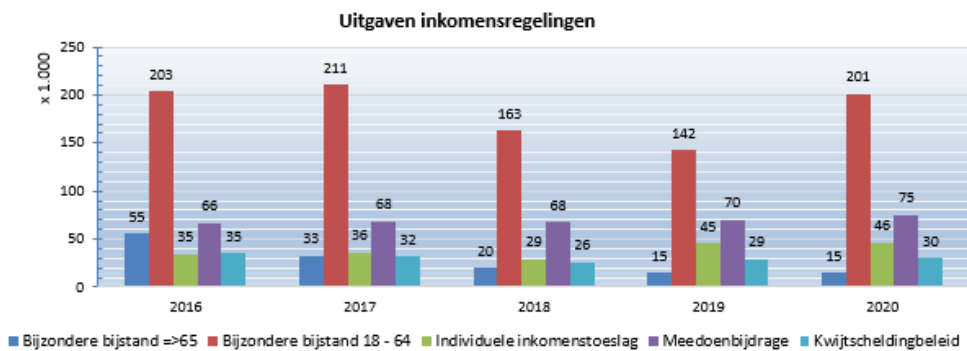
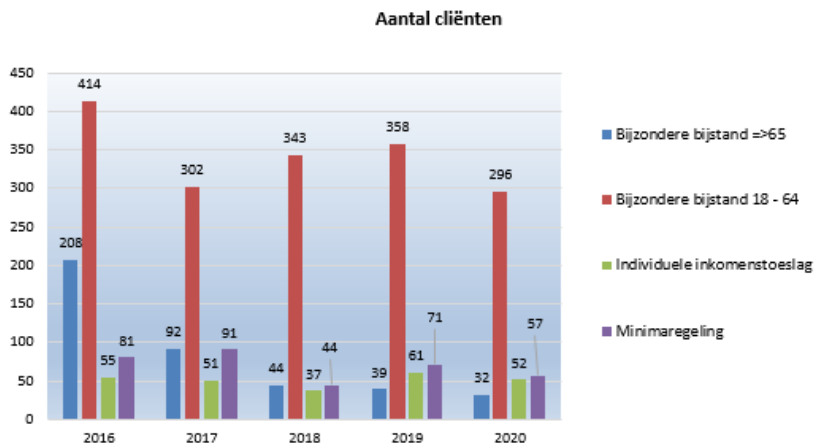
Jeugd

In 2020 zijn er 119 nieuwe cliënten jeugdhulp bijgekomen, in 2019 waren dit 141. Het totale begrote bedrag inclusief aframing 5e turap was € 2.150.000. De realisatie is € 1.925.000. Met de jaarrekening hebben we dus € 225.000 over gehouden.

Het heeft diverse oorzaken dat de kosten lager uitvallen dan begroot. Ten eerste werken we sinds 2019 met de Producten en Dienstencatalogus (PDC, overzicht van het aanbod), waardoor we effectiever en gericht jeugdhulp kunnen inzetten. Ten tweede is er minder vraag naar jeugdhulp als gevolg van de coronamaatregelen. Ten derde zijn er altijd demografische ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de jaarlijkse uitgaven jeugdhulp.

Voor wat betreft de gemaakte kosten in het gedwongen kader zijn we met een nadeel van € 19.000 uitgekomen (begroting € 481.000).

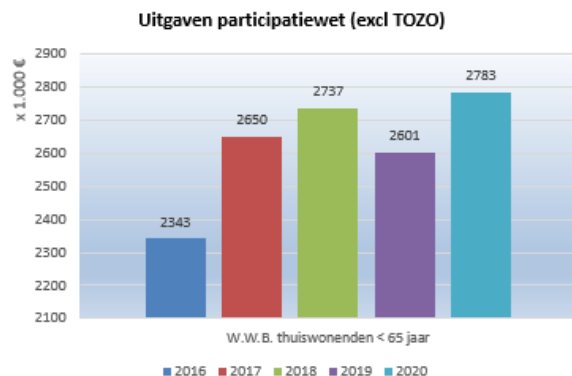
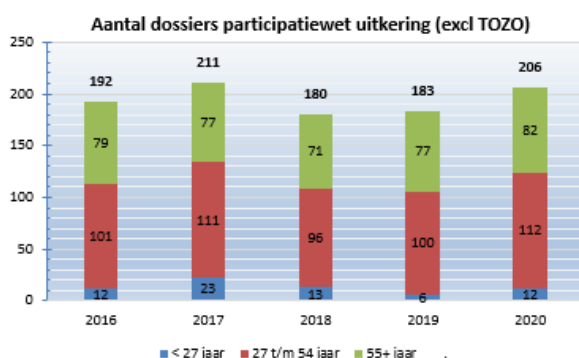
Minima

Minimaregelingen

Voor wat betreft de minimaregelingen bijzondere bijstand, de individuele inkomensvoet, de meedoenbijdrage en het kwijtscheldingsbeleid zijn we per saldo uitgekomen binnen de begroting. Er is een klein voordeel van € 13.000 op een totale begroting van € 367.000.

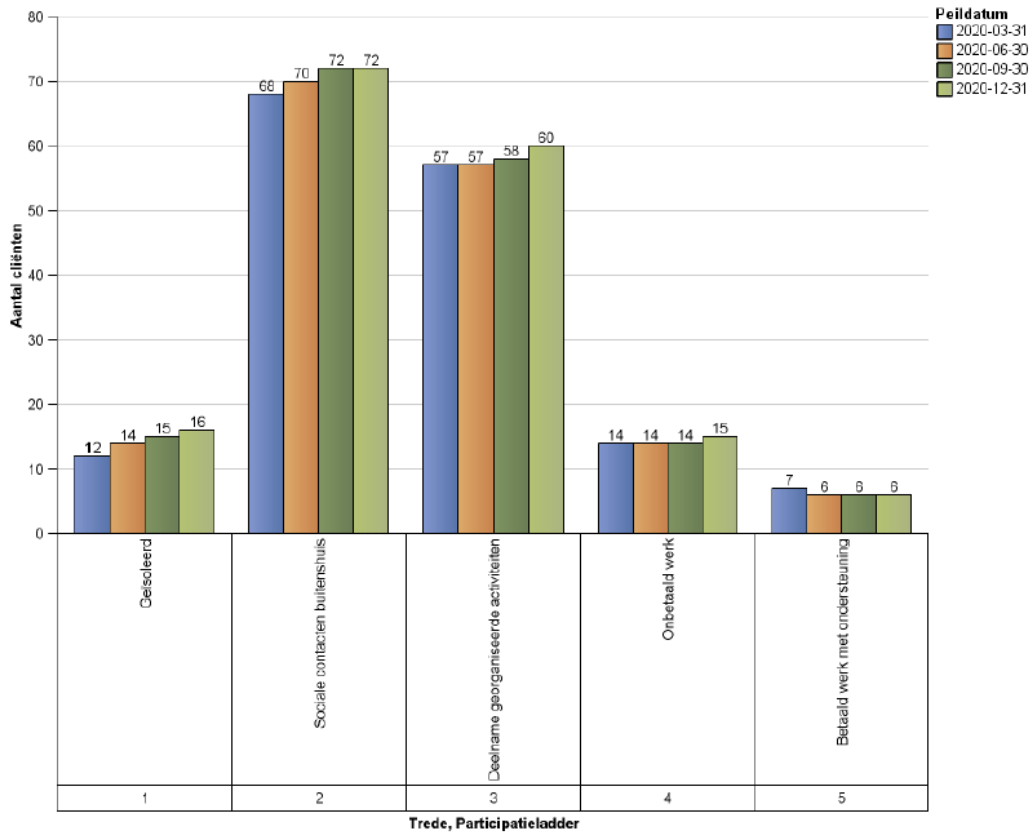
Werk & Inkomen

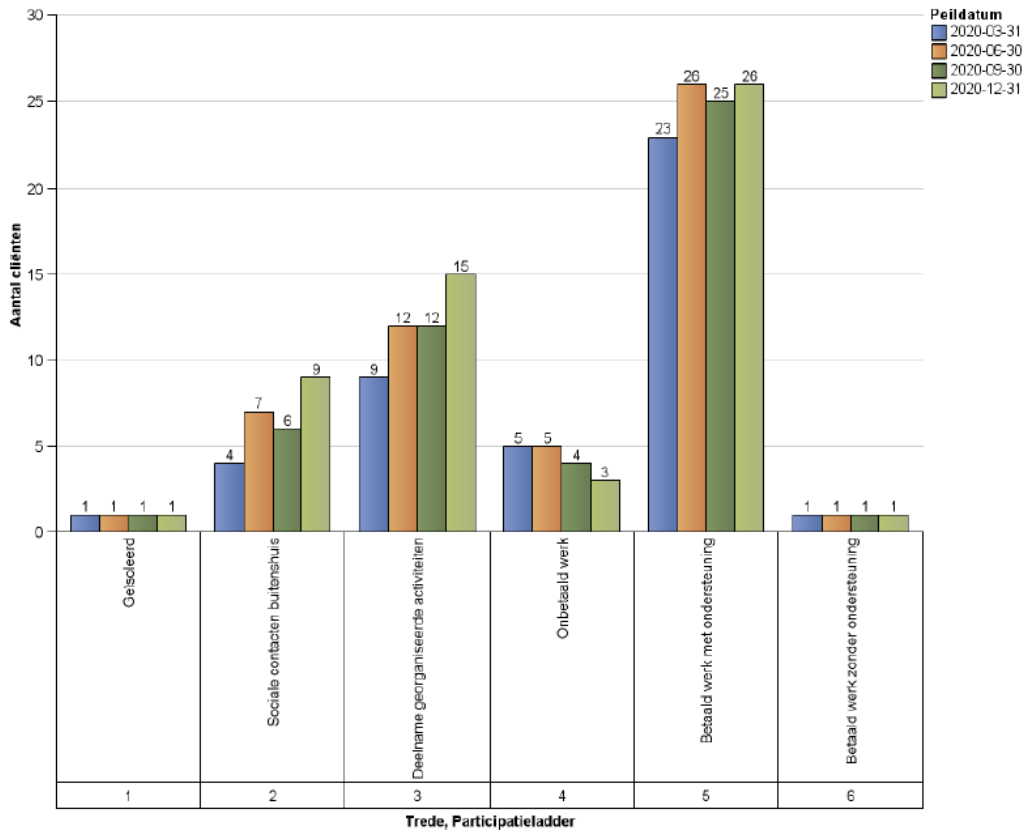
Werk & Inkomen

Er waren in 2020 in totaal 206 uitkeringsdossiers, in 2019 waren dit 183 dossiers. De oorzaak is o.a. gelegen in de gestegen werkeloosheid door de coronacrisis. In totaal is de begroting per saldo (inkomsten BUIG vs. verwachte uitgaven) opgehoogd met € 97.000 in de 4e en 5e turap. Hiermee zijn we nagenoeg - klein nadeel € 22.000 - uitgekomen.

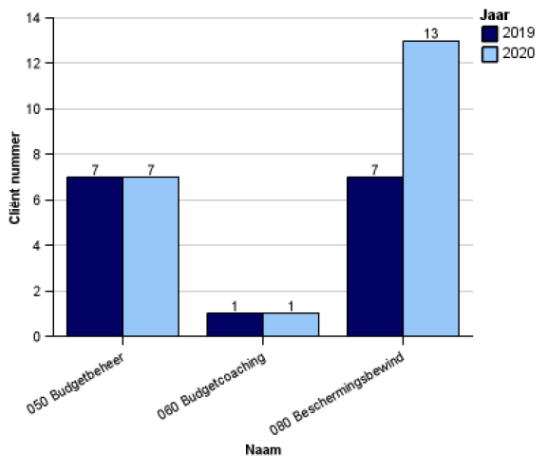
Participatieladder Maatschappelijke participatie

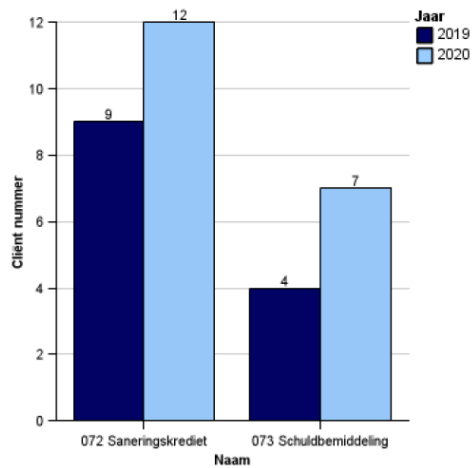
Participatieladder Economische participatie

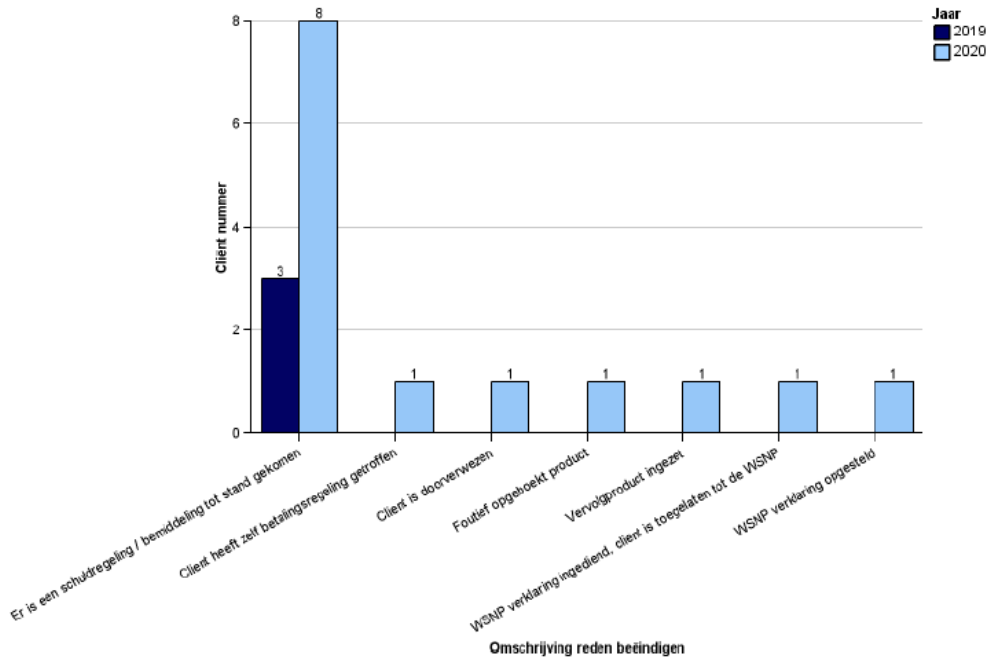
Budgetbeheer en budgetcoaching lopende in peilperiode
1-jan-2020 t/m 31-dec-2020(zelfde periode 1 jaar terug)

Schuldregelingen lopende in peilperiode
1-jan-2020 t/m 31-dec-2020(zelfde periode 1 jaar terug)

Einde schuldregelingen in periode
1-jan-2020 t/m 31-dec-2020(zelfde periode 1 jaar terug)

Aanmeldingen per geslacht

1-jan-2020 t/m 31-dec-2020(zelfde periode 1 jaar terug)

